

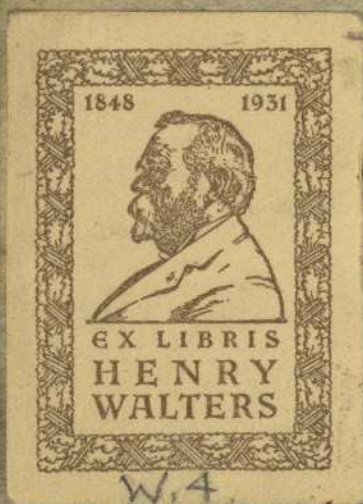

H. III. X. 5

W. 4

(Mr. Henry Walters)

W. 4

A digital facsimile of Walters Ms. W.4, Freising Gospels

Published by: The Walters Art Museum
600 N. Charles Street Baltimore, MD 21201
<http://www.thewalters.org/>

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode>
Published 2011

This document is a digital facsimile of a manuscript belonging to the Walters Art Museum, in Baltimore, Maryland, in the United States. It is one of a number of manuscripts that have been digitized as part of a project generously funded by the National Endowment for the Humanities, and by an anonymous donor to the Walters Art Museum. More details about the manuscripts at the Walters can be found by visiting The Walters Art Museum's website www.thewalters.org. For further information about this book, and online resources for Walters manuscripts, please contact us through the Walters Website by email, and ask for your message to be directed to the Department of Manuscripts.

Shelf mark	Walters Art Museum Ms. W.4
Descriptive Title	Freising Gospels
Text title	Gospel Book
Author	<i>Authority name:</i> Jerome, Saint, d. 419 or 20
Abstract	<p>This Gospel Book was written in the diocese of Freising, Germany, ca. 875. Surprisingly small for a Gospel Book, it is nonetheless richly illuminated and offers an excellent example of Carolingian art and Caroline minuscule script. The expressive and emotive quality of the Evangelist portraits, characterized by quick, sketchy brushwork, recalls the style developed by the Carolingian school of Reims in northern France. The canon tables, however, derive from a different tradition, and recall Franco-Saxon imagery in their use of interlace within the columns and of acanthus springing from the top corners. The manuscript is one of a small group of codices produced at Freising at this time, among them another Gospel Book, Munich, Bayerische Staatsbibliothek Clm 6215. It is complete, consisting of 215 folios and includes readings for the liturgical year, Jerome's Plures fuisse and Novum opus letters, decorated canon tables, and Evangelist portraits.</p>
Date	Second half of the 9th century CE
Origin	Freising, Germany
Form	Book
Genre	Scriptural
Language	The primary language in this manuscript is Latin.
Support material	<p>Parchment</p> <p>Closely cropped; parchment ranges from thin to thick, scrape marks often visible on hair side; thicker parchment on folios with decoration</p>
Extent	<p>Foliation: 215</p> <p>Two sets of numbers present: nineteenth-century black ink pagination in upper corners, modern penciled foliation written just below (followed here)</p>

Collation	<p>Formula: 1(8,-1), 2(8), 3(8), 4(10), 5-11(8), 12(10,-10), 11-12(8), 13-14(8), 15-16(6), 17-26(8), 27(10,-10)</p> <p>Catchwords: None</p> <p>Signatures: One partially extant mark on fol. 65v: a centered, four-dot diamond in brown ink</p> <p>Comments: Quires begin on fols. 1(1), 7(2), 17(3), 24(4), 34(5), 42(6), 50(7), 58(8), 66(9), 74(10), 82(11), 90(12), 99(13), 107(14), 115(15), 121(16), 127(17), 135(18), 143(19), 151(20), 159(21), 167(22), 175(23), 183(24), 191(25), 199(26), 207(27)</p>
Dimensions	12.2 cm wide by 17.5 cm high
Written surface	<p><i>fols. 1r - 215v</i>: 7.5 cm wide by 12.0 cm high</p> <p><i>fols. 24v - 32v</i>: 12.0 cm wide by 15.0 cm high</p>
Layout	<p><i>fols. 1r - 215v</i>:</p> <p>Columns: 1</p> <p>Ruled lines: 20</p> <p>Hard point ruling</p> <p><i>fols. 24v - 32v</i>:</p> <p>Above measurements for fols. 24v-32v refer to the average height and width of the framing arches of the canon tables; due to cropping, the height is about .5 cm shorter than it would have been originally</p>
Contents	<p><i>fols. 1r - 215v</i>:</p> <p><i>Title</i>: Gospel Book</p> <p><i>Hand note</i>: Written in Caroline minuscule script; headings, opening lines of textual divisions, and running headlines in square and rustic capitals</p> <p><i>Decoration note</i>: Full-page Evangelist portraits, eccentrically placed; canon tables spread over eight folios; enlarged initials at a height of 2 lines throughout in red, orange, black, and blue; headings above Gospel texts done in same colors at a height of 1 line</p> <p><i>fols. 1v - 18v</i>:</p> <p><i>Title</i>: List of readings for the liturgical year</p>

Rubric: Incipiunt capitula lectionum Evangelii anni circuli

Incipit: In vigilia natalis domini secundum Mattheum

fols. 18v - 20r:

Title: Prologue to the Gospels

Author: Jerome, Saint, d. 419 or 20

Rubric: Incipit prologus iiii evangeliorum

Incipit: Plures fuisse [Stegmüller 596]

fols. 20r - 21v:

Title: Epistle to Damasus (Novum opus)

Author: Jerome, Saint, d. 419 or 20

Rubric: Incipit Epistola Sancti Hieronimi

Incipit: Beatissimo Papae Damaso Hieronimus novum opus [Stegmüller 595]

fols. 21v - 23v:

Title: Seventy-four chapter list to the Gospel of Matthew

Rubric: Incipiunt capitula secundum Mattheum

Incipit: De generatione Christi

fols. 24v - 32v:

Title: Canon tables

Rubric: Canon I in quo quattuor

Text note: Section comprised of Eusebian canon tables I-X spread over eight folios

Decoration note: Eusebian numbers divided into columns of three or four by framing arches and columns topped with stylized classical capitals; springing acroteria with stylized acanthus; inner double arch divided into two arches on folios with four written columns, each smaller arch above a set of text columns; areas of yellow, maroon, green, and orange alternating with dark brown sections containing plaited designs; colored braided bands in columns separating chapter numbers; chapter numbers written in alternating black and red

fols. 33r - 215v:

Title: Gospels

Contents: Contents: fol. 33r: Incipit prologus secundum Mattheum (Mattheus ex Iudaea sicut in ordine primus ponitur [Stegmüller 590]); fols. 34r-89v: Matthew; fol. 91r-v: Incipit prologus secundum Marcum (Marcus Evangelista Dei electus [Stegmüller 607]); fols. 92r-93r: Incipiunt capitula (De Iohanne et de victu); fols. 93v-125r: Mark; fol. 125v: Incipit argumentum secundum Lucam (Lucas syrus antiochensis, arte medicus [Stegmüller 615]); fols. 127r-130v: Incipiunt capitula secundum Lucam (Zacharias viso angelo); fols. 131r-178r: Luke; fol. 179r-v: Incipit prologus (Iohannes Evangelista unus ex discipulis Dei [Stegmüller 624]); fols. 179v-180r: Incipit elencus brevis Evangelii secundum Iohannem (Phariseorum levitae); fols. 180v-215v: John

Text note: Ammonian sections marked in margins of text throughout

Decoration note: Full-page Evangelist portraits: Matthew before his Gospel, fol. 33v; Mark before his prologue, fol. 90v; Luke before his capitula, fol. 126v; John before his prologue, fol. 178v

Decoration

fol. 24r:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon I

fol. 24v:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon I

fol. 25r:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon I

fol. 25v:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Parts of Eusebian canons I and II

fol. 26r:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon II

fol. 26v:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon II

fol. 27r:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon II

fol. 27v:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon II

fol. 28r:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon II

fol. 28v:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon III

fol. 29r:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Eusebian canon IV

fol. 29v:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon V

fol. 30r:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon V

fol. 30v:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Eusebian canon VI

fol. 31r:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Eusebian canons VII, VIII, and IX [here written VIII]

fol. 31v:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon X

fol. 32r:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon X

fol. 32v:

Title: Canon table

Form: Full-page miniature

Text: Part of Eusebian canon X

fol. 33v:

Title: Portrait of the Evangelist Matthew

Form: Full-page miniature

Text: Gospel of Matthew

Label: The Evangelist Matthew is seated on a cushioned bench, his pen poised to write in a book supported by an elaborate animal-shaped lectern. He looks for inspiration to his symbol, the winged man. Matthew's drapery, which is drawn from the tradition of classical author portraits, cascades around him, lending the figure a sense of nervous energy as he prepares to write, an energy that is echoed in the tumultuous red and orange clouds behind him. This is a late example of the artistic style developed at the Carolingian school of Reims in the 830s and 840s.

fol. 90v:

Title: Portrait of the Evangelist Mark

Form: Full-page miniature

Text: Gospel of Mark, facing the prologue

Label: Mark is depicted seated at a heavy desk, dipping his quill pen in ink as he prepares to continue writing in the book on his lap. His appearance, dressed in drapery and sandals, recalls the classical tradition of author portraits. Mark looks at his symbol, the lion, in the upper right corner.

fol. 126v:

Title: Portrait of the Evangelist Luke

Form: Full-page miniature

Text: Gospel of Luke, facing the capitula

Label: Luke is clothed in robes and sandals and recalls the tradition of classical author portraits. While he sits on a cushioned bench, he lacks an accompanying desk or lectern, forcing him to balance his book on his left knee. He is somewhat awkwardly posed, for he must reach nearly behind him to dip his quill into his elaborate ink pot. Luke's symbol, the bull, reaches down over his shoulder.

fol. 178v:

Title: Portrait of the Evangelist John

Form: Full-page miniature

Text: Gospel of John, facing the prologue

Label: This image of John the Evangelist, clothed in draped robes and sandals, recalls the tradition of classical author portraits. He sits on a folding chair and is actively writing in response to the inspiration he is receiving from his symbol, the eagle. Unlike his fellow Evangelists in this manuscript, John writes on an unfurled scroll that is draped across his lap.

Binding

The binding is not original.

German or French nineteenth-century purple velvet over coarsely woven blue canvas over beech boards, with vestiges

of old manuscript pastedowns (boards probably sixteenth-century)

Provenance

Created in Freising, Germany, ca. 865-75

Germany, nineteenth century (judging from the first set of pagination)

Leon Gruel and Robert Engelmann, Paris, late nineteenth-early twentieth century, no. 78

Henry Walters, Baltimore, MD, February 19, 1917

Acquisition

Walters Art Museum, 1931, by Henry Walters bequest

Bibliography

Frere, W. H. *Studies in Early Roman Liturgy II: The Roman-Gospel Lectionary*. London: Oxford University Press, 1934.

De Ricci, Seymour. *Census of Medieval and Renaissance Manuscripts in the United States and Canada*. Vol. 1. New York: H. W. Wilson Company, 1935, p. 767, no. 62.

Baltimore Museum of Art. *The Greek Tradition in Painting and the Minor Arts: An Exhibition Sponsored Jointly by the Baltimore Museum of Art and the Walters Art Gallery from May 15 through June 25, 1939*. Baltimore: Baltimore Museum of Art, 1939.

Walters Art Gallery. *Illuminated Books of the Middle Ages and Renaissance: An Exhibition Held at the Baltimore Museum of Art*. Baltimore: Trustees of the Walters Art Gallery, 1949.

Walters Art Gallery. *4,000 Years of Modern Art*. Baltimore: Walters Art Gallery, 1953.

Diringer, David. *The Illuminated Book: Its History and Production*. London: Faber and Faber, 1958.

Miner, Dorothy E. "The Development of Medieval Illumination." *Catholic Life Annual* 1 (1958).

Wright, D. "Review of A. Grabar and C. Nordenfalk, *Early Medieval Painting from the Fourth to the Eleventh Century*." *Art Bulletin* 43 (1961): 245-255.

Faye, C. U., and W. H. Bond. Supplement to the Census of Medieval and Renaissance Manuscripts in the United States and Canada. New York: Bibliographical Society of America, 1962.

Wright, D. "The Codex Millenarius and its Model." *Münchener Jahrbuch der bildenden Kunst*, 3rd series, 15 (1964): 37.

Walters Art Gallery. 2,000 Years of Calligraphy. Totowa, NJ: Rowman and Littlefield, 1965.

Berkowitz, David S. In Remembrance of Creation: Evolution of Art and Scholarship in the Medieval and Renaissance Bible. Waltham, MA: Brandeis University Press, 1968.

Klauser, T. Das romische Capitulare evangeliorum: Texte u. Untersuchen zu s. altesten Geschichte. Vol. I. Munster/Westf.: Aschendorff, 1972.

Mutherich, Florentine. "The Gospel Book W.4 of the Walters Art Gallery and Its Place in the Freising Scriptorium." In *Gatherings in Honor of Dorothy E. Miner*. Edited by Ursula E. McCracken, Lilian M. C. Randall, and Richard H. Randall Jr. Baltimore: Walters Art Gallery, 1973, pp.115-128.

Nordenfalk, Carl. "A Tenth Century Gospel Book in the Walters Art Gallery." *Gatherings in Honor of Dorothy E. Miner*. Edited by Ursula E. McCracken, Lilian M. C. Randall, and Richard H. Randall Jr. Baltimore: Walters Art Gallery, 1973.

Randall, Lilian M. C. "Illuminated Manuscripts: Masterpieces in Miniature." *The Walters Art Gallery Bulletin and Calendar* 37, no. 6 (1984): 1-2.

Clarkson, Christopher. "Rediscovering Parchment: The Nature of the Beast." *The Paper Conservator* 16 (1992): 5-26.

Burin, Elizabeth. "Mixing Styles on the Pilgrimage Roads: A Romanesque Manuscript in the Walters Art Gallery." *Journal of the Walters Art Gallery* 54 (1996): 9-20.

Contributors

Principal cataloger: Walters Art Museum curatorial staff and researchers since 1934

Editors: Herbert, Lynley; Noel, William

Copy editor: Bockrath, Diane

Conservators: Owen, Linda; Quandt, Abigail

Contributors: Bockrath, Diane; Emery, Doug; Hamburger,
Jeffrey; Noel, William; Tabritha, Ariel; Toth, Michael B.

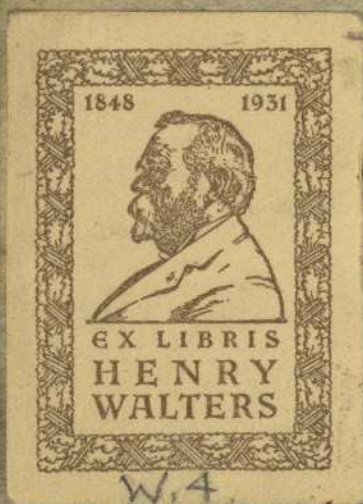

H. III. X. 5

W. 4

(Mr. Henry Walters)

W. 4

A

**INCIPIT CALITVLA LECTIÖNÜ
EVANGELII ANNI CIRCVLI.**

Inuigit nāt dñi. scđm math. cap. iii. Cū esē disponīta
mat. iñ. vsq. ipse enī sēduū faciē p̄m suū a peccatis eoz.

Iñ. inuigit nāt dñi in nocte scđm luc. cap. iii. Exiit edictū
acescere augusto. vsq. pax hominib; bone voluntatis.

Iñ. ad scā manastasiā mane. i. scđm luc. cap. iii. Pastores
loquebant̄ ad inuicē. usq. sic dictum est ad illos.

Iñ. in die nāt dñi ad sē petrū. scđm ioh. cap. i. In principio
erat uerbum. vsq. plenū gratia & ueritate.

Iñ. nāt scī stēphani. scđm mat. cap. cxi. Dicebat̄ iñs turbis
iudeoz & principib; sacerdotum. Ecce ego mitto
ad uos p̄phetas. vsq. qui uenit in nomine dñi.

Iñ. nāt scī iohis eugt. scđm ioh. cap. cxxxi. Dicit iñs
petro. sequereme. vsq. quia uerū ē testimoniū ei.

Iñ. nāt innocentiū. scđm mat. cap. vi. Ecce angelus dñi
apparuit ioseph. vsq. qm nazareus uocabitur.

Iñ. nāt scī siluestri. scđm mat. cap. cclxi. Dixit̄ iñs discip
suis. Vigilate. vsq. confortat̄ eum.

Iñ. noctē dñi. ad scā m̄mariā ad martīres. scđm luc. cap. iii.

Cū consumatis dies octo. Usq. plebistūe nrt. & ian.

Indom. i. post nat dñi. sec luc cap. iii. Erat ioseph & mariamāt inū. usq. gratia di erat cum illo.

In iug. teophaniae in basilica scī pētri. sec mat cap. vi.

Defuncto herode usq. nazareus uocabitur.

In ephiphania dñi. indie. sec mat cap. iii. Cū natus ēē in bethleē iude. usq. in regionem suam.

Indom. i. post teoph. in pachimis. sec luc cap. iii. Cū factus ēē in annorū xii. usq. apud dñm & homines.

In mensian. die xiiii. nat scī felici in pincis. sec luc cap. cxxii.

Dixit discipulis. Qui uos audit me audit. usque nomina uestra scripta sunt in caelis.

In fer. iiii. post teoph. sec ioh. cap. xiii. Vidit iohs in m uementē ad se. & ait. usq. quid dicit filius di.

In iug. sup. sec mat cap. xiii. Venit in galilea. usq. complacet.

In fer. v. p. teoph. sec mat cap. xiiii. Cū audis dñm qd

Iohs traditus ēē. usq. ad p. in quibz h regnū celoꝝ.

Ebē. in p. teoph. sec ioh. cap. xviii. Nuptiae factae sunt in cana galilea. usq. crediderunt discipuli eius.

Die. xii. mensian. nat scī marcelli. sec mat cap. cclxviii.

Dixit ihs discipulis. hō quidā p̄tegre. vsq. in gaudiū domini sui.

Ebd. iii. post teoph. scē luc. cap. xxii. Regressus ē ihs
in iustitiam sp̄s in galilea. vsq. p̄cedebant de ore di.

Fer. iii. scē marcū. cap. xxiii. Venit ad ihm leprosus deprecans
eū. vsq. p̄cepit moyses in testimoniu illis.

Fer. vi. scē marcū. cap. l. Egressus ihs uenit in patri
am suam. & sequebat eū. vsq. s̄c̄auit eum.

Vbisup. scē luc. cap. xxiii. Discendit ihs de cephar naum.
vsq. in omnem locum regionis.

Fer. vii. scē luc. cap. xxxi. Surgens ihs de synagoga.
introiuit in domo symonis. vsq. euangelizare regnū di.

Die xxiii. mens. ian. nāt. scē priscē. scē mat. cap. cxi. Simile
ē regnū celoz thesaurū abscondito. vsq. noua & uetera.

Ebd. iii. post teoph. scē mat. cap. lxi. Cū discendisset
ihs de monte sequutus ē eū. vsq. restituta ē manus illius.

Fer. iii. scē mat. cap. xxiii. Circuibat ihs totā galileā
docens. vsq. & sequutaesunt eū turbæ multe.

Fer. vi. scē luc. cap. xxiii. Cū esset ihs in ciuitatē cū
plenus lepra. vsq. ad infirmitatibus suis.

Fer. vii. scē mat. cap. xxxvi. Coepit ihs docere ad mase.

5
3
Usq. qui habet aures audiendi audiat.

Ebd. v. post teoph. sec mat. cap lxxiii. Ascendente iuu
in nauicula. Usq. quia & uenti & mare oboediunt ei.

Die xx. mens ian. nat sci sebastiani. sec luc cap xlv. Dis
cendit ius de monte stetit. Usq. multa est in caelis.

Die xx. mens ian. nat sci fabiani. sec mat. cap cclxiii. Dix
ius discip suis. Vigilate ergo. Usq. constat oleum.

Die xxi. mens ian. nat sce agne de passione sec mat cap cclxxiii.
Simile e regnu celoy. x. Usq. diem neque horam.

Fer. iiii. sec mat. cap lxxiiii. Loquente iuu ad turbas.
ecce unus de principib; Usq. in uniuersa terra illam.

Fer. vi. sec mat. cap xli. Dicebat ius discipulis suis &
turbis. Usq. discipulis suis diserebat omnia.

Fer. vii. sec luc. cap cclxxviii. Dicebat ius parabolā
intendens quomodo primos. Usq. panem in regno di.

Ebd. vi. post teoph. sec mat cap cxxxvi. Dix ius discip
suis parabolā hanc. Simile e regnu celoy qui seminauit
bonū sem in agro suo. Usq. congregate in horreū meū.

Die xxii. mens ian. nat sci uincenti statio in basilica sci eu
sebi. sec ioh. cap ciii. Nisi granū frumti. Usq. quie in celis.

Fer. iiii. sec. mar. tū. cap. xliiii. Cū transcendissēt in naue
rursus transfrēlaunt. Vsq. & estosana aplagatuē.

Die xxviii. mens. ian. nāt. scē agnē denatuitate sec. mar. cap.
cxl. Simile ē regnū celoy thesauro. Vsq. noua & uetera.

Fer. v. sec. mar. cap. cvi. offerebant iū paruos. Vsq. &
inponens manus sup illos benedicebat eos.

Fer. vi. sec. mar. cap. xlvii. Venit iū trans fretum in regione
gerasenorū. Vsq. & misertus est ei.

Fer. vii. sec. luc. cap. lxxvii. factum est deinceps. i. bat iū in
ciuitate. Vsq. & diuisit aut plebem suam.

Ebd. vii. post teoph. sec. mar. cap. lxxvi. Cū sero exerat
naus. Vsq. quot quot tangebant eū saluifiebant.

Fer. iiii. sec. mar. cap. l. Venit iū in patriā suā. Vsq. &
mirabantur propter incredulitatem.

Fer. vi. sec. luc. cap. lxxiiii. Rogabat iū quidā phariseus
ut eū illo manducaret. Vsq. quia dilexit multum.

Fer. vii. sec. mar. cap. xxi. Egressus est ad mare omnis
turba. Vsq. n. ueni uocare iustos sed peccatores.

Ebd. vii. post teoph. sec. mar. cap. cxxiii. Cū uenissēt iū in
teplū accesserūt ad eū principes. Vsq. Audiendi. Audiāt.

Mens febr. die. ii. purificatio sēmarie. sēcluc. cap. iii. post quā
impletis dies purificationis matris inu. usq. g. complebitur.

It atq. sup. sēcluc. cap. iii. Accepit simeon inu. in ulnas suas.
benedix dno & dix. usq. & gratia acti erat in illo.

Die. v. mens febr. nat. sē agathe sēcluc. cap. cclxxiii.
Simile ē regnū celoz x. usque. diem neque horam.

Fer. iii. sēcluc. cap. lxxiii. Exiens ius denaue uidetur
bamulta. usq. & eū dimissis & eos abire in monte orare.

Fer. vi. sēcluc. cap. cxi. vii. Vespere aut. facto accesser
ad iū. usq. fuit numerus quinq. milia hominum.

Ebt. viii. post teoph. sēcluc. cap. lxxxvi. Conuocatis
iis discipulis suis. usq. & euntes ubique.

Fer. iii. sēcluc. cap. cl. iiii. Accesser. ad iū. ab hierosolimis
scribae. usq. nō coinquinat. hominem.

Die. xiiii. mens febr. nat. sē iudith. sēcluc. cap. xcvi.
Siquis uult p. me uenire. usq. uideant regnum dī.

Fer. vi. sēcluc. cap. lxxxiii. factū ē in unadierū ascendit
infirmā uincula. usq. quanta illi fecisset in.

Fer. iii. sēcluc. cap. lxxii. Surgens ius abire in finib;
trani & sydonis. usq. demonū exisset ab ea.

Ebd. xpost. t. aph. secmā. cap. cccxi. dixit discipulis suis.

Simile factū ē regnū celoz hominū regū q̄ fec. usq. pauci u. electi.

Fer. iiii. secmā. cap. lxxiii. Interrogauerunt discipuli dicentes.

Quid ergo scriba dicunt. usq. & curatus ē puer ex illa hora.

Ebd. xi. p̄teoph. secmā. cap. clvii. Egressus ihs secessit in pastus
tūri & sydonis. usq. sanata ē filia. ex illa hora.

I N LXXMA. ad sc̄m laur. secmā. cap. cc. Dixit ihs discipulis.

Simile ē regnū celoz hominū patris familias qui exit primo
mane conducere. usq. pauci uero electi.

Fer. iiii. secmā. cap. xlvi. Cum transcendisset ihs in
naue. usque & lecto sana & plagatus.

Fer. vi. sec̄ lucā. cap. c. iiii. Factū est dū complerent dies
ad sup̄tionis eius. usque & abierunt in aliud castellum.

I N LXXMA. ad sc̄m paulū sec̄ lucā. cap. lxxvi. Cū turba
plurima conueniret usq. fructū adferunt in patientia.

Fer. iiii. secmā. cap. cxxiii. Dixit ihs pharisaeis. Quinē
mecū contra me est. usq. ex uerbis tuis condemnaueris.

Fer. vi. sec̄ lucā. cap. cxi. Interrogatus ihs a pharisaeis quando
uenit regnū dī. usq. illuc congregabuntur aquilae.

I N LXXMA. ad sc̄m petrū sec̄ lucā. cap. cxxii. Ad sup̄ sit

ius xii. usq. & omnis plebs ut uidit dedit laudem do.

Fer. iiii. ad secm scbinā. secm at. cap. xli. Dixit ihs discipulis.

Cum ieiunatis. usq. ubi est thesauru tuus. ibi erit cor tuu.

Fer. v. secm at. cap. lxiii. Cū introisset ihs capharnaum.

usq. & sanatus est puer ex illa hora.

Fer. vi. in pagmachi. secm at. cap. xl. Audistis quia dictum ē.

usq. et pat tuus qui uidit in abscondito reddet tibi.

Fer. vii. secm at. cap. lxvii. Cū sero ex factu erat nauis
in mediū mare. usque. sed uisuebant.

IN XLMA. ad lateranis. secm at. cap. xv. Ductus ē
ihs in deserto ad spū. usq. & ministrabant ei.

Fer. ii. ad uincula. secm at. cap. cc lxxiii. Cū uenerit
filius hominis. usq. lustiauit in uitam eternam.

Fer. iii. ad secm anastasicm. secm at. cap. ccx. Cū intrasset
ihs hierusalimā. usq. & docebat eos de regno di.

M E N S E P R I M O

Fer. iiii. ad secm maricā. secm at. cap. cxxviii. Accesserunt
ad iūm scribæ et pharisæi. usq. soror & mater est.

Fer. v. ad secm laur. secm ioh. cap. lxxxviii. Dicebat ihs ad
eos. Ego uado & quæritis me. usq. qui ex dō uerba di auditis.

Fr. vi. ad aptos seci ioh. cap. xxxviii. Erat dies festus iudeorum
usq. in se est qui fecit eum sanum.

Sabbini xulec ad semperu. seci mat. cap. clxxi. Post dies sex
ad supsit in petru & iacobu. usq. donec amoxius resurgat.

Ebd. ii. seci marcum. cap. xviii. Venit ad ium leprosus
de p. canseu dies. usq. quianumquam sic uidimus.

Fr. ii. ad sem clemente seci ioh. cap. lxxxviii. Dixi in tur
bis iudeorum. Ego uado. usq. que placitas ei facio semper.

Fer. iii. ad sciam balbina. seci math. cap. cc. xxvii. Loquutus
est in turbas. usque. qui se humiliat exaltabitur.

Fer. iii. ad sciam ceciliam. seci mat. cap. cci. Ascendit
in iherusalem. usq. redemptionem promittit.

Fer. v. ad sciam mariam. seci ioh. cap. xli. Dixi in turbiudeorum.
N. possu ego a me ipsu. facere. usq. uerbis meis credetis.

Fer. vi. in uetane. seci mat. cap. cc. xvi. Dixi in discip suis
et turbiudeorum. homo erat q. plantauit. usq. eu habebant.

Sab ad scos marcellinu & petru. seci luc. cap. exc. dixi in discip suis.
homo quida habuit duos filios. usq. perierat & inuenit e.

Ebd. iii. ad sem laur. seci luc. cap. cxxvi. Erat in seiciens de
moniu. usq. qui audiunt uerbu di & custodiunt illud.

Ferū. adscimar. tris. sec. luc. cap. x. Dixer. pharisei ad
iū. quanta audiui. falsa. usq. p. medium illorum ibat.

Fer. iii. ad scampotentiana. sec. mat. cap. clxxx. iii. Respicient
ius discipulos dixit simoni petro. si peccaueris. usq. septies

Ferunt ad sem xistum. sec mat. cap. cl. m. Accesser ad ihm
abbie rufolimis. usq. nonco inquinat hominem.

Fer. v. iudicm confirmam. secioh. cap. l. Cū cognouisset ihs qd
uenturi eent ut raperent eū. vsq. p mandm mīā et nā

Fer. vi. ad sc̄m Laur̄ in lucine. sc̄iōh. cap. xxxm. Venit in
in ciuitate samaria q̄d r̄sichar. vsq. uere saluator mundi

Fer. vii. ad secam susanna. seci. ioh. caplxxxvi. lxxxviii
in monte oliueti. vsq. uade & amplius noli peccare.

Ebetum. infuxurum. seciot. cap. xlvi. abstinere trans mare galilee. usq. qui venturus est in mundum.

Er. n. ced. scos. m. coronator. fecit. cap. xx. Prope
erat pascha iudeoru. vsq. quides in homine

Fer. in. indamasi. sec. ioh. cap. lxxx. lam die festamedi
ante. Usque. multaũt crediderunt in eum.

Ferunt. ad sem paulu scilicet. caplxxxviii. p̄ueniens in
uidit hominem ex eam. usq. p̄eidentis ad ora aut eu.

Fer. v. secioh. cap. xxxviii. Dixit turbis iudeor. patris usq. m.
operatur. & ego operor. Usq. in resurrectione iudici.

Fer. vi. ad sem. eusebium. secioh. cap. xciii. Erat quidam
languens lazarus. Usq. & crediderunt in eum.

Fer. vii. ad sem. laur. secioh. cap. lxxxvi. Dicebat ihs turbis.
Ego sum lux mundi. Usq. qndū uenerat horatius.

Ebd. v. ad sem. petru. secioh. cap. lxxxviii. Dicebat ihs turb
iudeor. & principib; sacerdotū. qui secuto. Usq. & exiit de templo.

Fer. ii. ad sem. crisogonū. secioh. cap. lxxviii. Miser prin
cipes & pharisaei. Usq. credentes in eum.

Fer. iii. ad sem. erriacum. secioh. cap. lxxv. Ambulabat ihs
in galilea. Usq. loquebat de illo pmetum iudeorum.

Fer. iii. ad sem. marcellū. secioh. cap. xc. ii. facta enceniae
hierusalem. Usq. quia in me epa & ego in patre.

Fer. v. ad sem. apollonare. secioh. cap. lxxx. ii. Cū audissent
qdā de turba sermones ihu. Usq. unusquisq. in domū suam.

Fer. vi. ad sem. stephanū. secioh. cap. xciii. Collegit pontifi
ces & pharisaei. Usq. morabat cū discipulis suis.

Fer. vii. uacat. elrimosinadat. secioh. cap. lxxvi. Am am dico
uob. Nisi manducaueritis carnē. Usq. cū esset unus ex. xii.

Ebā. vi. Indulgentiae ad lateranis. legatur passione dñi nrī
in iuxpī. scē māt. cap. cclxxiii. Dixit ihs discipulis suis. Sed et sic
post biduum pasche scē. vsq. lapidem cū custodibus.

Fr. ii. ad scām praxidem. scē ioh. cap. xcvi. Ante sex dies
pasche uenit ihs. vsq. & abijt & abscondit se ab eis.

Fer. iii. ad scām priscam. scē ioh. cap. cxii. Antediem festum
pasche sciens ihs. vsq. & continuo clarificauit eum.

Fer. iiii. ad scām mariam. scē luc. cap. cclx. Adpinquabat
dies festus azimoz. vsq. n̄ dū quisquē posuit fuerat.

Fer. v. in cenā dñi ad lateranis. quando chrisma conficitur
scē ioh. cap. cxii. Antedie festū pasche. vsq. & uos faciat.

Fer. vi. ad hierlm. passiō dñi scē ioh. cap. clvi. In illotepr.
egressus ē ihs trans torrentē. vsq. ubi posuerunt eum.

In sabbo scō ad lateranis scē māt. cap. ccc. lvi. uespere aut
sabbati. vsq. ecce prā dixi uobis.

DOM PASCHAE ad scām mariā. scē māt. cap. cc. xxx.

Mariamagdalene. & maria iacobi. vsq. sicut dixi uob.

Fer. ii. ad scām petrū. scē luc. cap. ccc. xxxviii. Exeuntes
duo ex discipulis ihs. vsq. In fractione panis.

Fer. iii. ad scām paulū. scē luc. cap. ccc. xl. Stetit ihs in medio.

discipulorum suorum usque. In omnes gentes

Fer. iiii. ad semelaur. sec. ioh. cap. cxxiiii. Manifestavit
se ihs ad mare tiberiadis. usque. cum resurrexisset a mortuis

Fer. v. ad aptos. sec. ioh. cap. ccxi. Maria stabat ad monumtu
foris plorans. usque. quia uididim. & haec dixit mihi.

Fer. vi. ad mar. tr. res. sec. mat. cap. cclv. Unde discipuli
abierunt galileam. usque. ad consummationem saeculi.

Fer. vii. ad lateranis. sec. ioh. cap. ccxiii. Cum esset
die illa una sabbatorum. usque. habeatis in nomine eius

Dom. octabas pasche. sec. ioh. cap. cc. xxi. Thomas unus
de duodecim. usque. habeatis in nomine eius.

Mens apr. die xiiii. scorum tibus. ti. uaderiani. maximi.
sec. ioh. cap. cxxxiii. Hoc est preceptum meum. usque. dabit uob.

In pascha annotina sec. ioh. cap. xxiiii. Erat ho ex phari
seis. usque. sed habeat uitam aeternam.

In mens apr. die. xxv. mis. in letania maiore sec. luc.
cap. cxxiiii. Qui sursum habebit. usque. petentibus se.

Fer. iiii. sec. ioh. cap. cliii. Respiciebat ihs discipulos suos.
patet se seruare eos. usque. sed ut serues eos ex malo.

Fer. vi. sec. ioh. cap. xxxviii. Erat quidam regulus cuius filius

infirmabatur. usq; & domus eius tota.

Die xxiii. mensis apr. nat. sciuntat. sec. ioh. cap. c. xxxii. Ego
fui uti suera. usq; gaudium urum impletum est.

Iterum sec. ioh. cap. xlvi. Abit ihs trans mare galilee qd est
triberiadis. usq; sedebat cum discipulis suis.

Ebet. ii. p. pasche. & discor. cor. m. & dam. sec. ioh. cap. lxxxviii.
Ego sum pastor bonus. usq; & sum pastor.

Fer. iiii. sec. luc. cap. ccc. xxxvi. Vna autem sabbata uel. ier. ier. l. calo.
usq; & abit secum mirans qd factum fuerat.

Mens. mai. temai. nat. scy. philippi & iacobi. sec. ioh. cap. c. xxxiii.
Nomen. be. tur. cor. urum. usq; in nomen meo hoc faciam.

Die. iii. mens. mai. nat. scy. alexandri. & euenti. sec. ioh. cap.
c. xxxviii. H. e. mandouob. usq; qd. der. me. gratias.

Fer. vi. sec. ioh. cap. c. xxi. Qui credit in me. usque.
sicut dixit mihi pater. sic loquor.

Ebet. iii. post pascha. sec. ioh. cap. c. xlviii. Medicu. &
iam n. uid. & sine. usque. Nemo tollit a uobis.

Die. x. mens. mai. nat. sci. gordiani. sec. mat. cap. xcvi. Nolite
arbitrari. quia ueni. usq; n. p. da. mercedem suam.

Die. xii. mens. mai. nat. sci. mercurii & achillei. sec. mat. cap. c. lxxviii.

A. cesserunt ad iherosolimam temptantes usque; quod datum est.

Fer. iiii. sec. ioh. cap. xxvii. Facta est quaestio ex discipulis iohannis.
Usque. sed iradimane super eum.

Die. xii. mens. mai. nat. sci. pancratii. sec. ioh. cap. c. xxx. iiii.
Haec mandauit uobis diligatis. Usque; quod erunt me gratias.

Ier. i. sec. ioh. cap. cxii. Ego lux in hunc mundum ueni. Usque;
sic dixit mihi pater sic loquor.

Ebd. iiii. post pascha. sec. ioh. cap. c. xlviii. Vado ad eum qui
memisit. Usque. & adnuntiabit uobis.

Fer. iiii. sec. ioh. cap. cl. iiii. Respiciebat in discipulos suos dixit.
pascite serua eos. Usque; in ipsi sunt & ego in ipsis.

Fer. vi. sec. ioh. cap. c. xxxv. Filii adhuc modicum uobis cum
sum. Usque. sequeris autem postea.

Ebd. v. post pascha. sec. ioh. cap. c. l. Amam dico uobis. Si
quid petieritis patrem. Usque. quia a deo exiisti.

Die. xiiii. mens. mai. dedicatio ecclesie beate marie ad mar. tres.

Die. xiiii. mens. mai. nat. sci. prudentiane. sec. mat. cap. xc. ii.
Nihil optatum quod non reuelabitur. Usque; qui est in caelis.

Fer. iiii. sec. ioh. cap. xxxv. Abiit ihesus cum discipulis suis in iudeam.

Usque gaudium meum impletum est.

Die. xx. mens. mai. nat. sci. basilisse. sec. mai. cap. xl. Simile
ē regnū celoy thesauro. Usq. noue & uetera.

Die. xxv. mens. mai. nat. sci. urbani. sec. mai. cap. cclxi. Dix
ihs discipulis suis. Vigilate. Usque. bona sua constituent eū.

Innigt. de ascensu dñi. sec. ioh. cap. cliii. Subleuatis ihs oculo
lis in celum dix. pater uenit hora. Usq. & ego ceterū uenio.

Fer. v. In ascensu dñi sec. m. cor. cap. cc. xxxiii. Recubentib;
discipulis suis. Usque. sequentibus signis.

Fer. vi. sec. luc. cap. ccc. xlii. Dix. ihs discipulis suis. Ego mit
tam pmissū patris mei. Usque. & benedicentes dñi.

Ebt. vi. sec. ioh. cap. c. xlv. Dix. ihs discipulis suis. Cū aut uene
rit paracletus. Usque. quia ego dixi uobis.

Fer. iiii. sec. ioh. cap. c. xxxiii. Dix. ihs discipulis suis. Si man
seritis in me. Usque. & gaudium ur̄m impleatur.

Sabb. pente. cost. sec. ioh. cap. c. xxviii. Dix. ihs discipulis suis.
Si diligitis me. Usque. & manifestabo ei me ipsum.

Ebt. vii. in pente. cost. sec. ioh. cap. c. xxx. Dix. ihs discipulis suis.
Si quis diligit me. Usq. sicut dedit mihi pater sic facio.

Fer. ii. ad uincula. sec. ioh. cap. xxviii. Dix. ihs discipulis suis.

Sic enim dilecti mundi usque quia in dō sunt facta.

Fer. iii. ad sēc m anastasiā. sēc ioh. cap lxxxviii. Amā
dicuot quī intrat postuū. usque labundantius habeant.

Mens. iii. fer. iii. ad sēc m mariā. sēc ioh. cap lxx. Dixit dīscipulis.
Nemo potest uenire ad me. usque promundi uita.

Fer. v. ad aptos sēc luc. cap lxxxvi. Conuocatis ihs xii dis
cipulis usque. & curantes ubique.

Fer. vi. ad aptos sēc luc. cap xxxvi. factū ē in unadierū.
usque. quia uidimus mirabilia hodie.

Sabb. i. xxi. lxx. ad sēc m petrū. sēc mat. cap cccv. Egre diote
itū ab hiericho. usque. & secutus est eum.

It. at. sēc marcū. cap cxxxvi. Sedens ihs contra gazo
philatio. usque. misit totum uictum suum.

It. at. sēc luc. cap. xxvi. Surgens ihs de sēc nagoza introiit
in domū sēc monis. usque. euangelizare regnum dī.

It. at. sēc luc. cap. lv. Estote ergo misericordes sicut & pater
uŕ misericors est. usque. festucam de oculo frāt. tui.

Mens. iun. die. ii. nat. sēc m marcū & petri. sēc luc. cap
ccxlvi. Cū audieritis plūc. usque. animas uestras.

Die. iii. mens. iun. nat. sēc iun. sēc mat. cap xc.

trare quia uenit in terra pace. usq. mercede suam.

Die .viii. mens iun. nat. scōz primi & feliciam. scō ioh. cap. xxxiii. Hoc ē pceptū mīm. usq. dē uobis.

Die .xii. mens iun. nat. scī basilidis. scō luc. cap. xl. iii. Attendite a fermento. usq. coram angelis dī.

In octab. pentec. scō ioh. cap. xxiii. Erathoma ex phariseis. usq. sed habeat uitam eternam.

Itat. scō ioh. cap. c. liii. Pat. scī fice eos in ueritate. usq. & dīpt ei.

Fer. iiii. scō luc. cap. xc. iii. Accedentes discipuli ad iūm dixerunt illi. usq. & saturati sunt.

Itat. scō luc. cap. c. xlviii. Dixit iū dīspōit. Cū uīducent uos in sīr nagogas & ad magistratus. usq. in dīm diues.

Ebt. ii. p. p. pentec. scō luc. cap. c. lxxvi. Erant ad p. p. inquantēs ad iūm peccatores. usq. penitentiā agente.

Fer. vi. scō luc. cap. c. c. xliiii. Accesser. ad iūm quidā sed ducen. qui negant. usq. eū interrogare.

Sabb. scō luc. cap. lxxv. Venit ad iūm uir cui nom. iairus. usque. quod factum fuerat.

Ebt. iii. p. p. pentec. scō luc. cap. c. xc. vi. Homo quidē erat diues. usque. credum ei.

Die xxiii. mensis iun. nat. scōz marci & marcelliani. sec. ioh. cap. cxxxiii. Hoc ē pceptū m. usq; d & uobis.

Die xxiiii. mensis iun. nat. scōz ptasi & lgeruasi. sec. mar. cap. cxxxvii. Egrediente in uide tēplo. usq; hic saluus erit.

Fer. iiii. sec. mar. cap. xxx. iii. Nolite putare quia ueni solvere legem. usque. uocabitur in regno caeloru.

Fer. vi. sec. luc. cap. cxcviii. Impossibile est ut nūueniant scandala. usq; qd debuius facere fecimus.

Ebd. iiii. p. pente cost. sec. luc. cap. clxxxi. homo quidā fecit cenā magnā. usq; gustabit caenam meam.

Fer. iiii. sec. math. xxxvi. Isto consentiens aduersarius tuo. usque. corruptum erit in gehennam.

Fer. vi. sec. mar. cap. cxx. Cum intrare & in hierusolimam in tēplo. usq; sup doctrinā eius.

Die xx. iii. mensis iun. uigt scī iohis bap. sec. luc. cap. i. fuit in dieb; herodis regis. usq; plebem perfectam.

Die xx. iiii. mensis iun. nat. scī iohis. sec. luc. cap. iii. Elisa beth impletum est. usq; plebi suae.

Die xxvi. mensis iun. nat. scōz iohis & pauli. sec. luc. cap. c. xliiii. Adtendite a sermōe phariseoz usq; qd ē in celis.

Ebd. v. postpente cost. secluc. cap. xxxiii. Cū turba emrue-
rent ad iū. usq; relatis omnibus secuti sunt eum.

Die xxxiii. mens iū. uigt aptoz petri & pauli. scē ioh. cap.
cc. xxi. Die iū. petro. simon ioh. usq; clarificatur usq; dñ.

Cie xxxiiii. mens iū. nat. scē petri. scē mat. cap. clxvi. Venit
iū. in partes cesaree philippi. usq; erit solutū & angelis.

Die. xxx. mens iū. ad scē paulū. scē mat. cap. cxcv. Dixit
simon petrus ad iū. Ecce nos. usq; ætñ. nō possidebit.

Ebd. ii. p. nat. aptoz. scē mat. cap. xxxv. Dixit iū. discipulis.
Am dico uob. nisi abundauerit iusticia. usq; mū. tuū.

Mens iū. die. ii. nat. scōz p. cessi & mar. timian. scē mat. cap.
cc. xl. iii. Sedente mū. sup. montē. usq; hic saluus erit.

In oltab aptoz. scē mat. cap. cxi. iussit iū. discipulis suis
ascendere in nauiculā. usq; uere filius dñi.

Fer. iii. scē mat. cap. c. vii. Cū egressus eēt iū. in uia. usq;
ueni & sequere me.

Fer. vi. scē mat. cap. lxxviii. Exier. pharisei & cooperum.
usq; & dimisit illū in domum suam.

Ebd. iii. p. nat. aptoz. scē mat. cap. lxxvi. Cum turba
multa eēt cum iū. usque & dimisit eos.

Fer. iiii. sc̄m̄at. cap. clxi. Accesser̄ ad iūm sad dūcē.
usq. pharisaeoz & sadduceeorum.

Die. x. mense iut nat. vii. fr̄m. appice & salaria. sc̄m̄at.
cap. xciii. Vidēt̄ turbas iū̄ ascend. usq. copiosae iū celis.

Prima missa ad aquilonē ad sc̄m̄ alexandrū sc̄luc. cap.
cxxxiii. Nemo accendit lucernā usq. in luminabit te.

Ad sc̄m̄ felicitatē sc̄m̄at. cap. cxxx. Loquente iū̄ turbas
ec̄m̄at ei & fr̄. usq. & soror & mater est.

Fer. vi. sc̄luc. cap. xcvi. Discendente iū̄ de monte.
cū discip̄ suis. usque. & reddidit patri suo.

Die. xvi. mense iut nat. sc̄i eriaci.

Sabb. sc̄m̄at. cap. cxciii. Accedens ad iūm quidā ait illi.
usque. & ueni & sequereme.

Eb̄d. iiii. p̄nat̄ aptoz sc̄m̄at. cap. lvi. Attendite a falsis
pphetis. usq. ipse intrabit in regno caelorum.

Die. xxi. mense iut nat. sc̄i praxeis. sc̄m̄at. cap. cxl.

Simile est regnū caeloz thesauro. usq. noua & uetera.

Die. xxiii. mense iut nat. sc̄i apollonari sc̄luc. cap. cc lxx.
falta ē contemp̄o iū̄ discipulos. usq. xii. trib; iut.

Die xxv. mensis iut nati sci iacobi. opti. seclue. cap. cxi. v.

Nihil optū est qđ n̄ reueletur: vsq; coram angelis dī

Fer. iiii. sect. iiii. cap. lxxxiii. Cum egressus esset iherusalem ad atri-
usque quanta illi fecisset dñ.

Eer. vi. sectus. cap. xxi. Dixit in parabula hanc. Nam
quidam erat diues. usq. resurrexerit credent.

disciplin

Ebd. v. pnat aptoz secluc. cap. ccccvi. Cū ad ppinqua
ra & thierusalē uidens ciuitatē usq. Condie in templo.

Die xxviii. mensis iulii natus est cor. felix. simplici. faustini.
 & iuliaci. in apollinensi. sec. luc. cap. clm. Sunt lumbi.
 usque praecincti usque filius hominis ueniet.

Die .xxx. mensiut nat scōz abdo alsenne scē mat. cap. cc. xliii.
Dixim̄ discip̄suis. uidele nequis uos sed. usq. saluus erit.

Irat. secioh. cap. cxxxiii. Hoc ē pōspitū m̄m. Vsq; mēgratū.

Ferunt. seclū. cōp. celū. Cum autē uideris circumdare
ab exereitu hierlm. usque. uniuersū orbē.

Fer. vi. sect. lūc. ap. col. viii. Adtendite aut. uob. ne forte
grauentur corda ura. usq. ante filium homin. is.

Ebt. vi. postnat. aptoz. sectuē. cap. cxc. Homo quidā erat
diues & habebat. vñ. in acrioria tabernacula.

Fer. iiii. sc̃m̃at. cap. cxi. vii. Vespere aut̃ facto. accesser̃
ad iiii. discipuli ei. vsq; manducantiũ. v. milia hominum.

Fer. vi. sc̃luc. cap. cxxxv. Rogabit iiii. quidã phariseus ut
cũ illo pranderet. vsq; ñ tangat sarcinas ipsas.

Ebd. viii. p̃nat̃ aptoz. sc̃luc. cap. cxc. Quidã legis peritus
surrex̃ tẽptans iiii. vsq; & tu fac similiter.

Kl. aug. ad uincula sc̃m̃at. cap. cxlviii. Iussit iiii. discip̃
suis ascendere nauicula. vsq; uere filius d̃i es.

Mens aug. die. ii. nat̃ sc̃i stephani pontificis. sc̃luc. cap. ccxxviii.
homo quidã nobilis. vsq; & abundabit.

Fer. iiii. sc̃luc. cap. cxxvi. Erat iiii. sciens demonia.
vsq; & custodiunt illud.

Ebd. viii. p̃nat̃ aptoz. sc̃luc. cap. ccxiii. Duo homines as
cender̃ in tẽplum. vsq; qui se humiliat exaltabitur.

Die. vi. mens ag. nat̃ sc̃oz. xisti. felicissimi. & agapiti. sc̃
m̃at. cap. lxxxv. Ecce ego mitto uos. vsq; hic saluus est.

Die. vii. mens ag. nat̃ sc̃i quiriaci sc̃m̃at. cap. xcii. nihil optũ
quod non. vsq; qui est in caelis.

Die. viiii. mens ag. iugit̃ sc̃i laurenti sc̃m̃at. cap. clxx.
Siquis uult post me uenire. vsq; ueniente in regno suo.

Item ccd primamissie. scē mār. cap. xc. vi. qui amat patrem
aut matrem. vsq; n̄ p̄dē mercedem suam.

Item. ut supra. scē ioh. cap. ciii. Nisi granū frumenti. vsq;
honorificauit eū pat̄m̄s quiescit in celis.

Die xi. mens̄ aug. nat̄ scī tibur. ti. scē ioh. cap. cxxxiii. hoc ē
p̄ceptum meum. vsq; in nōmine meo dē uobis.

Die xiii. mens̄ ag. nat̄ scī eupliti scē ioh. cap. cxi. Amā
dico uob. quia plorabitis. vsq; in nōmine meo dedit uobis.

Die xiii. mens̄ ag. nat̄ scī rpoliti scē luc. cap. cxi. Adten
dite a sermōe phariseorū. vsq; coram angelis dī.

Fer. iiii. scē luc. cap. lxxiii. Rogabat iūm quidē phariseus
ut manducaret cū illo. vsq; qm̄ dilexit multum.

Fer. vi. scē luc. cap. xxi. Surgens de fr̄ nagoga intrauit in
domū fr̄ monis petri. vsq; euangelizare regnū dī.

Die xiiii. mens̄ ag. nat̄ scī eusebi. scē mār. cap. cclxxiii.
vigilate. vsq; sup̄ omē bonas uice constituet eum.

Die xv. mens̄ aug. sollemnitas scē marie. scē luc. cap. cxxii.
Intrauit ihs̄ in quoddā castellū. vsq; n̄ aufere tur ab ea.

Item. scē luc. cap. cxxx. factū ē aut̄ cum haec diceret. ex
tollens uocē. vsq; et custodiam illud.

Die xxiii. mens aug. nat. sci. agapiti. sec. luc. cap. cl.iii. Simili-
 ur p̄cincti. usque. filius hominis uenit.

Eb. i. post sci. laur. sec. marcū. cap. lxxiii. Exiens ihs defi-
 nibus t̄m. usque surdos fecit audire & mutos loqui.

Die. xxii. mens aug. nat. sci. timothei. sec. luc. cap. clxxxii.
 Siquis uenit ad me. usq. qui habet aures audiendi. audiat.

Die. xxiiii. mens aug. nat. sci. bartholomei apti. sec. luc. cap.
 clxx. facta ē contentio int̄ disc̄p. usq. tribus int̄.

Die. xxv. mens aug. nat. sci. genesis. sec. mat. cap. xxi. Nihil
 aptum quod non reueletur. usq. quia n̄ aclus est.

Fer. iiii. sec. luc. cap. clxviii. Dum uisus in ciuitates &
 castella. usq. & accumbent in regnocti.

Die. xxviii. mens ag. nat. sci. herme. sec. luc. cap. xlv.
 Descendens ihs de monte stetit. usq. copiosus est in celo.

Die. xxxiiii. mens ag. nat. sci. sabing. sec. mat. cap. cxi. Si-
 mile est regnū celoz thesauro. usq. noua & uetera. ⁷

Die. xxx. mens aug. nat. sci. e. felici & laudati. sec. ioh. cap. cxxxii.
 ego sū uitis uera & p̄t̄ m̄ agricolū. Usq. & fide uob.

Fer. vi. sec. mat. cap. cxiii. Coepit ihs exprobrare ciui-
 tatibus. usq. in diem iudicii quam tibi.

⁷ **I**oh. d. deo. sci. ioh. bapt. sec. marc. cap. lvi. Misit herodes
 & tenuit ioh. usq. illud in monum̄ti.

Ebd. ii. post scil. laurenti. secl. luc. cap. cxx. Beati oculi qui ui-
dent quae uos uidetis. usq; uade. & tu fac similiter.

Fer. iiii. secl. mat. cap. cxviii. Abeuntes pharisaei consiliu facie-
bant. usq; & in nomine eius gentes sperabunt.

Fer. vi. secl. luc. cap. cxliiii. At uero quidam de turba
usque. & dicit pasce illos.

Vt supra. secl. luc. cap. cxviii. Dum in alius peruenit. &
castellum docens. usq; & sunt primum uisum.

Ebd. iii. post scil. laur. secl. luc. cap. cci. Dum in alius in hierosolimam
transiebat. usq; quia fidei tuum testatum fecit.

Fer. iiii. secl. mat. cap. cxx. Introiit in hierosolimam
in templo. usq; ammirabant super doctrina eius.

Fer. vi. secl. luc. cap. cxxviii. Dixit in discipulis suis similitudinem
hanc. Homo quidam nobilis abiit. usq; & descendens in hierosolimam.

Mens. vii. in nativitate secl. marie. secl. luc. cap. iii. Exsurgens
maria in diebus illis. usq; in dō salutaris meo.

Die vii. mens. sept. nativitas adriani. secl. ioh. cap. cxxxii. Ego
sum utrus uera. & uos palmite. usq; & gaudium meum impleat.

Die. xi. mens. sept. nativitas proci & racinellu. secl. mat. cap. lxxxviii.
Dixit in discipulis suis. cum persequeretur uos in mentem. usq; quod in angelis.

Fer. vi. sec. luc. cap. cexl. factū ē in unadierū docente inū ptm.
intemplo. usque in qua potestate haec facio.

Ebd. iii. post scil. laurenti. sec. mat. cap. xl. iii. Nem apoteft duob;
dominis seruire. usq; & haec omē adicientur uobis.

Fer. iii. sec. mat. cap. xl. Dixit in discipulis. Audistis qd dictū ē
diligis pximū tuū. usq; qui uidet in abscondito reddet tibi.

Fer. vi. sec. luc. cap. cc. xl. Docente inū ptm in templo. usque
neque eguabur dico in qua potestate haec facio.

Die. xiiii. mens. sep. nat. scil. corneli. sec. luc. cap. cexl. Dicebat in
tur. phariseorū et principib; iudeorū. Na euobis quia edifi
cat. usque. ut accusarent eum. $\frac{5}{7}$ plebem succ.

Ebd. v. post scil. laur. sec. luc. cap. lxviii. Ibat in ciuitate que. usq;

Die. xv. mens. sep. nat. scil. nicomedis. sec. luc. cap. xcvi. Siquis uult
post me uenire. usq; donec uideant regnum di.

Die. xvi. mens. sep. nat. scil. lucie & leufemie. sec. mat. cap. cexl.
Simile ē regnū caeloz thesauro. usque. noua & uetera.

Fer. iii. sec. luc. cap. xxxviii. Vidit in publicanū nomine
leui. usq; peccatores in paenitentia.

Fer. vi. sec. marcum. cap. lxxxv. Venit in bethsaida. & ad
ducunt ei caecum. usq; neminem dixit.

Ebd. vi. post sei laurenti. scē luc. cap. clxxvi. Cum intraret ihs
in domū cuiusdam. vsq; humiliat exaltabitur.

Fer. iiii. mens. vii. ad scē maria scē mat. cap. xci. Respondit
unus de turbadix. vsq; oratione & ieiunio.

Fer. vi. ad aptos. scē luc. cap. xxxvi. Sedebat ihs docens & erant
pharisaei sedentes. vsq; quidimus mirabili hodie.

Sabb. ix. i. lēc. ad scē petrum scē luc. cap. clxiii. Erat
ihs docens in synagoga eorū. vsq; fiebant ab eo.

Ebd. vii. post sei laur. scē mat. cc. xxiii. Accessit ad ihs
sadducei. vsq; qui se humiliat exaltabitur.

Fer. iiii. scē mat. cap. c. xxxi. Interrogauit ihs unus
describis. vsq; non es longe a regnodi.

Fer. vi. scē mat. cap. c. xxxvi. Simile ē regnū celorū
vsq; triticū autē congregate in horreum meum.

Die. xx. i. mens. vii. nat. sei mat. thei apt. scē mat.
cap. lxi. Cum intraret ihs uidit hominē sedentē.
vsque. nūc uocare iustos sed peccatores.

Die. xxii. mens. vii. nat. scē cosme & damiani scē ioh.
cap. c. xxxviii. Haec mando uob. vsq; in gratias.

Die. xxiiii. mens. vii. dedicatio ecclē sei angel. scē mat.

cap. clxxviii. Accesserunt ad ium dicentes. usque. angeli
eorum semper uident faciem patris mei qui est in caelis.

Ebet. i. post angelum. secunda. cap. lxx. Ascendens in sinu alicuius
transfretauit. usque. talem hominibus.

Mensis octobris die uir natus secunda. cap. clxxviii.
Homo quidam peregre. usque. in gaudium domini tui.

Ferunt. secunda. cap. lxxviii. Exiens in defimbis terris
uenit per donem. usque. et multos loqui.

Die mensis octobris ad secunda felicitate secunda. cap. clxxx.
Loquente in uero ad turbas. et mat. et. usque. et mater est.

Ita. secunda. cap. clxxviii. Dum ambulat et in intrauit
in quoddam castellum. usque. non auferetur ab ea.

Ferunt. et. secunda. cap. clxxxviii. Simile est regnum celorum
grano sinapis. usque. ad constitutionem mundi.

Die xxviii. mensis octobris natus sancti crisogoni secunda. cap.
clxxxviii. Haec mando uobis. usque. megratis.

Ebet. ii. post angelum. secunda. cap. lxxviii. Loquente in uero
ad turbas ecce princeps unus. usque. ecce illa hora.

Ferunt. secunda. cap. clxxviii. Cum esset in una ciuitate
terram. usque. ab infirmitatibus suis.

Fer. vi. sec. mat. cap. xl. Accesserunt discipuli ad ihm dicentes:
usque audiendi audiat.

Ebd. iii. post sci. angeli. sec. mat. cap. cc. xxi. Loquebatur
ih̄ cum discipulis in parabolis. usq; pauci uero elekti.

Fer. iii. sec. luc. cap. cl. xxx. Dicebat ih̄s cui. lā principi phar
isaeorum. Cum facis prandiu aut cenā. usq; panē in regnō di.

Fer. vi. sec. mat. cap. lxxi. Cum uenisset ih̄s in domū p̄c̄m.

usque. de gradationes portauit. **E**bd. iii. post sci. angeli. sec. iob. cap. xxxviii.

Ebd. iii. post sci. angeli. sec. mat. cap. cl. xxxviii. Dixit ih̄s discipulis. Erat quidā rē
Simile ē regnū celoz hominū rē. usq; de cordib; iurū.

Fer. iii. sec. mat. cap. c. xxi. Am dico uob quia si quis di
xerit huic monti. usq; dimitte te uob peccata ur̄a.

Fer. vi. sec. mat. cap. xl. Videte quid audiat. in qua
mensura mensi fueritis. usq; qm̄ ad est tēpus meriti.

Ebd. i. post sci. angeli. sec. mat. cap. cc. xxi. Ab eunt p̄c̄m
risaet conitium inierunt. usque. quacumq; dī dō.

Fer. iii. sec. mat. cap. cl. xxxviii. Cum uenisset ih̄s ad discipuli
aut capharnaū. usque. dātis p̄c̄m. o. l. r.

Fer. vi. sec. mat. cap. lxx. Conuenerunt ad ias pharisei et quidā
dam de scribis uenerunt. usq; tradunt hominū.

Die xxviii. mens octobr. nat scōz apłoz. simonis cananei. & symonis
zelous. scē ioh. cap. cxxxii. Ego sum israēla. usq; impleatur.

Item. at scē ioh. cap. cxxxviii. Haec mandauit. usq; migratis.

Ebd. vi. p scē angeli. scē mar. cap. lxxiii. Loquente inuaditur
bas. usque. & salua facta est mulier ex illa hora.

Ebd. vii. p scē angeli. scē mar. cap. cxxxi. Interrogauit in m
unus describis. usq; non est longe a regnodi.

Die xxviiii. mens octobr. nat scī saturnini. scē mar. cap. cxxxviii.
Videte ne quis uos seducat. usq; hic saluus erit.

Ineodem die. uigit scī andree scē ioh. cap. xvi. Stabat
in s & discipuli eius duo. usq; sup filium hominis.

Die xxx. mens octob. nat scī andree. scē mar. cap. xx.
Ambulans in s iuxta mare. usq; secuti sunt eum.

Item in aduentu dñi. scē ioh. cap. xlviii. Cū subleuasset
oculos in s & uidisset. usq; qui uenturi s in mundū.

Fer. iii. scē mar. cap. lxxviii. Cū uenisset in domū simonis
petri. usq; sepeliunt mortuos suos. f regnū di

Item. scē luc. cap. ciiii. Ecce ego mitto uos sic agnos. usq;

Fer. vi. scē luc. cap. cxlviij. Dixit ad in m quidā de turba
magister. usq; adueniunt uobis.

Item ut supra. sec̃mar. cap. cliii. Vigilate & orate quia
nescitis quando tēpus sit. usq; omnib; dico uigilate.

Meñ dec. die xiiii. nat̃ sc̃eluc̃ sec̃mar. cap. cxi. Simile
est regnū celorū thesauro. usq; noue & uetera.

Fer. iiii. sec̃mar. cap. lxxviii. Videte & caute afer m̃to
pharisaeorum. usq; illum in domū suam.

Ebt. iiii. ante nat̃ dñi. sec̃mar. cap. ccvi. Cū ad p̃p̃inqua
s̃c̃l̃i ñr̃ hierusol̃imis. usq; in nomine dñi.

Fer. iiii. sec̃mar. cap. xii. Venit ioh̃ bap̃t. usq; peccata sua.

Fer. vi. sec̃luc̃. cap. viii. Dicebat ioh̃ ad turbas qui exiebant
ut baptizarentur. usq; euangelizabat populum.

Ebt. iiii. ante nat̃ dñi. sec̃luc̃. cap. cclviii. Er̃ signa. usq; ñr̃ transib̃.

Fer. iiii. sec̃mar. cap. c. iiii. Dixit ñr̃ turb̃ ad discipulos suos.
Am̃ dico uob̃. usq; qui habet aures audiendi. audiat.

Fer. vi. sec̃mar. cap. i. Ecce mitto ang̃l̃m. usq; sp̃u sc̃o.

Ebt. iiii. ante nat̃ dñi. sec̃mar. cap. cii. Cū audiss̃e ioh̃. usq; Am̃ te.

Fer. iiii. sec̃mar. cap. x. Videns multos pharis̃eos. usq; in sp̃u sc̃o.

Fer. vi. sec̃luc̃. cap. lxxiiii. Nuntiauer̃ ioh̃. usq; maior ē illo.

Ebt. i. ante nat̃ dñi. sec̃ ioh̃. cap. viii. Mis̃erunt iudaei

Eab hierusol̃imis. usq; ioh̃annes baptizans.

Fer. iiii. mens. dec. secluc. cap. iii. Misit susē gabr. usq; uerbu iu.

Fer. vi. secluc. cap. iiii. Exsurgens maria. usq; salutaſ meo.

Die xxiii. mens. dec. nat. seclhome apti. secl ioh. cap. cxxxv. Hoc
est pceptū mī. usq; de uobis.

Sab. anaxiler. seclū. cap. vi. Anno xv. usq; salutare dī mī.

Die xxiiii. mens. dec. uig. tdnī. secl mat. cap. iii. Cū eē dispon
sata mater iuū. usq; peccatis eoz. ¶ obediunt ei

Prouer. tate pluue. secluc. cap. lxxxiii. factū ē munachierū. usq;

Proster. elitate pluue. secl mat. cap. clx. Misereant turbe. usq; cū eo.

In cōmutione gentiū secluc. cap. cl. nolite fallieri. usq; adieci tū uob.

Innat. pp. secluc. cap. celxx. factae ē centio. usq; xii. trib; int.

It. secluc. cap. cccxxiii. Homo qd dērat nobilis. usq; et abundabit.

It. secl mat. cap. clxxv. uenit ius in paster. usq; et in celis.

In ordinat. prbrū. secl mat. cap. celxxiii. Vigilate. usq; et statuit eū.

In ordinat. diac. secl ioh. cap. ciii. Amā dīc uob. nī signanū. usq; in celis.

Innat. pp. secluc. cap. cccxxv. Egressus ius pambt. usq; qd perierat.

Indet. eē. secluc. cap. lx. Nē ē mī arbor bona. usq; sup petra.

It. secluc. cap. cccxxv. Egressus ius pambt. usq; qd perierat.

Prouelatione ancillarū dī. secl mat. cap. cccxxi. Loquetur
iū cā discipulis. usq; pauci uero electi.

Aduelanda maritalitas. sec. ioh. cap. xxvii. Respondens. ioh. dixit.

Non potest homo. usque. gaudium meum impleri est.

Itat. sec. mat. cap. clxxxviii. Venit ihs in finis. usq; non seperet.

In aduentu epi. sec. luc. cap. cvii. Designauit dñs. usq; mercede sua

Proordinantib; sec. ioh. cap. lxxxviii. Loquente inuocatur
bas. multi credider. usq; opera abraham facite.

Proordinantib; epis. sec. mat. cap. Lii. Circubat ihs. usq; sanabant.

Itat. sec. luc. cap. lxxxvi. Conuocatis ihs discip. usq; excurantes abiq;

Itat. sec. mat. cap. lxxxv. Circubat ihs in finibus. usq; infirmitate.

In letania temp. belli. sec. luc. cap. clxxxv. ihs dicit in choro.

Nolite solliciti. usq; adicientibus uobis.

In die belli. sec. mat. cap. ccxliii. Accesserunt ihs discip. usq; saluus

In aduentu iudici. sec. luc. cap. ccxviii. Interrogauit ihs

quidam princeps discip. magister. usq; uitam eternam.

Contra iudices male agentes. sec. luc. cap. ccxviii. Dicebat ihs
discip. suis parat hanc. qm oportet sepe orare. usq; iudicia illoz.

Contra episc. male agentes. sec. mat. cap. Liiii. Omnia ergo quae
cumq; uultis. usq; qui inueniunt eam.

Ad pificiendum in itinere. sec. mat. cap. lxxxii. Eunt et predicare
dicentes quicquid pinguetur. usq; quic illi eruntati.

I t. d. sēcluc cap. ciiii. Dixit in discipulis. Ite et egomitto. usq; ciuitates.

Admisisti uia. sēcluc cap. cxxvi. Sedens in. usq; uultu suum.

Pro infirmo. sēcluc cap. lxx. Intrauit in scaphar nau. usq; sanum.

In agendam mortuorum. sēcluc cap. xiiii. Dixit in arthra ad ihm. Dne si hic fuisset. usq; in hunc mundu uenisti.

It. d. sēcluc cap. xxxviii. Sicut enim pat. usq; ad uitam.

It. d. sēcluc cap. lvi. Omne qd dat. usq; in nouissimo die.

It. d. sēcluc cap. lxx. Egerit panis. usq; in nouissimo die.

EX PL. CAP. EVANGELIORVM.

MAT. MAR. LUC. ATQ; IOH.

INCIP. PROLOGUS. III. EVANGELIOR.

Plures fuisse qui euangelia scripser. lucas euangelista testatur dicit. qm quide multi conati ordinare narratione reru que in nobis completer. sic tradider nob q ab initio ipsi uider sermonē & ministrauer ei. & p seuerantia usq; ad p̄sens tēpus monimenta declarant. quae aduersis auctoribus edita diuersarū heresum fuere principia; Vt est illud iuxta egyptios. & thoma. & matthia. & bartholomeu. duodecim quoq; aptos. & basilidis atq; appellis. ac reliquos quos enumerare longissimū ē. Cū hoc tantū in p̄sentia rū necesse sit.

dicere. existisse quosdā qui sine spū & grādi conatīs magis ordi
nare narrationē. quā historie texere ueritatē. Quib; iure potest
illud ppheticū coaptari. Vae qui pphetam decore suo. qui ambulat
p̄ spm suū. quid dicunt. dicit dñs. & dñs n̄ misit eos. De quib; & saluator
in euangelio ioh̄is loq̄t. Om̄s q̄ ante me uener̄. fures fuer̄ & latrones.

Qui uener̄. n̄ q̄ misissunt. Ipse enī ait. ueniebant & ego n̄ mitteba eos.

In uenientib; p̄sūptio temeritatis. in missis obsequium seruitutis ē;

Ecce autē quae sup̄ petra dñi uoce fundata ē. quā intro duxit rex in cubiculū
suū. & ad quā p̄ forā dei descensionis occulte misit manū suā. similis dā mulge
hinuloq; cetrūq; quatuor flumina paradisi instar eructuant. quatuor
angulos & anulos habet p̄ quos quasi arcate stant & cūstos legis
dñi lignis mobilib; uelutur. Primus omnium archieus ē publicanus
cognom̄ toleui q̄ euangl̄m in iudea hebreo sermone edidit. ob earū
uel maxime causā q̄ in illū crediderant ex iudeis. & nequaquā legis
umbra succedente euangelii ueritate seruabant. Secundus marcus interpres
apostoli petri & alexandrinus eccl̄e primus ep̄s. quid n̄ quidē saluatore
ipse n̄ uidit. sed ea quae magistrū audierat p̄dicantē iuxta fidē magis
gestorū narrauit quā ordine. Tertius lucas medicus natione syrus
antiochensis. cui laus in euangl̄o. q̄ & ipse discipulus apti pauli machabae
berthiniq; paritib; uolum̄ condidit. quēdā alius repetens. ut & ipse

in phemio confitebatur audiamagis quā uisū describens. Vt in ioh. apt.
 & euangelista quē in fama uult plurimū. quī suppetus dñi recubens pariss
 sima doctrina uoluentia potauit. & q̄ solus de cruce meruit audire. ēc mat̄ tucc.

1. s̄ cū es̄nasia. & iam tunc hereticorū semina pullularent. cerenthi. ebionis.
 & ceterorū q̄ negant xpm̄ in carne uenisse. quos & ipse in ep̄ta sua antichristos
 uocat. & apt̄ paulus frequē percutit. Coactus ē ab omnib; pene tunc asie
 ep̄is & multarū eccliarū legationib; de diuinitate saluatoris altius scri
 bere. Et adhuc sunt in adiecti uerbu. n̄ tā audaci quē felici temeritate
 pr̄uipere. Vt ecclesiastica narrat historia. cū a fratrib; cogerēt uerbi
 berē. ita facturus ē respondisse. si in dicto ieiunio in cōmune om̄s dñi
 p̄carent. Quo expleto reuelatione saturatus. in illud phemiū celo
 ueniens erulauit. In principio erat uerbu. & uerbu erat apud dñm. &
 dñs erat uerbu. hoc erat in principio apud dñm. Haec igit̄ quattuor euan
 gelia multo antep̄dicta. ezechielis quoquolūm p̄bat. in quo prima
 uisio ita contexitur. & in medio sic similitudo. in an. maiu. & uultus
 eorū. facies hominis. & facies leonis. & facies utuli. & facies aquilae.
 P̄ rima hominis facies mat̄ theū significat q̄ q̄si de homine exorsus est
 scribere. lib̄ generationis inū xpi filii dñi filii abraham. Secda marcū
 in quo uox leonis in heremorū gemitus audit̄. Vox clamantis in deserto
 parate uia dñi. recta facite semitas eius. Tertia utuli quē euangelistam

Lucā azacharia sacerdote sumptisse inritū p̄figurat. Quarta ioh̄m
 eugl̄stā. q̄ assūptis pennis aquile & ad altiora festinant de uerbo dī disputat.
 cetera quae sequunt̄ in eundē sensū p̄ficiunt. crura eorū recta. & pennati
 pedes. & quocūq; sp̄ibat ibant. & n̄ reuertebant̄. & dorsa eorū plena
 oculis & scintillē. & clāpades in medio discurrentes. & rota in rotā. & in
 singulis quattuor facies. Unde & apocal̄ p̄p̄s ioh̄is p̄ expositionē xxiii. se
 niorū quatenentes cīr tharas & fideles adorant agnū dī. Introducō fulgura
 & tunc trua. & uis p̄r discurrentes. & mare uirēū. & iiii. animalia plena
 oculis dīcī. Animal primū simile leonē. & secūm simile urtulo. & tertiu
 simile hominē. & quatuorū simile aquile uolanti. Et p̄p̄a uolū plena
 inq̄t erant oculis. & requiē n̄ habebant die & nocte dīcentia. sc̄i. sc̄i.
 sc̄i. dñi dī om̄p̄i q̄ erat & q̄ ē & qui uenturus ē. Quib; cunctis p̄p̄icue
 ostendit̄. & iiii. tantū debere euangelia suscipi. & om̄s apoc̄r̄is forū
 nemias mortuis magis hereticis quā eccl̄asticis uiuis canendas.

EXPROLOGVS. INCIPIT EPISTOLA SCII HIERONIMI

Beatissimā papē damasō hieronimū nouū op̄ facere me cogis ex uolēti.
 ut p̄ exemplaria scripturarū tibi dīsp̄sa. quālibet dā arbitri
 sedeam; Et quicūq; se uariant. quē sint illa quē cū gr̄ca consentiant
 ueritate decernā p̄uolū labor. sed periculosā p̄sūptio. iudicare
 de ceteris. ipsū ab omnib; iudicandū. sensū mutare linguā &

. canescentē iam mundū ad iuncta retrahere paruuloy. qui sen. doctus
 parit uel indoctus cū in manus uolūm assūpserit. & salubē quā semel
 inbibit uiderit discrepare qđ leſitat. n̄ statim erūp. inuocē. me falsarium.
 me clamans eē sacrilegū. qui audeā aliqđ in ueterib; libris addere.
 mutare. corrigere. aduersus quā mundici duplex causa meē solatur.
 qđ & cupiūmus sacerdos ei fieri iuber. & uerū nēē qđ uariat oīa male
 dicoy. testimonio conprobāt. Si enim latini exēplari; fides est adhi
 benda. respondeant q̄b; tot sen. pent. exēplaria. quot codices. sin aut
 ueritas ē querenda de plurib;. cur nō ad grecōz originē reuertimur.
 ea que uel a uetiosissim. p̄tib; male edita. tap̄ sūptorib; imperitis em̄ data
 p̄uersius. ut alibrariis dormitantib; aut additis. aut mutata corrigim̄.
 Nēq; uero ego de ueteri nunc disputo testam̄to. qđ a ^{ta} xxi. seniorib; in
 grecū linguā uersū. tertio gradu ad nos usq; puenit. Nēq; uero quid
 aquila qđ simmachus sapiant. quare theodotio in nouos & ueteres
 medius incedat. Si uilla uera imp̄tatio quā apti p̄hauer. de nouo nunc
 loquor testam̄to qđ grecū eē n̄ dubiū ē. excepto apto mattheo qđ
 primus in uideā euāgēl. xp̄i hebreis litteris edidit. Hoc certe cum
 in nr̄o sermone discordat. & diuersos paruuloy. tramites duc. uno
 de fonte querendū ē. Prēmitto eos codices quos saluciano
 & lesitio nuncupatos. paucoy hominū asserit p̄uersa contentio.

Quid; utiq; nec in ueteri instrumento p̄loxi in p̄ter em̄dare q̄d licuit.
 nec in nouo p̄fuit em̄dare. cū multarū gentiū linguis scriptura ante
 translata doceat falsā ēē quae additae. Igit̄ hec p̄sent̄ p̄fatiuncula
 pollicet̄. iiii. tantū euangelia quorū ordo iste ē. mat̄. mar̄. luc̄. iohannes.
 codicū grecorū em̄data conlatione. sed ueterū quē nemulū alectionis
 latine c̄fusa uident̄ discrepare. ita cōdamo imperauim̄. ut his
 tantū quē sensū ui. debant̄ mutare correctis. reliqua manere
 pateremur ut fuerant. Canones quoq; quos eusebius cesariensis ep̄s.
 alexandrinū sequutus ammonium. in decē numeros admauit
 sic in greco habent̄ exp̄ssimus. Quidāq; de curiosis uoluerit nosse
 quē in euangelis uel eadē ut uicina ut sola sint. eorū distinctione
 cognoscat. Magnus siquidē hic in nr̄is codicib; error inoleuit. dū qd
 in eadē ē aliū euangelista plus dix̄. in alio q̄minus putauer̄ addider̄.
 uel dū eundē sensū aliū alit̄ exp̄ssit. ille qui unū equat uos primū
 legerat. ad eī exēplū ceteros quoq; estumauerit emendandos.
 Vnde accidit ut apud nos mixta sint om̄ia. & in marco plura luce
 atq; matthei. Rursū in mattheo ioh̄is & marci. & in ceteris reliquorū
 quae malis p̄prias inueniant̄. Cū itaq; canones legeris q̄ subiectis.
 c̄fusionis errore sublato. & similia omniū scies. & singulis sua
 quaeq; restitues. In canone primo concordant quatuor.

mat. mar. luc. ioh. In secundo tres. mat. mar. luc. Inter duo tres.
 mat. luc. ioh. In quarto tres. mat. mar. ioh. In quinto duo. mat. luc.
 In sexto duo. mat. mar. In septimo duo. mat. ioh. In octavo duo. luc. mar.
 In nono duo. luc. ioh. In decimo proprio unusquisque; qui non habent in aliis
 edider. Singulis uero euangelis ab uno incipiens usque ad finem
 librorum dispar numerus increvit. hic nigro colore prescriptus subse-
 habendum ex minio numerum discolore. qui ad decem usque
 procedens indicat prior numerus in quo sit canone requirendas.
 Cum igitur apud codicem uerbi grati illud siue illud capitulum scire uo-
 lueris cuius canonis sit. statim ex subiecto numero doceberis. Et
 recurrens ad principia in quibus canonum distincta congeries.
 eodem quoque statim canone ex titulo frontis inuenio. illi quae querebas
 numerum eadem euangelis. qui et ipse ex inscriptione signatur
 inuenies atque euicino ceterorum transitibus inspectis. quos numeros
 et regione habeant adnotab. Et cum scieris et recurrens ad uolu-
 mina singulorum. et sine mora reperiis numeros quos ante signaueras
 repperies. et loca in quibus ut eadem ut uicinia dixerunt. Optauit
 in xpo ualeas et me memineris papa beatissime. **EXP. EPLA**
INCIPIUNT CAPITULA SECVN-
DVM MATTHEVM.

- I **D**egeneratione xpi.
- II **D**erequisitione magarum ubi xps natus erat.
- III **D**erecessionem dñi in aegypto in nazareth.
- IIII **V**bi ihs paenitentiam p̄dicabat.
- V **V**bi ihs transiit in adribulo & ieiunauit xl dieb; & xl noctib;.
- VI **V**bi audiuit ihs qd ioh̄s traditus est & recessit in galileam.
- VII **V**bi petrum & andream piscatores uocauit.
- VIII **V**bi beatitudines docuit discipulos & cetera mandata.
- IX **V**bi dixit ihs n̄ uenisse soluere legē aut p̄phetas sed ad implere.
- X **D**e mandatis antiquis & p̄sentibus.
- XI **D**e dilectione inimicorum.
- XII **D**e m̄s̄ctia facienda in occulto & oratione non longa.
- XIII **D**e ieiunio n̄ facie triste incedendū & de thesauro in celo.
- XIIII **D**e eo qd nullus possit duob; dominis seruire & de uolantib; & de leuiss̄ agri.
- XV **D**e festuca & trabe in oculo & de margaritis n̄ mittendis ante porcos.
- XVI **V**bi monuit p̄ angustā portā intrare & cauendū a falsis p̄phetis.
- XVII **V**bi dicit n̄ om̄s qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoz
& de domo aedificanda super petram.
- XVIII **D**e leproso mundato.
- XIX **V**bi puerū centurionis saluauit.

- xx** V bisocrumpetri afebris liberavit. $\frac{5}{7}$ exortat ad discipulis.
xxi V bi qdā dīx eimagit sequarte. & ali dīx sequer me. & in naicula dormiens
xxii D eduoob; demoniacis ante quos nullus poterat transire.
xxiii V bi paralyticū iussit ire cū lecto. & mattheū uocat de cheloneo.
xxiiii V bi pharisei arguunt discip quare dñs cū publicanis & peccatorib; manducat.
xxv V bi reprehendunt qd discipuli iohis ieiunant & dñi non ieiunant.
xxvi V bi mulier apfluit sanguinis sanat. & filia principis a morte suscitatur.
xxvii V bi cecis oculos aperuit. & surdū & mutū daemōnium eiecit.
xxviii V bi dīc messis multa operari aū pauci. & dē aplis potestātē eiciendi demonia.
xxix V bi nomina discipuloy designauit. & phibet eos ne in uia gentiū intro eant.
xxx V bi de passionib; cōsolat discipulos nolimeant pp nomē eius occidi.
xxxi V bi dīc qd diligit patrē aut matrē plus quā me nō ē me dignus.
xxxii V bi iohis misit discipulos ut sciret sup̄ eā xp̄i cui aduentu expectabat.
xxxiii V bi similitudinē dē de pueris sedentib; in foro & in pperauit ciuitatib;
xxxiiii V bi gr̄a agn dñi patri qd secreta sua reuelare noluit sapientib;
xxxv V bi discipuli spicas uellebant sabbatis.
xxxvi V bi manū aridā sanauit & hominē ademonio cecū & mutū curauit.
xxxvii V bi scrib̄ & pharisei signū p̄ se uolunt ab ihū.
xxxviii V bi dñs parentib; remansit in uia & solliciti requirunt eum.
xxxix D. e agricola qui exiit seminare & de ipsiis seminibus.

- xl
 xli
 xlii
 xliii
 xliv
 xlv
 xlvi
 xlvii
 xlviii
 xlix
 l
 li
 lii
 liii
 liiii
 lv
 lvi
 lvii
 lviii
 llix
 l
 De bono semine seminato. & quare zizaniae de grano sinapi.
 De thesauro abscondito magro. & de re uam in mare. $\frac{2}{2}$ saturauit.
 De conuiuio nat in quo iohis e decollatus. de quinq; panib; & duob; piscib; turbas
 Vbi in sup mare ambulauit. & petrum mergente eleuauit.
 Vbi uenit in tetrage nne sarich. q cuq; tetiger uestimtu ei salus factisunt.
 De eo quod ingreditur in os hominis non co inquinat.
 De muliere chanaanica cuius filia ad demonio curauit. $\frac{2}{2}$ afer mto phar
 Vbi turbas paut de vii panib; & paucis piscib; & pceptis disputtauerent
 Vbi interrogauit in discipulos. que eu homines nuncuparent.
 Vbi dnr pdix discipulis. qe dies passionis ei adproximaret.
 Vbi in monte cumose & helu apparuit. de homine cuius filium ad
 monio curauit que discipuli non potuerunt curare. $\frac{2}{2}$ unadecimu.
 Vbi quaer discipuli. quis maior e in regno cae loy. & de oue quas erauerit
 De correptione fratru. & quotiens indulgeri debeat.
 De seruo cui dominus dimisit debitum. & ipse con seru suo noluit dimittere.
 Vbi pharisei temptant dnm. si dimittit uiceat uxor. $\frac{2}{2}$ inueniat uitam & na;
 De infamib; ut manus eis inponeret in t. & de eo q interrogat qd boni faciendo
 De agricola quid uersis horis edux operarios. & mercede equale omnib; dedit.
 Quando mar filioy zebedei petunt. ut unus ad dexteram dñi sederet
 & alius ad sinistram.

Lxiii

De duob; cecis secus via curatis a saluatore.

Lxiv

Vbi misit discipulos ut pullu sine adducerent & uenientes non turbare uestimenta. & ranas sternerebant. $\frac{1}{2}$ misit in uineam.

Lx

De curiore quam male dixit & de resabae. & de duob; filiis quos pater

Lxi

De agricola qui plantauit uineam & peregre proflocauit eam colonis.

Lxii

Vbi pharisei ceptant in u. silice censum dare cessari.

Lxiii

Vbi adducunt ceptant in u. decem muliere que in uiros habuit.

Lxiv

De scribis & phariseis qui super cathedra moysi sederunt.

Lxv

De iurantib; in templo & in auro. & in altare & in donis

Lxvi

Vbi arguit dominus hieronim. quia occidit prophetas. $\frac{1}{2}$ & aduentum.

Lxvii

De templo quoniam relinquit in illo lapidum super lapidem & de persecutionib;

Lxviii

De uirginib; & de eo qui seruissus tradidit bona & peregre prof

Lxix

De segregatione ouium ad dextris & hedorum a sinistris.

Lxx

De eo qui incipiens dominus monere discipulos de passione sua.

Lxxi

De edis a zimois qui inuestier discipuli ubi pararent pascha.

Lxxii

Vbi dicit dominus quod unus discipulorum eum traderet.

Lxxiii

Vbi dicit petro quod ter eum negaret.

Lxxiiii

De resurrectione in u. mandata & doctrinae. & post resurrectione discipulos docuit de baptismo.

EXPLICIT SEC MATHM

CANON IN quo quattuor

MAT

MAR

LUC

IOH

clxvi

Lxxxi

xxiiii

Lxxiii

clxvi

Lxxxi

xxiiii

xxvii

ccviii

cxviii

ccxxxiii

c

ccxi

cxxi

ccxxxviii

xxi

ccxx

cxxii

ccxxxviii

Lxxv

ccxx

cxxxviii

ccxlii

Lxxviii

ccxx

cxxxviii

ccxli

Lxxvii

ccxliiii

cxxxviii

ccxl

cxlvi

ccxliiii

cxxxviii

ccxl

cxli

ccLxxiiii

clvi

ccLx

xx

ccLxxiiii

clvi

ccLx

xliiii

ccLxxiiii

clvi

ccLx

xvi

ccLxxvi

clviii

Lxxiii

xxviii

ccLxxx

clxii

ccLxxviii

xxii

ccLxxxiiii

clxv

ccLxxvi

Lv

ccLxxxiiii

clxv

ccLxxvi

Lxiii

ccLxxxiiii

clxv

ccLxxvi

Lxv

ccLxxxiiii

clxv

ccLxxvi

Lxvii

ccLxxxviii

clxx

ccLxxv

cxxvi

ccxci

clxxii

ccLxxviii

clvi

CANON.
II.

INQUO

TRES.

MATT

LUCAS

Lxi

MAR

III

Lxi
Lxi
Lxi
Lxvii
Lxviii
Lxxi
Lxxii
Lxxii
Lxxiii
Lxxviii
Lxxvi
Lxxviii
Lxxx
Lxxxii
Lxxxii
Lxxxiii
Lxxxiii
Lxxxv
Lxxxv
Lxxxviii

xiii
xiii
xviii
xv
xlvi
xxi
xxii
xxii
xxiii
xlviii
Lii
xxviii
xxx
Liii
Liii
Liii
Liii
Lv
Lv
cxli

xxiii
xxxiii
xxvi
Lxxxiii
xxxviii
xxxviii
cLxxxvi
xl
Lxxxv
cLxviii
Lxxxvi
xLiii
Lxxxvii
cx
Lxxxviii
cxii
cxiii
Lxxxviii
cxlviii

CANON

.II.

INQUO

MATT

TRES

Lūc.

Lxxxviii

xcii

xciiii

xcviii

ciii

cxviii

cxvi

cxc

cxcii

cxcv

cxcviii

cxcviii

cxcviii

cxcviii

cxcviii

cxcviii

cxcviii

cxcviii

cxcviii

cxcviii

MAR

cxli

xli

Lxxvi

Lxxvii

i

xxviii

xxv

xxv

xxv

xxxii

xxxiii

xxxviii

xxxv

xxxvi

xxxviii

xliii

Lvi

Lviii

Lxvi

Lxvi

celi

Lxxx

xcviii

cxlvii

Lxx

xli

xlii

clxv

clxxviii

cxviii

cxviii

cxlvii

Lxxii

Lxxvi

Lxxviii

clxvi

xc

xii

xliii

xxxv

CANON

.II.

IN

MATTHEW

quo

MAR

III.

LUC

clm

clxiii

clxviii

clxviii

clxx

clxxii

clxxiiii

clxxv

clxxviii

clxxviii

clxxviii

exc

excii

exciii

exciii

exciii

exciii

exciv

excvi

excvi

lxviii

lxxviii

lxxviii

lxxviii

lxxv

lxxvii

xc

xciii

xcv

xcv

xcviii

cv

cvi

cvii

cvii

cviii

cviii

cviii

cx

cx

xxxvi

cxlvi

xcv

ccvi

xcvi

xcviii

xcviii

ci

cii

ccxvi

ccxvii

ccxv

ccxvi

ccxi

ccxviii

clii

ccxviii

ccxx

ccxxi

clxxiii

CANON · III ·
IN QUO TRES ·

MA^T

LU^C

IO^H

i
i
i
vii
vii
Lxviii
Lxviii
xc
xc
xcvii
cxi
cxi
cxi
cxii
cxii
cxii
cxii
cxii
cxii
cxii
cxii
cxii
cxlii

xiiii
xiiii
xiiii
vi
vi
Lxiii
Lxv
Lxviii
Lxviii
ccxi
cxviii
cxviii
cxviii
cxviii
cxviii
cxviii
cxviii
cxviii
cxviii
cxviii
xcii

i
iii
v
ii
xxv
cxi
xxxvii
cxviii
cxxxviii
cv
cxlviii
xxx
cxm
Lxxxvii
xlui
Lxi
viii
Lxxvi
xc
clm
cxlii
xlvii

EXP

CAN

TER

TIVS

CANON · V ·
IN QUO DUO ·

LUCAS

MATT

LUCAS

MAT

III
X
XII
XVI
XXV
XXVII
XXVIII
XXX
XXXIII
XXXVI
XXXVIII
XL
XLI
XLII
XLVI
XLVII
XLVIII
LI
LIII
LIV

II
VIII
XI
XVI
XLVI
XLVIII
XLIX
XLXVIII
CXIII
CLXII
LIII
LII
LV
CXIII
CLIII
CXXXIII
CXCI
CL
LVIII
CXXV
LIII
CLXX

CVIII
CX
CXVI
CXVI
CXVIII
CXCV
CXXVII
CXXVIII
CXXVIII
CXXXII
CXXXVIII
CLVI
CLVIII
CLXII
CLXXV
CLXXXII
CLXXXII
CLXXXIII
CLXXXVII
CXCVII
CCXIII
CCXXI

CXV
CXVIII
CLXV
CLXXVII
CXCVI
LXII
CXXVIII
CXXXII
CXXX
LXXXI
CLXXXIII
LVII
CCXXVI
CLXI
CC
CLXXXVII
CLXXXVIII
CXCVIII
CXCVIII
CCXXII
CCXXXV
CLXXXI

CANON·VI·

INQUO

DUO

MATT

MAR

MAT

MAR

viii

xvii

xx

xxii

xlvi

lxxvii

c

cxxxvii

cxlvi

cxlvi

clii

cliii

clvii

clviii

clx

clxiii

clxv

clxviii

clxxiii

clxxx

clxxxviii

ccii

ccxiii

ccxv

EXT

iii

vii

viii

xi

cxcvi

lxiii

xcviii

xlv

lx

lxxv

lxxviii

lxi

lxxii

lxxiii

lxxvi

lxxviii

lxxx

lxxxiii

lxxxviii

c

ciii

cxviii

cxx

cxcviii

-CAN-

cxcviii

cxcviii

cxcviii

cel

celii

celiii

celx

celxiii

celxxv

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

celxxxviii

SEX

cxcviii

cxl

cxlvi

cxlvi

cxlvi

cxlvi

cxlvi

clii

cliii

clvii

clviii

clx

clxiii

clxv

clxviii

clxxiii

clxxx

clxxxviii

clxxxviii

clxxxviii

clxxxviii

clxxxviii

clxxxviii

clxxxviii

clxxxviii

TVS

CAN. X. INQUOMT		CAN. X. INQUIO MR	
PROPR		PROP	
MAT	MAT	MAT	MAR
ii	evi	ccxii	xviii
iii	eviii	ccxviii	xxxi
vi	cxiii	ccxxii	xlvi
xiii	cxv	ccxxvii	lviii
xxiii	cxviii	ccxxx	lxi
xxvii	cxviii	ccxxxi	lxx
xxviii	cxvii	ccxxxv	lxxii
xxviii	cxvii	ccxxxviii	lxxiii
xxv	cxl	ccxlv	lxxxi
xxvii	cli	cclxviii	lxxxiii
xxviii	clv	cclxviii	lxxxviii
xlvi	clxvi	cclxviii	xc
li	clxvi	ccciii	xcii
lii	clxxvii	cccxxviii	xcviii
lvii	clxxxi	cccxxxi	ci
lxxv	clxxxiii	cccxxvii	ciii
lxxxi	clxxxvi	cccxxvii	cxxiii
lxxvii	clxxxvii	cccxlvi	cxxvii
xcv	cxci	cccli	clxxxvi
xcviii	cxvii	ccclv	ccxiii
ci	cc		ccxxxiii
	ccx		

CAN·X·IN
quo LUCAS

PRO

PRIE

Lūc

Lūc

Lūc

Lūc

I

III

V

VIII

XVIII

XX

XXII

XXVIII

XXXI

L

LI

LXVIII

LXVII

LXVIII

LXXII

LXXV

CIII

CVI

CVII

CXIII

CXXII

CXXII

CXXIII

CXXI

CXLIII

CXLVIII

CLI

CLIII

CLVIII

CLVIII

CLVIII

CLVIII

CLXIII

CLXVIII

CLXVIII

CLXXI

CLXXI

CLXXI

CLXXI

CXC

CXII

CXVI

CEI

CEIII

CEVIII

CEX

CEXIII

CEXII

CEXV

CEXVII

CEXXVI

CELI

CELVI

CELVIII

CELVIII

CELVIII

CELVIII

CELVIII

CELVIII

CELVIII

CELVIII

CELVIII

CELVIII

CEXVI

CEXVIII

CECI

CECIII

CECVI

CECVIII

CECXVII

CECX

CECXVI

CECXVI

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

CECXVIII

EXPL

CANON

·X·

CAN·X·IN·QUO
IÖH PROPRIAE

1045

iiii
vii
viii
xi
xiii
xvi
xviii
xxii
xxiii
xxvii
xxviii
xxxi
xxxiii
xxxvi
xxxviii
xli
xliii
xlvi
l
lii
liiii
lvi

IOHS

lxxxi
 lxxv
 lxxviii
 lxxx
 lxxxi
 lxxxiiⁱ
 lxxxvi
 lxxxviiiⁱⁱ
 xcii
 xciii
 xcvi
 xcviiii
 cii
 ciii
 cvi
 cxiii
 cx
 cxii
 cxv
 cxvii
 cxviii
 cxxiii
 cxxv

1045

cxxxii
 cxxx
 cxxxi
 cxxviii
 cxxvi
 cxxv
 cxl
 cxliii
 cxlv
 cxlvi
 cxlviii
 cli
 clm
 clv
 clvi
 clviii
 clxiii
 clxv
 clxvi
 clxviii
 clxxi
 clxxii

IOHS

clxxvii
 clxxviii
 clxxxi
 clxxxviii
 cxcxi
 cxcm
 cxcn
 cc
 ccii
 ccv
 ccvii
 ccx
 ccxii
 ccxiii
 ccxvii
 ccxviii
 ccxx
 ccxxiii
 ccxxvii
 ccxxviii
 ccxxx
 ccxxxii

Lx	Lxvi
Lxii	Lxxiii
Lxiii	Lxxv

EXP. CANONES.
III. EVANGT.

INCIP. PROLOGUS. SEC. MATTHEVM.

Mattheus ex iudaea sicut in ordine primus ponitur. ita et in iudaea primus scripsit. cuius uocatio addm ex publicanis altib; fuit duoru in generatione xpi principia psumens. Inius cuius prima circucisio in carne alterius cuius scdm cor electio fuit. & qd utrisq; impar ab; xpi. sicque quater denario numero trifor mit posito principium a credendi fide in electionis tempus porrigen. & ex electione usq; in transmigrationis diem dirigen. itq; a transmigrationis die usque in xpm definiens. decursam aduentus dñi ostendit generationem ut & numero satisfaciens & tempori. & seqd eel ostenderet & dñi se opes monstrans & iam in his quorum genus posuit xpi operantis a principio testimoniu non negaret. Quaru amnu reru tepus ordonumerus dispositio uel ratio quod fidei necessariu e. dñi xpi e qui factus e ex muliere factus sub lege. natus ex uirgine. passus in carne. omni in cruce fixit. ut triumphans eam in se metapsoresurgens in corpore. & patris nomen in patribus filio. & filii nom patri restituens in filiis sine principio. sine fine. ostendens unum se cum patre ee quia unus e; in quo euangelio ualeat desiderantib; dñm. sic prima. uel media. uel pfecta cognoscere ut & uocatione apti. & opus euangelii. & dilectione di in carne nascentis. p uniuersa legentes intellegant. atque id in eo in quo uel p hensi sunt. & ad p hendere expectant recognoscant. Nobis enim hoc in studio argumenti fuit. & fidem facta e rei tradere & operantis di intellegendam diligenter ee dispositionem qua rentibus. ————— tacere

EXPL. PROLOG. SEC. MATTH.

INCIPITE EVANGIUM

SCDM MATTHM

LIBER GENERATIONIS IHS XPI.

filii dauid. filii abraham. Abraham genuit
isaac. isaac autem genuit iacob. iacob autem
genuit iudam et fratre eius. iudas autem genuit
phares. et zara. et thamar. Phares autem
genuit esrom. esrom autem genuit aram.
Aram autem genuit aminadab. Aminadab
autem genuit naasson. Naasson autem genuit
salmon. Salmon autem genuit booz de rachab.
Booz autem genuit obed ex ruth. Obed autem
genuit iesse. Iesse autem genuit dauid regem.
Dauid autem rex genuit salomone. ex ea que
fuit urie. Salomon autem genuit roboam.
Roboam autem genuit abia. Abia autem genuit
asa. Asa autem genuit iosaphat. Iosaphat autem
genuit ioram. Ioram autem genuit ozia.

Ozias autem genuit ioatham. Ioatham autem genuit
 achaz. Achaz autem genuit ezechiam. Ezechi-
 as autem genuit manassē. Manassēs autem genuit
 amon. Amon autem genuit osiam. Iosias autem genuit
 iechoniam. & frater eius in transmigratione ba-
 bilonis. Et post transmigrationem babilonis
 iechonias genuit salathiel. Salathiel autem genuit
 zorobabel. Zorobabel autem genuit abiud.

Abiud autem genuit eliachim. Eliachim autem genuit azor.

Azor autem genuit sadoc. Sadoc autem genuit achim. Achim
 autem genuit eliud. Eliud autem genuit eleazar. Eleazar
 autem genuit matthan. Matthan autem genuit iacob.

Iacob autem genuit ioseph uirum marie de qua natus
 est ihs qui uocatur xps.

Omnis ergo genera-
 tiones ab abraham usque ad dauid gene-
 rationes xiiii. & ad dauid usque ad transmi-
 grationem babilonis generationes xiiii.

Et a transmigratione babilonis usque ad xpm
 generationes quattuordecim.

X. PLAVTEM GENERATIO SIC ERAT.

Th. II.

SOL

T. III.

V

L. II.

n. III.

X
Sol.

Cum esset desponsata mater eius maria ioseph
antequam conuenerent inuenta est in ute
ro habens de spū scō. Ioseph autē uir ei cū esset
iustus & nollet eā traducere uoluit occulte
dimittere eam. Haec autē eo cogitante ecce ang^lus dñi in somnis apparuit ei dicens. Ioseph
filidauid nolit timere accipere mariā con
iugem tuā. Quod enī in ea natū ē de spū scō
est. Pariet autē filiū et uocabis nomē ei iēm.
Ipse enim saluum faciet populū suū a pecca
tis eorum. Hoc autē totū factū ē ut adimple
retur quod dictū ē ad nō p̄ prophetā dicen
tē. Ecce uirgo in utero habebit & pariet
filium. Et uocabunt nomē ei emmanuel.
quod ē int̄p̄tātū nobiscum dñs. Exsurgens
autē ioseph a somno fecit sicut p̄cepit ei
angelus dñi. Et accepit coniugē suā & nō
agnoscebat eā donec peperit filium suum
primogenitū. & uocauit nomen ei iēm.
Cum ergo natus esset ihs in bethleem iudae

in diebus herodis regis. ecce magi a oriente
uenerunt hierusolima. dicentes. Vbi est qui na-
tus est rex iudeorum? Vidimus enim stellam ei
in oriente. et uenimus adorare eum. Audi-
ens autem herodes rex turbatus est. et omnes hie-
rusolima cum illo. Et congregans omnes princi-
pes sacerdotum et scribas populi. sciscitabant
ab eis ubi christus nasceretur. **A**t illi dixerunt ei.

In bethleem iude. Sicut enim scriptum est per pph-
etam. Et tu bethleem terra iude. nequaquam
minima es in principibus iude. Ex te enim
exiit dux. qui regat populum meum israel.

Tunc herodes clam uocatus magis. diligenter
didicit ab eis. et tempus stelle quae apparuit
eis. Et mittens illos in bethleem. dixit.
Ite. et interrogate diligenter de puero.
Et cum inueneritis. reuertimini mihi. ut et
ego ueniens adorem eum. Qui cum audissent
regem. abierunt. Et ecce stella quam ui-
derant in oriente. antecedebat eos. usque

m. v.
vii
l. lxxxiii.

m. vi
x
sol.

dum ueniens staret supra ubi erat puer :
Videntes autem stellam gauisunt gaudio mag-
noualde. Et intrantes domum inuenerunt
puerum cum maria matre eius. Et procidentes
adorauerunt eum. Et apertis thesauris suis
obtulerunt ei munera. Aurum thus & mirram.
Et responso accepto in somnis. non redirent
ad herodem. Per aliam uiam reuersi sunt.
in regionem suam. Qui cum recessissent. ecce
angelus domini apparuit in somnis ioseph dicens.
Surge et accipe puerum & matrem eius & fuge in
aegyptum. & esto ibi usque dum dicam tibi.
Futurum est enim. ut herodes quaerat puerum. ad
perdendum eum. Qui surgens. accepit puerum &
matrem eius nocte & secessit in aegyptum. & erat
ibi usque ad obitum herodis. Ut adimpleretur
quoddam dictum est domino. per prophetam dicentem. Ex ae-
gypto uocaui filium meum. Tunc herodes uidens
quod in lusu esset amagis. iratus est ualde. Et mit-
tens. occidit omnes pueros qui erant in bethleem

et in omnibus finibus eius ab imatu & infra. secundum
 tempus quod exquiescerat. magis. Tunc adimpletum
 est quod dictum est per hieremiam prophetam & dicentem. Vox
 in rama audita est. ploratus & ululatus mul-
 tus. Rachel plorans filios suos. Et noluit con-
 solari. quia non sunt. Defuncto autem herode.
 ecce angelus domini apparuit in somnis ioseph. in
 aegypto dicens. Surge & accipe puerum & ma-
 trem eius. et uade in terram israel. Defuncti sunt enim.
 qui queriebant animam pueri. Qui surgens
 accepit puerum & matrem eius & uenit in terram israel.

Audienti autem quod archelaus regnaret in iudea
 pro herode patre suo. timuit illo ire. Et
 ammonitus in somnis. secessit in partes ga-
 lilee. Et ueniens habitauit in ciuitate.
 quae uocatur nazareth. Ut adimpleretur quod
 dictum est per prophetas. quoniam nazareus uocabitur.
In diebus autem illis. Venit iohannes baptista praedicans in deserto
 iudeae & dicens. Penitentiam agite. adpropinquabit enim regnum caelorum.

T. m. vii

III

L. vi.

p. m. lxxv.

Hic est enim quid dictus ē. per esaiam prophetā dicentē.

Vox clamantis in deserto. parate viā dñi. rectas
facite semitas eius. **I**pse autē ioh̄ habebat uesti-
mētū depilis camelorū. & zōnam pelliciā
circalumbos suos. Esca autē eius erat lucustae.
& mel siluestre. Tunc exiebat ad eū hieruso-
lima. et omnis iudea. et omnis regio circa ior-
danen. & baptizabatur in iordane ab eo. con-
fitemes peccata sua. **V**idens autē multos pha-
risaeorū & sadduceorū uenientes ad baptismū
suū. dixit eis. Progenies superarū. quis demon-
strauit uob fugere a futura ira. Facite ergo
fructū dignū penitentiae. Et ne uelitis dicere
intra uos. patrē habemus abraham. Dico
enī uob. Qm̄ potens ē dñs de lapidib. istis suscita-
re filios abrahe. Iam enī securis ad radicem
arborū posita ē. Omnis ergo arbor quae nō
facit fructū bonū. excidet & in ignē mittet̄.

Ego quidem uos baptizo in aqua. in penitentia.
Qui autē post me uenturus ē. foras uos me est.

m. xii.

V
L. xi.

m. xiii

x
sol.

m. xiiii

I
m. v.

L. xiii.

I. xv.

III

m. xv.

II
m. vi.

L. xvi.

cuius non sum dignus calciam meam portare. Ipse uos
baptizabit in spiritu sancto et igni. **C**uius uentilabrum
in manus sue. et per mundabit aream sue. Et congre-
gabit triticum suum in horreum. paleas autem comburet
in ignem inextinguibili. **T**unc uenit in galilea in
iordanem ad iohannem. ut baptizaretur ab eo. Iohannes
autem prohibebat eum dicens. Ego a te debeo bap-
tizari. et tu uenis ad me? Respondens autem in-
dixit ei. Sine modo. Sicut enim decet implere om-
nem iustitiam. Tunc dimisit eum. **B**aptizatus
autem inus. confestim ascendit de aqua. Et ecce
apertus est celi. et uidit spiritum dei descendente sicut
colubam. et ueniente super se. Et ecce uox de celis
dixit. Hic est filius meus dilectus. in quo mihi conplacui.

nos

Tunc inus ductus est in desertum a spiritu. ut temptaretur
a diabolo. **E**t cum ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta
noctibus. postea esuruit. Et accedens temptator dixit ei.
Si filius dei es. dic ut lapides isti panes fiant. Qui
respondens dixit. Scriptum est. non in pane solo ui-
uit homo. sed in omni uerbo quod procedit de ore dei.

m. xvi.

V
L. xvi.

Tunc assumpsit eū diabolus in scām ciuitatē. & sta-
tuit eū supra pinnaculū tēpli & dixit ei. Si filius
diē. mitte te deorsum. Scriptū ē enī. Quia
angelis suis mandabit de te. et in manibus tol-
lent te. ne forte offendas ad lapidē pedē tuū.
At illi in rursū. Scriptum ē. nō tēptabis dñm
dñm tuū. Iterū assūpsit eū diabolus in montē
excelsū ualde. et ostendit ei om̄a regna mun-
di. et gloriā eorū. & dixit illi. Haec omnia tibi
dabo. si cadens adoraueris me. Tunc dicit ei.
Vade satana. Scriptū ē. Dñm dñm tuū adorabis
& illi soli seruiēs. **T**unc reliquit eū diabolus.
& ecce angeli accesserunt. & ministrabant ei.
Cum autē audisset qđ ioh̄ traditus eēt. secessit
in galileam. **E**t relicta ciuitate nazareth.
uenit & habitauit in capharnaum maritimā.
in finib. zabulon. et neptalim. Ut adimpleret
qđ dictū ē per aīam ppheta. Terra zabulon
& terra neptalim. uia maris trans iordanē
galilee gentium. Populus qui sedebat in

XXII
VI.
VII.

XXIII.
VIII.
IX.

XXVI

XXVIII.

VII
XXIII

tenebris. lucē uidit magnā. Et sedentib. in
regione & umbramortis. lux orta est eis.

Et ex inde coepit ihs. p̄dicare & dicere. Peni
tentia agite. adpropinquabit enī regnū celoz.

Ambulans aut ihs iuxta mare galilee. uidit duos
fr̄s. Simone qui uocat̄ petrus. & andrea fra
trē ei. mittentes rete in mare. Erant enim.

piscatores. **E**t ait illis. Venite post me. & fa
ciā uos fieri pisces hominum. At illic continuo
relictis retibus. secuti sunt eum. **E**t procedens
inde. uidit alios duos fr̄s. iacobū zebedei. & ioh̄m

fr̄m ei in nauī cū zebedeo patre eozū reficientes
rete sua. & uocauit eos. Illi aut statim relictis
retibus et patre. secuti sunt eum. **E**t circuibat
ihs totā galileā. docens in s̄nagogis eozū. Et
p̄dicans euāḡm regni. et sanans omnē languorē.
& omnē infirmitatē in populo. Et abiit opinio
ei. in totā s̄rriam. Et optuler̄ ei om̄s male ha
bentes uariis languoribus. & tormētis comp̄
hensos. Et qui demonia habebant. & luna

T. m. xx.
R. VI
m. viii

T. m. xxi.
R. II
m. x
l. xxx. ii.

T. m. xxii.
R. VI
m. xl

T. m. xxiii.
R. I
m. xxvii
l. xl v
l. xl vi.

ricos. et paralyticos. & curauit eos. Et secute
sunt eum turbe multe de galilea. et de capoli. &
hierusolimis. & iudea. et de transiordanem.

Videns autem turbas. ascendit in montem. Et cum sedis
set. accesserunt ad eum discipuli eius. **E**t ape
riens os suum. docebat eos dicens. **B**eati pauperes
spu. quoniam ipsorum est regnum celorum. **B**eati mites.
quoniam ipsi possidebunt terram. **B**eati qui lugent.
quoniam ipsi consolabuntur. **B**eati qui esuriunt
et sitiunt iustitiam. quoniam ipsi saturabuntur.

Beati misericordes. quia ipsi misericordiam conse
quentur. **B**eati mundo corde. quoniam ipsi deum
uidebunt. **B**eati pacifici. quoniam filii dei uocabuntur.

Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. quoniam
ipsorum est regnum celorum. **B**eati qui cum
maledixerint uobis. et persecuti uos fuerint.
et dixerint omne malum aduersum uos. men
tientes propter me. Gaudete & exultate.
quoniam merces uestra copiosa est in celis. Sic enim
persecuti sunt prophetas qui fuerunt ante uos.

III

in. xxviii
l. xl. vii.

xxiii

ol.

xxv

lvi

xxvi

l.

xxvii

l. viii.

xxviii

ol.

xxx.

xl. viii.

Th. xxxi.
R. II
m. eu
L. clxxxv.

Vos estis sal terrae. Quod si sal euauerit. in
quo salletur. Ad nihilum ualebit. nisi ut
mittatur foras & concalcetur ab hominibus.

Th. xxxii.
R. II
m. xxxiiii
L. c. xxxiii.

Vos estis lux mundi. Non potest ciuitas abscon
di. supra monte posita. Neque accendunt lu
cernā et ponunt eā sub modio. sed sup cande
labrū. ut luceat omnib. qui in domo sunt. Sic
luceat lux urā corā hominib. ut uideant urā
bona opera. et glorificent patrē ur̄m q̄ in celis ē.

Th. xxxiii.
R. x
Sol.

Nolite putare qm̄ ueni soluere legē. aut pro
phetas. Non ueni soluere. sed adimplere.

Th. xxxiiii.
R. v.
L. c. xliiii.

Amen quippe dico uob. Donec transeat celū
et terra. iota unū aut unus apex n̄ p̄teribit
a lege. donec omnia fiant. Qui ergo solue
rit unū de mandatis istis minimis. & docue
rit sic homines. minimus uocabit̄ in regno
caelorum. Qui aut fecerit & docuerit. hic mag
nus uocabitur in regno caelorum. Dico enī uob.

Th. xxxv.
R. x
Sol.

Qui uero si abundauerit iustitia urā plus quam
scribarū et pharisaeorū. n̄ intrabit in regno.

celorum. Audistis quia dictū ē antiquis. nō occides. Quia autē occiderit. reus erit iudicio. Ego autē dico uobis. Quia omnis qui irascitur fratri suo. reus erit iudicio. Quia autē dixerit fratri suo racha. reus erit concilio. Qui autē dixerit fatue. reus erit gehenne ignis. Si ergo offeris munus tuū ad altare. & ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduersū te. relinque ibi munus tuū ante altare. et tu adde prius reconciliare fratri tuo. Et tunc uenieris. offeres munus tuum.

Esto consentiens aduersario tuo cito. dū es in uia cū eo. Ne forte tradat te aduersarius iudici. & iudex tradat te ministro. & in carcerē mittaris. Amen dico tibi. Non exies inde. donec reddas nouissimū quadrantem. **A**udistis quia dictū ē antiquis. non moechaberis. Ego autē dico uobis. Quia omnis qui uiderit mulierē ad concupiscendū eā. iam moechatus ē eā in corde suo. Quod si oculus tuus dexter scanda

xxvi
xii

xxvii

sol.

luzatte. erue eum et proiece abste. Expedi
dit enī tibi ut pereat unū mēbrorū tuorū.
quā totū corpus tuū mittat in gehennam.
Et si dextera manus tua scandalizat te. absci
de eā. et proice abste. Expedi tibi ut pe
reat unū mēbrorū tuorū. quā totū corpus
tuū eat in gehennam. Dicitū ē autē. Quicūq;
dimiserit uxorē suā. d& illi libellū repudiū.
Ego autē dico vob. Quia omīs qui dimiserit
uxorē suā excepta fornicationis causa.
facit eā moechari. Et qui dimissā duxerit.
adulterat. Iterū audistis qui ad istū ē anti
quis. n̄ p iurabis. Reddes autē dñō iuramēta
tua. Ego autē dico vob. N̄ iurare omnino
neq. p celū. quia thronus dī est. Neq. per
terrā. quia scabellū ē pedū eius. Neq. per
hierusolr̄mam. quia ciuitas ē magni regis.
Neq. p caput tuū iuraueris. quia n̄ potes unū
capillū albū facere aut nigrū. Sic autē
sermō ur̄. ē. ē. n̄. non. Quod autē his abundan

xxxviii
iii.
 tius ē. a malo est. Audistis quia dictū ē. oculū
 pro oculo. & dentē p̄dente. Ego autē dico vob.
 non resistere malo. Sed si quis te percusserit
 in dexterā maxillā tuā. p̄be illi & alteram.
 Et qui uult tecū iudicio contendere. &
 tunicā tuā tollere. dimitte ei et pallium.
xxxviii
il
Et qui cūq; te angariauerit mille passus. ua
 de cū illo alia duo. Qui petit ate. da ei. Et uo
 lentū mutuari ate. ne aue-
 taris.

xl
li
Audistis quia dictū ē. Diliges proximū tuum.
 et odies inimicū tuū. Ego autē dico vob. Dili
 gite inimicos uros. benefacite his qui oderunt uos.
 & orate p̄p̄sequentib; & calūmiantib; uos.
 ut sitis filii patris ur̄i qui in caelis est. Qui solē
 suū oriri facit sup̄ bonos et malos. & pluit
xli
li
 sup̄ iustos et iniustos. Si enī diligatis eos qui
 uos diligunt. quā mercedē habebitis. Nōne
 et publicani hoc faciunt. Et si salutaueritis
 fr̄s uros. tantū quidā plus facitis. Nonne &
 & hīci hoc faciunt. Estote ergo uos p̄fecti.

sicut et pater tuus caelestis perfectus est.

m. xl. ii
x
sol

Attendite ne iustitia uestra faciatis coram hominibus; ut uideamini ab eis. Alioquin mercedem non habebitis apud patrem uestrum. qui in celis est.

Cum ergo facis elemosinam. noli tuba canere ante te. sicut hyprocrite faciunt in synagogis & in uicijs. ut honorificentur ab hominibus. Amen dico uobis. receperunt mercedem suam. Tu autem faciente elemosina. nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. Ut sit elemosina tua in abscondito. et pater tuus qui uidet in abscondito. reddet tibi. **E**t cum oratis. non sitis sicut hyprocrite qui amant in synagogis & in angulis platearum stantes orare ut uideantur ab hominibus. Amen dico uobis. receperunt mercedem suam. Tu autem cum orabis intra cubiculum tuum. & clauso ostio ora patrem tuum in abscondito.

V

Et pater tuus qui uidet in abscondito. reddet tibi.

m. xl. iii
v
l. ex. iii

Orautes autem nolite multiloqui. sicut & ethnici. Putant enim quod in multiloquio suo. exau

diantur. Nolite ergo assimilari eis.
Sicut enim pater vester quid opus sit vobis ante
quam petatis eum. Sic ergo vos orabitis.

Pater noster qui es in caelis. sanctificetur nomen tuum.
veniat regnum tuum. fiat voluntas tua sicut in
caelo et in terra. Panem nostrum supersubstantialem
da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra
sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.
Et ne inducas nos in temptationem. sed libera nos

a malo. Si enim dimiseritis hominibus pec-
cata eorum. dimittet et vobis pater vester caelestis
delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus
nec pater uester dimittet peccata vestra.

Cum autem ieiunatis. nolite fieri sicut hypocri-
te tristes. Exterminant enim facies suas. ut
pareant hominibus ieiunantes. Amen dico vo-
bis. quia receperunt mercedem suam. Tu autem cum ieiunas.
unge caput tuum. & faciem tuam lava. Ne vi-
dearis hominibus ieiunans. sed patri tuo qui
est absconditus. Et pater tuus qui uidet in abscondito.

xlvi
VI
c. xxvi

xlvi
Sol.

reddet tibi. Nolite thesaurizare uobis thesauros in terra. ubi erugo et tinea demolitur.

Et ubi fures effodiunt. & furantur. **T**hesaurizate autem uobis thesauros in caelo. ubi neque erugo. neque tinea demolitur. Et ubi fures non effodiunt. nec furantur. Vbi enim est thesaurus tuus. ibi est et cor tuum. **L**ucerna corporis tui. est oculus tuus. Si fuerit oculus tuus simplex. totum corpus tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus nequam fuerit. totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est. tenebrae sunt. ipse tenebrae quantus eris.

Nemo potest duobus dominis seruire. Aut enim unum odio habebit. & alterum diliget. Aut unum sustinebit. et alterum contemnet. Non potestis deo seruire. & mammonae. **I**deo dico uobis. ne solliciti sitis anime uestrae quid manducetis. neque corpori uestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca. et corpus quam uestimentum.

Respicite uolatilia caeli. quoniam non serunt. neque

T. xlvi
V.
L. cl. iii

T. xlvii
V.
L. cxxiii

T. xlviii
V.
L. cxc

T. xlviii
V.
L. cl.

metunt. neq. congregant in horrea. &
 patũ celestis pascit illa. Nonne uos magis
 plures estis illis. Quis autũm cogitans po-
 test adicere ad staturã suã cubitum unum.
 & de uestimento quid solliciti estis. Conside-
 rate lilia agri quomodo crescunt. non la-
 borant. neq. nent. Dico autũ uob. Qm̃ nẽ salo-
 mon in omni gloria succooptus ẽ. sicut unũ
 ex istis. Si autũ foenu agri quod hodie est &
 cras in clibanũ mittitur. dũ sic uestit. quanto
 magis uos minime fidei. Nolite ergo solliciti
 ẽẽ dicentes. Quid manducabimus. aut quid bi-
 bemus. aut quo operiemur. Haec enim om̃ia.
 gentes inquirunt. Scit enĩ patũ. quia his
 omnib. indigetis. Quaerite ergo primum
 regnũ dũ. et iustitiã eius. Et omnia haec.
 adicientur uobis. Nolite ergo solliciti ẽẽ
 in crastinum. Crastinus enim dies. sollicitus
 erit sibi ipsi. Sufficit dies. malitia suã.

Nolite iudicare. ut non iudicemini. In quo

LVI

ii
 L
 xli
 lvi

enim iudicio iudicaueritis. iudicabimini.

Et inquam mensuramensi fueritis. remeietur uob.

T. L. i

V
L. L. viii

Quid autem uides festucam in oculo fratris tui. & trabem in oculo tuo non uides. Aut quomodo dicis fratri tuo. sine eia festuca de oculo tuo. & ecce trabis est in oculo tuo. Hypocrita. eice primam trabem de oculo tuo. Et tunc uidebis eicere festucam de oculo fratris tui. Nolite dare semini canib. neq. mittatis margaritas uas ante porcos. Ne forte conculcent eas pedib. suis. & conuersi disrumpanit uos.

T. L. ii

Sol

T. L. iii

V
L. L. xxi

Petite. et dabitur uob. Quaerite. et inuenietis. Pulsate. et aperietur uob. Omnis enim qui petit accipit. et qui querit inuenit. et pulsanti aperietur. Aut quis est ex uobis homo quem si petierit filius suus panem. numquid lapidem porriget ei. Aut si piscem petierit. numquid serpentem porriget ei. Si ergo uos cum sitis mali. nosteris bona dare filiis uestris. quanto magis patrum qui in caelis est. dabit bona petentibus.

tenibusse. **O**mnia ergo quaecumque
uultis ut faciant uobis homines. et uos facite
eis. Haec est enim lex et propheta. Intrate
per angustam portam. Quia lata porta et spatiosa
uia. quae ducit ad perditionem. & multi sunt qui
intrant per eam. Quam angusta porta & arcta
uia quae ducit ad uitam. et pauci sunt qui inueniunt eam.

Attendite a falsis prophetis. qui ueniunt ad
uos in uestimentis ouium. Intra in secus autem
sunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoscetis eos.

Numquid colligunt de spinis uinis. aut de tri-
bulis ficus. Sic omnis arbor bona. fructus
bonus facit. Mala autem arbor. fructus ma-
los facit. Non potest arbor bona. fructus
malos facere. Neque arbor mala. fructus
bonus facere. Omnis arbor quae non facit
fructum bonum. excidetur & in ignem mittetur.
Igitur. ex fructibus eorum. cognoscetis eos.

Non omnis qui dicit mihi domine domine. intrabit
in regnum caelorum. Sed qui facit uolun-

m. Lx
v
l. clxxi

tate patris mei qui in caelis est. ipse intrabit
in regnum caelorum. **M**ulti dicent mihi in
illadie dne dne. nonne in nomine tuo pphē
taui mus. et in tuo nomine demonia eiecimus.
et in tuo nomine uirtutes multas fecimus.

Et tunc confitebor illis. quia numquā noui
uos. **D**iscedite a me. q̄ opera minui q̄tate.

m. Lxi
v
l. lxxii

Omnis ergo qui audit uerba mea haec et facit ea
assimilabitur uiro sapienti. qui aedificauit
domū suā supra petra. Et descendit pluuia.
et uenerunt flumina. et flauerunt uenti. et inruerunt
in domū illā. & non cecidit. Fundata enim
erat supra petram. Et omnis qui audit uer
ba mea haec et non facit ea. similis est uiro stulto
qui aedificauit domū suā supra arenam.

Et descendit pluuia. et uenerunt flumina. & fla
uerunt uenti. & inruerunt in domū illā. & cecidit.

Et fuit. ruina eius magna. **E**t factū ē cū con
sūmasset in uerba haec. admirabantur turbe
sup doctrina eius. Erat enim docens eos. sicut

JVII

m. Lxii
m. xiii
l. iii
l. xxiii.

Lxiii
ii
xxiii
xxx-iii

potestate habens. n̄ sicut scribę eorū & pharisei.
Cum autē descendisset de monte. sequutę s̄ eū
turba multe. Et ecce leprosus ueniens. adora
bat eū dicens. Dnē. si uis potes me mundare. Et
extendens manū. tetigit eū ihs. dicens. Volo.
mundare. Et confestim mundata ē lepra ei.
Et ait illi ihs. Vide. nemini dixeris. Sed uade
ostende te sacerdoti. et offer munus quod p̄
cepit moyses. in testimonium illis.

p. Lxiii
l. l. l.
l. l. xv.
p. xxxviii

Cum autē introisset capharnaum. accessit ad
eū centurio. rogans eū et dicens. Dnē. puer m̄s
iacet in domo paraliticus & male torquet̃.
Et ait illi ihs. Ego uenici. et curabo eū. Et respon
dens centurio. ait. Dnē. non sū dignus ut in
tres sub tectū meū. sed tantū dic uerbo. & sa
nabitur puer m̄s. Nam et ego homo sū sub po
testate. habens sub me milites. Et dico huic
uade. et uadit. Et alio uenit. et uenit. Et seruo
meo fac hoc. et facit. Audiens autē ihs mira
tus ē. & sequentib. se dixit. Am̄ dico uob̄.

m. lxx.

l. clxxii.

non inueni tantam fidem in israel. Dico autem uobis. Quod multi a oriente & occidente ueniunt. et recumbent cum abraha. et isaac. & iacob. in regno celorum. Filii autem regni eiciuntur in tenebras exteriores. ibi erit fletus & stridor dentium.

m. lxxvi.

l. lxxvi.

Et dixit ihs centurioni. Vade. & sicut credidisti. fiat tibi. Et sanatus est puer. in illa hora.

m. lxxvii.

m. xxv.

l. xxvi.

Et cum uenisset ihs in domum petri. uidit socrum eius iacentem. et febri citantem. Et tetigit manum eius. et dimisit eam febris. Et surrexit. et ministrabat eis. Vespere autem facto. obtulerunt ei multos demonia habentes. Et eiciebat spiritus uerbo. & omnia male habentes curauit. Ut adimpleretur quod dictum est per saiam prophetam dicentem. Ipse infirmitates nostras accepit. & egrotationes portauit. Videns autem ihs turbas multas circum se. iussit ire trans fretum.

m. lxxviii.

l. cv.

Et accedens unus scriba. ait illi. Magister. sequar te. quocumque ieris. Et dicit ei ihs. Vulpes foueas habent. et uolucres celi nidus.

Filius autem hominis non habet. ubi caput reclinet.
 Alius autem de discipulis eius ait illi. Domine. permitte
 me prius ire. et sepelire patrem meum. Iesus autem
 ait illi. Sequere me. Et dimitte mortuos. sepe-
 lire mortuos suos. Et ascendente eo in nauicula. XVIII.
 sequuti sunt eum discipuli eius. Et ecce motus mag-
 nus factus est in mari. ita ut nauicula operiret
 fluctibus. Ipse uero dormiebat. Et accesserunt
 et suscitauerunt eum dicentes. Domine. salua nos. pe-
 rimus. Et dicens. Quid timidi estis modice fidei.
 Iunc surgens. imperauit uentis et mari. Et fa-
 cta est. tranquillitas magna. Porro homines. mi-
 rati sunt dicentes. Qualis est hic. quia uenti et
 mare. oboediunt ei. Et cum uenisset et transiret
 in regionem gerasenorum. occurrerunt ei
 duo habentes demonia demonum suis exeuntes.
 saeuinimis. ita ut nemo possit transire per uiam
 illam. Et ecce clamauerunt dicentes. Quid nobis et
 tibi fili David. uenisti hic ante tempus. torqueret
 nos. Erat autem non longe ab illis grex porcorum.

Lxxviii.

xlvi

xxxiii.

multorum pascens. Daemones autem rogabant eum.
 dicentes. Si eicis nos. mitte nos in gregem porcorum.
 Et ait illis. Ite. At illi exeuntes. abierunt in porcos.
 Et ecce impetu abiit totus grex prope in mare.
 et mortui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt.
 Et tuentes in ciuitatem. nuntiauerunt omnia. et de his
 quidam monia habuerant. Et ecce tota ciuitas. exiit
 obuiam iheronimo. Et uiso eo. rogabant ut transiret
 a finibus eorum. **E**t ascendens in nauiculam. trans-
 fretauit. et uenit in ciuitatem suam. Et ecce offer-
 rebant ei paraliticum. iacentem in lecto. Et uidens
 iheronimus fidei illorum. dixit paralitico. Confide fili. re-
 mittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidam de-
 scribis. dixerunt in trase. Hic blasphematur. Et cum
 uidisset iheronimus cogitationes eorum. dixit. Ut quid
 cogitatis mala in cordibus uestris. Quid est facilius.
 dicere dimittuntur tibi peccata. aut dicere surge
 et ambula. Vt sciatis autem. quoniam filius homi-
 nis habet potestatem in terra. dimittendi
 peccata. Tunc ait paralitico. Surge. tolle.

T. LXX
 R. XX
 L. XXXIII
 P. XXXII

VIII

lectū tuū. & uade in domum tuam. Et surrex-
it & abiit in domū suā. Videntes autē turbae
timuerunt & glorificauerūt dñm. Quidedit po-

testatem talem hominibus. **E**t cū transi-
re & inde ihs. uidit hominē sedentē in teloneo.
mattheum nomine. & ait illi. Sequereme.

Et surgens. sequutus est eum. **E**t factum est
discumbente eo in domo. ecce multi publicani.
et peccatores uenientes. discumbebant cū inu.
et discipulis eius. Et uidentes pharisaei. dice-
bant discipulis eius. Quare cū publicanis &
peccatoribus. manducat magister uester.

At ihs audiens. ait. Non ē opus ualentib. me-
dicis. sed male habentibus. Euntes autem.
discite quid est misericordia uolo. et non sacri-
ficium. Non enim ueni uocare iustos. sed peccatores.

Tunc accesserunt ad eum discipuli iohis. dicentes.
Quare nos et pharisaei ieiunamus frequenter.
discipuli autē tui non ieiunant. Et ait
illis ihs. Numquid possunt filii sponsi lu-

gere. quādiu cum illis ē sponsus. Venient
 autē dies cum auferet ab eis sponsus. et tunc
 ieiunabunt. Nemo autē mittit cōmissurā
 panni rudis. in uestimētū vetus. Tollit enim
 plenitudinē ei a uestimento. & peior scissū
 ra fit. Neq. mittunt uinū nouū in utres
 ueteres. Alioquin. rumpuntur utres. &
 uinū effunditur. & utres peribunt. Sed ui
 num nouū in utres nouos mittunt. &ambo
 conseruantur. **H**aec illo loquente ad
 eos. ecce princeps unus accessit. & adorauit
 eū dicens. Filia me modo defuncta est. sed
 ueni impone manū suā sup̄ eā. et uiuē. Et sur
 gens ih̄s. sequebatur eū & discipuli eius. Et
 ecce mulier quae sanguinis fluxū patie
 batur xii. annis. accessit retro. et tetigit
 fimbriam uestimenti eius. Dicebat enim
 intra se. Si tetigerō tantū uestimentū eius.
 salua ero. At ih̄s conuersus. & uidens eā. dix.
 Confide filia. fides tua te saluam fecit. Et

T. lxxiiii.
 R. l.
 m. xlviii.
 l. lxxxv.

salua facta est mulier. ex illa hora. Et cū
uenisset ih̄s in domū principis. et audisset a
bicines. et turbā tumultuante. dicebat. Re-
cedite. n̄ ē enī mortua puella. sed dormit.
Et deridebant eum. Et cum eiecta eēt turba
intrauit. et tenuit manū eius. et surrexit
puella. Et exiit fama haec. in uniuersam ter-
ram illam. **E**t transeunte inde ih̄u. sequuti
sunt eū duo caeci clamantes. & dicentes.
Miserere nr̄i. fili dauid. Cū autē uenisset & do-
mum. accesserāt ad eū caeci. & dixit eis ih̄s.
Creditis. quia possum hoc facere uobis. Di-
cunt ei. Utique dñe. Tunc tetigit oculos
eorū. dicens. Secundū fidē urām. fiat uob̄.
Et tacti sunt oculi illorū. Et comminatus ē
eis ih̄s. dicens. Videte. ne quis sciat. Illi autē
exeuntes. diffamauerunt eū in tota tra-
illa. Egressis autē illis. ecce obtulerunt ei
homine mutū. daemoniū habentē. Et
eiecto demonio. loquutus est mutus. Et

miratae sunt turbe dicentes. Numquid
apparuit sic in istis. Pharisei autem dicebant
in principe daemoniorum. eicit demones.

T. LXXVI
G. II
LII
L. CLXXXIII

Et circuibat ihs ciuitates omnes. & castella. docens
in synagogis eorum. et predicans euangelium
regni. et curans omnem languorem. & omnem
infirmiorem.

T. LXXVII
G. VI
LXIII

Videns autem turbas. miser-
tus est eis. Quia erant uexati & iacentes. si-
cut oues non habentes pastorem. Tunc di-
cit discipulis suis. Messis quidem multa.

T. LXXXIII
G. V
L. CLVIII

operarii autem pauci. Rogate ergo dominum messis.
ut eiciat operarios in messem suam. / X

T. LXXXVIII
G. II
L. CLXXXVI

Et conuocatis duodecim discipulis suis. de-
dit illis potestatem spirituum immundorum.
ut eicerent eos. Et curarent omnem lan-
guorem. & omnem infirmitatem.

T. LXXX
G. II
L. XLIII

Duodecim autem apostolorum nomina haec sunt.
Primus simon qui dicitur petrus. & andreas frater
eius. iacobus zebedei. et iohannis frater eius.
Philippus. et bartholomeus. Thomas. &

mattheus publicanus. & iacobus alphi. &
taddeus. Simon cananeus. & iudas scariothes
qui et tradidit eum. Hos. xii. misit ihs. p
cipiens eis et dicens. In uic gentium ne abieritis.
et in ciuitates samaritanorum ne intraueri
tis. sed potius ite ad oues que perierunt domus ist.

Euntes autem. predicare dicentes. qui accedunt
propter regnum caelorum. Infirmos curate.
mortuos suscite. leprosos mundate. de
mones eicite. Gratis accepistis. gratis date.

Nolite possidere aurum. neque argentum. neque
pecuniam in zanis uestris. Non per amicum.
neque duas tunicas. neque calciamenta. neque
uirgam. Dignus enim est operarius cibum suum.

Inquam cum autem ciuitatem aut castellum in
traueritis. interrogate quis in ea dignus
sit. & ibi manete donec exeatis. Intrantes
autem in domum. salutate eam dicentes. Pax
huic domui. Et si quidem fuerit domus
digna. ueniet pax uestra super eam. Si autem

7. lxxxiii
l. cxi

m. lxxxv.

r. lvi

l. lxxxviii

7 cxi.

non fuerit digna. pax ur̄a ad uos r̄tueſtetur:—
Et quicumq; non receperit uos. neq; audie-
 rit ſermones ur̄os. exeuntes foras de domo.

A mendico uob. Tolerabilius erit terrae ſodo-
 morū & gomorreorū in die iudicii. quā

m. lxxxvi

l. c.

illi ciuitati. **E**cce ego mitto uos. ſicut oues
 in medioluporū. Eſtote ergo prudentes.
 ſicut ſerpentes. Et ſimplices. ſicut colūbe.

m. lxxxviii

r. lxxxviii

l. ccl

7 c xli

Cauete aut̄ ab hominib; Iradent enim uos
 in conciliis. et in ſynagogis ſuis flagellabūt
 uos. Et ad p̄ſides. & ad reges ducemini
 propt̄ me in teſtimonium illis & gentib;.

m. lxxxviii

r. lxxxviii

l. cclv

7 c xli

Cum aut̄ tradent uos. nolite cogitare. quo
 modo aut quid loquamini. Dabit̄ enim
 uob̄ in illa hora. q̄d loquamini. Non enim
 uos eſtis qui loquimini. ſed ſp̄s patris ur̄i
 qui loquit̄ in uobis. Irad̄ aut̄ fr̄ fratrē
 in mortē. et pater filium. Et inſurgent
 filii parentes. & morte eos afficient.

Et teritis odio omnib. pp nom meū. Qui aut p.
seuerauerit usq. in finem. hic saluus erit.

Cum aut psequerent uos in ciuitate ista. fugite
in aliam. Am dico uob. N consumabitis ciuitates
ist. donec ueniat filius hominis. Non e disci-
pulus sup magistrū. nec seruus sup dominū
suū. Sufficit discipulo. ut sit sicut magist ei.
et seruus sicut dominus eius. Si patrem fa-
milias beelzebub uocauer. quanto magis do-
mesticos eius. Ne ergo. timueritis eos.

Nihil optū qd n̄ reuelabit. & occultū qd n̄ sciet.

Quod dico uob in tenebris. dicite in lumine. Et
qd̄ in aure auditis. p̄dicare sup tecta. Et nolite
timere eos qui occidunt corpus. animā aut
n̄ possunt occidere. Sed potius cū time te. qui
potest & animā & corpus p̄dere in gehennā.

Nonneduo passerēs assueunt. & unus ex il-
lis non cadet sup terrā. sine patre uro. Vri
aut & capilli capitis. om̄s numerati sunt. Nolite
ergo timere. multis passerib. meliores estis uos.

lxxxviii
x
sol

xc
li
xiii
xviii
cccvi

xc i
ol

xcii
xl
xxx
xciii
xlv

Omnis ergo qui confitebitur me corā hominib; :
confitebor & ego eū corā patre meo. qui ē in celis.

Quiaut negauerit me corā hominib; . negabo
et ego eum coram patre meo qui ē in celis.

Nolite arbitrari. quia uenerim mittere
pacē in tē. Nūeni pacē mittere. sed gla
dium. Veni enī separare hominē aduersus
patrē suū. & filiā aduersus matrē suā. &
nurū aduersus socrū suū. & inimici homi
nis. domesticus. **Q**uia amat patrē aut
matrē plus quā me. nō ē me dignus. Et qui
amat filiū aut filiā sup me. nō ē me dignus.

Et qui nō accipit crucē suā et sequitur me. nō ē
me dignus. **Q**ui inuenit animā suā. p̄d & illā.

Et qui p̄diderit animā suā pp me. inueniet eā.

Qui recipit uos. me recipit. Et qui me recipit.
recipit eū q̄ me misit. **Q**ui recipit pphe
tā in nomine pphe. mercedē pphe ac
cipiet. Et qui recipit iustū in nomine iusti.
mercedem iusti accipiet. **E**t qui cum que

h. xciii

R. II

m. lxxxvi.

l. xcvi

7. exlvi

m. xcvi

l. clx

m. xcvi.

l. clxxxii.

m. xcvi

l. cc. xi.

p. cv.

m. xcvi.

sol

m. f.

m. xcvi.

m. xcvi.

m. xcvi

l. cxvi.

l. clxx

potū dederit uni ex minimis istis. calicē aque
frigide tantū in nomine discipuli. amē dico vob.
nō p̄d & mercede succ. **E**t factū ē cū cōsumas
s & ihs p̄cipiens x̄i discipulis suis. transiit
inde. ut doceret & ep̄dicaret & in ciuitatib. eorū.

XII

Ioh̄s autē cū audisset & in uinculis opera xpi. mittens
duos de discipulis suis. ait illi. Tu es quē turus
es. an aliū expectamus? Et respondens ihs ait
illis. Eum es renuntiate ioh̄i quā audistis & uidistis.
Caeci uident. claudi ambulant. leprosi mundant.
surdi audiunt. mortui resurgunt. pauperes
euangelizantur. Et beatus ē. qui nō fuerit scan
dalizatus in me. Illi autē abeuntib. coepit
ihs dicere ad turbas de iohanne. Quid existis
in deserto uidere harundinē uento agitatā?
Sed quid existis uidere hominē mollib. uestitū?
Ecce q̄ mollib. uestiunt. in domib. regum sunt.
Sed quid existis uidere ppheta. Et iā dico vob.
et plus quā ppheta. **H**ic ē enī de quo scriptū
ē. Ecce ego mitto anḡlū m̄m ante faciē tuā.

ci
olcii.
v
viicii.
l.
xx

ῥ. c. iiii.
l. lxxi

qui p̄parabit uiuā tuā ante te. **A**m̄ dico uob̄.
n̄ surrex̄ in t̄natos mulierū maior. iohanne
baptista. Quia ūt minor ē. in regno caelorum ma
ior ē. illo. **A**dieb̄. aut̄ ioh̄is bapt̄. usq̄. nunc
regnū caloz̄ uim patitur. et uiolenti rapiunt illud.

ῥ. cv.
l. c. xc. iii.

ῥ. cvi.
sol

Omnes enī p̄phete et lex. usq̄. ad ioh̄m p̄pheta
uer̄. Et si uultis recipere ipse ē helias. qui uen
turus ē. Qui habet aures audiendi. audiat.

ῥ. cxii
l. lxxiii.

Cuiaut̄ simile aestimabo generationē istam.
Similis ē pueris sedentib̄. in foro. qui clamantes
co aequilib̄. dicunt. Cecinimus uob̄. et n̄ saltastis.
Lam̄tauimus. et n̄ planxistis. Venit aut̄ ioh̄s
neq̄. manducans. neq̄. bibens. & dicunt demo
niū habet. Venit filius hominis manducans &
bibens. & dicunt. Ecce hō uorax. et potator
uini. publicanorū et peccatorum amicus.
Et iustificata est sapientia. a filiis suis.

ῥ. cxiii
l. c. xv.

Tunc coepit exp̄brare ciuitatib̄. in quib̄. fact̄
plurimae uirtutes ei. quia n̄ egissent p̄nitē
tiā. Vae tibi corazaim. uae tibi b̄thsaida.

Quia sunt irro et sidone falte cent uirtutes quae
 falte sunt in uob. olim in cilicio & cinere peni
 tentia egerissent. Verū tamē dico uob. Irro & si
 doni remissius erit in die iudicii. quā uob. Et
 tū capharnaum. numquid usq. in cælū exalta
 ueris. usq. in infernū descenderis. **Q**uia si in so
 domis falte fuissent uirtutes quae falte sūte.
 forte mansissent usq. in hanc diem. Verū ta
 mē dico uob. Quia terra sodomorum remissius
 erit in die iudicii. quā tibi. **I**n illa tēp. respon
 dens ihs dix. Confiteor tibi pater dñe cæli &
 terre. quia abscondisti haec a sapientib. &
 prudentib. et reuelasti ea paruulis. Ita pater.
 qm̄ sic fuit placitum ante te. **O**mnia mihi
 tradita sunt. a patre meo. **E**t nemo nouit filiū.
 nisi pater. Neq. patre quis nouit nisi filius. & ui
 uoluerit filius reuelare. **V**enite ad me
 om̄s qui laboratis. et onerati estis. & ego reficiā
 uos. Tollite iugū m̄m sup uos. et discite a me
 quia mitis sū & humilis corde. & inuenietis re

m. cxii
 l. cxviii.
 l. lxxxvii.

T. cxiii.
 R. II
 M. xx. iiii.
 L. xl. i.

quem animab; uris. Iugū enim sua ue ē. &
 onus meum leue ē. **I**n illi tēpō. abiit ih̄s sabbato
 p̄sata. Discipuli autē ei esurientes. coeper̄ uel
 lere spicas. & manducare. Pharisaei autē ui
 dentes. dixer̄ ei. Ecce discipuli tui faciunt. qđ n̄
 licet eis facere sabbatis. At ille dix̄ eis. N̄ legis
 quid fecerit d̄s. quando esurit. et qui cū eo erant.
 quomodo intrauit in domū d̄i. et panes p̄positionis
 comedit. quos n̄ licebat ei edere. neque his qui
 cum eo erant. nisi solis sacerdotib;? **A**ut
 non legis in lege. quia sabbatis sacerdotes
 in tēplo sabbatū uiolant. et sine crimine s̄.
 Dico autē uob. quia tēplo maior est hic. Si autē
 sciretis quid. ē. misericordiam uolo & n̄ sacri
 ficiū. nūquā condēnassetis innocentes.
 Dñs est enim filius hominis. & licet sabbati.
Et cum inde transisset. uenit in s̄r nagozāeoz.
 Et ecce homo manū habens aridā. et inter
 rogabant eū dicentes. Si licet sabbatis cu
 rare. ut accusarent eū. Ipse autē dix̄ illis.

T. cxvi.
 R. II
 M. xx. v.
 L. xl. ii.

Quis erit ex uobis homo qui habeat ouem unam. & si ce-
 ciderit hec sabbatis in foueam. nonne tenebit &
 leuabit eam? Quanto magis melior est homo upe-
 | taq. licet sabbatis benefacere. Tunc ait homini.
 E x t e n d e m a n u t u a m . Et extendit. et restituta
 est sanitati sicut altera. **E** x e u n t e s a u t e
 pharisaei. consiliu faciebant aduersus eu.
 quomodo eu pderent. **I** h s a u t s c i e n s . recessit
 inde. Et sequuti sunt eu multi. et curauit eos omnes.
 E t p c e p i t e i s . n e m a n i f e s t u e u f a c e r e n t . U t a d i m-
 pleretur qd dictu e. per isaiam pphetam dicente.
 E c c e p u e r m i s . q u e e l e g i . d i l e c t u s m i s . i n q u o
 bene conplacuit anime mee. Pona spm m m
 supeu. et iudiciu gentib; nuntiabit. N con-
 tendet. neq. clamabit. neq. audiet aliquis in
 plateis uoce eius. Harundinem quassata non
 confringet. et lunu fumigans non exstinguet.
 donec eiciat ad uictoria iudiciu. et in nomine
 eius gentes sperabunt. **T** u n c o b l a t u s e s t e i
 demoniu habens. caecus. et mutus. & curauit

m. cxviii.
 sol

xvii
 ii
 xvi
 ciii
 24

xviii
 ✓
 xxvi

SECUNDUM

m. cxx
vii
p. lxxxii

eum. ita ut loqueretur & uideret. **E**t stupebant om̄s turbe. & dicebant. Numquid hic est filius dā?

Hic non eicit daemones. nisi in beelzebub principe demoniorum. **I**h̄s aut̄ sciens cogitationes eorū. dixit eis. Omne regnū diuisum contrase. desolatur. Et om̄s ciuitas uel domus diuisa contrase. non stabit. Et si satanas satanan eicit. aduersus se diuisus ē. Quomodo ergo stabit regnū eius? Et si ego in beelzebub eicio daemones. filii uiri in quo eiciunt.

m. cxxi.
p. lxxxii.
l. cxxvii.

m. cxxii
p. lxxxiii.
l. cxxviii.

Ideo ipsi iudices uiri erunt. Si aut̄ ego in spū dī eicio daemones. igitur puenit in uos regnū dī. Aut quomodo potest quis quā intrare in domū fortis & uasa eius diripere. nisi prius alligauerit fortē. & tunc domū illius diripiet.

m. cxxiii.
p. lxxxiii.
l. cxxvii.

Qui non ē meū. contra me est. Et qui non congregat meū. spargit. Ideo dico uob. Omne peccatū et blasphemia remitte tur hominibus. sp̄s aut̄ blasphemia non remitte tur.

Et quicumque dixerit uerbum contra filium hominis
remittetur ei. Qui autem dixerit contra spiritum sanctum
non remittetur ei. neque in hoc seculo neque in futuro.

xxiii **A**ut facite arborem bonam. et fructum eius bonum.

Aut facite arborem malam. et fructum eius malum.

Siquidem ex fructu. arbor agnoscitur. Pro
genies uiperarum. quomodo potestis bonum
loqui cum sitis mali. Ex abundantia enim

xxv cordis os loquitur. Bonus homo de bono

thesauro. profert bonum. Et malus homo de

xxvi malo thesauro. profert malum. **D**ico autem uobis.

quod omne uerbum otiosum quod locuti fuerint ho
mines. reddent rationem de eo in die iudicii.

xxvii **E**x uerbo uisus iustificaberis. et ex uerbo uisus
condemaberis. **T**unc responderet ei quidam

xxviii describis et pharisaeis dicentes. Magister.

xxviii uolumus a te signum uidere. **Q**ui respondens

xxviii ait illis. Generatio mala et adultera signum

xxviii quaerit. et signum non dabitur ei nisi signum ioe

propheta. Sicut enim fuit ionas in uentre

coeti trib. dieb. et trib. noctib.: sicerit
 filius hominis in corde terre trib. dieb.
 et trib. noctibus. Viri in eunte. surgent
 in iudicio cū generatione ista. & condēna-
 bunt eā: quia penitentiā eger in p̄dicatio-
 ne ionae. Et ecce plus. quā iona hic. Re-
 gina austru surg & in iudicio cū genera-
 tione ista. & condemnabit eā: quia uenit
 a finib. tr̄e. audire sapienciā salomonis.
 Et ecce plus. quā salomon hic. Cū aut in-
 mundus spiritus exierit ab homine. am-
 bulat per loca arida. quærens requiē.
 et non inuenit. Tunc dicit. reuertar in
 domū meā. unde exiui. Et ueniens. inue-
 nit uacantē. scopis mundatam et ornata.
 Tunc uadit. & assumit septē alios spiritus. se-
 cū nequioresse. et intrantes. habitant ibi.
 Et fiunt nouissima hominis illius. peiora
 priorib;. Sicerit. & generationi huic pes-
 simae. **A**d huc eloquente ad turbas.

T. cxxviii

L. c. xxx

T. c. xxx
m. lxxv

L. lxxvii

ecce mat̃ ei et fr̃i stabant foris. quaeren-
tes loqui ei. Dixit aut̃ ei quidam. Ecce
mat̃ tuu et fr̃i tui foris stant. quaerentes
te. At ipse respondens. dicens sibi ait.

Quae est mat̃ mea. et quis sunt fr̃i mei.

Et extendens manū in discipulos suos. dixit.

Ecce mat̃ mea. et fr̃i mei. Quicūq. enī fe-
cerit uoluntatē patris mei q̃ in celis est.
ipse meus et frater. et soror. & mat̃ est.

In illo die. exiens ihs de domo. sedebat se-
cus mare. et congregatae sunt ad eum
turbae multae. ita ut in nauiculā ascen-
dens sedere. et omnis turba stabat in litore.

& loquutus ē. eis multa in parabolis dicens.

Ecce exiit. quis seminare. Et dum
seminat. quaedā cecider̃ secus uia. & ue-
ner̃ uolucres. & comeder̃ ea. Alia autem
cecider̃ in petrosa. ubi n̄ habebant terram
multā. et continuo exortae sunt. quia non
habebant altitudinem terrae. Sole.

XIII

aut orto. aestuauer. Et quia non habebant ra-
 dice. aruer. Alia aut cecider in spinas. et cre-
 uer in spinas. et suffocauer ex. Alia aut cecider
 in terra bonam. et dabant fructum. Aliud centesi-
 mum. aliud sexagesimum. aliud tricesimum.
 Qui habet aures audiendi. audiat. Et acceden-
 tes discipuli. dixer ei. Quare in parabolis.
 loqueris eis. Qui respondens. ait illis. Quia
 uob datum est nosse mysteria regni caelorum.
 illis aut non est datum. **Q**ui enim habet. dabit
 ei. & abundabit. Qui aut non habet. et quod habet.
 auferet ab eo. Ideo in parabolis loquor eis.
 quia uidentes non uident. et audientes non
 audiunt. neque intelligunt. Ut adimplere-
 tur in eis propheta esae dicis. Auditum au-
 dietis. et non intellegitis. Et uidentes uide-
 bitis. et non uidebitis. In crassatum est enim cor po-
 puli huius. & auribus grauit audier. & oculos suos
 cluser. Ne quando uideant oculis. & auribus
 audiant. & corde intellegant. & conuertantur.

T. c. xxxii

L. Lxxxi

T. c. xxxiii

R. l. xxxvii

L. Lxxvii

P. c. viii

et sanem eos. Vestri autem beati oculi quia vident
et aures urae quia audiunt. Amen quippe dico
vobis. Quia multi prophetae et iusti cupierunt uide
re quae uideritis. & non uiderunt. Et audire quae
auditis. & non audierunt. Vos ergo audite para
bolam seminantis. Omnis qui audit uerbum reg
ni & non intellegit. uenit malus & rapit quod
seminatum est in corde eius. Hic est. qui secus uiam
seminatus est. Qui autem super petrosam seminatus
est. hic est qui uerbum audit. et continuo cum
gaudio accipit illud. Non habet autem in se ra
dicem. sed est temporalis. Facta autem tribulati
one et persecutione. propter uerbum continuo
scandalizatur. Qui autem seminatus est in spinis.
hic est qui uerbum audit. et sollicitudo seculi istius.
et fallacia diuitiarum suffocat uerbum. & sine
fructu efficitur. Qui uero in terra bonam semi
natus est. hic est qui audit uerbum & intellegit.
et fructum affert & facit. Aliud quidem cen
tesimum. aliud autem sexagesimum. aliud uero
tricesimum.

T. c. xxxvi

X
Sol.

Aliam parabolā proposuit illis. dicens. Simile
factū ē regnū cælorū. homini qui seminauit
bonū semī in agro suo. Cū autē dormirent ho
mines. uenit inimicus ei. et sup̄ seminauit ziza
nia in medio tritici. & cecidit. Cū autē creuiss&
herba & fructus feciss&. tunc apparuer̄ et
zizania. Accedentes autē serui patris fami
licæ. dixer̄ ei. Domine. nonne bonū semī seminauit
in agro tuo. unde ergo habet zizania. Et ait
illis. Inimicus hominis hoc fecit. Serui autē. dixer̄ ei.
¶ **V**isimus & colligim̄ ea. Et ait. Non. Ne forte
colligentes zizania. eradicetis simul cū eis
et triticū. Sin te utraq. crescere. usq. ad
messē. Et intēpr̄ messis. dicā messoribus.
¶ **C**olligite primū zizania. & alligate ea fascicu
los. ad comburendum. Triticū autē. congre
gate in horreum meum. **A**liam parabolā.
proposuit eis dicens. Simile ē regnū cælorum
granosinapis. qđ accipiens homo. seminauit
in agro suo. Quod minimū quidē ē. omnibus

T. c. xxxvii

R. II
m. xlvi

L. clxvii

seminibus. Cum autē creuerit. maius est
omnib. hol eribus. Et fit arbor. ita ut uolu
crescaeli ueniant et habitent in ramis eius.

xxviii

viii

Aliam parabolā loquutus ē eis. Simile est
regnū cælōrū fermento. qđ acceptum
mulier. abscondit in farinae satis tribus.
donec fermentatū ē totum. **H**aec omnia

xxviii

v

loquutus ē ihs in parabolis ad turbas.
et sine parabolis nō loquebatur eis. Ut im
plere t̄ qđ dictū erat. p̄pphetā dicentē.

Aperiam in parabolis os meū. eructuabo ab
scondita. a constitutione mundi.

el

Tunc dimissis turbis. uenit in domū. Et
accesser̄ ad eū discipuli ei. dicentes. Dis
sere nob̄ parabolā. zizaniōrū agri.
Qui respondens. ait. Qui seminat bonum
sem̄. ē filius hominis. Ager autē. ē mun
dus. Bonū uero sem̄. hi sunt filii regni.
Zizania autē. filii s̄ nequam. Inimicus autē
qui seminat ea. ē diabolus. Messis uero

consummatio seti est. Messores aut. angeli
 sunt. Sicut ergo colligunt zizanie & ignico
 buruntur. sic erit in consummatione seti. Mit
 te & filius hominis angelos suos. & colligent de
 regno eius omnia scandala. & eos qui faciunt ini
 quitate. & mittent eos in caminu ignis. Ibi erit
 fletus & stridor dentaum. Tunc iusti fulgebunt
 sicut sol in regno patris eorum. Qui habet aures
 audiendi. audiat. Simile est regnu celoru
 thesauro abscondito in agro. que qui inuenit
 homo abscondit. & p gaudio illius uadit & uen
 dit uniuersa que habet et emit agrum illum.
 Iteru simile est regnu celoru homini negotiato
 ri. quærenti bonas margaritas. Inuenta
 aut una ptirosa margarita. abiit & uendidit
 omnia que habuit. et emit eam. Iteru simile
 est regnu celoru sagne missae in mare.
 et ex omni genere piscium congreganti.
 Quam cum impleta esset educentes. et secus litus
 sedentes. elegerunt bonos in uas. malos aut

foras miserunt. Sic erit. in consumatione
seculi. Exibunt angeli. et separabunt malos de
medio iustorum. et mittent eos in caminum ignis.

Ibierit fletus. et stridor dentium. Intelle-
xistis haec omnia? Dicunt ei. Etiam. At
illis. Ideo omnis scriba doctus in regno celorum.
similis est homini patri familias. Qui profert de
thesauro suo. noua & uetera. **E**t factum est

cum consumasset & istas parabolas istas. transiit inde.
Et ueniens in patriam suam. docebat eos in synago-
gis eorum ita ut mirarentur et dicerent. Unde
huic sapientia haec. & uirtutes? Nonne hic est
fabri filius? Nonne mater eius & frater maria?
Et frater iacobus. et ioseph. et simon. & iudas? Et sorores
eius nonne omnes apud nos sunt? Unde er-
go huic omnia ista? & scandalizabantur in eo.

Ihs autem dixit eis. Nonne propheta sine honore.
nisi in patria sua. et in domo sua? & non fecit
ibi uirtutes multas. propter odium illorum.
In illis tunc. audiuit herodes tetrarcha fa-

In e. xliii
m. l. viii
L. x.

mam ihu. & ait pueris suis. Hic est iohs
 baptista. ipse surrexamortuis. & ideo vir-
 tutes operantur in eo. **H**erodes enim tenuit
 iohm. & alligauit eum. et posuit in carcere
 pphero diadem uxorem fratris sui. Dicebat enim
 illi iohs. non licet tibi habere eam. Et uolens
 illum occidere. timuit populum. quia sicut ppheta
 eum habebant. **D**ie autem natalis herodis. salta-
 uit filia herodiadis in medio. et placuit hero-
 di. Unde cum iuramento pollicitus esset dare. quod
 cumque postulasset ab eo. At illa premonita ama-
 tres uos. ^{hic} Dami hunc in disco. caput iohis
 baptiste. Et contristatus est rex. Propter
 iuramentum autem & eos qui pariter cubebant.
 iussit dari. Misitque et decollauit iohannem
 in carcere. & allatum est caput ei in disco. & da-
 tum est puella. Et tulit. matris suae. Et acce-
 dentes discipuli eius. tulerunt corpus et sepe-
 lierunt illud. Et uementes. nuntiauerunt ihu.
Quodcum audisset & ihs. secessit inde in nauicula.

m. cxliiii

g. lxi

Lxii

m. cxlv.

g. vi

m. lx

m. cxlv.

l. xxi

p. xlvii

in locū desertū seorsum. Et cū audissent
turbae. secutae sunt eū pedes tres. deci
unitatibus. Et exiens uidit turbam multā.
et misertus est eius. et curauit languidos eorū.

Vespere autē facto. accesserunt ad eū discipuli ei.
dicentes. Desertus ē locus. & hora iam
p̄terit. Dimitte turbas. ut euntes in cas
tella. emant sibi escas. Ihs autē dixit eis. Non
habent necesse ire. date illis uos mandu
care. Responderē ei. N̄ habemus hic. nisi
quinq. panes. et duos pisces. Qui ait eis. Af
fer te illos mihi hic. Et cum iussisset tur
bā discumbere sup fœnum. acceptis quinq.
panib. et duob. piscib. Aspicieus in celum.
benedixit. et fregit. et dedit discipulis panes.
discipuli autē turbis. Et manducauerunt omnes.
& saturati sunt. Et tulerunt reliquias. duodeci
cophinos fragmentorū plenos. Manducan
tiū autē fuit numerus v. milia uirorū. excep
tis mulierib. et paruulis. Et statim iussit

m. cxlviii
 r. l
 m. lxvi
 l. xliii
 7xxv.

discipulos ascendere in nauiculā. & p
 cedere eū trans fretū donec dimitteret
 turbas. **E**t dimissa turba. ascendit in
 montē solus orare. **V**espere autē facto.
 solus erat ibi. Nauicula autē. in medioma
 rii aetabatur fluctibus. Erat enim. contra
 rius uentus. Quarta autē uigilia noctis.
 uenit ad eos ambulans sup mare. Et uiden
 tes eū sup mare ambulante. turbati
 dicentes. Quia fantasma est. Et p timore.
 clamauer. Statimq. ihs loquutus ē eis dicens.
 H abete fiduciam. ego sum. nolite timere.
Respondens autē petrus. dix. Dñe. si tu es.
 iube me uenire ad te sup aquas. At ipse
 ait. ueni. Et descendens petrus de nau
 icula ambulabat sup aquas. ut ueniret
 ad iū. Videns uero uentū ualidū. timuit.
 Et cū coepisset mergi. clamauit dicens. Dñe.
 saluū me fac. Et continuo ihs extendens
 manū apphēdit eū. & ait illi. Modice

m. cl
 m. lxviii
 q. li

m. cli
 Sol

ii
viii
fider quare dubitasti? Et cū ascendissent
in nauiculā cessauit uentus. Quia autē in na
uicula erant. uenerunt & adorauerunt eū dicentes.

iii
viii
vi
Vere filius dñs. **E**t cum transiret assent.
uenerunt in terrā gennesar. Et cū cognouis
sent eū uiri locullius. miserunt in uniuersā
regionē illā. & optulerunt ei omnia mala habē
tes. Et rogabant eū. ut uel fimbriā uesti
mēt ei tangerent. Et quicūq. tetigerunt.
salui facti sunt.

liiii
xxi
Tunc accesserunt ad eum
ab hierosolymis scribae et pharisaei di
centes. Quare discipuli tui. transgrediunt
traditionē seniorū. Non enim lauant
manus suas. cū panē manducant. Ipse autē
respondens. ait illis. Quare et tuos transgre
dimini mandatū dñi. propter traditionem
urām. Nam dñs dixit. Honorā patrē & ma
trē. Et qui maledixerit patri uel matri.
morte moriatur. Vos autē dicitis. quicūq.
dixerit patri uel matri munus qđcūq. ē.

XV

ex me. tibi proderit. Et non honorifi-
 cauit patrem suum aut matrem. Et irritum fe-
 cistis mandatum dei propter traditionem uestram.
Hypocritae. bene prophetauit de uob. esaias dicit.
 Populus hic labitur me honorat. cor autem eorum lon-
 ge est a me. Sine causa autem colunt me docentes
 doctrinas. mandata hominum. Et conuocatis ad
 se turbis. dixeris. Audite. et intellegite.
 Non quod intrat in os co inquinat hominem. sed quod
 procedit ex ore. hoc co inquinat hominem.
Tunc accedentes discipuli eius. dixerunt ei. Scis
 quia pharisaei audito uerbo. scandalizati
 sunt. At ille respondens. ait. Omnis planta
 tio quam non plantauit pater meus caelestis. eradica-
 bitur. **S**inite illos caecisunt. duces caecorum.
 Caecus autem sic caeco ducatum praestet. ambo in foueam
 cadunt. **R**espondens autem petrus. dixit ei.
 E dissere nobis. parabolam istam. At ille dixit.
 Adhuc & uos sine intellectu estis. Non intellegi-
 tis quia omne quod in os intrat in uentre uadit.

m. clv
 sol

m. clvi
 l. lvi

m. clvii
 m. lxxii

et in secessu emittitur. Quae autem procedunt
de ore. de corde exeunt. & acommuniunt homi-
nem. De corde enim exeunt cogitationes male-

¶ homicidia. adulteria. fornicationes. furta. fal-
sa testimonia. blasphemiae. haec sunt quae co-
muniunt hominem. Non lotis manibus manducare.
non communiunt hominem. Et egressus inde ihs. se-
cessit in partem tiri et sydonis. Et ecce mulier
chananea a finibus illis egressa. clamauit dicens ei.

Miserere mei dñe. fili dauid. Filia mea. male
a demonio uexatur. Qui non respondit ei
uerbum. Et accedentes discipuli ei. roga-
bant eum dicentes. Dimitte eam. quia clamat
post nos. **I**psa autem respondens. ait. Non su-
missus. nisi ad oues quae perierunt. domus irt.

At illa uenit. et adorauit eum dicens. Dñe. ad-
iuuame. Qui respondens. ait. Nō bonum
sumere panem filiorum. & mittere canibus.
At illa dixit. Etia dñe. Nā et canes edunt
de micis. quae cadunt de mensa dominorum.

m. c. lx
m. lxxvi

suorū. Tunc respondens ihs. ait illi. O mulier.
magna est fides tua. fiat tibi sicut uis. Et sa-
nata est filia eius. ex illa hora. Et cū tran-
sisset & inde ihs. uenit secus mare galileae.
Et ascendens in montē sedebat ibi. Et accesser-
unt ad eū turbae habentes secū multos. caecos. clo- mul
dos. debiles. & alios multos. et piecerunt eos ad
pedes ei. & curauit eos. Itaque turbae mira-
rentur. uidentes multos loquentes. clodos
ambulantes. caecos uidentes. & magnifica-
bant dñm ihs. XVI Ihs autē conuocatis discipulis
suis. dixit. Misereor turbae. quia tri duo iā
pseuerant mecum. & nō habent qd manducant
Et dimittere eos ieiunos nolo. ne deficiant
in uia. Et dicunt ei discipuli. Unde ergo nob.
in deserto panes tantos. ut saturamus turbā
tantā. Et ait illis ihs. Quot panes habetis.
At illi dixerunt. vii. et paucos pisceculos. Et p-
cepit turba. ut discubarent super terrā.
Et accipiens ihs. septē panes et pisces. gratias

agens. fregit. et dedit discipulis suis. Et discipuli dederunt pro. Et comederunt omnes. & saturati. Et quod super fuit de fragmentis. tulerunt septem sportas plenas. Erant autem qui manducauerunt. innumilic hominum. extra paruulos & mulieres. Et dimissa turba. ascendit in nauiculam.

Et uenit in fines magedan. Et accesserunt ad eum pharisaei. et sadducei temptantes. Et rogauerunt eum. ut signum de celo ostenderet eis. **A**tille respondens. ait eis. Factus es pere. dicis si renouabit. rubicundum enim celum. Et mane. hodie tempestas. rutilat enim triste caelum.

m. clxx
l. clxi

Faciem ergo celum nudicare nostis. signa autem temporum non potestis. **G**enerationem autem & adulteram signum quaerit. & signum non dabitur ei nisi signum ionae.

Et relinquit illis. abijt. Et cum uenissent discipuli ei trans fretum. oblitus sunt panes accipere.

Quid dixit illis. Intue mini. & caute a sermone phariseorum. et sadduceorum.

At illi cogitabant in se. dicentes. Quia panes

m. clxx
vi.
m. lxxx

non accepimus. Sciens autē ihs dix. Quid
cogitatis in tuos modice fidei. qui panes n̄
habetis. N̄ dū intellegitis. neq. recorda-
mini. v. panū. & v. milia hominū. et quot
cophinos sup̄sistis. Neq. vii. panū. et. iiii. ho-
minū. et quot sportas sup̄sistis. Quare
n̄ intellegitis. quia n̄ de pane dixi uobis. ca-
ue te aferm̄ to pharisaeorū et sadduceorū.

Tunc intellexer. quia n̄ dix̄ cauendū aferm̄
to panū. sed a doctrina pharisaeorū et sad-
ducaeorum. **V**enit autē ihs in partes ca-
sareaphilippi. et int̄rogabat discipulos
suos dicens. Quē dicunt homines eē filiū ho-
minis. Nulli dixer. Alii ioh̄m baptistā.
alii autē heliā. alii uero hieremiā. aut u-
nū ex pphetis. Dicit illis. Vos autē quem
me eē dicitis. Respondens simon petrus.
dix. Tu es xps̄ filius dī uiui. **R**espondens
autē ihs. dix̄ ei. Beatus es simon bariona.
quia caro & sanguis n̄ reuelauit tibi.

m̄. clxvi
R. l̄
m̄. lxxxii
l̄. xciii
φ. lxxiiii.

m̄. clxvii
Sol

sed pat̃m̃ q̃ ē in cælis. Et ego dico tibi. Quia
 tu es petrus. et super hanc petra. edificabo eccle-
 siam meam. Et portæ inferi. n̄ p̄ualebunt
 aduersus eā. Et tibi dabo. clauēs regni cælorū.
 Et quodcūq. ligaueris super terrā. erit ligatū in cæ-
 lis. Et quodcūq. solueris super terrā. erit solutū
 in cælis. **T**unc praecepit discipulis suis.
 ut nemini dicerent. quia ipse esset x̃p̃s ĩh̃s.

Exinde coepit ĩh̃s ostendere discipulis suis.
 quia oportet & eū ire iherusolimā. & mul-
 ta pati a seniorib. et scribis. et principibus
 sacerdotū. Et occidi. et tertio die resur-
 gere. **E**t assumens eū petrus. coepit
 increpare illū dicens. Absit a te dñe. n̄ erit
 tibi hoc. Qui conuersus. dixit petro. Vade
 post me satanas. scandalū es mihi quia n̄
 sapis ea quæ dī s̄. sed ea quæ hominum.

Tunc ĩh̃s. dixit discipulis suis. Siquis uult post
 me uenire. abneget se ipsum. et tollat
 crucē suā. et sequatur me. Qui enim uo-

luerit animā suā saluā facere. pdeā eam. Qui
autē pdiderit animā suā pp me. inueniet eam.
Quidem pdest homini si mundū uniuersum lu
cretur. Animæ uero suæ detrimentū patia
tur. aut quā dabit homo cōmutationē pa
ni
mae suae. **F**ilius enim hominis uenturus est
in gloria patris sui. cū angelis suis. Et tunc
reddet unicuique scdm opera eius. **A**m di
couobis. Sunt quidā de hic stantib. qui non
gustabunt mortē. donec uideant filiū homi
nis. uenientē in regno suo. **E**t post dies sex.
assūpsit ihs petrū. et iacobū. et iohm fra
trē ei. et ducit illos in montē excelsū seor
sum. Et transfiguratus ē ante eos. et re
splendunt facies eius sicut sol. uestimēta autē
ei facta sunt alba. sicut nix. Et ecce apparu
erūt illis moyses. et elias. cū eo loquentes.
Respondens autē petrus. dixit ad ihs. Dñe. bo
nū ē nos hic ēē. Si uis. faciamus hic tria
tabernacula. Tibi unum. & moysi unū.

m. c. lxxi

sol

m. c. lxxii

11

m. l. xxxviii

l. xxviii

XVII

ethelie unū. Adhuc eloquente. ecce
nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox.
de nubediens. Hic est filius meus dilectus. in q̄
mi bene complacui. ipsū audite. Et audien
tes discipuli. ceciderunt in faciem suā. et timuerunt
ualde. Et accessit ihs & tetigit eos. dixq̄ eis.
Surgite. et nolite timere. Leuantes autem
oculos suos. neminem uiderunt. nisi solū ihs. Et
descendentibus illis de monte. p̄cepit ihs dicens.
Nemini dixeritis uisionē. donec filius hominis.
amortuus resurgat. **E**t interrogauerunt eū
discipuli. dicentes. Quid ergo scribamus. di
cunt quod helia oportet & primū uenire. At ille
respondens. ait eis. Helias quidem uenturus
ē. et restituet omnia. Dico autē uobis. Quia he
lias iam uenit. et nō cognouerunt eū. sed fecerunt
in eo quæcūq̄ uoluerunt. Sic est filius hominis.
passurus ē & beis. Tunc intellexerunt discipuli.
quia de iohanne baptista dixisset eis. **E**t cū
uenisset & ad urbem. accessit ad eū homo. **I**

genib. puolutus ante eū. dicit. Dñe. miserere
 fili meo quia lunaticus ē. et male patitur.
 Nam saepe cadit in ignē. et crebro in aquā. Et op-
 tulit eū discipulis suis. et nō potuerūt curare eum.
 Respondens ihs. ait. O generatio incredula &
 perversa. quousq. erō uob. cū. usq. quo patiar
 uos. Affer te huc illū ad me. Et increpauit
 eū. et exiit ab eo dæmonium. Et curatus ē
 puer. ex illa hora. **T**unc accesserūt discipuli ad
 iūm secreto. et dixerūt. Quare nos nō potuim
 eicere illū. Dicit illis. Propt̄ incredulitatē
 urām. Am̄ quippe dico uob. Si habueritis
 fidē sic grānū sinapis. dicetis monti huic
 transi hinc. & transibit. Et nihil impossibile.
 erit uob. Hoc aut̄ genus nō eiectur. nisi porati-
 onē et ieiunium. **C**onuersantib. aut̄ eis
 in galilea. dixit illis ihs. Filius hominis traden-
 dus ē in manus hominū. et occident eū. et ter-
 tiō die resurget. Et contristatis. uehēm̄ ter.

m. clxxv
 l. cc.

m. clxxvi
 m. xciii.
 l. c. i.

m. clxxvii
 Sol

Et cum uenissent capharnaum. accesserunt

qui didragma accipiebant ad petrum. &
dixerunt ei. Magister noster non solum didragma.
Ait. Etenim. Et cum intrasset in domum. peruenit eum
iherosolymis. Quid tibi uidetur simon. Reges terrarum.
a quibus accipiunt tributum uel censum. a filiis suis.
an ab alienis. Et ille dixit. Ab alienis. Dixit illi
iherosolymis. Ergo liberi sunt filii. Ut autem non scandalizem
uos. uade ad mare. & mitte amicum. & eum
piscem qui primus ascenderit tolle. Et apertis
ore eius. inuenies scaterem. Illi sumens. dedit
per me et te. **I**n illa hora accesserunt discipuli ad
iherosolimam. dicentes. Quis putas maior est in regno
caelorum. Et ad uocans iherosolymam paruulum. statuit
eum in medio eorum. et dixit. Amen dico uobis. Nisi con-
uersi fueritis et efficiamini sicut paruuli.
non intrabitis in regnum caelorum. Quicumque ergo
humiliauerit se sicut paruulus iste. hic est
maior in regno caelorum. Et quis susceperit
unum paruulum tale in nomen meo. me suscipit.
Qui autem scandalizauerit unum de pusillis istis

XVIII

SECUNDUM

quin me credunt. expedit ei ut suspendatur
mola asinaria in collo ei. et demergatur in profundum
maris. Vae mundo. a scandalis. Necesse est enim.

ut ueniant scandalis. Verum tam. vae homini
per quem scandalum uenit. **S**i autem manus tua uel
pes tuus scandalizat te. absterge eum et proice abste.

Bonum tibi est ad unum pedem ingredi debilem uel clodum.
quam ad duas manus uel duos pedes habentem
mitti in ignem aeternum. Et si oculus tuus
scandalizat te. erue eum et proice abste.

Bonum tibi est unum oculum habentem in uitam intrare.
quam duos oculos habentem mitti in gehennam
ignis.

Videte. ne contemnat is unum ex his pu
illis. Dico enim uobis. Quia angelus eorum in
caelis. semper uidet faciem patris mei qui in celis
est. Venit enim filius hominis saluare. quod perierat.

Quid uobis uidetur si fuerint alicui centum oues.
et errauerit una ex eis. Nonne relinquit. xc.
nouem in montibus. et uadit querere eam quae
errauit. Et si contigerit ut inueniat eam.

m. clxxx
a. vi
m. c

m. clxxxi
sol

m. clxxxii
l. clxxxvii

Am̄ dico uob. qui agaudet̄ super magis. quā supra
xcviii quæ non errauerunt. Sic non ē uolun-
tas antepatrē ur̄m qui in cælis est. ut perit̄
xiii unus de pusillis istis. **S**i autē peccauerit in te
fr̄ tuus. uade et corripe eū in te et ipsū solū.

Si ite audierit. lucratus eris fratrem tuum.

Si autē te non audierit. adhibe tecum adhuc
ocm unū uel duos. ut in ore duorū testiū uel trium.
sit omne uerbum. Quod si non audierit eos.
dic eccle. Si autē eccle. non audierit. sit
tibi sicut ethnicus et publicanus. **A**m̄ dico
uobis. quæcumq. alligaueritis sup̄ terrā.
erunt ligata et in cælo. Et quæcumq. solue-
ritis sup̄ terrā. erunt soluta et in cælo.

xxvi **I**terum dico uob. Quia si duo ex uob. consense-
rint sup̄ terrā de omnire quācūq. petierint.
fiel̄ illis a patre meo qui in cælis est. Vbi enim
sunt duo uel tres congregati in nomine meo.
xviii ibi sum in medio eorum. **T**unc accedens
petrus ad eum dixit. Dnē. quotiens pecca-

bit in me fr̄ meus. & dimittam ei usq. septies.

Dicit illius. Non dico tibi usq. septies. sed usque
 septuagies septies. Ideo ad similitudinē regnū
 caelorum homini regi. qui uoluit rationē ponere
 cū seruis suis. Et cū coepisset rationē ponere.
 oblatus ē ei unus. qui debebat decem milia ta-
 lenta. Cum autē nō haberet unde reddere. ius-
 sit eū dominus uenundari. & uxorem eius. et
 filios. et omnia quae habebat. et reddi. Proci-
 dens autē seruus ille. orabat eum dicens. Patientiam
 habeam in me. et omnia reddam tibi. Misertus autē
 dominus serui illius. dimisit eū. et debitū di-
 misit ei. Egressus autē seruus ille. inuenit u-
 nū de conseruis suis. qui debebat ei centum
 denarios. Et tenens. suffocabat eum dicens.
 Redde quod debes. Et proci- dens conseruus ei.
 rogabat eū dicens. Patientiam habeam in me. &
 omnia reddam tibi. Ille autē noluit. Sed abiit
 et misit eū in carcerē. donec redderet debitū.
 Videntes autē conserui eius quae fiebant. contris-

m. clxxxviii

x

Sol

XVIII

MATTHEVM

tatisunt uel de. Et uenerunt et narrauerunt domi-
no suo omnia quae facta fuerant. Tunc uocauit
illum dominus suus. & ait illi. Serue nequam.
omne debitum dimisi tibi. quoniam rogasti me.

Non ergo oportuit et te misereeri conseruati.
sicut & ego tui miseratus sum. Et iratus domi-
nus eius tradidit eum tor toribus. quo ad usque
reddere & uniuersum debitum. Sic et pater meus
caelestis faciat uobis. Si non remiseritis
unus quisque fratri suo. de cordibus uestris.

Et factum est cum consummasset Iesus sermones istos.
migravit a galilea. et uenit in fines iudae.
trans iordanem. Et sequuntur eum turbae
multae. et curant eos ibi. Et accesserunt ad eum
pharisaei. temptantes eum et allicientes. Silice &
homini dimittere uxorem suam quacumque
ex causa? Qui respondens ait eis. Non le-
gistis quia qui fecit ab initio masculum et fe-
minam. fecit eos. et dixit. Propter hoc
dimittet homo patrem et matrem. & ad

heredit uxoris sue. et erunt duo in carne una. Itaque iam non sunt duo. sed una caro.

Quod ergo dicitur coniungi. homo non separatur. Dicunt illi. Quid ergo moyses mandavit dari libellum repudii. et dimittere. At illis. Quia moyses adduxit ad cordis vestri promissit vobis dimittere uxores vestras. Ab initio autem non fuit sic.

Dico autem vobis. quia quicumque dimiserit uxorem suam nisi ob fornicationem. et aliam duxerit. moechatur. Et qui dimissa duxerit. moechatur.

Dicunt ei discipuli eius. Si ita est causa homini cum uxore. non expedit nubere. Quid dicit. Non omnes capiunt verbum istud. sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi. quidem matris utero sic nati sunt. Et sunt eunuchi. qui se ipsos castraverunt propter regnum caelorum. Qui potest capere. capiat.

Tunc oblatis sunt ei parvuli. ut manus eis imponeret. et oraret. Discipuli autem incre-

m. cxc
r. ii
m. cv
l. cxcv.

m. cxci.
sol.

m. cxci.
r. ii
m. cvi
l. ccxii

MATTHEVM

pabant eis. Ihs uero ait eis. Sinite paru-
los et nolite eos prohibere ad me uenire.
In alium enim regnum celorum. Et cum in posu-
isset eis manus abiit inde. **E**t ecce unus ac-
cedens ait illi. Magister bone. quid boni faci-
am. ut habeam uitam aeternam? Quid dixit ei. Quid
me interrogas de bono? Unus est bonus deus. Si
autem uis ad uitam ingredi. serua mandata. Dicit illi.
Quæ? Ihs autem dixit. Non homicidium facies. non
adulterabis. non facies fur-tum. non falsum tes-
timonium dices. Honorapatre et matrem.
et diliges proximum tuum sicut te ipsum. Dicit illi.
adulescens. Omnia hæc custodiui. Quid adhuc
mihi deest? **A**it illi Ihs. Si uis perfectus esse.
uade uende quæ habes et da pauperibus. et
habebis thesaurum in caelo. et ueni. sequere me.

Cum audisset autem adulescens uerbum. abiit
tristis. Erat enim habens multas possessiones.
Ihs autem dixit discipulis suis. Amen dico uobis.
quod diues difficile intrabit in regnum celorum.

SECUNDUM

Et iterum dico uobis. Facilius ē camelū p̄ forā
acus transire. quā diuītē intrare in regnū
caelōrū. Auditis aut̄ his discipuli. mirabant̄
ualde dicentes. Quis ergo poterit saluus esse?

Aspiciens aut̄ ihs. dixit illis. Apud homines hoc
impossibile est. apud dñm om̄a possibilia sunt.

Tunc respondens petrus. dixit ei. Ecce nos reliqui
mus om̄a. et sequuti sumus te. quid ergo erit
nobis? **I**hs aut̄ dixit illis. Am̄ dico uobis. quod
uos qui sequuti estis me in regeneratione. cum
sederit filius hominis in sede maiestatis suae.

Sedebitis et uos sup̄ sedes xii. iudicantes xii tri
bus isrl̄. **E**t omnis qui reliquit domū. uel fr̄s.
aut sorores. aut patrē. aut matrē. aut uxore.
aut filios. aut agros propt̄ nom̄ m̄m. centuplū
accipiet. & uitam aeternā possidebit. **M**ulti
aut̄ erunt primi nouissimi. et nouissimi primi.

Simile est regnum caelōrū homini patri fami
liar. qui exiit primo mane conducere opera
rios in uineam suam. Conuentione aut̄ facta

m̄. c. xvi.
Sol.

m̄. c. xcvi.
l. c. lxxii.

m̄. c. xcvi.
l. c. lxxii.

m̄. c. xcvi.
l. c. lxxii.

m̄. c. xcvi.
Sol.

cum operarius ex denario diurno. misit eos in
uineam suam. Et egressus circa horam tertiam. uidit
alios stantes in foro otiosos. & illis dixit. Ite et uos
in uineam. et quod iustum fuerit dabo uobis. Illi autem
abierunt. Iterum autem exiit circa sextam et nonam horam
et fecit similitudinem. Circa undecimam uero exiit. & in
uenit alios stantes. et dixit illis. Quid hic statis tota
die otiosi? Dicunt ei. quia nemo nos conduxit.
Dixit illis. Ite et uos in uineam. Cum sero autem factum esset.
dixit dominus uineae procuratoris suo. Voca operarios.
et redde illis mercedem. incipiens a nouissimis usque
ad primos. Cum uenissent ergo qui circa unde
cimam horam uenerant. acceperunt singulos denarios.
Venientes autem et primi. arbitrati sunt quod plus
essent accepturi. Acceperunt autem et ipsi. singulos de
narios. Et accipientes. murmurabant aduer
sus patrem familias. dicentes. Hi nouissimi una
hora fecerunt. et pares illos nobis fecisti qui por
tauimus pondus diei et aestus. At ille respon
dens uni eorum. dixit. Amice. non facio tibi in

iuriam. Nonne ex denario conuenisti mecum? Tolle
 quod tuum est et tu eade. Volo autem et huic nouissimo dare. sic
 et tibi. Aut non licet mihi quod uolo facere? An
 oculus tuus nequam est. quia ego bonus sum? Sicerunt
 nouissimi primi. et primi nouissimi. Multorum
 sunt uocati. pauci autem electi. **E**t ascendens ihs hie
 rusolimam. assumpsit xii discipulos secreto. & ait
 illis. Ecce ascendimus hierusolimam. et filius ho
 minis tradetur principibus; sacerdotum. et scribis.
 et condemnabitur eum morte. Et tradent eum gentibus;
 addeludendum. et flagellandum. et crucifigendum.
Iter tertia die resurget. **T**unc accessit ad eum
 mater filiorum zebedei cum filiis suis. adorans et pe
 tens aliquid ab eo. Quid dixit ei. Quid uis? At illi.
 Dic ut sedent hi duo filii mei. unus ad dexteram
 tuam. et unus ad sinistram in regno tuo. Respon
 dens autem ihs. dixit. Nescitis quid petatis. Potestis
 bibere calicem quem ego bibiturus sum? Dicunt
 ei. possumus. At illis. Calicem quidem meum
 bibetis. sedere autem ad dexteram meam et sinistram.

T. cci

m. cxii

L. cccxii

T. cccii

m. cxiii

non est m̃m dare uob̃. sed quib; paratū ē a patre

meo. **E**t audientes & indignati sunt de duob;
fratrib; Ihs aut̃ uocauit eos ad se & ait. Scitis
quid principes gentiū dominantur eorū. et
qui maiores sunt potestate exercent in eos.

Non ita erit inter uos. Sed quicūq; uoluerit int̃
uos maior fieri. sit ur̃ minister. Et qui uolue
rit int̃ uos primus ēē. erit ur̃ seruus. **S**icut
filius hominis n̄ uenit ministrari. sed ministrare.

Et dare animam suam. redēptionē pro multis.

Et egredientib; illis ab hiericho. sequuta ē eū
turba multae. Et ecce duo caeci sedentes secus
uiā. audier̃ q̃m̃ transire & et clamauer̃ dicen
tes. Dnē. miserere nr̃. fili dauid. Turba autē
increpabat eos. ut tacerent. At illi. magis cla
mabant. dicentes. Dnē. miserere nr̃. fili dauid.

Et stetit Ihs. et uocauit eos & ait. Quid uultis ut
faciā uob̃. Dicunt illi. Dnē. ut aperiant̃ oculi
nr̃. Misertus aut̃ eorū Ihs. tetigit oculos eorū.

Et confestim uiderunt. et sequuti sunt eum.

Th. ccvi
R. II
M. cxvii
L. ccxxxii

Th. ccvii
R. VII
M. cxviii
L. ccxxxiii

Th. ccviii
R. II
M. cxviii
L. ccxxxiii

Th. ccviii
R. I
M. cxviii
L. ccxxxiii
P. c.

Th. ccx
Sol

Et cum adpropinquassent hierusolimis. & uenissent bethfage ad montē oliueti. tunc ih̄s misit duos discipulos. dicens eis. Ite in castellū. qđ contra uos est. Et statim inuenietis asinā alligatā. et pullū cū ea. Soluite. et adducite mihi. Et si quis uobis aliquid dixerit. dicite quia dñs h̄s opus habet. et confestim dimittet eos. **H**oc autem totū factū ē. ut adimpleret quod dictū ē p̄pheta dicentē. Dicite filia sion. ecce rex tuus uenit tibi mansuetus. et sedens sup̄ asinā et pullū filiū subiugalis. **E**untes autē discipuli. fecerunt sicut p̄cepit illis ih̄s. Et adduxer̄ asinā et pullū. et imposuer̄ sup̄ eos uestim̄ta sua. et eū desup̄ sedere fecerunt. Plurima autē turba. strauer̄ uestim̄ta sua in uia. Alii autē cedebant ramos de arborib; et sternebant in uia. **T**urba autē quae p̄cedebant. et quae sequebant̄ clamabant. dicentes. Osanna. fili dauid. benedictus qui uenit in nomine dñi. Osanna. in altissimis.

Et cū intrass̄ hierusolimam. cōmota ē. uni

uersa ciuitas dicit. Quis est hic? Populi autem dicebant.
hic est in prophetis ananias galilea. **E**t intra
uit in templum dei. et eiciebat omnes uendentes &
ementes in templo. Et mensas numulariorum. & ca
thedras uendentium columbas euerit. Et dicit eis.
Scriptum est. domus mea domus orationis uocabitur.
Vos autem fecistis illam speluncam latronum. **E**t ac
cesserunt ad eum caeci et claudi in templo. et sanauit
eos. **V**identes autem principes sacerdotum & scribe
mirabilia quae fecit. et pueros clamantes in tem
plo et dicentes. osanna filio dei. indignati sunt
et dixerunt ei. Audis quid isti dicant? Ihs autem.
dicit eis. Utique. Numquam legistis quia ex ore
infantium et lactantium profecisti laudem? **E**t
relictis illis. abiit foras extra ciuitatem in betha
niam. ibique mansit. Mane autem reuertens in
ciuitatem. esurit. Et uidens ficum arborem unam
secus uiam. uenit ad eam. et nihil inuenit in
ea nisi folia tantum. Et ait illi. Numquam ex te
fructus nascatur in septem annis. Et ait ei. Ita est con

tinuo ficulnea. Et uidentes discipuli mirati dicentes.

Quomodo continuo aruit. **R**espondens autē

ih̄s. ait eis. Am̄ dico uob. Si habueritis fidem. & n̄

haesitaueritis. non solū deficulnea facietis. sed &

simon tibi edixeritis. tolle et iactate in mare. fia.

Et om̄a quaecumq; petieritis in oratione credentes.

accipietis. **E**t cum uenis & in templū. accesseris

ad eū docente principes sacerdotū. et seniores

populi dicentes. In qua potestate haec facis. &

quis dedit tibi potestatem? Respondens ih̄s. dixit.

Interrogabo uos & ego unū sermonem. Quem sidi

xeritis mihi. et ego uob dicā in qua potestate hec

facio. Baptismū ioh̄s unde erat. ex celo. an ex ho-

minibus? At illi cogitabant in se dicentes. Si

dixerimus ex celo. dicet nob. quare ergo non cre-

didistis illi? Si autē dixerimus ex hominibus.

timemus turbam. Om̄s enī habebant ioh̄m sic

pphetam. Et respondentes ih̄u. dixer. Nescimus.

At illis & ipse. Nec ego dico uob. in qua potestate hec

facio. **Q**uid autē uob uidetur? homo quidam

m. cexv
VI.
m. cxxiii

m. cxxvi
III.
m. cxxv
phi
c. cxxiii

m. cxxvii
II.
m. cxxviii
L. cxxl.

hanc

m. cxxviii
X
sol

habebat duos filios. & accedens ad primū dixit:
Fili. uade hodie operare in uinea mea. Ille autē res-
 pondens ait. Nolo. Postea autē paenitentia motus
 abiit. Accedens autē ad alterū. dixit similiter. At ille
 respondens ait. Eo domine. Et non iuit. Quis ex du-
 ob; fecit uoluntatē patris. Dicunt. Primus. Dicit
 illis ihs. An dico uob;. quia publicani et meretrices
 pcedunt uos in regno di. Venit autē ad uos ihs
 in uia iustitiae. et nō credidistis ei. Publicani autē
 et meretrices. crediderūt ei. Vos autē uidentes.
 nec paenitentia habuistis postea. ut crederetis ei.

Aliam parabolā audite. Homo erat pat̄ familias
 qui plantauit uineā. et sepe m̄ cir. cū dedit ei. Et
 fodit in ea torcular. et aedificauit turrē. et locauit
 eam agricolis. et peregre pfectus est. Cū autē
 tēpus fructuū adpropinquasset. misit seruos suos
 ad agricolas. ut acciperent fructus eius. Et agri-
 colae apprehēsis seruos ei. aliū ceciderūt. alium
 occiderūt. aliū uero lapidauerūt. Iterū misit
 alios seruos plures priorib; & fecerūt illis similiter.

Nouissime aut misit eos filiū suū. dicens. Verebuntur filiū mē. Agricolaē aut uidentes filiū. dixerunt intrare. Hic ē heres. uenite occidamus eū. et habebimus hereditatē eius. Et apprehensū eū. eiecerunt extra uineā. et occiderunt. Cū ergo uenerit dominus uineā. quid faciet agricolis illis?

Respondit illi. Malos male p̄det. et uineā locabit aliis agricolis. Qui reddant ei fructū. tēporib; suis. Dicit illis ihs. Nūquā legistis in scripturis. Lapidem quē reprobauerunt aedificantes hic factus est in caput anguli. Ad nō factū ē istud. & est mirabile in oculis nr̄is. Ideo dico uob. Quia auferet̄ a uob regnū dī. et dabit̄ genti facienti fructus eius. Et qui ceciderit sup lapidem istum. confringetur. Sup quem uero ceciderit. conteret̄ eum. **E**t cū audissent principes sacerdotū et pharisaei parabolas eius. cognouerunt quā de ipsis diceret. Et quaerentes eum tenere. timuerunt turbas. quā sicut prophetā eū habebant. **E**t respondens ihs. dixit iterū ^{IN} para

7. c. cxx

R. I
m. c. xxviii

L. c. cxi.

φ. lxxxviii.

7. c. cxi

L. c. lxxxi

bolis eis dicit. Simile factū ē regnū cælorū.
hominū regi. qui fecit nuptias filio suo. Et misit
seruos suos uocare inuitatos ad nuptias. et nolle
bant uenire. Iterū misit alios seruos dicit. Dicite
inuitatis. ecce prandium mīm parauī. Tauri mei &
alia occisa. et omnia parata. uenite ad nuptias.
Illi autē. neglexerunt. Et abierunt alius in uillā
suā. alius uero ad negotiationē suā. Reliqui
uero. tenuerunt seruos eius. et contumelia affectos
occiderunt. Rex autē cū audisset iratus est.
et missis exercitibus suis perdidit homicidas illos. &
ciuitatē illorū succendit. Tunc ait seruus suis.
Nuptiae quidem paratae sunt. sed qui inuitati erant.
non fuerunt digni. Itē ergo ad exitus uiarum.
et quoscumq. inueneritis uocate ad nuptias.
Et regressi serui eius in uias. congregauerunt omnes
quos inuenerunt malos et bonos. Et impletae sunt
nuptiae discumbentium. **I**nter autē rex
ut uideret discumbentes. et uidit ibi hominem
non uestitū ueste nuptiali. & ait illi. Amice.

quomodo huc intraſti. non habens ueſtē nuptia-
lem. At ille obmutuit. Tunc dixit rex miniſtris.

Ligatis pedibus eius et manibus. mittite eū in te-
nebras exteriores. Ibi erit fletus et ſtridor
dentium. Multi autē ſuocati. pauci uero electi.

Tunc abeuntes phariſaei conſilium inierunt.
ut caperent eū in ſermone. Et mittunt ei diſ-
cipulos ſuos cū herodianis. dicentes. Magiſter.
ſcimus quia ueraces. et uiam diuinitate doces.
& non eſt tibi cura de aliquo. Non enim reſpicias
perſonā hominū. Dic ergo nob. quid tibi uideatur.
Licet & cenſum dare caeſari. an non. Cognita autē
iūſ nequitia eorū. ait. Quid me tēptatis hypo-
critae. Oſtendite mihi. nomisma cenſus.

At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis iūſ. Cuius
eſt imago haec. et ſcriptio. Dicunt ei.
Caeſaris. Tunc ait illis. Reddite ergo quae ſunt
caeſaris caeſari. & quae ſunt di di. Et audien-
tes. mirati ſunt. Et relicto eo. abierunt.

In illo die acceſſerunt ad eū ſad ducae. qui dicunt

In. cc. xxiii.

R. ii.

m. c. xxx.

l. cc. xliii.

noneē resurrectionem. et interrogauer̃ eum
 dicentes. Magister. moyses dixit. Siquis mor-
 tuus fuerit non habens filium. ut ducat fratē ei
 uxore illius. et suscitē sem̃ fratri suo. Erant
 autē apud nos septē fr̃s. Et primus uxore ducta.
 defunctus est. Et non habens sem̃. reliquit uxo-
 re suā fratri suo. Similit̃ secundus. et tertius.
 usq. ad septimum. Nouissime autē omniū. &
 mulier defuncta est. In resurrectione ergo.
 cuius erit de septē uxor. Om̃s enī habuer̃ eā.
Respondens autē ihs. ait illis. Erratis nescientes
 scripturas. neq. uirtutē dī. In resurrectione
 enim. neq. nubent. neq. nubentur. sed sunt
 sicut angeli dī in caelo. De resurrectione autē
 mortuorū n̄ legistis. quod dictū ē ad dō dicente
 uobis. Ego sum dī abraham. et dī isaac. & dī
 iacob. Non est dī mortuorū. sed uiuentium.
 Et audientes turbæ. mirabantur in doctrina ei.
Pharisæi autē audientes quod silentiū imposu-
 issē & sadduceis. conuenerunt in unum.

Et interrogauit eū unus ex eis legis doctor. temp-
tans eū. Magister. qđ ē mandatū magnū in lege.

Attillius. Diliges dñm dñm tuū ex toto corde tuo.
et in tota animatuā. et in tota mente tua. Hoc
est maximū. et primū mandatū. Secundū autē
simile ē huic. Diliges p̄ximū tuū. sicut teip̄sū.

In his duob; mandatis. uniuersa lex pendet et p̄-
phetiae. **C**ongregatis autē pharisaeis. inter-
rogauit eos ihs dñs. Quid uobis uidet̄ de xp̄o.
cuius filius est. Dicunt ei. dñs. Attillis. Quomo-
do ergo dñs in spū. uocat eū dñm dñs. Dixit
dñs dñm meo. sede ad dextris meis. Donec ponā
inimicos tuos. scabellū pedū tuorū. **S**i ergo
dñs uocat eū dñm. quomodo filius eius est.

Et non poterat respondere ei uerbū. neq; ausus
fuit quisquā ex illa die. eum interrogare.
Tunc ihs loquutus ē ad turbas et discipulos su-
os dñs. Sup̄ cathedrā moysi. seder̄ scribae.
et pharisaei. Omnia ergo quaecumq; dixerint
uob. seruare et facite. Scđm opera uero eorū.

amplius

T. cccxv
R. II
m. cccxiii
l. cccxlv.

T. cccxvi
R. II
m. cccxiii
l. cccxlviii.

T. cccxvii
Sol

nolite facere. Dicunt enim. et non faciunt.

Alligant autem onera grauia et inportabilia. et inponunt in humeros hominum. digito autem suo nolunt ex mouere. **O**mnia uero opera sua faciunt. ut uideantur ab hominibus. Dilatant enim philacteria sua. et magnificant fimbrias.

Amant autem primos recubitus in caenis. et primas cathedras in synagogis. et salutationes in foro. et uocari ab hominibus. rabbi. **V**os autem nolite uocari rabbi. unus enim magister uer. Omnes autem uos. fratres estis. Et patrem nolite uocare uobis super terram. unus enim pater uer qui in caelis est. Ne uocemini magistri. quia magister uer unus est xpi. **Q**ui maior est uerum. erit minister uer.

Qui autem se exaltauerit. humiliabitur. Et qui se humiliauerit. exaltabitur. **V**ae autem uobis scribae et pharisaei hypocritae. qui clauditis regnum caelorum ante homines. Vos enim non intratis. nec introeuntes sinitis intrare.

Vae uobis scribae et pharisaei hypocritae.

XXIII

quia circumitis mare & aridam. ut faciatis
unum proselitum. Et cum fuerit factus. fa-
citis eum filium gehennae duplo quam uos. Vae
uobis duces caeci. qui dicitis quicumque iuraue-
rit p[re]t[er] templum. nihil est. Qui autem iurauerit in au-
ro templi. debet. Stulti & caeci. quidem enim
maius est. aurum. ante templum quam sanctificat aurum.

Et quicumque iurauerit in altari. nihil est. Quicumque
autem iurauerit in dono quam est super illud. debet.

Caeci. quidem enim maius est. donum an altare
quam sanctificat donum. Qui ergo iurat in altari.
iurat in eo. et in omnibus quae super illud sunt.

Et quicumque iurauerit in templo. iurat in illo.
et in eo qui habitat in ipso. Et qui iurat in celo.
iurat in throno dei. et in eo qui sedet super eum.

Th. cccxxxiii

L. cxxxvi.

Vae uobis scribae et pharisaei hypocritae. quia
decimatis menta. & anetum. et crinum. et re-
liquistas quae grauiora sunt legis. iudicium.
et misericordiam. et fidem. Haec oportuit facere.
& ille non omittere. **D**uces caeci. exco-

Th. cccxxxv

sol

Lantes culicem. camelū autē glutientes.

xxvi **V**ae uobis scribae et pharisaei hypocritae. quia
 v. mundatis quod de foris est calicis et parap-
 sidis. intus autē pleni sunt rapina et immun-
 ditia. Phariseae caece. mundaprius quod
 intus ē calicis et parapsidis. ut fiat et id quod
 xxvii de foris est mundum. **V**ae uobis scribae et pha-
 risaei hypocritae. quia similes estis sepulchris
 dealbatis. Quae a foris parent hominib; spe-
 ciosae. intus uero plenas sunt ossib; mortuorum.
 et omnis spurcitia. Sic et uos a foris quidē
 parentis hominib; iusti. intus autē pleni estis
 xxviii hypocrisi et iniquitate. **V**ae uobis scribae
 et pharisaei hypocritae. quia edificatis sepul-
 chra prophetarū. et ornatis monumenta
 iustorū. et dicitis. Si fuissetis in dieb; patrū
 nrōrū. non essemus socii eorū in sanguine pro-
 phetarum. itaque testimonio estis uobis in
 xxviii ipsis. quia filii estis eorū. qui prophetas occiderūt.
Et uos implete mensurā patrū urōrū. Ser-

pontes genimina uiperarū. quomodo fugi-
 etis iudicio gehennae. **I**deo. ecce ego mitto
 ad uos prophetas. et sapientes. et scribas. & lex
 illis occidetis. et crucifigetur. et ex eis flagel-
 labitis in synagogis uris. Et ipse quemini deci-
 uitate in ciuitate. ut ueniat super uos omnis san-
 guis iustus qui effusus est super terram. A san-
 guine abel iusti. usque ad sanguinem zacharie
 filii barachiae. quem occidistis in templo & altare.
Amen dico uob. uenient haec omnia super generatio-
 nem istam. **H**ierusalem. hierusalem. que
 occidis prophetas. et lapidas eos qui ad te mis-
 si sunt. Quoties uolu congregare filios tuos.
 quemadmodum gallina congregat pullos suos sub
 alas. et noluit. Ecce relinquetur uob. domus
 ura deserta. Dico enim uobis. Non me uidebitis
 a modo. donec dicatis. Benedictus qui uenit.
 in nomine dñi. **E**t egressus ihs de templo.
 ibat. Et accesserunt discipuli eius. ut ostenderent
 ei aedificationes templi. Ipse autem respondens.

xxv

m. cc. xli
 l. c. xli

m. cc. xli
 l. c. lxxv

m. cc. xlii
 l. c. lxxvii
 l. c. lxxxiii
 l. c. xciiii

dixillis. Videtis haec omnia? Amen dico vobis:
 non relinquetur hic lapis super lapidem. qui
 non destruetur. **S**edente eo autem super montem
 oliueti. accesserunt ad eum discipuli secreto
 dicentes. Dic nobis. quando haec erunt. Et
 quod signum aduentus tui. & consummationis saeculi.
Et respondens iesus. dixit eis. Videte. ne quis vos se-
 ducat. Multi enim uenient in nomine meo
 dicentes. ego sum christus. et multos seducunt.
Audituri enim estis proelia et opiniones proe-
 liorum. uidete ne turbemini. Oportet enim
 haec fieri. sed nondum est finis. Consurge enim
 gens in gentem. et regnum in regnum. et erunt pes-
 tilentiae et fauces. et terra motus proelia.
Haec autem omnia initia sunt dolorum. Tunc tra-
 dent uos in tribulationem. et occident uos. Et eri-
 tis odio omnibus gentibus. propter nomen meum.
Et tunc scandalizabuntur multi. et inuicem
 tradent. et odio habebunt inuicem. Et mul-
 ti pseudo prophetae surgent. et seducunt.

m. cc. xlv
 sol.

multos. Et quoniam abundauit iniquitas. refri-
gescat caritas multorum. Quia uero perseuera-
uerit usque in finem. hic saluus erit. Et pro-
dicabit hoc euangelium regni. in uniuerso
orbe in testimonium omnibus gentibus. &
tunc ueniet consummatio. Cum ergo uide-
ritis abominationem desolationis quae dicta
est a danihe lo propheta stantem in loco sancto.
qui legit intellegat. Tunc qui in iudea sunt.
fugiant ad montes. Et qui in templo. non desce-
dat tollere aliquid de domo sue. Et qui in
agro. non reuertatur tollere tunicam suam.
Vae autem pregnantibus et nutriendis in illis diebus.
Orate autem. ut non fiat fuga uestra in hieme uel sabbato.
Erit enim tunc tribulatio magna. quae si non fuit
ab initio mundi usque modo. neque fiet.
Et nisi breuiati fuissent dies illi. non fieret salua
omnis caro. Sed propter electos breuiabuntur
dies illi. Tunc si quis uobis dixerit ecce hic christus.
aut illic. nolite credere. Surgent enim

Th. cexlvi
R. VI
m. cxi

Th. cexlvii
R. VI
m. cxlii

Th. cexlviii
R. II
m. cxliii
L. cexviii
L. ccliii

Th. cexlviii
R. II
m. cxliiii
L. ccliiii

Th. ccli
R. II
m. cxlvi
L. cclv

Th. ccliii
R. II
m. cxlviii
L. cclviii

Th. ccl
R. VI
m. cxlii

Th. cclii
R. VI
m. cxlii

Th. ccliii
R. VI
m. cxlviii

pſeudo xpi. et pſeudo prophetae. et dlabunt
 signa magna et prodigia. ita ut in errorem in
 ducantur si fieri potest etiam electi. Ecce p̄dixi
 uobis. **S**i ergo dixerint uobis. ecce in deser
 to est nolite exire. Ecce in pene trabilibus.
 nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab
 oriente et patet usque in occidentem. ita erit &
 aduentus filii hominis. **V**bicumque fuerit cor
 pus. illuc congregabuntur aquilae. Statim
 aut post tribulationem dierum illorum. sol obscu
 rabitur. et luna non dabit lumen suum. Et stellae
 cadent de caelo. et uirtutes caelorum commo
 uebuntur. et tunc parebit signum filii homi
 nis in caelo. **E**t tunc plangent omnes tribus
 terrae. et uidebunt filium hominis uenientem
 in nubibus caeli. cum uirtute multa et maiesta
 te. **M**ittetque angelos suos cum tuba et uoce mag
 na. et congregabunt electos eius a quattuor
 uentis. a summis caelorum usque ad terminos
 eorum. Ab arbore autem fici discite parabolam.

m. cclviii
 R. II
 m. cl
 l. cclvii

Cum iam ramus eius tener fuerit. et folia nata.
scitis quicquid est aestas. Ita et vos cum uideri-
tis haec omnia. scitote quicquid prope est inia-
nuis. Amen dico uobis. quia non preteribit haec gene-
ratio. donec omnia fiant. Caelum et terra tran-
sibunt. uerba uero mea non preteribunt.

Die autem illa et hora nemo scit. neque angeli
caelorum. nisi pater solus. **S**icut autem in diebus
noe. ita erit et aduentus filii hominis. Sicut
enim erant in diebus; ante diluuium. comedentes
et bibentes. nubentes. et nuptum tradentes.
usque ad diem quo introiit in arcam noe. &
non cognouerunt donec uenit diluuium & tulit
omnes. ita erit & aduentus filii hominis. **T**unc
duo erunt in agro. unus adsumentur. & unus
relinquetur. Duae molentes in mola. una
adsumentur. et una relinquetur. **V**igilate
ergo. quia nescitis quicquid hora dominus uenieturus sit.
Illud autem scitote. quod si scieritis & pater familias quia
hora fur uenturus est. uigilare & utique. &

Th. cc. lxi
L. ccviii.

Th. cc. lxi
L. cln

Th. cc. lxi
L. ccxii.

Th. cc. lxi
L. clm.

Th. cc. lxi
L. clvi.

non sineret p[ro]fodi[re] domum suam. Ideo & uos
 estote parati: quia quæ nescitis hora filius homi-
 nis uenturus est. **Q**uis putas est fidelis seruus
 et prudens: quem constituit dominus suus sup[er]
 familiam suam: ut d[omi]n[u]s illis cibum in tempore.
Beatus ille seruus: quæ c[um] uenerit dominus eius:
 inuenerit sic facientem. Amen dico uob[is]: q[uod] m[agis] super
 om[ni]a bona sua constitutus erit eum. **S**i aut[em] dixerit
 malus seruus ille in corde suo: moram facit
 dominus meus uenire: et coeperit p[er]cutere
 conseruos suos: manducare aut[em] et bibat c[um] ebr[i]-
 is: ueniet dominus seruillius indie quæ n[on] spe-
 rat: et hora quæ ignorat: et diuidet eum: par-
 temque eius ponet cum hi[is] p[ro]cristis. Illic erit
 fletus: et stridor dentium. **T**unc simile erit
 regnum caeloru[m] decem uirginib[us]: quæ acci-
 pientes lâpades suas: exier[un]t obuiam sponso &
 sponsæ. Quinq[ue] aut[em] ex eis erant fatuæ: &
 quinque prudentes. Sed quinque fatuæ accep-
 tis lampadib[us]: non sumpserunt oleu[m] secum:

Mat. cclxxii
 L. clviii

SECUNDUM

Prudentes uero acceperunt oleum in uasis suis
cum Lampadibus. Moram aut faciente spon
so. dormitauerunt omnes & dormierunt. Me
dia aut nocte clamor factus est. ecce sponsus ue
nit. exite obuiam ei. Tunc surrexerunt omnes
uirgines ille. et ornauerunt Lampades suas.

Fatuae aut. sapientibus dixerunt. Date nob
de oleo uro. quia Lampades nostrae extinguuntur.

Responderunt prudentes. dicentes. Ne forte non
sufficiat nobis et uobis. ite potius ad uendentes. &
emite uobis. Dum aut irent emere. uenit
sponsus. Et quae paratae erant intrauerunt
cum eo ad nuptias. & clausa est ianua. Nouis
sime uero ueniunt. et reliquae uirgines
dicentes. Domine domine. aperi nobis. At ille res
pondens. ait. Amen dico uobis. nescio uos.

Vigilate itaque. quia nescitis diem. neque horam.

Sicut enim homo peregre proficiscens. uoca
uit seruos suos. et tradidit illis bonas uocas. Et
unus dedit. v. talenta.

Alii aut duo. alii uero

T. cclxxviii
m. cclxxviii
L. cclxxviii

T. cclxxviii
L. cclxxviii

unum. Vnicuique. secundum propriam uirtutem. et profectus est statim. Abiit autem qui .v. talenta acceperat et operatus est in eis. et lucratus est alia quinque. Similiter quidam duo acceperat. lucratus est alia duo. Qui autem unum acceperat. abiens fodit in terram. et abscondit pecuniam domini sui.

Post multum uero temporis uenit dominus seruatorum illorum. et posuit rationem cum eis. Et accedens qui .v. talenta acceperat. optulit alia .v. talenta dicens. Domine. .v. talenta tradidisti mihi. ecce alia .v. superlucratus sum. At illud dominus eius. Euge bone serue et fidelis. quia super pauca fuisti fidelis super multa te constituam. intra in gaudium domini tui. Accessit autem et qui duo talenta acceperat. et ait. Domine. duo talenta tradidisti mihi. ecce alia duo lucratus sum.

At illud dominus eius. Euge serue bone et fidelis. quia super pauca fuisti fidelis super multa te constituam. intra in gaudium domini tui. Accedens autem et qui unum talentum acceperat. ait. Domine.

SECUNDUM

scio quia homo durus es. metis ubi non seminasti.
 et congregas ubi non sparsisti. Et timens
 abii. et abscondi talentum tuum in terra. Ecce
 habes. quod tuum est. Respondens autem dominus
 ei. dixit ei. Serue male et pigre. sciebas quia
 meo ubi non semino. et congrego ubi non
 sparsi. Oportuit ergo te mittere pecuniam
 meam in mularum. et tu ueniens ego recipissem
 utique. quod meum est cumusura. Tollite itaque ab eo
 talentum. et date ei qui habet decem talenta.

Omnis enim habenti dabitur. et abundabit.

Et iam qui non habet. et quod uidetur habere. auferetur ab eo. **E**t inutile seruus. eicite in tenebras exteriores. Ibi erit fletus. et stridor

dentium. **C**um autem uenerit filius hominis in maiestate sua. et omnes angelici cum eo. tunc sedebit super sedem maiestatis sue. et congregabuntur ante eum omnes gentes. Et separabit eos ab invicem. sicut pastor segregat oves ab hedis. Et statuet oves quidem ad dextris suis. hedos autem

7. m. cel. xxi
 8. m. xlii
 l. cc. xxx

7. m. cel. xxi
 x. sol.

7. m. cel. xxi
 l. cc. xxxi

asiniſtris. Tunc dicet rex hiſ. qui adextris eſt.

Venite benediſti patri mei poſſidete paratū uobiſ
regnū a conſtitutione mundi. Eſuri uenim. &
dediſti mihi manducare. Sitiui. et dediſti mī
bibere. Hoſpeſ eram. & collegiſti me. Nudus.
& operuiſti me. Infirmus. et uiſitaſti me.

In carcere eram. et ueniſti ad me. Tunc reſpon
debunt ei iuſti. dicentes. Dñe. quando te uidi
muſ eſuriēte et paui muſ. ſitientē et dedi muſ
tibi potum. Quando autē te uidimuſ hoſpitē.
& collegimuſ te. Aut nudū et cooperuimuſ.

Aut quando te uidimuſ infirmū. aut in carcere.
& uenimuſ ad te. Et reſpondens rex dicet
illuſ. Am dico uob. quam diu feciſtiſ uni de hiſ
fratrib; meiſ minimiſ. mihi feciſtiſ. Tunc dicet
& hiſ. qui a ſiniſtris erunt. Diſcedite a me
maledicti in ignē aeternū. qui paratuſ eſt
diabolo & angeluſ eiuſ. Eſuri ueni. & nō de
diſti mihi manducare. Sitiui. et nō dediſti
mihi potum. Hoſpeſ eram. et nō collegiſti me.

Nudus. et non operuisti me. Infirmus & in car-
cere. & non uisitasti me. Tunc respondebunt
ei et ipsi dicentes. Dñe. quando te uidimus esu-
riente. aut sitiente. aut hospite. aut nudu. aut
infirmu. uel in carcere. et non ministrauimus
tibi. Tunc respondebit illis. dicens. Am dico
uobis. quam diu non fecistis uni de minoribus
his. nec mihi fecistis. Et ibunt hi. in supplicium
aeternum. Iusti autem. in uitam aeternam.

Et factum est cum consummasset & iussit sermones hos
omnes. dixit discipulis suis. Scitis quia post bidu-
um pasche fiet. et filius hominis tradetur ut cru-
cifigatur. **T**unc congregatis sunt principes
sacerdotu et seniores populi in atrium princi-
pis sacerdotum quid dicebatur caiphas. Et con-
siliu fecerunt. ut ium dolo tenerent & oc-
ciderent. Dicebant aut. Non in die festo.
ne forte tumultus fieret in populo. **C**um aut
esset ius in bethania in domo simonis leprosi.
accessit ad eam mulier. habens alabastru

m. cclxxiii
m. cclvi
l. cclx
p. xx.

m. cclxxv
m. cclvii

m. cclxxvi
m. cclviii
l. cclxiii
p. xxviii

unguenti pretiosi. et effudit super caput ipsius.
recumbentis. Videntes autem discipuli indignati sunt dicentes. Ut quid perditio haec?

Potuit enim istud uenundari multo. et dari pauperibus. Sciens autem Iesus. ait illis. Quid moleste estis mulieri? Opus bonum. operata est in me.

Nam semper pauperes habetis uobiscum. me autem non habetis. **M**ittens enim haec unguentum hoc in corpus meum. ad sepeliendum me fecit.

Andico uobis. Ubicumque predicatum fuerit hoc euangelium in toto mundo dicetur. & quod haec fecit in memoriam eius. **T**unc abiit unus de duodecim quidam ^{iudas} scarioth ad principes sacerdotum. & ait illis. Quid uultis mihi dare & ego uobis eum tradam? At illi constituerunt ei xxx. argenteos. Et exinde quaerebat oportunitatem. ut eum traderet.

Prima autem die azimorum. accesserunt discipuli ad Iesum dicentes. Vbi uis paremus tibi comedere pascha? At Iesus dixit. Ite in ciuitatem. ad quendam. & dicite ei.

Magister dicit. Tempus meum prope est. apud te
 facio pascha cum discipulis meis. Et fecerunt
 discipuli sicut constituit illis ihs; et paraue-
 runt pascha. **V**espere autem facto. discumbebat cum
 xii. discipulis. Et edentibus illis. dixit. Am dico
 uob. quia unus ur̄m me traditurus est. **E**t con-
 tristati ualde. coeperunt singuli dicere.
 Numquid ego sūdne? **A**t ipse respondens.
 ait. Qui intingit mecum manū in parapside.
 hic me tradet. Filius quidem hominis uadit.
 sicut scriptū ē de illo. **V**ae autem hominilli. per
 quem filius hominis tradetur. Bonū erat ei.
 si natus non fuisset homo ille. **R**espondens
 autem iudas qui tradidit eū. dixit. Nūquid ego
 sum rabbi? **A**it illi. Iudixisti. **C**aenanti-
 bus autem eis. accepit ihs panē. et benedixit. ac fregit.
 deditque discipulis suis. **E**t ait. Accipite & co-
 medite. hoc est corpus meum. **E**t accipiens
 calicem. gratias egit. et dedit illis dicens. Bibite
 ex hoc om̄s; hic est enim sanguis meus noui

ῥ. celxxviii
 ῥ. celxxi
 φ. cxxi
 ῥ. lxxii

ῥ. celxxxi
 ῥ. celxxii
 l. celxxviii

ῥ. celxxxiii
 sol

ῥ. celxxxv
 ῥ. celxxvi
 l. celxxv
 ῥ. celxxvii

ῥ. celxxx
 ῥ. celxxii
 l. celxxviii
 φ. cxxii

ῥ. celxxxii
 ῥ. celxxiii

ῥ. celxxxvii
 ῥ. celxxv
 l. celxxvi
 φ. lxx

testamenti. qui promissis effundet in remissionem peccatorum. Dico autem vobis. Non bibam amodo de hoc genere vine utris usque in diem illud. cum illud bibam vobiscum nouum in regno patris mei. **E**t hinc nactus. exierunt in montem oliueti. **T**unc dicit illis Iesus. Omnes vos scandalum patiemini in me. in ista nocte. **S**criptum est enim. Percutiam pastorem. & dispergent oves gregis. Postquam autem resurrexero. precedam vos in galileam. **R**espondens autem petrus. ait illi. Et si omnes scandalizati fuerint in te. ego numquam scandalizabor. Ait illi Iesus. Amen dico tibi. quia in hac nocte antequam gallus cantet. ter me negabis. **A**it illi petrus. Etiam si oportuerit me mori tecum. non te negabo. Similiter & omnes discipuli dixerunt. **T**unc venit Iesus cum illis in villam quae dicitur gethsemani. **E**t dixit discipulis suis. Sedete hic. donec uadam illuc. & orem. **E**t adsumptis petro et duobus filiis zebedei. coepit contristari. & mestus esse. **T**unc ait illis. Tristis est anima mea usque ad mortem.

in. cel. xxxvii
in. cel. xxxviii
phi. cli

in. cel. xxxviii
in. cel. lxx
L. cel. lxxv
phi. cxvi

in. cel. xxi
in. cel. lxxii
L. cel. lxxviii
phi. clvi

7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi

7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi

7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi

7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi

7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi

7. m. ccc. xxi

7. m. ccc. xxi

Sustinete hic. et uigilate mecum. **E**t progressus pusillū. prociat in faciem suā. orans. et dicens.

Mipat. si possibile est. transeat a me calix iste.

Verum tamē nō sicut ego uolo. sed sicut tu. **E**t uenit ad discipulos. & inuenit eos dormientes. **E**t dicit petro; sic nō potuisti una hora uigilare mecum?

Vigilate et orate. ut nō intretis in tēptationem.

Sp̄s quidem prumptus est. caro autē infirma. iterū secundo abiit. & orauit. dicens. **P**at̄mi. si nō potest hic calix transire nisi bibā illū. fiat uolūta tua.

Et uenit iterū. et inuenit eos dormientes. Erant enim oculi eorū grauati. Et relictis illis. iterū abiit. et orauit tertio eundē sermōne dicens. **T**unc uenit ad discipulos suos. & dicit illis. Dormite iam. & requiescite. Ecce adpropinquauit hora. et filius hominis tradetur in manus peccatorū. Surgite. eamus. Ecce adpropinquauit. qui me tradet.

Adhuc ipso loquente. ecce iudas unus de duodecī uenit. et cum eo turba multa cū gladius & fustib; a principib; sacerdotū. et seniorib; populi. missi

7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi

7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi

7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi
7. m. ccc. xxi

Quiautē tradidit eū. dedit illis signū dicens. Quem
cūq; osculatus fuero. ipse ē. tene te eum. Et con
festim accedens ad iū. dix. Auorabbi. Et oscu
latus est eum. Dixq; illi ihs. Amice. adq̄tuenisti.

Tunc accesserēt manus iniecerūt in iū. & tenuerūt eū.

Et ecce unus ex his qui erant cū iū. extendens
manū exemit gladiū suū. et percutiens seruum
principis sacerdotū. amputauit auriculā eius.

Tunc ait illi ihs. Conuer te gladiū tuū. in locum
suum. Om̄s enim qui acciperint gladiū. gladio
peribunt. An. putas quia non possū rogare
patrē meū. et exhibebit mihi modo plus quā
xii. legiones angelorū. Quamodo ergo im
plebunt scripturæ. quia sic oportet fieri;

T. ccc iii
sol.

In illa hora. dixit ihs turbis. Tamquā ad la
tronē existis cū gladiis et fustib; conphende
re me. Cotidie apud uos sedebā docens in
tēplo. & non me tenuistis. **H**oc autē totum
factū est. ut implerentur scripturæ & ppheta
rū. Tunc discipuli om̄s relicto eo. fugerunt.

T. ccc v
VI
eo. clxxxv

Antillitenentes ihm. duxerunt ad cuphan principem
sacerdotum. ubi scribae & seniores conuenerant.

Petrus autem sequebatur eum adlonge. usque in atrium
principis sacerdotum. Et ingressus intro. sedebat
cum ministris. ut uideret finem. **P**rincipes autem
sacerdotum et omne concilium quaerebant falsum
testimonium contra ihm. ut eum morti traderent.

& non inuenerunt. cum multi falsi testes accer-
sissent. Nouissime autem uenerunt duo falsi testes.
et dixerunt. Hic dixit. Possum destruere templum
dei. et post triduum aedificare illud. Et surgens
princeps sacerdotum. ait illi. Nihil respondes
ad ea quae isti aduersus te testificantur?

Ihs autem tacebat. Et princeps sacerdotum. ait illi.

Adiuro te per dominum uiuum. ut dicas nobis. si tu es christi filius
dei. Dicit illi ihs. Tu dixisti. Verumtamen dico uobis;

Amodo uidebitis filium hominis sedentem ad dextris
uir-tutis. et uenientem in nubibus caeli. **T**unc
princeps sacerdotum scidit uestimenta sua. dicens.

Blasphe-ma uis. Quid adhuc egemus testibus?

m. cccvi
r. i
m. clxxxvii

l. ccxc
p. clxii
r. clxxxiii

m. cccviii
r. ii
m. clxxxviii
l. cccv

m. cccviii
r. vi
m. ccc.

m. cccx
r. i
m. cccxi
l. ccxxii
p. lxxviii

m. cccvii
r. iii
m. clxxxviii
p. clxiii

m. cccxi
r. vi
m. cccxi

11 **E**cce nunc audistis blasphemiam. quid uobis,
uidetur? At illi respondentes dixerunt.

111 **R**eus est mortis. **T**unc expuerunt in faciem eius.
et colaphis eum ceiderunt. Alii autem palmas in fa-
ciem ei dederunt dicentes; Prophetiza nobis christe.
cuius es quod te percussit? **P**etrus uero. sede-
bat foris in atrio. Et accessit ad eum una ancil-
la dicens. Et tu cum in galilea eras. At illene-
gauit coram omnibus dicens. Nescio quid dicis.

7. c. cxxiii
R. l.
m. c. cxxiiii
l. c. cxxv
p. c. lxxv.

Exente autem illo ianuam. uidit eum alia ancil-
la. et alii qui erant ibi. Et hic erat cum
in nazareno. Et iterum negauit cum iu-
ramto. quia non noui hominem. Et post pusil-
lum accesserunt qui stabant. et dixerunt
petro. Vere. et tu ex illis es. Nam et lo-
quelatus. manifestum te facit. Tunc coepit
detestari et iurare. quia non noui & homi-
nem. Et continuo. gallus cantauit. **E**t
recondatus est petrus uerbum quod dixerat.
quod prius quam gallus cantet. ter me negabis.

7. c. cxxv.
R. l.
m. c. cxxvi
l. c. cxxvii
p. c. lxxv.

7m. cccxvii
 2. 11
 7m. cccxviii
 -Lcccxcv

7m. cccxviii
 2. 11
 7m. cccxviii
 -Lccc.
 7m. cccxvi.

Et regressus foras. fleuit amare. **M**ane autem facto
 consiliū merunt omēs principes sacerdotū. & se-
 niores populi aduersus ihm. ut eū morti trade-
 rent. **E**t uindū adduxerē eū. & tradiderunt
 pontiopilato p̄sidi. Tunc uidens iudas qui eū
 tradidit quoddamnatus eēt. p̄nitentia ductus.
 rettulit xxx. argenteos principib. sacerdotū
 et seniorib; dicit. Peccaui. tradens sanguinem
 iustum. At illi dixerunt. Quid ad nos. tu uideris.
Et proiectis argenteis in tēplo. recessit. Et abiens.
 laqueo se suspendit. Principes autē sacerdo-
 tū acceptis argenteis. dixerunt. Non li-
 cēt mittere eos in corbanam. quia p̄tū sangui-
 nis est. Consilio autē inito. emerē ex illis agrū
 figuli. in sepulturā peregrinorū. Propter
 hoc uocatus ē ager ille acheldemach. hoc est
 ager sanguinis. usq; in hodiernū diem. Tunc
 impletū ē qđ dicitū ē p̄ hieremiā p̄phetā dicentē.
Et acceperunt xxx. argenteos p̄tūm ad p̄tū.
 quē ad p̄tūauer a filiis isrl. et dederē eos in agrū

7m. cccxviii
 Sol.

figuli. sicut constituit mihi dñs. Ihs autē fte-
tit antep̄sidē. et int̄ rogauit eū p̄ses. dicens.

Tues rex iudaeorū? Dicit illi ihs. Iudicis. **E**t
cum accusāretur a principibus sacerdotū & se-
niorib; nihil respondit. Tunc dicit illi pilatus.

T. ccc xxi
R. **IIII**
m. cci
φ cxcii
l clxxx.

Nonaudis quanta aduersus te dicunt testimo-
nia? Et non respondit ei adullū uerbū. ita ut
miraretur p̄ses uehement̄. **P**er diē autē

sollemnem. consueuerat p̄ses dimittere po-
pulo unū uinctū quē uoluissent. **H**abebat
autē tunc uinctū in signē. quid dicebat? barabbas.

T. ccc xxiii
R. **II**
m. cciii
l clxxxiii

Congregatis ergo illis. dixit pilatus. Quē uultis
dimittā uob; barabbā. anīm quid dicit xps?

Sciebat enim. quod p̄ in iudicā tradidissent eū.

Sedente autē illo pro tribunali. misit ad eum
uxor eius dicens. Nihil tibi et iusto illi. Multa
enim passasum hodie p̄ uisum. propt̄ eum.

Principes autē sacerdotū et seniores. p̄suerunt
populis ut peterent barabbā. iñm uero p̄-
derent. Respondens autē p̄ses. ait illis.

T. ccc xxv.
R. **I**
m. cciiii
l ccc x
φ clxxxiiii

m. cccxxvi
 r. i.
 m. ccx.
 l. cccxi
 p. clxxxviii

Quem uultis uobis de duob; dimitti? At illi dixer.
 barabbam. **D**icit illis pilatus. Quidigit facia
 de iuu quid r xpi? Dicunt omf. crucifigatur.

At illis ptes. Quid enim malifecit? At illi magis cla
 mabant dicentes. crucifigatur. **V**idens autē
 pilatus quic nihil pficeret sed magis tumultus
 fieret. accepta aqua lauit manus corā populo
 dicens. Innocens ego sum a sanguine iusti huius.
 uos uideritis. Et respondens unuersus popu
 lus. dix. Sanguis eius sup nos. et sup filios nrōs.

m. cccxxvii
 sol.

m. cccxxviii
 r. i.
 m. ccxi
 l. cccxxii
 p. cxxxi

Tunc dimisit illis barabbam. iūm aut flagella
 tū tradidit eis. ut crucifigeretur. **XXVIII**

m. cccxxviii
 r. iiii
 m. ccvii
 p. clxxx
 l. clxxxvii

Tunc milites psidis suscipientes iūm in ptoio.
 congregauer ad eū uniuersa cohorte m.
 Et texuentes eū clamidem coccineā circū dede
 runt ei. Et plectentes coronā de spinis. po
 suerunt sup caput eius. & harundinē in
 dextera eius. Et genu flexo ante eū. inlu
 debant dicentes. Aue rex iudaeorum.

m. cccxxx
 r. vi
 m. ccviii

Et texuentes in eum. acceper harundinem.

et percutebant caput eius. Et postquā inlu-
serunt ei. exuerunt eum clamide. et induerunt eum
uestimētis suis. Et duxerunt eum. ut crucifigerent.

Et exeuntes autē. inuenerunt hominē cōreanum.
nomine simonem. Hunc angariauerunt. ut tol-
leret crucem eius. Et uenerunt in locū quid dicitur
golgatha. quod est caluariae locus.

T. ccc. xxxii
R. I
m. cc. x
L. ccc. xiiii.
φ. c. xcvi

Et dederunt ei uinū bibere. cū felle mixtū. Et cū
gustasset. noluit bibere. Postquā autē crucifi-
xerunt eum. diuiserunt uestimēta ei. sorte miten-
tes. Et sedentes. seruabant eum. Et inposuerunt
super caput eius. causam ipsius scriptā. Hic ē ihs.
rex iudaeorū. **T**unc crucifixi sunt cum eo
duo latrones. unus ad dextris. & unus ad sinis-
tris. **P**raetereuntes autē blasphemabant
eum mouentes caput suū. & dicentes. Vah.
quid destruit templū. et in triiduo illud re-
aedificat. Salua te te ipsum. Si filius di-
es. descende de cruce. **S**imilit̄ et princi-
pes sacerdotū. inludentes eum scribis. &

T. ccc. xxxiii
R. I
m. cc. xii
L. ccc. xci
φ. cci.

T. ccc. xxxvi
R. I
m. cc. xv
L. ccc. xvi
φ. cxcviii

seniorib. dicebant. Alios saluos fecit. seipsum
 non potest saluum facere. Si rex iustus est. descen-
 dat nunc de cruce. et credimus ei. Confidit
 in deo. libera & nunc cum si uult. Dixit enim. quia fi-
 lius dei sum. Idipsum autem & latrones qui cruci
 fixi erant cum eo. inproperabant ei. **A** sexta
 autem hora. tenebrae factae sunt super uniuersam
 terram. usque ad horam nonam. **E**t circa horam no-
 nam. clamauit iesus uocem magnam dicens. Heli. heli.
 Lema sabastani. hoc est. Domine fili dei mei. ut quid de-
 reliquisti me. Quidam autem illic stantes & audi-
 entes. dicebant. Heli uocat iste. **E**t continuo
 currens unus ex eis. accepta sponsa impleuit
 aceto. et inposuit harundini. et dabat ei bibere.
Ceteri uero. dicebant. Sine. uideamus.
 an ueniat helias liberans eum. Iesus autem ite-
 rum clamans uocem magnam. emisit spiritum. **E**t tunc
 uelum templi scissum est in duas partes. a summo
 usque deorsum. **E**t terra mota est. et petrae
 scissae sunt. et monumenta aperta. & multa

T. cccxxxviii

R. 11

m. cc xxviii

l. cccxxv.

T. cccxli

l. ccxxi

T. cccxlii

R. 11

m. cc xxii

l. cccxxiii

T. cccxliii

R. 11

m. cc xxiii

l. cccxxiiii

p. cc iii.

T. cccxlv

Sol

T. cccxlv

R. 11

m. cc xxv

l. cccxxvii

T. cccxlvii

R. 11

m. cc xxvii

l. ccxxviii

corpora scōrū quidormierant. surrexerunt;
 Et exeuntes de monumentis post resurrectione
 nē ei. uenerunt in scām ciuitatē. et apparuerunt
 multis. Centurio autē et qui cū eo erant cus
 todientes iūm. uiso terrae motu. & his quae
 fiebant. timuerunt ualde dicentes; Vere. dī fili
 us erat iste. **E**rant autē ibi mulieres multae
 a longe. quae sequebantur eam iūm a galilea
 ministrantes ei. Intē quae erat maria magda
 lenae. et maria iacobi. et ioseph mat. & mat
 filioꝝ zebedae. Cum sero autē factū ē. ue
 nit quidā homodiuēs ab arimathia nomine
 ioseph. qui et ipse discipulus erat iūi; hic ac
 cessit ad pilatū. et petiit corpus iūi. Tunc
 pilatus. iussit reddi corpus. **E**t accepto
 corpore ioseph. inuoluit illud in sindone
 munda. et posuit illud in monumento suo no
 uo. qđ exciderat in petra. Et aduoluit saxū
 magnū ad ostium monumenti. & abiit.
Erat autē ibi maria magdalenae. & altera

in. ccc. li.
sal.

maria sedentes contra sepulchrum. Altera
aut die quae est post parascevens. conuenerunt
principes sacerdotum et pharisaei ad pilatum.
dicentes. Domine. recordati sumus. quia seduc-
tor ille dixit adhuc uiuens. post tres dies resur-
gam; lube ergo custodiri sepulchrum. usque in
diem tertium. Ne forte ueniant discipuli eius
et furent eum. et dicant plebi. surrexerat mortuis;
Et tertio nouissimus error. peior priore; At illis
pilatus; Habetis custodiam. custodite sic scitis;
Illi aut abeuntes. munerunt sepulchrum. Sig-
nantes lapidem. cum custodibus. **V**espere aut
sabbati. quae lucet in prima sabbati. Venit
maria magdalene. & altera maria. uidere
sepulchrum. Et ecce. terra motus. factus est
magnus. Angelus enim domini descendit de celo.
& accedens reuoluit lapidem. et sedebat
super eum. Erat aut aspectus eius sicut fulgur. &
uestimentum eius sicut nix. Praetimore autem eius.
exterriti sunt custodes. et facti sunt ueluti

in. ccc. lii
m. cc. xxxi
l. ccc. xxxvi
p. cc. viii

mortui. Respondens autē angls. dixit muli-
 eribus. Nolite timere uos. Scio enim. quod
 ihm qui crucifixus est quaeritis. Non est hic.
 surrex enim sicut dixi. Venite et uide te locū.
 ubi positus erat dñs. Et cito euntes. dicite
 discipulis eius. quia surrexit. Et ecce p̄ce-
 dit uos. in galileam. Ibi eū uidebitis. ecce dixi
 uobis. **E**t exierunt cito de monum̄to
 cū timore & gaudio magno. currentes
 nuntiare discipulis eius. **E**t ecce ihs oc-
 currit illis. dicens. Aue te. Illae autē acces-
 serunt & tenuerunt pedes eius. & adorauer-
 unt eum. Tunc ait illis ihs. Nolite timere. Ite
 nuntiate fratribus meis. ut eant in galileam.
 ibi me uidebunt. Quaecumq; abissent. ecce qui-
 dā de custodibus uenerūt in ciuitatē. et nuntia-
 uerūt principibus sacerdotū. om̄a quae facta
 fuerant. Et congregati cū senioribus consilio
 accepto. pecuniā copiosā dederūt militib; di-
 centes. Dicite. quia discipuli eius nocte ue-

m. ccc. lvi
 x
 sot.

nerunt. et furati sunt eū nobis dormientib;.
Et si hoc auditū fuerit ap̄sede. nos succedim;.
ei. et securi uos faciemus. At illi accepta
pecunia. fecerunt sicut erant docti. Et diuul-
gatum est uerbum istud apud iudeos usq;
in hodiernum diem. Undecim autē disci-
puli abierunt in galileam. in montē. ubi con-
stituerat illis ihs. Et uidentes eū. adorauer;.
Quidam autē dubitauer;.
Et accedens ihs. loqui-
tus est eis dicens. Data est mihi om̄s potestas.
in caelo et in terra. Euntes ergo docete
omnes gentes. baptizantes eos in nomine
patris. et filii. et sp̄s sc̄i. Docentes eos serua-
re omnia. quae cumq; mandauī uobis.
Et ecce ego uobiscum sum omnibus diebus.
usque ad consummationem saeculi.

EX PL. LIB. SC̄I EVANGELII.
SC̄DM MATTHEVM.

179

90

INCIPIT PROLOGUS SE- CUNDUM MARCUM

Marcus euangelista dicitur electus et petri in baptis-
mate filius. atque in diuino sermone discipu-
lus. sacerdotium uirtutis agens. secundum carnem leuita.
Conuersus ad fidem christi. euangelium in italia scrip-
sit. ostendens in eo quid & generi suo deberet
& christo. Nam in initium principii in uoce prophetice
exclamationis instituens. ordinem leuiticæ elec-
tionis ostendit. Ut predicans predestinatum iohannem fi-
lium zachariæ in uoce angeli adnuntiandi
semissum. non solum uerbum carnis factum sed & corpus
domini in omnia uerba diuinæ uocis animatum.
Initio euangelicæ predicationis ostendit & ut qui
hæc legens. sciat & cum initium carnis in domino & in uero
aduenientis habitaculum carnis deberet agnoscere.
atque in se uerbum uocis quod in consonantibus. perdidit
inuenire. Denique et perfecti euangelii opus intras-
sit & ab baptismo domini predicare dominum inchoans. non la-
borauit natiuitatem carnis quam in prioribus

dedicerat dicere. Sed totus exprimens expo-
 sitionē deserti. ieiuniū numeri. tēptationem
 diaboli. congregationē bestiarū. et ministē-
 riū ptulit angelorū. ut instituens nos ad intel-
 legendū singulā in breui conpingens. nec auc-
 toritatē falsē reidemeret. et pficiendi ope-
 ris plenitudinē nō negaret. Deniq. amputas-
 se sibi post fidē pollicē dī. ut sacerdotio repb;
 haberet. Sed tantū consentiens fidei pdes-
 tinata potuit electio. ut nec sic in opere uer-
 bi pderet. quod prius meruerat in genere.
 Nam alexandriae ep̄s fuit. cuius p singulā opus
 scire & euangelii in se dicta disponere. &
 disciplinā in se legis agnoscere. et diuinā
 in carne dñi intellegere naturā quā in nos
 primū requiri. Dehinc inquisita uolumus
 agnoscī habētes mercedē exhortationis.
 qm̄ qui plantat & qui rigat unus sunt. qui
 aut incrementū praestat. dī est.

EXPLICIT PROLOGVS

INCIPUNT CAPITULA.

De iohanne & de uisu & habitu eidē baptizatus
ihs et tēptatus uicit petrū & ceteros seq̃iub &
hominem ab in mundo spiritu eripit.

Socrū petri febrib; liberat & alios multos curat.
iacobū alphei seq̃iub & eti uideis dic̃ n̄ ēē opus sanis medico.

Discipulos p̃cas uellunt. manū aridā habentē
sanat. duo decim apostolorū electio. de beelze
bub principem daemoniorum.

Matrem et fr̃s spernit parabolā seminantis
dic̃t nauigans tempestatē sedat daemo
nium. legionem ab homine. expellit.

Archisr̃nagogi filiā mortuā suscitāt. p̃phetā
in patria sine honore eē dic̃. xii. discipulos p̃
mittit cū p̃ceptis decap̃te iohannis.

Regressi apostoli ad ih̃u. de .v. panib; et duobus
piscib; .v. milib; uiroꝝ saturat. ihs supra mare
ambulat. eam agis coinquinant hominem
quae exeunt de ore.

Filiā sr̃r̃ prophēnisse ad aem̃oniol liberaunt.

surdū et mutū curauit dicens ei effeta. de
 vii. panib; in quattuor milia hominū monē
 cauēri a fermento pharisaeorū. de spūto ce-
 co oculos aperuit. petrum post confessio-
 nē suā durae increpat. in montem trans-
 figuratur. non eici posse spiritū inmundū
 nisi per ieiunium & orationem dicit.

VIII

Humilitatē doceat et non eē prohibendum
 quia in nomine eius uirtutem facit. et de
 calice aquae frigidae. uxore non dimitt-
 tendā. infantes a benedictione non esse
 arcendos uenditas omnib; elemosinam
 dandam. & quia difficile diues regnum
 caelorum sit ingressurus.

VIII

Euentura sibi p̄dicit. petrus filiorū zebedei.
 de cae comendicantē curato. de pullo asi-
 nae. de arbore fici maledicta.

X

Interrogatur in qua potestate haec faciat.
 parabola deuinea & colonis. de denario ce-
 saris. de muliere quae septē fr̄s habuit.

et quenda scribam dicit non longe esse
a regnodi. atque interrogatur xpi fili
us dauid cum sit dñs. de uidua et gazo fi
lacio. de templi structura.

De pseudo xpi et passionem martirum.
et commotionem scti. et de aduentu xpi.

II **D**e unguento supra caput ihu effuso. et
de prodicione iudae quae dñm tradidit
et ceteris.

XIII **I**udicii principium quo condemnatur ihu
et sepultura et resurrectio eius.

EXPLICIT

CAPITULA.

INITIUM EVANGELII IESU CHRISTI FILII DOMINI

sicut scriptum est in esaiâ propheta. Ecce mitto
angelum meum ante faciem tuam. qui præparabit viam
tuam. **V**ox clamantis in deserto. parate viam
domini. rectas facite semitas eius. **F**uit iohannes in
deserto baptizans. et prædicans baptismum
penitentiae in remissionem peccatorum. Et egre
diebat eum illud omnis iudeæ regio. et hiero
solymitæ uniuersi. et baptizabantur ab illo
in iordane flumine. confitentes peccata sua.

Et erat iohannes uestitus pilis cameli. & zona pel
licia circumlumbos eius. et locustas. & mel
siluestre aedebat. et prædicabat dicens. Ve
nit fortior me post me. cuius non sum dignus præ
cumbens soluere corrigiam calceamenti eius.
Et ego baptizauimus uos aqua. ille uero baptiza
bit uos spiritu sancto. **E**t factum est in diebus illis. ue
nit iesus anazaræ galileæ. et baptizatus
est in iordane ab iohanne. Et statim ascen
dens de aqua. uidit caelos apertos. & spiritum.

R. 1
m. 11
m. ciii
l. lxx.

R. 11
m. viii
l. viii.
p. x.

R. 111
m. vi
m. viii

R. 111
m. xi
l. x.
p. xii

R. v
m. xiii
l. xiii
p. xv.

tāquā colūbā descendēto & manentem
in ipso. Et uox facta ē de celis. tu es filius mī
dilectus. in te conplacui. **E**t statim spiritus
expulit eū in desērtū. et erat in desērtō xl
dieb. & xl noctib. & tēptabatur ā satana.

Eratq. cū bestis. & angelī ministrabant illi.

Postquā uē traditus ē ioh. uenit ihs in galileā.

Pradicans euangeliū regnū dī. & dīc. Qm̄ im
pletū ē tēpus. et adppinquabit regnū dī.

Penitemini. et credite euangelio. Et pte
riens secus mare galileæ. uidit simonē et
andrea fratrē eius mittētes retia in mare.

Erant enim piscatores. **E**t dix̄ eis ihs. Venite
post me. et faciā uos fieri piscatores hominū.

Et protinus relitis retib; sequuti sunt eum.

Et progressus inde pusillū. uidit iacobū ze
bedei. et ioh̄m fr̄m ei. et ipsos in nauī conpo
nentes retia. et statū uocauit illos. Et re
litis patresuo zebedeo in nauī cū mer cen
narius. sequuti sunt eū. **E**t ingrediunt̄

℞. viii
m. vi
m. xx

R
m. xiii
T. lxi
L. iii.
7 xxiii

capharnaum. et statim sabbatis ingressus in
synagogā. docebat eos. **E**t stupebant super doc-
trina eius. Erat enim docens eos quædam potestatem
habens. & non sic scribæ. **E**t erat in synagoga
eorum homo in spiritu immundo. et exclamauit
dicens. Quid nobis et tibi ihu nazarene. uenisti
perdere nos? Scio quis sis sancti. Et comminatus est
eius dicens. Obmutesce. et exide homine.

R
m. xii
VIII
L. xxv

Et discerpens eum spiritus immundus. et excla-
mans uocem magna. exiuit ab eo. Et mirati sunt
omnes. ita ut conquirerent inter se dicentes.

Quid nam est hoc. quæ doctrina hæc noua. quæ
in potestate. et spiritibus immundis impe-
rat. & obediunt ei? Et processit rumor ei

R
m. xv
T. lxxii
L. xxvi

statim in omnem regionem galileæ. **E**t prius
egredientes de synagoga. uenerunt in domum
simonis & andree. cum iacobo & iohanne. De-
cubebat autem socrus simonis febricitans. &
statim dicunt ei de illa. Et accedens. eleuauit
eam adprehensa manu eius. & continuo dimisit eam.

II

eam febris. et ministrabat eis. Vespere autē
facto cū occidisset sol. adderebant ad eū omēs
male habentes. et demonia habentes. & erat
omnis ciuitas congregata ad ianuam. & curauit
multos qui uexabantur uariis languoribus; & de
monia multa eiciebat. **E**t nō sinebat loqui ea.
qm̄ sciebant eū. **E**t diluculo adde surgens.
egressus abiit in desertū locū. ibique orabat.

R. xvii
Viii
L. xxviii

Et p̄sequutus ē eū simon. et qui cū illo erant.
Et cū inuenissent eū. dixerūt ei. Quia omēs querunt te.
Et ait illis. Eamus in p̄ximos uicos & ciuitates.
ut & ibi p̄dicem. ad hoc enim ueni. **E**t erat
p̄dicans in s̄nagogis eorū. et omnia galilea.
& demonia eiciens. **E**t uenit ad eū leprosus
deprecans eū. et genu flexo. dixit. Si uis. potes
me mundare. Ihs autē misertus ēi. exten
dit manū suā et tangens eū. ait illi. Volo.
mundare. **E**t cū dixisset. statim discessit
ab eo lepra. & mundatus est. **E**t cōminatus
est ei. Statimq; eiecit illū. & dixit ei. Vide.

neminidixeris. Sed uade ostende te prin-
cipi sacerdotū. & offer per mundatione tuce
quas p̄cepit moyses. in testamomum illis.

A tunc egressus. coepit p̄dicare & diffamare ser-
monem. ita ut iam non possit manifeste in ciui-
tate introire. sed foris in desertis locis eē. &
conueniebant ad eum undique. **E**t iterum
intrauit capharnaum post dies. & auditum ē
quod in domo eē. et conuenerunt multi. ita ut nō
caperet neque adianuam. et loquebatur eis uer-
bum. Et uenerunt ferentes ad eum paraliticū. qui
a quattuor portabatur. Et cū nō possent eū offer-
re illi p̄ turba. nudauerunt tectū ubi erat. & pate-
facientes. sumiserunt grabatū in quo paraliticus
iacebat. Cū uidisset autē ihs fide illoꝝ. ait pa-
ralitico. Fili. dimitte tibi peccata. Erant
autē illic quidā de scribis sedentes. & cogitantes
in cordib; suis. Quid hic sic loquitur. Blasphe-
mat. Quis potest dimittere peccata. nisi solus
d̄s. Quo statim cognito ihs spū suo. quia sic.

R.
m. xliii
Sol.

R.
m. xx.
T.
m. lxx
L. xxxvii
p. xxxviii

cogitarent intra se. dicit illis. Quid ista cogi-
tatis in cordibus vestris? Quid est facilius dicere
paralytico dimitte tibi peccata. aut dicere
surge tolle grabatū tuū & ambula? Ut autē
sciatis. qui a potestate habet filius hominis intra
dimittere peccata. ait paralytico. Tibi dico.
surge tolle grabatū tuū. et uade in domū tuā.

Et statim ille surrex. et sublato grabatto. abiit corā
omnibus. ita ut ammirarentur omnes. et honorifi-
carent dñm dicentes. Quia nunquam sic uidimus.

Et egressus ē rursus ad mare. omnisq. turba ue-
niebat ad eū. et docebat eos. Et cū periret. ui-
dit leui alphi sedentē ad teloneū. & ait illi.

Sequere me. Et surgens. sequutus est eū. **E**t
factū ē cū accūberet in domo illius. multi pu-
blicani et peccatores simul discumbebant
cū ihu. et discipulis eius. Erant enim multi.
qui et sequebantur eū. Et scribae et pharisaei
uidentes. quia manducaret cū publicanis &
peccatoribus dicebant discipulis eius.

R.
m. xxiii
T. II
m. lxxiii
L. xl.

Quare cum publicanis et peccatoribus manducat
et bibit magister uester? Hoc audito ihs.
ait illis. Non necesse habent sani medico. sed qui
male habent. Non enim ueni uocare iustos. sed
peccatores. Erant autem discipuli iohannis et pharisaei
ieiunantes. et ueniunt et dicunt illi. Quare dis-
cipuli iohannis et pharisaeorum ieiunant. tu autem dis-
cipuli non ieiunant? Et ait illis ihs. Numquid pos-
sum filium nuptiarum quando sponsus cum illis est ie-
iunare? Quanto tempore habent secum sponsum.
non possunt ieiunare. Venient autem dies cum aufe-
retur ab eis sponsus. et tunc ieiunabunt in illis diebus.
Nemo addsumendum pannum rudem addit uestimento
ueteri. alioquin aufert supplementum nouum aue-
tere et maior scissura fit. Et nemo mittit
uinum nouum in utres ueteres. alioquin dirumpit
uinum utres. et uinum effunditur. & utres peribunt.
Sed uinum nouum in utres novos mitti debet. III
Et factum est iterum cum sabbatis ambularet per sata.
et discipuli eius coeperunt progredi et uellere spicas.

R.
m. xxiiii
T. II
m. cxxiiii
L. xli

Pharisaei autē dicebant ei. Ecce quid faciunt sabbatis. quod non licet. Et ait illis. Nūquā legistis quid fecerit dñs quando necessitatē habuit. & esurint ipse et quicumque erant. quomodo introit in domū dī sub abiathar principe sacerdotū. et panes propositionis manducauit. quos nō licebat manducare nisi sacerdotib; et dedit eis quicumque eo erant. **E**t dicebat eis. Sabbatū propter hominē factū ē. et non homo pro sabbatū. Itaq; dñs est filius hominis. etiā sabbati. Et introit iterū in synagogā. et erat ibi homo habens manū aridā. et observabant eū. si sabbatis curaret. ut accusarent illum. Et ait homini habenti manū aridā. Surge in medium. Et dicit eis. Licet sabbatis benefacere. an male? Animā saluā facere. an perdere? **A** illi tacebant. Et circūspiciens eos cum ira. contristatus sup cecitate cordis eorū. dicit homini. Extende manū tuā. Et extendit. et restituta ē manus illi. **E**xiuntes autē

statim pharisaei cū herodianis. consiliū faci-
 ebant aduersus eū. quomodo eum perderent.
 [tunc cū discipulis suis. secessit ad mare. **E**t multa
 turbae agalilea et iudaea sequuta ē eū. et ab hie-
 rusolymis. & ab iudumea. et trans iordanē. &
 quicirca tīrrū et sīdonē multitudo magna au-
 dientes quae faciebat. uenerunt ad eū. Et dux disci-
 pulis suis ut in nauicula sibi deservirent propter
 turbā. ne conprimerent eū. Multos enim
 sanabat. ita ut intruerent in eū ut illū tangerent
 quotquot habebant plagas. Et spiritus in-
 mundi cū illū uidebant. percidēbant ei. **E**t cla-
 mabant dicentes. Tu es filius dī. Et uehementer
 cōminabatur eis. ne mani festarent illum.
Et ascendens in montē. uocauit ad se quos uoluit
 ipse. et uenerunt ad eū. Et fecit ut eēnt xii. cū illo.
 et ut mitteret eos p̄dicare. Et dedit illis potes-
 tatē curandi infirmitates. & eiciendi demo-
 nia. **E**t inposuit simoni nom̄ petrus. & iaco-
 bū zebede. et ioh̄m fratrē iacobi. & inposuit

R. xxviii
 T. xxviii
 L. xlv
 P. xlvii

R. xxviii
 T. xxviii
 L. xxviii

R. xxviii
 T. xxviii
 L. xxviii
 L. xxviii

R. xxx
 T. xxx
 L. xl
 L. xl

-eis nomina boanerges. quod est filii tonitru.

Et andrea. et philippu. et bartholomeu. et mattheum. et thoma. et iacobu alphai. et taddeu. et simone cananeum. & iuda scarioth qui & tradidit illu. **E**t ueniunt ad domu & conueniunt iteru turba. ita ut non possent neq. pane manducare.

Et cum audissent sui. exierunt tenere eu. dicebant enim. quia in furore uersus est. **E**t scribae qui ab hierusolimis descenderant. dicebant.

Quomodo beelzebub habet & quia ipsi principe demonioru eicit demonia. **E**t conuocatis eis. in parabolis dicebat illis. Quomodo potest satanas. satanan eicere. **E**t si regnu in se diuidat. non potest stare regnu illud. **E**t si domus sup semet ipsa dispartatur. non poterit domus illa stare.

Et si satanas consurrexerit in semet ipsum. dispartitus est. et non potest stare. sed finem habet. Nemo potest uas fortis ingressus in domu diripere. nisi prius forte alligat. **A**t tunc domum eius diripiet. **A**m dico uob.

qm̄ om̄a dimittentur filiis hominū peccata
et blasphemia. quib; blasphemauerint.

Qui autē blasphemauerit in sp̄m sc̄m. non habet
remissionē in aet̄nū. sed reus erit aet̄rni
delicti. Qm̄ dicebant. spiritū in m̄ undū habet.

IIII

Et ueniunt mat̄ ei et fr̄s et foris stantes. miser
ad eū uocantes eum. Et sedebat circa eū turba.
& dicunt ei. Ecce mat̄ tua et fr̄ tui. foris que
runt te. Et respondens eis. ait. Quae ē mat̄
mea. et fr̄ mei? Et circūspiciens eos qui in cir
cuitu ei sedebant. ait. Ecce mat̄ mea. et fr̄ mei.

Qui enim fecerit uoluntatē dī. hic fr̄ m̄s. & soror
mea. et mat̄ est. **E**t iterū coepit docere
ad mare. et congregata ē ad eū turba multa.
ita ut in nauē ascendens sederet in mari. &
om̄s turba circum mare sup̄ terrā erat.
Et docebat illos in parabolis multa. &
dicebat illis in doctrina sua. Audite.
Ecce exiit seminans. & seminandum. Et
dū seminat. aliud cecidit circa uiam. &

R
m̄. xxxv
T. II
m̄. cxxx
l. lxxxii

R
m̄. xxxvi
T. II
m̄. cxxxvi
l. lxxvi

uenere uolucres. & comederunt illud. Aliud
uero cecidit super petrosas ubi non habuit terram
multam & statim exortus est. quoniam non habebat al-
titudinem terre. Et quando exortus est sol. ex-
aestuauit. Et eo quod non haberet radicem. exaruit.
Et aliud cecidit in spinas. et ascendit spinę et suffo-
cauerunt illud. et fructum non dedit. Et aliud cecidit
in terram bonam. et dabit fructum ascendentem & cres-
centem. & cederebat unum triginta. et unum
sexaginta. & unum centum. Et dicebat. Qui habet
aures audiendi. audiat. Et cum esset singularis.
interrogauerunt eum hi qui cum eo erant duodecim
parabolam. & dicebat eis. Vobis datum est scire
mysterium regni dei. **I**llis autem qui foris sunt.
in parabolis omnia fiunt. Ut uidentes uideant
& non uideant. & audientes audiant. & non
intelligant. Ne quando conuertantur. & di-
mittantur eis peccata. Et ait illis. Nescitis pa-
rabolam hanc? Et quomodo omnes parabolas
cognoscetis? **Q**ui seminat. uerbum seminat.

Hic autem sunt qui circa uiam ubi seminatur uerbum.
& cum audierint confestim uenit satanas & aufert
uerbum quod seminatum est in corde eorum. Et hi sunt
similes qui super petrosam seminantur. Qui cum au-
dierint uerbum statim cum gaudio accipiunt illud.
et non habent radicem in se. sed temporales sunt.

Deinde orta tribulatione et persecutione propter
uerbum. confestim scandalizantur. Et alii sunt.
qui in spinis seminantur. Hi sunt qui uerbum
audiunt. & aerumne seculi et deceptio diuitia-
rum et circa reliqua concupiscentie intro eun-
tes suffocant uerbum. et sine fructu efficitur.

Et hi sunt qui super terram bonam seminati sunt qui audiunt
uerbum et suscipiunt. et fructificant unum triginta.
& unum sexaginta. & unum centum. **E**t dicebat
illis. Numquid uenit lucernae ut sub modio ponatur
aut sub lecto? Nonne ut super candelabrum ponatur?

Non enim est aliquid absconditum quod non manifest-
tetur. nec factum est occultum sed ut in palam ueniat.

Siquis habet aures audiendi. audiat. **E**t dice-

R. m. xxxviii
T. ii
m. xxxii
l. c. xxxviii

R. m. xl
T. ii
m. xcii
l. lxxx

R.
T.
m.
l.

bat illis. Videte. quid audiat. In quā men-
surā mensi fueritis. remittetur uob. et adicie-
tur uob. **Q**ui enim habet. dabitur illi. Et qui
nō habet. etiā quod habet. auferetur ab illo.

Et dicebat. Sic est regnū dī. quē admodū si homo
iaciat semē in terrā. & dormiat. & surgat nocte
eodē et semē germinet & increseat dū nescit
ille. Utro enim terra fructificat primū herbā.

R. xliii
Sol

deinde spicā. deinde plenū frumētum in spicā.

Et cum se produxerit fructus. statim mittit falcē.

quā adest messis. **E**t dicebat. Cuius similia

bimus regnū dī. aut cuius parabole comparabimus
illud. Sicut granū sinapis. quod cū seminatū
fuerit in terra. minus ē omnib; seminib; quib;
in terra. Et cū seminatū fuerit. ascendit & fit
maius omnib; holerib; Et facit ramos magnos.

ita ut possint sub umbra eius aues celi habitare.

Et talib; multis parabolis loquebatur eis uerbū.

prout poterant audire. Sine parabola autē.

nō loquebatur eis. **S**eorsum autē. discipulis

R. xlvii
Sol.

R
m xlvii
T^{II}
m lxxviii
L. lxxxiii

suis differebat omnia. **E**t ait illis in illa die
cū sero esset factū. Transseamus contra. & dimit
tentesturbā. adsumunt eū ita ut erat in nauī.
& aliae naues erant cū illo. Et facta ē procella
magna uenti. et fluctus mittebat in nauē. ita
ut impleretur nauis. Iterat ipse in puppi. su
pra ceruicē dormiens. Et excitant eū. & dicunt
ei. Magister. non nocte perimus & quicquid perimus.
Et exsurgens comminatus ē uento. & dixit mari.
Iace. obmutesce. Et cessauit uentus. & facta ē
tranquillitas magna. Et ait illis. Quid timidi
estis? Necdū habetis fidem? Et timuerunt
magnō timore. Et dicebant ad alterutrum.
Quis putas ē iste. quia & uentus & mare oboe
diunt ei? Et uenerunt trans fretū maris. in
regionē gerasēnorū. Et exeunti ei de nauī.
statim occurrit demonum tīs homo. qui do
miciliū habebat in monumentis. & neque
catenis iam quisquam eū poterat ligare. qm̄
saepē compedibus & catenis uinctus. disru

piss & catenas & compedes cōminuiss &. Et
nemopoterat eū domare. Et sēp nocte ac die
in monūtis & in montib; erat clamans &
concidens se lapidibus. Videns aut iūm a longe
cucurrit & adorauit eū & clamans uocem magna
dixit. Quid mihi & tibi iū fili dī summi? Ad
iurote p dīm neme torqueas. Dicebat enim
illi. Exi spiritus in munde ab homine. Et in
terrogabat eū. Quod tibi nō ē? Et dicit ei.
Legio nō mihi est. quia multi sumus. Et dep
cabatur eū multū. ne se expelleret extra
regionem. Erat aut ibi circa montē grex por
corū magnus pasceus. et depcabantur eū
spiritus dicētes. Mitte nos in porcos. ut
in eos introeamus. Et concessit eis statim ihs.
Et exeuntes spiritus inmundi introierunt
in porcos. & magna impetu grex p̄cipitatus
est in mare ad duo milia. & suffocati sunt
in mari. Qui aut pascebant eos fuger. & nū
tiauer in ciuitate & in agros. Et egressi sunt

uidere quide & facti. & ueniunt ad iuam & uident
illū qui ad demonio uexabatur sedentē uestitū
et sēnamentis & timuerunt. Et narrauerunt illis
qui uiderant quādū factū ē & ei quidemoniū ha
buerat & depolcis. Et rogare eū coeperunt ut discer
deret & de finibus eorū. **C**umq. ascenderet & nauē
coepit illū depcari qui ad demonio uexatus
fuerat. ut eū cū illo. Et non admisit eū. sed ait illi.

Vade in domū tuā & ad tuos. & ad nuntia illis quanta
tibi dñs fecerit. et misertus sit tui. Et abiit. &
coepit p̄dicare in decapoli quanta sibi fecisset & iñs.
& om̄s mirabantur. **E**t cū transcendisset & iñs
in nauē rursus trans fretū. conuenit turba
multa ad illū. et erat circummare. Et uenit quidā
de archisynagogis nomine iairus. et uidens eum
pcidit ad pedes ei. et depcatur eū multū dies.

Quoniam filia conea in extremis ē. ueni impone manus sup
eam ut seducatur & uiuat. Et abiit cū illo. & seque
batur eū turba multa. et conprimebant illum.

Et mulier quæ erat in profluuio sanguinis annis xii.

R. xlvi
m. viii
l. lxxxviii

R. xlviii
m. lxxviii
l. lxxxv.

et fuerat multa pressa a compluribus medicis;
et erogauerat omnia sua. nec quicquam profecerat.
sed magis deterius habebat. Cum audisset de iherosolymis
uenit in turbam retro. et tetigit uestimentum eius.

Dicebat enim. Quia si uel uestimentum eius tetigero
saluaberis. Et confestim siccatum est fons sanguinis
eius. et sensit corpore quod sanata esset a plaga.

Et statim iherosolymis cognoscens in semetipso uirtutem
quam exierat deo. conuersus ad turbam. aiebat.

Quis tetigit uestimenta mea? Et dicebant ei disci-
puli sui. Vides turbam conprimentem te. & dicis
quis me tetigit? Et circumspiciebat uidere eam
quam hoc fecerat. Mulier autem timens & tremens
sciens quod factum esset in se. uenit et prostravit ante eum.
et dixit ei omnem ueritatem. Ille autem dixit. Filia.
fide tua te saluum fecit. uade in pace. & esto sana
a plaga tua. Adhuc eo loquente. ueniunt ab
archisynagogo. dicentes. Quia filius tuus mor-
tuus est. quid ultra uexas magistrum? Iherosolymis autem
uerbo quod dicebatur audito. ait archisynagogo:

Nolite timere tantūmodo crede. Et non admisit quēquā
 sequi se. nisi petrū & iacobū & ioh̄m fratrē iacobi.
 Et tuenunt addomū archisr̄nagogi. et uidet tumultū.
 & fletus & heulantes multū. & ingressus ait
 eis. Quid turbamini etploratis? Puella non est
 mortua. sed dormit. Et inridebant eū. Ipse uero
 eiectis omnib; adsumit patrē et matrē puellae.
 et qui secū erant. & ingreditur ubi erat puella
 iacens. Et tenens manū puellae. ait illi. Talitā cum
 quod ē in p̄tatu. puella tibi dico. surge. Et con
 festim surrex̄ puella. & ambulabat. Erat autē
 annorū xii. Et obstipuer. stupore maximo. Et
 p̄cepit illis uehēm̄t. ut nemo diceret. Et dix̄ dare
 illi manducare. **E**t egressus inde. abiit in patriā
 suā. Et sequebant̄ illū. discipulis sui. Et factisabbato.
 coepit in sr̄nagoga docere. Et multi audientes
 ammirabant̄ in doctrina ei. dicentes. Unde huic
 hæcomā. & quē ē sapientia quæ data ē illi. & uir
 tutes tales quæ p̄ manus^{ei} efficiunt̄? Nonne iste ē
 faber filius marie? Fratr̄ iacobi & ioseph & iude

m. l
 m. xli
 l. xviii
 p. l. viii

Et Simonis. Nonne et sorores ei hic nobiscum sunt.

Et scandalizabant in illo. **E**t dicebat eis inquit. Quia non est propheta sine honore nisi in patria sua. & in cognatione sua. & in domo sua. **E**t non poterat ibi uirtute ulla facere. nisi paucos infirmos inpositis manibus curauit. Et mirabatur propter incredulitatem illorum.

Et circuibat castella. in circuitu docens. **E**t conuocauit xii. & coepit eos mittere binos. & dabat illis potestatem spirituum inmundorum. **E**t precepit eis. ne quid tollerent in uia. nisi uirgam tantum. Non per anpanem. neque in zona aes. sed calciatos sandalios. et ne induerent duobus tunicis. **E**t dicebat eis.

Quocumque introieritis in domum illuc manete. donec exeatis inde. **E**t quicumque non receperint uos. nec audierint uos. exeuntes inde. excutite puluerem de pedibus uestris. in testimonium illis. **E**t exeuntes predicabant. ut penitentiam agerent.

Et daemones multa eiciebant. & unguebant oleo multos egros. et sanabant. **E**t audiuit herodes rex. manifestum enim factum est nomen eius. & dicebat.

R. Liii
m. lxxxii
l. lxxxvii
7. c. x.

R. lv
m. lxxxv
l. cxiii
7. lxxxviii

R. lvii
m. cxliii
l. xc.

Quia iohs baptista surrex̃ a mortuis. et propt̃ea ope-
rantur uirtutes in illo. Alii aut̃ dicebant. quia he-
lic ē. Alii uero dicebant. propheta ē. quasi unus
ex pphetis. Quo audito herodes. ait. Quē ego
decollau iohm. hic a mortuis resurrexit.

Ipsē enim herodes misit ac tenuit iohm. & uinx̃
eū in carcere. propt̃ herodiadē uxore philippi
fratris sui. qui adduxerat eā. Dicebat enim iohs.
herodi. Non licet tibi habere. uxore fr̃is tui.

Herodias aut̃ insidiabatur illi. et uolebat occidere
eū. nec poterat. Herodes enim metuebat iohm.
sciens eū uirū iustū et sc̃m. et custodiebat eum.

Et audito eomulta faciebat. et libent̃ eū audiebat.
Et cū dies opportunus accidisset herodes natalis sui.
cena fecit principib; et tribunis. et primis ga-
lilee. Cūq; introisset filius ipsius herodiades.
et saltasset. et placuisset herodi. simulq; recum-
bentib; . rex ait puella. Pete a me quod uis. &
dabo tibi. Et iurauit illi. quia quicquid petieris
dabo tibi. licet & dimidiū regni mei. Quaecū exisset.

R. L. viii
m. sol

R. L. viii
m. ex l. viii
l. xii.

R. m.
l. m.

dixit matri suae. Quid petam? Et illa dixit. Caput
iohis baptiste. Cumque introisset statim cum festina
tione ad regem petiuit dicens. Volo ut proutinus des
mihi in disco caput iohis baptiste. Et contristatus
rex propter iurandum et propter simul recubentes
noluit eam contristari. Sed misso spiculatorem precepit
afferr caput eius in disco. Et decollauit eum in carcere
et adtulit caput eius in disco et dedit illud puellae.
Et puella dedit matri suae. Quo audito discipuli eius
uenerunt et tulerunt corpus eius et posuerunt illud in mo
numento. Et conuenientes apostoli ad Iesum renun
tiauerunt illi omnia quae egerant et docuerant.

VI

Et ait illis. Venite seorsum in desertum locum et re
quiescite pusillum. Erant enim qui ueniebant et
rediebant multi et nec manducandi spatium ha
bebant. Et ascendentes in nauem abierunt in de
sertum locum seorsum. Et uiderunt eos abeuntes et cog
nouerunt multi et pedestres de omnibus ciuitatibus
concurrerunt illuc et peruenierunt eos. Et exiens uidit
turba multa in seorsum et miseratus est super eos quia

R. lxxiii
m. exlvii
l. xciii
p. xlviii

erant sicut oues nō habentes pastore. Et coepit docere illos multa. **E**t cum iam hora multa fieret. accesserūt discipuli ei dicentes. Desertus est locus hic. & iam hora p̄teriiit. Dimitte illos. ut euntes in p̄ximas uillas & uicos. emant sibi cibos quos manducent. Et respondens ait illis. Date illis manducare. Et dixerunt ei. Eunt es emamus denarius ducentis panes. & dābimus eis manducare. Et dicit eis. Quot panes habetis. ite. & uide te. Et cū cognouissent. dicunt. Quinq. & duos pisces. Et p̄cepit illis ut accumbere facerent om̄s. sc̄dm con-
tubernia sup̄ uirida fenu. Et discubuerūt in partes p̄centenos. & p̄ quinquagenos. Et acceptis v. panib; & duob; piscib; intuens in caelū. benedixit & fregit panes. & dedit discipulis suis ut ponerent ante eos. & duos pisces diuisit omnib; Et manducauerūt om̄s. & saturati sunt. Et sustulerūt reliquias fragmentorū xii cophinos plenos. & de piscib;

R. lxxv
m. exlviii

Erant autē qui manducauerūt. quinq. milia uirorū. **E**t statim coegit discipulos suos ascenderenauem.

impcederem eū trans fretū ad bethsaida. dū ipse
 dimittet et populū. **E**t cū dimisset eos. abiit in
 montē orare. **E**t cum sero eē. erat nauis in me-
 diomari. et ipse solus in terra. Et uidens eos labo-
 rantes in remigando. erat enī uentus contrarius eis.
 Et circa quartā uigiliā noctis. uenit ad eos ambulans
 sup̄ mare. et uolebat p̄terire eos. At illi ut uider̄
 eū ambulantē sup̄ mare. putauer̄ fantasma eē. et ex-
 clamauerunt. Om̄s enim eū uider̄. et conturbatis.
 Et statim loquitur e cū eis. et dixit illis. Confidite.
 ego sū. nolite timere. **E**t ascendit ad illos in nauē.
 et cessauit uentus. Et plus magis intrasē stupebant.
 nē enī intellexerant de panibus. Erat enī cor illorū
 obcæcatum. Et cū trans freta sēnt. puener̄ in trā-
 genne sarach. & applicuerunt. **C**ūq. egressi
 eent de nauī. continuo cognouer̄ eū. Et p̄curren-
 tes uniuersā regionē illā. coeper̄ in grabatis
 eos qui male habebant circūferre. ubi audiebant
 eū eē. Et quo cūq. introibat in uicos uel in uil-
 las aut ciuitates. in plateis ponebāt infirmos.

R. lxxii
 T. cl
 φ. li.

R. Lxx
m. Sol.

et deprecabantur eum ut uel fimbriam uestimentum tan-
gerent. Et quot quot tangebant eum. sed uis fiebant.
Et conueniunt ad eum pharisaei. et quidam describis ue-
nientes ab hierosolymis. Et cum uidissent quosdam
ex discipulis eius communibus manibus. id est non lotis manducare
panes. uituperauerunt. Pharisaei enim & omnes iudei
nisi crebro lauent manus. non manducant. tenentes
traditionem seniorum. Et a foronibus baptizentur. non
comedunt. Et aliae multae sunt quae traditae illis
seruare baptismata calicum. & urceorum. & gram-
inorum. et electorum. **E**t interrogabant eum pharisaei.
et scribae. Quare discipuli tui non ambulant iuxta
traditionem seniorum. sed communibus manibus man-
ducant panes? At ille respondens. dixit eis. Bene-
pphetauit esaias de uobis propheta. sic scriptum est.
Populus hic labis me honorat. cor autem eorum longe est.
a me. In uanum autem me colunt. docentes doctrinas
precepta hominum. Relinquentes enim mandatum dei.
tenetis traditionem hominum. Baptismata urce-
orum et calicum. & aliae similes his factis multa.

R. Lxx
m. v. l. m.

Et dicebat illis. Bene irritū facitis p̄ceptū dī. ut
traditionē urām seruetis. Moyses enim dixit.
Honorā patrē tuū & matrē tuā. Et qui male dixe-
rit patri aut matri. morte moriatur. Vos autē dicitis.
Si dixerit homo patri aut matri corban qđ ē donum.
qđcūq. ex me tibi pderit. et ultra n̄ dimittis eū
quicquā facere patri suo aut matri. Rescinden-
tes uerbū dī. p̄ traditionē urām quā tradidistis.
Et similis huiusmodi. multa facitis. Et cēduo cans-
terū turbā. dicebat illis. Audite me om̄s. et in-
tellegite. Nihil ē extra hominē introiens in eū.
qđ possit eū inquinare. Sed quæ de homine
pcedunt. illæ sūt quæ cōmunicant hominē.
Si quis habet aures audiendi. audiat. **E**t cū in-
troisset in domū a turbā. interrogabant eū disci-
puli ei parabolā. & ait illis. Sic & uos imprudentes
estis. Non intellegitis quia omne extrinsecus
introiens in hominē. n̄ potest eū cōmunicare.
quia non introit in cor eius. sed in uentrē. et in
secessum exit purgans om̄s escas. Dicebat autē.

Quinque de homine exeunt. illa communiant ho-
mine. Abintus enim de corde hominum. cogitationes
male procedunt. Adulteria. fornicationes. homi-
cidia. furta. auaritia. nequitie. dolus. impudicitia.
oculus malus. blasphemia. superbia. stultitia. omnia
haec mala abintus procedunt. & communicant
hominem. **E**t inde surgens. abiit in fines tiri-
et sidonis. Et ingressus domum neminem uoluit
scire. et non potuit latere. Mulier enim statim
ut audiuit de eo cuius habebat filia spiritum in-
mundum. intrauit et prostrata ad pedes eius. Erat
enim mulier gentilis. syrophenista genere.

Et rogabat eum. ut daemonium eiceret de filia eius.
Quidixit illi. Sine prius saturari filios. Non enim
bonum sumere panem filiorum. et mittere canibus.
At illa respondit. et dicit ei. Utique domine. Nam et
canes sub mensa. comedunt de micis puerorum.
Et ait illi. Propter hunc sermonem uade. exiit demo-
nium de filia tua. Et cum abiisset domum suam. inuenit
puellam iacentem super lectum. & demonium exisse.

R. lxxiii
m. clviii.

Et iterū exiens ihs de finib; tiri. uenit p̄ridonē
ad mare galilee. inter medios fines decapoleos.
Et adducunt ei surdū & mutū. et dep̄cant eū ut im-
ponat illi manū. Et adp̄hendens eū de turba seorsū.
misit digitos suos in auriculas. et expuens tetigit
linguā ei. Et suspiciens in cælū. ingemuit. & ait
illi. Effetha. quod est adaperire. Et statim ap̄te
sunt aures ei. et solutū ē uinculū lingue eius. &
loquebatur recte. Et p̄cepit illis. necui dicerent.

Quanto autē eis p̄cipiebat. tantomagis plus p̄dica-
bant. Et eo amplius. admirabantur dicentes.

Bene om̄a fecit. et surdos fecit audire. & mutos
loqui. In illis dieb; iterū cū turba multa esset.
et ne haberent q̄d manducarent. conuocatis autē
discipulis. ait illis. Misereor sup̄ turbā. quia eē
iam tri duo sustinent me. ne habent q̄d mandu-
cent. Et si dimiserō eas ieiunos in domū suam.
deficient in uia. Quidā autē ex eis. de longe
uener̄. Et responder̄ ei discipulis sui. Unde
istos poterit quis hic saturare panibus in so-

litudine. Et interrogauit eos. Quot panes habetis?
 Quidixer. septē. Et precepit turbe discumbere
 sup^{er} terrā. Et accipiens vii panes. gratias agens
 fregit. et dabat discipulis suis ut apponerent. &
 apposuerunt turbe. Et habebant pisciculos paucos.
 Et ipse benedixit. et iussit apponi. Et manducauerunt.
 et saturati sunt. Et sustulerunt quod superauerat de frag-
 mentis. vii sportas. Erant autem qui manducauerunt
 quasi ^{milia.} iii. & dimisit eos. Et statim ascendens nauē.
 cum discipulis suis. uenit in partes dalmanutha.
Etexierunt pharisaei. et coeperunt conquirere cum eo.
 quaerentes ab illo signum de celo temptantes eum.
Et ingemescens spiritu ait. Quid generatio ista querit
 signum? Amen dico uobis. si dabitur generationi ista sig-
 num. Et dimittens eos ascendens iterum nauē. abiit
 trans fretum. Et oblitus sunt sumere panes. & nisi
 unum panem non habebant secum in naui. **E**t precipiebat
 eis dicens. Videte. caute a fermento pharisaeorum.
 et fermento herodis. **E**t cogitabant ad alterutrum
 dicentes. quia panes non habemus. Quocognitauerunt.

R. lxxvii
 m. clxi
 p. xxiii
 l. liii

R. lxxviii
 m. clxiii
 l. cxliiii

R. l
 m. cl

R. l
 m. cl

artillis. Quid cogitatis. quia panes non habetis.
Non dū cognoscitis. nec intelligitis. Adhuc cecatum
habetis cor ur̄m. Oculos habentes non uidetis. &
aures habentes non auditis. Nec recordamini
quando. v. panes fregi in. v. & quot cophinos frag
mētōrū plenos sustulistis. Dicunt ei. xii. Quando
et. vii. panes in. iiii. quot sportas fragmētōrū tulistis.
Et dicunt ei. vii. Et dicebat eis. Quomodo nō dū intel
legitis. **E**t ueniunt bethsaida. & adducunt
ei cecū. et rogabant eū ut illū tangeret. Et ad p̄
hensā manu caeci. eduxit eū extra uicū. et expuens
in oculos ei. inpositis manib. suis. interrogauit eū
si aliquid uideret. Et aspiciens ait. Video homi
nes. uelut arbores ambulantes. Deinde iterū
inposuit manus sup oculos ei. & coepit uidere.
Et restitutus ē. ita ut uideret clare om̄a. Et misit
illū in domū suā. dies. Vade in domū tuā. Et
si in uicū introieris. nemini dixeris. Et egres
sus ē ihs et discipuli ei in castella caesarea & phi
lippi. et in uicū interrogabat discipulos suos. dies eis.

Quem me dicunt esse homines? Qui responderunt illi:
 dicentes. Iohannem baptistam. Alii heliam. alii uero.
 quasi unum de prophetis. Tunc dixit illis. Vos uero quem
 me dicitis esse? **R**espondens petrus. ait ei.
 Tu es christus. Et comminatus est eis. ne cui dicerent de illo.
 Et coepit docere illos. quoniam oportet filium hominis multa
 pati. et reprobari a senioribus; et a summis sacerdotibus;
 et scribis. et occidi. & post tres dies resurgere.
 Et per alia uerba loquebatur. **E**t adprehendens eum
 petrus. coepit increpare eum. Qui conuersus &
 uidens discipulos suos. comminatus est petro. dicens.
 Vade retrorsum me satana. quoniam non sapis quae dicti sunt.
 sed quae sunt hominum. **E**t conuocata turba
 cum discipulis suis. dixit eis. Siquis uult me sequi.
 denegat semetipsum. et tollat crucem suam. et sequatur me.
 Qui enim uoluerit animam suam saluam facere. perdat eam.
 Qui autem perdidit animam suam propter me et euangelium.
 saluam eam faciat. Quid enim proderit homini si lucretur
 mundum totum. et detrimentum faciat animae suae?
 Aut quid dabit homo commutationis. pro anima sua?

R. lxxxi
 T. clxviii
 L. xcv.

R. lxxxiii
 T. clxviii
 L. xcv.

R. lxxxv
 T. clxviii
 L. xcv.

Qui enim me confusus fuerit et mea uerba in generatione ista adultera et peccatrice. et filius hominis confundetur eum cum uenerit in gloria patris sui cum angelis sanctis. Et dicebat illis. **A**m dico uob. quia sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem. donec uideant regnum dei. ueniens in uirtute. Et post dies sex. ascendit in spiritum petrum. et iacobum. et iohannem. et ducit illos in montem excelsum seorsum solos. Et transfiguratus est coram ipsis. et uestimenta eius facta sunt splendida et candida nimis uelut nix. qualia fullo super terram non potest candida facere. Et apparuit illis helias cum moysi. et erant loquentes cum ihesu. Et respondens petrus. ait ihesu. Rabbi. bonum est nos hic esse. faciamus tria tabernacula. Tibi unum. et moysi unum. et heliae unum. Non enim sciebat quid diceret. Erant enim timore exterriti. Et facta est nubes obumbrans eos. et uenit uox de nube dicens. Hic est filius meus carissimus. audite illum. Et statim circumspicientes. neminem amplius uiderunt. nisi ihesum tantum secum. Et descendentibus illis de monte.

R. lxxxviii
m. lxxxviii
Sol

R. lxxxviii
m. lxxxviii
VI
m. clxxiii.

pcepit illis necui quaecumque uiderent narrarent. nisi
cū filius hominis a mortuis resurrexerit. **E**t uer-

bū continuer apud se. conquirentes quid esset. cum
a mortuis resurrexerit. **E**t interrogabant eū

dicentes. Quid ergo dicunt pharisaei et scribae. quod
helias oporteat uenire primum. Qui respondens.

ait illis. Helias cū uenerit. primo restituet omnia.
Et tunc quomodo scriptū ē in filiū hominis. ut multa pa-
tiantur. et contemnatur. Sed dico uobis. quia et helias ue-
nit. et fecerunt illi quaecumque uoluerunt. sicut scriptū ē de eo.

R. xc
m. xc
Sol

Et ueniens ad discipulos suos. uidit turbā magnam
circa eos. et scribas conquirentes cū illis. Et con-
festim omnis populus uidens in ihm stupefactus ē. et ex-
pauerunt. et accurrentes salutabant eū. Et interrogauit
eos. quid in uos conquiritis. **E**t respondens
unus de turbā. dixit. Magister. attuli filiū meum
ad te habentē spiritū mutū. qui ubicumque eum
adprehenderit allidit eū. et spumat. et stridet den-
tibus. et arescit. Et dixi discipulis tuis ut eicerent
illū. et non potuerunt. Qui respondens eis. dicit.

R. xci
m. xci
II
m. clxxiiii.
l. xcxviii.

O generatione incredula: quædum apud uos ero: Quæ-
 diu uos patiar? Adfer te illū ad me. Et attu-
 ler eū. Et cū uidisset illū. statim spiritus conturba-
 uiteū. & elisus intra uolutabatur spumans.
 Et tunc rogauit patrē eī. Quantum tēporis ē ex quo
 hoc ei accidit? At ille ait. Ab infantia. Et fre-
 quentē eū et ignē et in aquas misit. uiteū p̄dere.
 Sed si quid potes. adiuua nos miser tuus nr̄. Ihs autē.
 ait illi. Si potes credere. omnia possibilia credenti.
 Et continuo exclamans pat̄ pueri. cū lacrimis aiebat.
 Credo dñe. adiuua ^{de} incredulitatē meā. Et cū uideret
 ihs concurrentē turbā. cōminatus ē spiritui in
 mundo. dicens illi. Surde et mute spiritus. ego t̄
 p̄cipio exi ab eo. et amplius ne intro eas in eum.
 Et clamans & multū discerpens eū. exiit ab eo.
 Et factus ē sic mortuus. ita ut multi dicerent. q̄
 mortuus ē. Ihs autē tenens manū eius. eleuauit
 eū. et surrexit. Et cū introisset in domū. disci-
 puli eī secreto interrogabant eū. Quare nos
 n̄ potuimus eicere eum? Et dixit illis. Hoc.

VIII

R. xciii.
T. II.
M. clxxv.
L. ci.

genus in nullo potest exire. nisi in oratione & ieiunio.

Et inde p̄fecta. p̄t̄gre diebant galileam. nec uolebat
quēquā scire. Docebat aut̄ discipulos suos. & dicebat
illis. Qm̄ filius hominis tradet̄ in manus hominum
& occidēt eū. et occisus tert̄ia die resurget. At illi
ignorabant uerbū. & timebant eū interrogare.

Et uener̄ capharnaum. Qui cū domi essent. inter-
rogabat eos. Quid in uia tractabatis? At illi tace-
bant.

Siquidem inter se in uia disputauerant.
quis eorū maior. Et residens uocauit xii. &
ait illis. Siquis uult primus eē. erit omniū nouis-
simus. & omniū minister. Et accipiens puerum.
statuit eū in medio eorū. Quē cū complexus esset.
ait illis. Quisquis unū ex huius modi pueris recepe-
rit in nomine meo. me recipit. **E**t quicumq. me
susceperit. n̄ me suscipit. sed eū qui me misit.

Respondit illi ioh̄s dicens. Magister. uidimus quendā
in nomine tuo eicientē demonia. qui n̄ sequit̄ nos.
et phibuius eum. Ihs aut̄ ait. Nolite phibere eū.
Nemo est enim qui facit uirtutē in nomine meo.

R. xciiii.
M. sol.

R. xc v.
T. II.
M. clxxviii.
L. cii.

R. xcvi.
T. I.
M. clxxiii.
L. cxvi.
P. cxx.
T. xl.

R. xc
T. II.
L. cii

et possit cito maled loqui de me. Quenī n̄ est
aduersū uos. p̄ uobis est. **Q**uisquis enī potū
dederit uob calicē aque in nomine meo quia xpi
estis. am̄ dico uob n̄ p̄deret mercedē suā. **E**t quis
quis scandalizauerit unū ex his pusillis credentib;
in me. bonū ē ei magis sic ut daret molla asina
na collo ei. et in mare mitteretur. **E**t si scan
dalizauerit te manus tua. abscide illā. Bonū ē
tibi debile introire in uitā. quā duas manus ha
bentē ire in gehennā. in ignem inextinguibile.
Ubi uermis eorū n̄ moritur. et ignis n̄ exstinguit.
Et si per tuus te scandalizat. amputa illū. Bonū
ē tibi claudū introire in uitā aeternā. quā con
duos pedes habentē mitti in gehennā ignis in
extinguibilis. ubi uermis eorū n̄ morit. & ignis
n̄ exstinguitur. Quod si oculus tuus scandalizat
te. eice eū. Bonū ē tibi luscū introire in reg
nū dī. quā duos oculos habentē. mitti in gehennā
ignis. Ubi uermis eorū n̄ moritur. & ignis
n̄ exstinguitur. Omis enī igne saluetur. &

R
m. cii
T. m. xxxi
l. c. lxxxv.

R
m. ciii
T. m. elxxxviii.

omnis uultima sale saluetur. **B**onum est sed

Quod si sed in sal sum fuerit. in quo illud condietur.

Habete in uobis sale. et pacem habete inter uos.

Et inde exurgens. uenit in fines iudee ultra iordanem.

Et conueniunt iterum turbe ad eum. et sicut consueuerat iterum docebat illos. Et accedentes pharisaei. interrogabant eum. si licet uiro uxorem dimittere. temptantes eum. At iller respondens. dixit eis. Quid uobis precepit moyses? Quid dixer. Moyses promisit libellum repudii scribere. et dimittere. Quibus respondens. iussit ait. Ad duriciam cordis ur. scripsit uobis preceptum istud. Ab initio autem creature. masculum et feminam fecit eos deum. Propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem. et adheret uxori sue. et erunt duo in carne una. Itaque iam non sunt duo. sed una caro. Quod ergo deus iunxit. homo non separet.

Et in domo iterum discipuli eius de eodem interrogauerunt eum.

Et dicit illis. Quicumque dimiserit uxorem suam et aliam duxerit. adulterium committit super eam. Et si uxor dimiserit uirum suum et alium nupsit. moechatur.

R. ciii
Sol

Et offerrebant illi paruulos. ut tangeret illos.
Discipuli aut. cominabantur offerentibus; Quos cum
uideret Ihs. indigne tulit. & ait illis. Sinite paru-
ulos uenire ad me. et ne prohibueritis eos. talium e-
st enim regnum dei. Amen dico uob. Quisquis non receperit
regnum dei. uelut paruulus non intrabit in illud. Et
complexans eos. et inponens manus super illos. bene-
dicebat eos. **E**t cum egressus esset in uia. procurrens
quidam genuflexo ante eum. rogabat eum. Magister
bone. quid faciam ut uita aeterna percipiam. Ihs aut. dixit ei.
Quid me dicis bonum. Nemo bonus. nisi unus deus. Precepta
nostra. Ne adulteres. ne occidas. ne fureris. ne falsum
testimonium dixeris. ne fraude feceris. Honora pa-
trē tuū. et matrē. At ille respondens. ait illi. Ma-
gister. omnia haec obseruaui a iuuentute mea.
Ihs aut. intuitus eum dilexit eum. et dixit illi. Unum tibi
deest. Vade quaecumque habes uende. & da paupe-
ribus; Et habebis thesaurum in caelo. & ueni sequere me.
Qui contristatus in uerbo. abiit mergens. Erat enim.
habens possessiones multas. Et circūspiciens Ihs.

ait discipulis suis. Quā difficile qui pecunias ha-
bent. in regnū dī introibunt. Discipulaū. obstu-
pescabant in uerbis eius. At ihs rursus respondens
ait illis. Filioli. quā difficile ē confidentes in pecu-
nis. in regnū dī introire. Facilius ē camelū pfo-
ram acus transire. quā diuitē intrare in regnū dī.

Quamagis admirabant. dicentes ad semetipsos.
Et quis potest saluus fieri. Et intuens illos ihs. ait.
Apud homines impossibile ē. sed non apud dīm. Omnia
enī possibilis sunt apud dīm. Et coepit ei petrus
dicere. Ecce nos dimisimus omnia. et sequuti su-
mus te. **R**espondens ihs. ait. Amen dico uobis.
Nemo est qui reliquerit domū. aut fr̄. aut sorores.
aut patrē. aut matrē. aut filios. aut agros propt̄ me.
et propt̄ euangelīū. qui nō accipiat centes. tantū
nunc in tēpore hoc domos. et fr̄. et sorores. & ma-
tres. et filios. & agros cū psequutionib; et in sēto fu-
turo uitā aeternam. **M**ulti aut̄ er̄ primi nouis-
VIII simi. et nouissimi primi. **E**rant aut̄ in uia ascen-
dentes in hiero solīmā. et p̄cedebat illos ihs.

R. cx
T. II
m. cxcviii
L. cc xxi

R. cxi
T. II
m. cxcviii
L. c lxxiii

R
or
L

I x stupebant. et sequentes dicebant. Et adsumens
iterū xii. coepit illis dicere. quae erant ei euentura.
Quia ecce ascendimus hierosolimā. et filius homi-
nis tradetur principib; sacerdotū. et scribis.
et seniorib; et clamabunt eū morti. Et tradent
eū gentib; et inludent ei. et conspuent eū. et fla-
gellabunt eū. Et interficient eū. & tertia die re-
surgēs. **E**t accedunt ad illū iacob; et iohis filii
zebedei. dicentes. Magister. uolumus utq; dūq;
petierimus facias nobis. At ille dixit eis. Quid uultis
ut faciam uob;? Et dixerūt. Da nob. ut unus ad dex-
terā tuā. et alius ad sinistrā tuā sedeamus in glo-
riā tuā. Ihs autē ait eis. Nescitis quid petatis.
Potesis calicē bibere quē ego bibo? Aut baptis-
mū quo ego baptizor. baptizari? At illi dixerūt ei.
Possumus. Ihs autē ait eis. Calicē quidē quem ego
bibobibetis. et baptis-
mū quo ego baptizor. bapti-
zabimini. Sedere autē ad dexterā meā uel ad sinis-
tram. non est meū dare. sed quibus paratum est.
Et audientes decē. coeperunt indignari de iacobo. &

iohanne. Inſ aut uocans eos. ait illis. Scitis qd hi
 qui uident principari gentib; dominantur eis &
 principes eorū potestate habent ipsorū. Non ita ē
 aut in uob. Sed quicūq; uoluerit fieri maior. erit
 ur minister. Et quicūq; uoluerit in uobis primus ē.
 erit omniū seruus. **N**am et filius hominis n̄ uenit
 ut ministrare ei. sed ut ministrare. Et dare ani
 mā suā. redēptionē p multis. **E**t ueniunt hiericho.
 Et proficiscente eo de hiericho & discipulis eius. &
 plurima multitudine. filius timei barthimeus
 caecus sedebat. iuxta uiam mendicans. Quicū audisset
 quia inſ nazarenus est. coepit clamare & dicere.
 Filii dauid inſ. miserere mei. Et cōminabantur illi
 multi. ut taceret. At ille multo magis clamabat.
 fili dā miserere mei. Et stans inſ. p̄cepit illū uocari.
 Et uocant cecū. dicentes ei. Anim aequior esto. sur
 ge uocante. Qui p̄tō uestimētis suo. exiliens uenit
 ad eū. Et respondens illi inſ. dix. Quid uis tibi facere?
 Caecus aut dix ei. Rabboni. ut uideam. Inſ aut ait illi.
 Vade. fides tua te saluū fecit. Et confestim uidit.

R. exv
 T. iiii
 m. ciiii
 φ. xci.
 7. cxxxv.

R. ex
 T. ii
 m. ci
 L. c

et sequebatur eū in uia. **E**t cū ad p̄p̄inquarent hie-
rosolimā et bethaniā ad montē oliuērū. mittit
duos ex discipulis suis. & ait illis. Ite in castellū. qđ ē
contra uos. Et statim introeuntes illuc. inuenietis
pullū ligatū. sup̄ quē nemo adhuc hominum sedit.
Soluite illū. et adducite. Et si quis uob̄ dixerit quid fa-
citis. dicite quia dñō necessarius ē. & continuo illū
dimitte & huc. **E**t abeuntes inuenēr̄ pullū ligatū
ante ianuam foris in biuio. et soluiunt eū. Et quidā
de illis stantib; dicebant illis. Quid facitis soluē-
tes pullū? Qui dixer̄ eis sicut p̄ceperat illis ihs. &
dimiser̄ eū. Et duxer̄ pullū ad iām. et imponunt
illi uestim̄ta sua. et sedit sup̄ eū. Multa aut̄ uestim̄ta
sua. strauer̄ in uia. Alia aut̄ frondes cadebant de
arboribus. et sternebant in uia. **E**t qui p̄ibant
et qui sequebant̄. clamabant dicentes. Osanna.
benedictus qui uenit in nomine dñi. Benedictū qđ
uenit regnū patris nr̄i dñi. osanna in excelsis.
Et introiuit hierosolimā in tēplū. Et circūspēctis
omnib; cum iam uespera eēt hora. exiit in bethaniam

cum xii. Et alia die cū exirent ab ethama. esurir
 Cumque uidisset a longe ficū habentē folia. uenit
 siquid forte inuenire & in ea. Et cū uenisset ad eam.
 nihil inuenit pr̄ folia. Non enim erat tēpus ficorū.
 Et respondens dixit ei. Iam non amplius in aeternū
 quisquā fructū ex te manducet. Et audiebant
 discipuli eius. **E**t ueniunt hierosolimā. Et cū
 introisset tēplū. coepit eicere uendentes &
 ementes in tēplo. Et mensas nūmulariorū. &
 cathedras uendentium colūbas euerit. Et non
 sinebat ut quisquā transferret uas p̄ tēplum.
 et docebat dicens. Nonne scriptū ē. quia do
 mus mea domus orationis uocabitur omnib. gentib.
 Vos autē fecistis eā speluncā latronū. **Q**uo audito
 principes sacerdotū et scribe. quaerebant
 quomodo eū p̄derent. Timebant enim eum.
 qm̄ uniuersa turba admirabatur sup̄ doctrina ei.
Et cū uespera facta eēt. egrediebatur de ciuitate.
 Et cū mane transirent. uidit ficū aridā factam
 a radicibus. Et recordatus petrus. dixit ei.

R. c. cxi
 T. c. cxi
 L. c. cxxviii
 P. c. cxi

R. c. cxi
 T. c. cxi
 L. c. cxxviii
 P. c. cxi

R. c. cxi
 T. c. cxi
 L. c. cxxviii
 P. c. cxi

xiii. R. abbi. ecce ficius cui maledixisti. aruit. **E**t res
 xv. pondens ihs. ait illis. Et ab & e fidem di. Am dico
 uob. quicūq. dixerit huic monti tollere & mit
 tere in mare. et non hesitauerit in corde suo.
 sed crediderit quia quodcūq. dixerit fiat. fiet ei.

cxv. **P**ropterea dico uob. omnia quaecūq. orantes petitis.
 cxvi. credite qd accipietis. & euenient uobis. **E**t
 xxi. cūstabitis adorandū. dimittite siquid habetis ad
 uersus aliquē. ut tēpātūr q̄ in celis ē. dimittat uob
 peccata urā. Quod si uos nō dimiseritis. nec pātūr
 cxvii. q̄ in celis ē. dimittat uob peccata urā. **E**t ueni
 cxviii. unt rursus hierosolīmā. Et cū ambulare & in
 xl. tēplo. accedunt ad eū summi sacerdotes. et scribe
 et seniores. et dicunt illi. In qua potestate haec
 facis. et quis tibi dedit hanc potestatem ut ista facias.

I. hī autē respondens ait illis. Interrogabo uos & ego
 unū uerbū. et respondete mihi. Et dicam uobis.
 in qua potestate haec facia. Baptismū iohis de
 celo erat. an ex hominibus. Respondete mihi.

A. illi cogitabant secū dicentes. Si dixerimus.

R. cxviii.
 T. xl. iii.

X

de caelo. dicet quare nō credidistis ei? Sed dicem
ex hominib; timebant ptm. Om̄s enī habebant
iotm. quere propheta eē. Et respondentes
dicunt ihū. Nescimus. Et respondens ih̄s. ait illis.
Nēq; ego dico uob. in qua potestate haec faciam.

Et coepit illis in parabolis loqui. Vinea pascuauit hō.
et circūdedit sepē. et fodit lacū. et edificauit turre.
et locauit eā agricolis. et peregre p̄fectus ē. Et misit
ad agricolas intep̄r seruū. ut ab agricolis accipe
rēt de fructu uineae. Qui ad p̄hensū eū. ceciderunt.
et dimiserūt uacuū. Et iterū misit ad illos aliū seruū.
et illū in capite uulnerauerūt. et contumeliis adfecerūt.
Et rursum adū misit. et illū occiderūt. Et plures alios
quos dā cedentes. alios uero occidentes. Adhuc
ergo unū habens filiū c̄m. et illū misit ad eos no
uissimū dīcēs. Qui creueruntur filiū meum.
Colomauit. dixerūt ad inuicē. Hic ē heres. uenite oc
cidam̄ eū. et n̄rā erit hereditas. Et ad p̄hēdentes
eū occiderūt. & eiectēr extra uineā. Quid ergo faciet
dominus uineae? Veniet p̄dōs colonos. & dabit.

Re
m. xxviii
m. cxxviii
L. cc xli

· uinea adus. Nec scripturam hanc legistis. Lapide quē
reprobauer̄ edificantes hic factus ē in caput anguli.

A dñō factū ē istud. & est mirabile in oculis nostris.

xviii **E**t quaerebant eū tenere. et amuer̄ turbā. Cogno
xx uer̄ enī. qm̄ adeos parabolā hanc dixerit. et relicto
ii eo abier̄. xviii **E**t mittunt ad eū quosdā ex phariseis

et herodianis. ut eū caperent in uerbo. Qui uenientes.
dicunt ei. Magister. scimus qm̄ uerax es. & n̄ curas
quemquā. Nec enim uides in faciē hominū. sed in ue
ritate uiā dī doces. Licet & dari tributū cesari. ad
non dābimus. Quis ciens uersutiā eorū. ait illis. Qd
me tēptatis. Adfert tē mihi denariū. ut uideam.

A illi actuler̄. Et ait illis. Cuius ē imago haec. & in
scriptio. Dicunt illi. cesaris. Respondens aut̄ ihs.
dixit illis. Reddite igit̄ quae s̄ cesaris cesari. & quae
dī dō. Et mirabant̄ super eo. Et uener̄ ad eū sadducei.
q̄ dicunt resurrectionē n̄ eē. Et interrogabant eū.
dicentes. Magister. moyses nob̄ scripsit. ut si cui
fr̄ mortuus fuerit et dimiserit uxore & filios
n̄ reliquerit. accipiat fr̄ ei uxore ipsius. & re

R. cxxx.
m. 11
m. cccxiii
lcc xl m.

suscitabit sem fr̃ suo. Septē ergo fr̃ erant. Et primus
 accepit uxore. et mortuus ē n̄ relicto semine. Et se-
 cundus accepit eā. et mortuus ē. et nec iste reliquit sem.
 Et tertius similiter. Et accepit eā. et similiter. et n̄ reliquit
 sem. Nouissima omnium defuncta ē et mulier. In re-
 surrectione ergo cū resurrexerint. cuius de his erit
 uxor. Septē enī habuerūt eā uxore. Et respondens ihs̃
 ait illis. Nonne ideo erratis n̄ scientes scripturas neq;
 uirtutē dī? Cū enī a mortuis resurrexerint. neq;
 nubent. neq; nubent. sed sunt sic angeli in caelis. De
 mortuis autē qd̃ resurgant. n̄ legistis in libro morisi.
 sup̃ rubū quomodo dixerit illis dī inquit. Ego sū
 dī abrahā. et dī isaac. et dī iacob. Non ē dī mortuorū.
 sed uiuorū. Vos ergo multū erratis. **E**t accessit
 unus describis. qui audierat illos conquirentes.
 Et uidens qm̄ bene illis responderit. interrogauit eū
 qd̃ eet primū omnium mandatū. Ihs̃ autē respondit ei.
 Quia primū omnium mandatū ē. Audiuit. dñs dñr. dī
 unus ē. Et diliges dñm dñm tuū ex toto corde tuo. &
 ex tota animatuā. & ex tota mente tuā. et ex tota

R
 m. cxxxi
 T VI
 m. cc. xxiii.

virtute tua. Hoc est primum mandatum. Secundum autem
 simile est illi. Diliges proximum tuum tanquam teipsum. Maius
 horum alium mandatum non est. **E**t ait illis scribae. Bene
 magister in ueritate dixisti. quoniam et non est alius pater eius.
Et ait diligat ex toto corde. et ex toto intellectu. et ex tota
 anima. et ex tota fortitudine. Et diligere proximum
 tanquam seipsum. maius est omnibus holocaustis et mactibus
 et sacrificiis. Iesus autem uidens quod sapienter respondisset
 dixit illi. Non longe. a regno dei. **E**t nemo iam au-
 debat eum interrogare. **E**t respondens iesus dicebat
 docens in templo. Quomodo dicunt scribae christum filium
 esse dei? Ipse enim dei dei in spiritu sancto. Dixit dominus deus meus.
 sede ad dexteris meis donec ponam inimicos tuos sub pedibus
 pedum tuorum. Ipse ergo dei dei eundem. et unde est filius
 eius? Et multaturba eum libenter audiuit. **E**t dicebat
 eis in doctrina sua. Caute a scribis qui uolunt in
 stolis ambulare. et salutare in foro. et in primis ca-
 thedris sedere in synagogis. et primos discubitos
 in cenis. **Q**uide uorant domos uiduarum sub obtentu
 plix et orationis. hi accipient plixius iudicium.

R. cxxxiiii.
 T. cxxxv.
 L. cc. xlv.

R. cxxxv.
 T. cxxxviii.
 L. cc. xlvii.
 T. cxxxvii.

xxxii

xl

xxxiii

cxxxvi

cxxxvii

cxxxviii

cxxxviii

Et sedens inſ contra gazophilacium. aspiciebat. quomodo turba iactaret in gazophilacium. Et multitudines iactabant multa. Cū uenisset autē una uidua paup. misit duominuta qd ē quædrans. Et conuocans discipulos suos. ait illis. An dico uob. qm̄ uidua hæc paup plus omnib; misit. qui miser in gazophilacium. Om̄s enī ex eo qd abundabat illis. miserunt.

Hæc uero de penuria sua om̄a que habuit misit. totū uidū suū. **E**t cū egredere tur de tēplo. ait illi unus ex discipulis suis. Magister. aspice quædes lapides & quædes structure? Et respondens inſ. ait illi. Vides hæc om̄s magnas edificationes? Nō relinquetur lapis sup lapidē qui nō destruatur. **E**t cū sederet in monte oliuærū contra tēplū. interrogabant eū separatim. petrus. et iacob; et ioh̄s. & andreas. Dic nob quando ista fient. & qd signū erit quando hæc om̄a incipient consumari? Et respondens inſ. coepit dicere illis. Videte. neq; suos seducat. Multi enim ueniunt in nomen meo. dicentes quia ego sū. et multos seducunt. Cū audieritis autē bella & opinionēs bellorū. nēti

R. c. xxxviii.
M. c. c. xl. ii.
L. cc. xxxviii.
I. cc. xlviii.

R. c. xxxviii.
M. c. c. xliii.
L. cc. xlviii.

•mueritis. Oportet enim fieri. sed nūc finis. Exsurget
autē gens sup̄ gente. et regnū sup̄ regnū. et terra motus erit
p̄ loca & fames. in tū dolorū hec.

Videte autē uos mē
ipsos. Iradent enī uos in conciliis. et in synagogis uer-
pulabitis. et ante p̄sides et reges stabitis p̄p̄me. in testa-
moniū illis. **E**t in om̄s gentes primū oportet p̄di-
care euangeliū. **E**t cū duxerint uos tradentes.

nolite p̄cognitare quid loquamini. sed q̄d datū uob̄ fue-
rit in illa hora. id loquimini. Nē uos estis loquentes
sed sp̄s sc̄s. Iradēt autē fr̄ fratrē in mortē. et pat̄ filiū.
et consurgent filii in parentes. et morte cadficient eos.

& eritis odio omnib; p̄p̄ nom̄ meū. Qui autē sustinuerit
in fine. hic saluus erit. **C**um autē uideritis abomi-
nationē desolationis stantē ubi n̄ debet. qui legit in-

tellegat. **T**unc qui in iudea est. fugiant in montes. Et
qui sup̄ tectū. n̄ descendat in domū. nec introeat ut tollat
quid de domo sua. Et q̄ in agro erit. n̄ reuertat̄ retro
tollere uestimētū suū. **V**ae autē p̄gnantib; & nutri-

entib; in illis dieb; **O**rate uero ut hieme n̄ fiant.

Erant enī dies illi tribulationes tales. quales n̄ fuer̄.

R. c. xl
T. vi
m. c. xlii.

R. c. xlv
T. vi
m. c. ccl

Ab initio creatura quæ condidit dñs usq. nunc. neq. fient.

Et nisi breuiasset dñs dies. n̄ fuisset seducc omnis caro.

Sed p̄ electos quos elegit. breuiavit dies. **E**t tunc si quis uob̄ dixerit ecce hic ē xp̄s. ec̄ illic. ne credideritis.

Exurgent enī pseudo xp̄i. et pseudo p̄phete. & dabunt signa et portenta ad seducendos si potest fieri. & iam electos. Vos ergo uide te. ec̄ p̄dixi uob̄ om̄ia. **S**ed in illis dieb; p̄ tribulationē illā sol contenebrabit. & luna n̄ dabit splendore suū. et stelle cel̄i er̄ decidentēs. et uirtutes quæ s̄ in cel̄is mouebuntur.

Et tunc uidebit filiū hominis uenientē in nubib; cū uirtute multa et gloria. Et tunc mittet angelos suos. & congregabit electos suos. A quatuor uentis. a summo terre. usq. ad sumū cel̄i. A ficu aut̄. discite parabola. Cum iam ramus eius tener fuerit. & nata fuerint folia. cognosceas q̄ in p̄ximo sit aestas. Sic & uos cū uideritis haec fieri. scitote q̄ in p̄ximo sit in̄ ostus. Am̄ dico uob̄. qm̄ n̄ transiit generatio hec. donec om̄ia ista fiant. Caelū et terra transibunt. uerba aut̄ mea non transibunt. **D**edie aut̄ illo uel hora nemo scit.

R. ex lvi
T. VI
m. cclii

R. ex lvi
T. VI
m. ccliii

R. cl.
T. III
m. cclviii
L. cclviii

R. cl.
T. VI
m. cclx

neq. angelus in celo neq. filius nisi pat. Videte. uigilate & orate. nescitis enim quando tempus sit.

Sicut homo qui peregre profectus reliquit domum suam & dedit seruis suis potestatem cuiusq. operis & iam tunc precipiat ut uigilet. Vigilate ergo. nescitis enim quando dominus domus ueniat: sero. an medianocte. an gallicantu. an mane. Nec uenerit repente. inueniat uos dormientes.

Quia ut uobis dico. omnibus dico. uigilate. **E**rat

autem pascha & azymis post biduum. **XII.** Et quarebant summi sacerdotes et scribæ quomodo eum dolo tenerent & occiderent. Dicebant enim. Nihil die

festo. ne forte tumultus fieret a populo. **E**t cum esset bethaniam in domo simonis leprosi et recumberet. uenit mulier habens alabastrum unguenti nardi spicati pretiosi. & fracto alabaistro effudit super caput eius. Erant autem quidam indigne ferentes intra semetipsos & dicentes. Ut quid perdat ista unguenti facta est? Poterat enim unguenti istud ueniri dragm plus quam trecentis denariis et dari pauperibus; & fremebant in eam. Ihs autem dixit. Sinite eam. Quid illi molestum est? Bonum opus.

an. clvi
m. cclxxiii
l. cclx
p. xx.
l. xlviii

operata ē in me. Sēpenum pauperes habetis uobcū.
 Et cū uolueritis potestis illis benefacere. me aut n̄ sēp
 habetis. **Q**uod habuit hæc fecit. p̄uenit ungere
 corpus m̄m in sepultura. Am̄ dico uob. ubi cūq. p̄dicatū
 fuerit euangeliū istud in uniuersū mundū. & qd̄ fecit
 hæc narrabit in memoria eius. **E**t iudas scariothes
 unus de duodecim. cecidit ad summos sacerdotes. ut p̄
 deret eū illis. Qui audientes gausisunt. Et p̄miserunt ei
 pecuniā se daturus. Et querebat quomodo illū oportune
 traderet. Et primo die azimorū quando pascha im
 molabant. dicunt ei discipuli. Quo uis eamus. & p̄pare
 mus tibi ut manduces pascha. **E**t mittit duos ex dis
 cipulis suis. et dicit eis. It̄ in ciuitatē & occurrat uob
 homo lagoenā aque baiulans. sequimini eū. Et quo cūq.
 introierit. dicite domino domus. Quia magister dicit.
Vbi est refectio mea. ubi pascha cū discipulis meis man
 ducem. **E**t ipse uob demonstrat cenaculū grande
 stratū. et allic parat nob. Et abier̄ discipuli ei. & ue
 ner̄ in ciuitatē. Et inuener̄ sic dixerat illis. & parauer̄
 pascha. **V**espere autē facto. uenit cum duodecim.

R. clviii
 T. llii
 m. cclxxvii
 φ. xcvi.

R. clx
 T. ii
 m. cclxxviii
 l. cclxiii.

R. clxi
 T. iii
 m. cclxxiiii
 φ. exxi
 l. lxxii.

et discumbentibus eis. et manducantibus ait ihs. **A**m dico

uob. quoniam unus ex uobis me tradet. qui manducat mecum. **A**lli

coeperunt contristari. et dicere eis singillatim. Numquid ego?

Qui ait illis. Unus ex duodecim. qui intingit mecum manum in
catino. Et filius quidem hominis uacat. sic scriptum est de eo.

R. clxiii
T. clxxi
M. clxxiii
L. clxxv

Ut autem homini illi. pro quo filius hominis tradatur. Bonum ei

erat. si non esset natus homo ille. **E**t manducantibus illis

R. clxv
M. clxxviii
L. clxxvi
P. clxx
L. clxx

accepit ihs panem. et benedixit. fregit et dedit eis. et ait.

Sumite. hoc est corpus meum. **E**t accepto calice. gratias

agens dedit eis. Et biberunt ex illo omnes. et ait illis. Hic est

sanguis meus noui testamenti. qui pro multis effundetur.

Am dico uob. Quia nunc bibam de genimine uitis. usque in diem

illum cum illud bibam nouum in regno dei. **E**t in memento dicitur. exierunt

R. clxxvii
M. clxxviii
L. clxxviii

in montem oliuorum. **E**t ait eis ihs. Omnes scandalizate

uobis in nocte ista. quoniam scriptum est. **P**ercutiam pastorem. et

R. clxxviii
M. clxxviii
L. clxxviii

dispersentur oues. Sed postea quando surrexero. praecedam

uos in galileam. **P**etrus autem ait. Et si omnes scanda-

lizati fuerint. sed negabo. **E**t ait illi ihs. **A**m dico tibi.

qui tu hodie in nocte hac prius quam bis gallus uocem

dederit. ter me es negaturus. **A**lle amplius.

R. clxxxi
T. clxxxi
M. clxxxi

loquebatur. Et si oportuerit me simul cum mortibus
ante negabo. Similitur autem omnes dicebant. Et tuenunt

in pedum. cui nomen gethsemani. Et ait discipulis suis.
Sedete hic. donec orem. Et adsumit petrum et iacobum
et iohannem secum. et coepit pauere et tremere. Et ait illis.
Tristis est anima mea usque ad mortem. sustineate hic. et uigilate.

Et cum processisset paululum. incidit super terram. et orabat ut si fieri
posset. et transiret ab eo hora. et dixit. Abba pater. omnia
possibilia tibi sunt. transfer calicem hunc a me.

Sed non quod ego uolo. sed quod tu. Et uenit. et inuenit eos dor-
mientes. et ait petro. Simon dormis. non potuisti una
hora uigilare. Vigilate et orate. ut non intretis in
temptationem. Spiritus quidem promptus. caro uero infir-
ma. Et iterum abiens. orauit eundem sermonem dies.

Et reuersus denuo inuenit eos dormientes. erant enim
oculi illorum grauati. Et ignorabant. quid responde-
rent ei. Et uenit tertio. et ait illis. Dormite iam.
et requiescite. Sufficit uenit hora. et tradet
filius hominis in manus peccatorum. Surgite.
eamus. Ecce qui me tradet. prope est. Et adhuc eo

m. clxxii
m. cccxi
l. cclxxxiii
p. clxi

m. clxxiii
m. cccxi
p. clxi

m. clxxvi
m. cccxi
l. cclxxxii
p. clxi
xlxi

m. clxxviii
m. cccxi
p. clxi

m. clxxx
m. cccxi
p. clxi

loquente. uenit iudas scarioth unus ex .xii. & cū illo
turbamulta cū gladiis et lignis a summis sacerdo
tib; & scribis & seniorib; **D**ederat autē tra
ditor ei signū eis dicens. Quē cūq; osculatus fuero.
ipse ē tenete eū. & ducite. **E**t cū uenisset. statim
accedens ad eū. ait. Rabbi. & osculatus est eum.

A tili manus iniecerunt in eū. & tenuerunt eū. **V**nus autē
quidā decircūstantib; educens gladiū. percussit ser
uū summi sacerdotis. & amputauit illi auriculam.

Et respondens iis. ait illis. In quā adlatrone existis
cū gladiis & lignis. comprehendere me? **C**otidie erā
apud uos in tēplo docens. et nūc me tenuistis. Sed ut
impleantur scripturæ. **T**ūc discipuli ei relin
quentes eū. omēs fugerunt. **A**dulescens autē quidā
sequebatur eū amictus sindone supnudo. & tenuerunt
eū. At ille reiecta sindone. nudus p̄ fugit ab eis.

Et adduxerunt in eum ad summū sacerdotē. et conuenerunt
omēs sacerdotes. et scribæ. et seniores. **P**etrus autē
a longe sequutus ē eū. usq; intro in atriū summi sacer
dotis. & sedebat cū ministris. & ad faciēbat se ad ignē.

R. clxxxviii
T. lxxxiii
m. ccc. vii
p. clxxiii.

clxxxii
ccc
clxxxvi

lxxxiii
ccc
clxxxvii
clx.

clxxxiii
ccc
clxxxviii
clx.

clxxxv
ccc
lxxxvi
ol.

lxxxvii
ccvi
xc.
xii

R. clxxxviii.
T. ^{II}cccviii.
Lccc.

Summi uero sacerdotes & omne conciliū querebant
aduersus iūm testimoniū ut eū morti traderent. nec
inueniebant. Multi enim testimoniū falsū dicebant
aduersus eū. et conuenientia testimonia non erant.

R. cxc
T. ^{VI}cccviii.
Lccc.

Et quidā surgentes falsū testimoniū ferebant aduer-
sus eū dicentes. Qm̃ nos audiui^a eū dicentē. Ego dis-
soluā tēplū hoc manu factū. et p̃ triduiū aliud n̄ manu
factū edificabo. **E**t non erat conueniens testimo-
niū illorū. Et exsurgens sūmus sacerdos in medium.
int̃rogauit iūm dicēs. N̄^a respondes quicquā ad ea que
tibi obiciunt^r ab his. Ille autē tacebat. et nihil respondit.

XIII

Rursū sūmus sacerdos int̃rogabat eū. & dicēs. Tu es xpi
filius benedicti. **I**us autē dixit illi. Ego sum. Et uide-
bitis filiū hominis ad extris sedentē uirtutis. & ue-
nientē cū nubib; celi. **S**ūmus autē sacerdos scindens
uestimēta sua. ait. Quid adhuc desideramus testes.

R. cxc
T. ^{VI}ccc.
Lccc.

Audistis blasphemiam. quid uobis uidetur. Qui om̃s con-
demnauer̃ eū cē rāi mortis. **E**t coeper̃ quidā conspu-
ere eū & uelare faciē eī. et colaphis eū cedere. & di-
cere ei. **P**rophetiza. Et ministri alapis eū cedebant.

R. cxc
T. ^{III}ccc.
Lccc.
Φ. c. l.

R. cxc
T. ^Iccc.
Lccc.
Φ. lxxviii.

R. cxciii
T. ^{II}ccc.
Lccc.
Lccc.

Et cum esset petrus in atrio deorsum uenit una ex ancillis summis sacerdotis. Et cum uidisset petrum calefacientem se aspiciens illum ait. ^aEt tu cum in nazareno eras. ^eAt ille negauit dicens. Neque scio neque noui quid dicas.

Et exiit foras ante atrium. et gallus cantauit. Rursus autem cum uidisset illum ancilla coepit dicere circumstantibus. ^aQuia hic ex illis est. At ille iterum negauit. Et post pusillum.

rursus qui circumstantes dicebant petro. Vere ex illis es nam et galileus es. Ille autem coepit anathematizare et iurare. ^aquia nescio hominem istum quem dicitis. Et statim iterum gallus cantauit.

Et recordatus est petrus uerbi quoddixerat ei ius prius quam gallus cantaret bis. ter me

negabis. et coepit flere. **E**t confestim mane consiliu facientes summi sacerdotes cum senioribus et scribis

et uniuerso concilio. **V**incentes in ihm duxerunt et tradiderunt pilato.

Et interrogauit eum pilatus. Tu es rex iudeorum. At ille respondens ait illi. Iudeis.

Et accusabant eum summi sacerdotes in multis. Pilatus autem rursus interrogauit eum dicens. Non respondes quicquam. Vide in

quantis te accusant. Insuper autem amplius nihil respondit.

R. cxxviii.

T. l.

m. ccc. xiiii

L. ccc.

phi. lxxvi.

R. cci

T. l.

m. ccc. xxi

phi. clxxx

T. cxxii.

R.
m. cccii
T.
m. cccxxii
L. cccxiii.

ita ut miraretur pilatus. **P**er die autem festum dimittere
solebat illis unum ex multis. quemcumque petissent. **E**rat autem
qui dicebatur barabbas. qui cum seditionis esset uindictus. qui
in seditione fecerat homicidium. Et cum ascendisset turba.
coepit rogare sic sepe faciebat illis. Pilatus autem respon-
dit eis. & dixit. Vultis dimitte uobis regem iudeorum?

Sciebat enim quod pro uindicta tradidissent eum summi sacerdotes.

Pontifices autem concertauerunt turbam. ut magis barabbam
dimitteret eis. **P**ilatus autem iterum respondens. ait illis.

Quid ergo uultis facere regi iudeorum? **A**t illi iterum elao-
mauerunt. crucifige eum. **P**ilatus uero dicebat eis. Quid
enim malis fecit? **A**t illi magis clamabant. crucifige eum.

Pilatus autem uolens populo satisfacere. dimisit illis barabbam.
Et tradidit illum flagellis cesus. ut crucifigeretur.

Milites uero duxerunt eum intro in atrium praetoris. & conuocant
totam cohortem. et induunt eum purpura. Et imponunt ei
plattentes spine coronam. & coeperunt salutare eum. **A**uerex
iudeorum. Et percutiebant caput ei harundine. et conspu-
bant eum. etponentes genua adorabant eum. **E**t postquam
inluserunt ei. exuerunt illum purpura. et induerunt illum uestimentis

R.
m. ccciii
T.
m. cccxxv.
L. cccx.
P. clxxxiii.

R.
m. ccvi
T.
m. cccxxviii
L. cccxiii
P. cxvi.

R.
m. ccviii
T.
m. cccxxx
L. cccxxx

R.
T.
m. cc
P. clx

R.
m. c
T.
m. c
L. cc
P. cl
T. c

R.
m. c
T.
m. cc
P. cl
T. cl

sis. & educum illū ut crucifigerent eum. **E**t anga-
ria uerū p̄t euntē quēpiā simonē cyrenēum. ueniēte
de illa patrē alexandri & trusi. ut tollerēt crucē ei.

Et p̄ducunt illū in golgothā locum. quod est in p̄tātū
caluariae locus. **E**t dabant ei bibere myrratū ui-
num. & non accepit. **E**t crucifigentes eū. diuiserunt
uestimenta ei. mittentes sorte sup̄ eis. quis. quid tolleret.

Erat autem hora tertia. & crucifixerunt eum.
Et erat titulus causae ei inscriptus. rex iudaeorum.

Et cū eo crucifigunt duos latrones. unum ad dextris. & aliū
ad sinistris eius. **E**t adimpleta ē scriptura quae dicit.

& cū inquis reputatus est. **E**t p̄t euntes blasphe-
mabant eū mouentes capita sua. & dicentes. Vach.
qui destruit tēplū. & in trib; dieb; edificat. Saluū fac
te metipsū. descendens de cruce. **S**imilit̄ et summi sa-
cerdotes ludentes ad alter utrū. cū scribis dicebant.

Alios saluos fec. seipsū n̄ potest saluū facere. **X**p̄s rex
i. & descendat nunc de cruce. ut uideamus & credamus.

Et qui cū eo crucifixi erant. conuiciabantur ei.

Et facta hora sexta. tenebrae factae s̄ p̄ totā terram.

R. m. cc. x.
T. m. ccc. xxx. ii.
L. ccc. xxiii.
P. ccc. xlii.
R. m. ccc. xlii.
T. m. ccc. xxx. iiii.
L. ccc. xxi.
P. cci.

R. m. cc. x.
T. m. ccc. xxx. i.
L. ccc. xvii.
P. ccc. xlii.
R. m. cc. xlii.
T. VI.
m. ccc. xxx. iiii.

R. m. ccc. x.
T. m. ccc. xl.
L. ccc. xxvii.

R. m. cc. xxi.
T. m. cc. xli.

usque in horā nonā. **E**thorā nonā exclamauit
in suā uocem magna dicens. Heloi. heloi. lema sababani.
quod est interpretatū. dñm. dñm. ut quid dereliquisti me?

Et quidā de circumstantib; audientes dicebant. Ecce
helica uocat. **C**urrens autē unus & implens spongiā
aceto circumponensq; calamo. potū dabat ei. dicens.

Sintē. uideamus. si ueniat helica addeponendū eū.

In suā autē missa uocem magna. expirauit. **E**t uelum
tēpli scissum est in duo. a summo usq; deorsum.

Videns autē centurio qui ex aduerso stabat. quia sic
clamans expirasset. ait. Verē homō hic. filius dī
erat. **E**rant autē et mulieres de longe aspicientes.
inter quas erat maria magdalenae. & maria iacobi
minoris. et ioseph mat. & salomae. Et cū eē in gali
lea sequebantur eū. et ministrabant ei. Et aliae
multae quae simul cum eo ascenderant hierosolimā.

Et cū iam sero eē factū. quia erat parasceue quod
ē ante sabbatū uenit ioseph ab arimathia nobilis
decurio. qui ipse erat exspectans regnū dī.

Et audacter introiit ad pilatū. & petiit corpus ihu.

R. m. cc. xxii.
T. m. cc. xlii.
L. cc. xxiii.

R. m. cc. xxiii.
T. m. cc. xliii.
L. cc. xxiiii.
P. cc. v.

R. m. cc. xxv.
T. m. cc. xlv.
L. cc. xxvi.

R. m. cc. xxvii.
T. m. cc. xlvii.
L. cc. xxviii.
P. cc. vi.

R. m. cc. xxvii.
T. m. cc. xlvii.
L. cc. xxviii.
P. cc. vi.

Pilatus autem mirabatur. si iam obisset. Et accersito centurione. interrogauit eum si iam mortuus esset. Et cum cognouisset a centurione. donauit corpus ioseph. **I**oseph autem mercatus sindonem. et deponens eum in uoluit in sindone. et posuit eum in monumento quod erat excisum de petra. Et aduoluit lapidem. ad ostium monumenti. **M**aria autem magdalenae. et maria ioseph. aspiciebant ubi poneretur.

Et cum transisset sabbatum. maria magdalenae. et maria iacobi et salome emerunt aromata. ut uenientes unguerent eum.

Et ualde mane una sabbatorum ueniunt ad monumentum. orto iam sole. Et dicebant ad inuicem. Quis reuoluet nobis lapidem a ostio monumenti. Et respicientes. uiderunt reuolutum lapidem. Erat quippe. magnus ualde. Et introeuntes in monumentum. uiderunt iuuenem sedentem in dextris cooperatum stola candida. et obstupuerunt. **Q**uid dicit illis. Nolite

expauescere. Inm̄ quæritis nazarenū cru-
cifixum. surrexit. non est hic. Ecce locus. ubi
posuerunt eum. Sed ite. dicite discipulis
eius & petro. qui præcedit uos in galileam. Ibi eū
uidebitis. sicut dixi uobis. **A**llie exeuntes
fugerunt de monumento. Inuaserat enim eas
tremor & pavor. & nemini quicquā dixerunt.
timebant enim. Surgens autē mane prima sab-
bati. apparuit primo mariæ magdalenæ. de
quæ eiecerat septem daemonia. Illa uadens
nuntiauit his quicum eo fuerant. lugentibus &
fletibus. Et illi audientes quia uiueret &
uisus eēt ceteris. non crediderunt. Post hec autē
duobus ex eis ambulanti. ostensus ē in alia effi-
gie euntibus in uillam. Et illi euntes nun-
tiauērunt ceteris. nec illis crediderunt.

in. cc. xxxiii.

Solus.

Nouissime. recubentibus illis undecim. appa-
ruit & exprobrauit incredulitatē illorum.
& duritiā cordis. Quia his qui uiderant eū
resurrexisse. non crediderunt. Et dixit eis.

E. untes in mundum uniuersum. p̄dicare euāgē-
 gelium omni creaturae. Qui crediderit &
 baptizatus fuerit. saluus erit. Qui uero non
 crediderit. condemnabitur. Signa autē eos
 qui crediderint. haec sequentur. In nomine
 meo daemones eicient. Linguis loquentur
 nouis. serpentes tollent. Et si mortiferū
 quid biberint. non eos nocebit. Super egros ma-
 nus inponent. et bene habebunt. Et dñs
 quidem ^{ih̄s} post quā loquutus ē eis. ad sūptus
 ē in celū. et sedit ad extrēmū dī. Illi autē
 p̄fecti p̄dicauerunt ubique. dñō cooperan-
 te & sermonem confirmante. sequentib;
 signis.

115.

DŌ GRATIAS. EXPI
 SCM EVANGELIUM.
 SCMD MARCUM.

INCIPI. ARGUMENTUM. SEC. LUCAM.

Lucas syrus antiochensis. arte medicus. discipulus aptorum.
 postea paulum sequutus. usque ad confessionem eius seruientis domino
 sine crimine. Nam neque uxorem unquam habens neque filios. Lxxa
 & iii. annorum obijt in bithynia plen^{us} spiritu sancto. Qui cum scripta
 essent euangelica per mattheum quidem in iudea. per marcum autem in italica
 sancto instigante spiritu in achaie paratib; hoc scripsit eug^{en}ium. sig-
 nificans & cum ipse in principio ante alios esset descripta. cui
 extra ea quae ordo euangelice dispositionis exposcit. ea
 maxime necessitas laboris fuit ut primū grecis fidelib;
 omni prophetatione uenturi incarnati christi manifestahuma-
 nitatis. ne iudaicis fabulis adtentis in solo legis desiderio te-
 nerent. ne thereticis fabulis & stultis sollicitationibus
 seducti excederent a ueritate. Et laborare & itaque per quam ne-
 cessariae statim in principio supersit ab hominis nativitate quae est.
 initium euangelii promissus domini in uerbo christi. et fuit socius ad perfectionem
 perit. ite inductionis baptismi atque passionis socius cuius perfectio
 dispositionis exemplū meminit malachiel propheta unus
 de xii. deinde ipse lucas scripsit ad aptos. per hunc iohannis
 euangelista scripsit apocalypsim in insula patmos.
 deinde eug^{en}ium in asia. EXP.

253

126

INCIPUNT .CAPIT. SEC. LUCAM.

Zacharias uiso angelo q̄ n̄ credidit obmutuit. elisabeth
uxor eius concepit. maria quoq. de spu sc̄o cū concepisset
salutauit elisabeth. Elisabeth saluat. pphetauit &
peperit. & ut nom̄ filius sit ioh̄is zacharias scripsit loquu
tus est. ac filiū p̄iturū antedn̄m pphetauit. postea quā
peperit maria iū infantē in p̄sepioposuit. quē in
pastores iuxta angeloz indicia inueniunt. quique
octauadie circumciditur.

Simeon iustus xpm̄ manib; sup̄tū benedic̄. anna pph̄.
inducamulta de xp̄o pphetat. ius annoz duodeci intē
plo cū doctorib; legis inuentus. in patris eē oporere p̄nuntiat.

Anno x̄o. tiberi cesaris pilato curante. ioh̄ bap̄t penit
p̄dicat. et fortiorē xp̄m̄ uenturū designat. quā bapti
zato colubę figuram sp̄s sup̄rascendit. uox & iū de
celo filiū dī indicat quē putabant filium ioseph.

Ductus in desertū in x̄l dieb; ieiunauit. & ad diabolo
tēptat uenit. reuersus in galileā docet sabbatū in syna
goga egressus esaiam se signare. ac nullū pphetā in
patria succd̄c acceptū. de quac̄ et t̄is apud capharnaum

hominē ad demonio sabbatis liberat. & socrū symonis
a febris; & multos male habentes curat. & demonice
se confitentia increpat. de nauī alloquit̃. de quacūq;
ces multos capifacit. ubi & cum petrum iohannē
& iacobū elegit. leprosum mundat. in deserto orat.

V **P**aralyticū dū misit sup̃ tellū ius a peccatis & ab infirmitate li-
berat. leui publicanū seq̃uit̃. apud quē murmurantib;
phariseis cenans dicit sanis n̄ eē opus medicū. et de ieiunio
disputans. parabolā panis & utrum ponit. spicas uel
lentib; discipulis panes ppositiones cōmemorat. ho-
minē manū aridā habentē sabbatis curat. in oratione
prodat. ap̃tis elegit. turbas alloq̃t̃ beatitudinē aliorū
& aliorū infelicitatē pmittens. parabolā pferens. de
ducatu ceci. et magistri et discipuli. et fistuce in oculo
ut trahis. & arboris boni fructus uel mali. & hominē q̃
domū sup̃ petram uel sup̃ harenā aedificauit.
VI **C**enturionis puerū curat. uiduē filiū resuscitat. ioh̃s dis-
cipulos mittit in celū. et xp̃s de iohanne loquit̃. subnectens
similitudinē puerorū in foro sedentū. mulier peccatrix
lacrimis pedes xp̃i lauat & unguit̃. pp̃ quā parabola dr̃

creditoris q̄ parū uel multū concedit. in itinere sequentib; se-
turbet mulierib; que curat gerant. similitudinē seminantis
dic. cui seminibonā trā uel petrosū cecidit. lucernā n̄ sub uas
sed supcandelabrū poni. matrē et fr̄r repudica. nauigant
p̄ somnū tēpestatē sedat. hominē a maledictione liberat.

Iarī filiū dūre & resuscitare. mulierē apfluuioliber. puellā uiuif.

Mittens discipulos p̄dicare. data eis omnipotestate q̄b; herode
mirante reuerfisi inde festo x. panib; & duob; piscib; .i. uiroz
satiat. interrogans quē se dicerent turbe. apetro xp̄s decla-
rat. & manet abnegans omnib; crucē tolli & se in seq̄. designans
eē illic q̄ mortē n̄ gustaret ante uisionē gloriæ eius.

In montē ad sūptū petro iohanne & iacobo xp̄s transfiguratur.
in mōisē & heliū uisus. ubi tria tabnaculā debere fieri dic.
& nube obumbrant. ac uox celestis filiū declarat. puerū luna
ticuliberat. ac se tradi habere p̄nuntiat. & cogitantes disci-
pulos q̄ seoz maiorē & instrunt. ac n̄ phibendū q̄ in nomine suo
iustitiē faciat. a samaritanis n̄ recipit. & uolentes apostolos
ignē sup eos descendere increpat. seq̄ uolenti se n̄ habere
ubi caput reclinet p̄dic. alterū tam ipse & uā patris morte
in mīssā ad sequendū eligit. & alio uolenti suis primū re-
nuntiari. aratoris figurā ponit retro respicientis.

x

Eligit lxxii. quos mittit ad p̄dicandū. ipse ū in crepat ciuitates
 & reuersos discipulos. ex tō die feliciores q̄d eoz nomina in celo
 eēt scripta. ob quā rē gr̄a agn̄ patri q̄d bona sint paruulis re
 uelata. & om̄i sibi a patre tradita manifestat. quē nēminē nisi
 filiū nosse declarat. beatos q̄ oculos qui uiderint id q̄d p̄phetis
 n̄ ē tigit. a legi p̄rito tēptatus. in mandata quē fieri p̄cepit dñs. pa
 rabolā uulnerati. quē leuita & sacerdos p̄tereunte samari
 tān colligit. apud martham mariae partem conlaudat.

xi

Post orationē p̄p̄riā docet orationē. & parabolā ponit ei q̄ p̄p̄tēdiū
 dat postulanti panē. petendū ē. querendū ē. pulsandū. exēplū
 afferens. demoniū eiciens. in principē demoniorū idē pharisei
 opinantes destrux. beatos q̄ dic̄ q̄ audiunt uerbū & custodiunt.
 dan̄ signū ionē & reginē austru. & in neuitas in iudicio dic̄ fore
 beatos. & lucernā sup̄ candelabrū poni. & q̄d oculus sit lucerna
 corporis. apud phariseū inuitatus lauandū potius q̄d intus ē.
 elemosinis p̄nuntiat. increpat multos phariseos & legi doctores.

xii

Pharisei uolentib; cū eo contendere. discipulos palā docet ut eoz
 fallaciā caueant & eū timeant q̄ potest p̄ morte in gehennā mit
 tere. & plures ēē discipulos. u. passerib; di pondi uidentib;
 & negantē se negaturū. ex p̄ccanti in sp̄sco n̄ remittendū.

& nō cogitari dū qd ad phensu loquat̃. petent̃ res pondit se
 nō ēē diuīōre hereditatis. similitudinē ēē cum multanatar̃ cui
 animae eadē nocte periret̃. ac docet̃ exēplis nō cogitandū de
 crastino. faciendāq̃ elemosinā omnib; uenditis. & uigilandū
 dic̃ petro felice ēē bonū dispensatōrē. in dēdīc ignē mittere
 sup̃ trā n̄ pace. Turb quoq̃ dic̃ qd faciem celici cognoscerent. tē
 pora n̄ intelligerent. quos monet ut dū in uia eēt̃ reciliarent̃
 aduersario. nō reclusi n̄ exirent donec nouissimū quadrantē redderent.

Cume in uentiatu fuisse & galileos occisos. monē legendā p̄nitentiā.
 parabolā ficulneq̃ subiungem. quā dñs cū infructuosā uellē
 excidi. cultor statim postulauit. cū muliere annis xiiii. curuā
 erexisset. indignante archisr̄ nagugū increpat. unde simi
 litudinē graminis ap̄i subiungit. ex qua arbor maior holerib;
 nascit̃. Et fermt̃ qd absconditū mulier in farina. Quā introcat̃
 pangustū ostiū necludat̃. pharis̄is ei dicentib; qd herodes
 eū uellē occidere. dicit eum uulpem. et prophetam extra
 hierusalem non perire. & increpat hierusalem.

S abbas curat̃ hidropicū. discubendi dat ordinē. inuitantē
 h̄ occidit̃ a pauperes pascere. similitudinē iungens hominis
 q̃ excusantib; inuitatis. caecos. claudos. debiles uocauit.

& turbas deplacatis. hortat omne affectione p[ro] se relinquenda. parabola componens turrem aedificare uolentis & regis.

xv

Sal facuū eē n[on] debere. miar murantib; pharisis de conuiuio pastoꝝ. dat similitudinē pastoris. p[ro]p[ri]etate uē. xxiui. relinq[ui]tis. & mulierē quae unā dragmā inueniens gaudet. sed & hominis q[ui] duob; filiis suis substantiā diuisit. ex q[ui]b; unior p[er]dige egit p[er] q[ui]ntulus occidit. de dispensatore p[er]digo q[ui] sapienter fecit. et deo exēplis hortat[ur] operandū. et t[er]ti[us] idem sēp phariseos increpat. legē & p[ro]phetas usq[ue] ad ioh[ann]m d[omi]n[us]. ac moecharreū ostēdit. qui suā dimissa alterā accepit uxorem. & ab alio dimissā ducit.

xvi

Parabolā de diuitib; & lazaro. & nec minimū de credentib; scandalizandū atq[ue] omnia accepta fr[atr]i remittendū. & q[ui]d fides ut granū sinapis transferat arborē mori. in mare quoq[ue] feruatiū debitū exhibendū. & lep[ro]si curantur ex q[ui]b; unus reuersus in m[en]te seq[ui]t[ur] gr[ati]a agens d[omi]n[u]m. intrans eē regnū d[omi]ni. regnū autē p[ro]p[ri]ū iuxta exēplū noe. ut loth subito uenire. ac tunc aliū ad sumi & aliū relinq[ui]. & ubi fuerit corpus illic aq[ui]le. similitudinē uidue rogantis & iudicis iniq[ui]. & duor[um] in tēplo orantiū. et infantes n[on] phibendos. similitudo diuitis & camelus facilius p[er] forā[m] acus transiit. & omnia hic relinquenda.

xvii

Cum discipulis aduentura sibi indicat & cecū mendicantē curant. Zacheū conlaudat. dimidia substantiā pauperib; offerentē. & similitudinē de eo qui x. mnas. curas ad regē seruis suis distribuit. & de exco[m]m[un]ic[ati]o[n]e eor[um]

. que eū regē recusauer. sup pullū a sine sedit. et sup hier tm fleuit.
 & uentura ei p dīc. ibi de tēplo mensas euerit. & uendentes colūbas
 eiecit. pharisaeos interrogans in q potestate hec facere. de baptismo
 iohis interrogat. parabola subiungens ei quicū seruos misisset ad uinea.
 postea filiū misit. & de lapide aedificamibus reprobato.

III **T**emptat de tributo respondit. de muliere que xii uiros habuit. addidit
 de se interrogans quomodo xpi filius dā eō. cū eū ipse dnm dicat. &
 mon & ob scribis cauendū. uicū laudat que in denario duce minuta
 misit. de tēpli structura. et de futura psequutione. et de extirpatione & fine
 scī. de aduentu xpi in maiestate & similitudine ficulne. & mon & uigilandū.

VIII **D**e azari mox die ad ppinqntē. iudas demonere plenus. de tradendū tēpus
 pecunie sibi pmissa. & discubentib; se cū discipulis sacramtū panis
 & calicis ostendit. ac traditorē designat. certantib; de gradu eū p fē
 q ministrat. & petro dīc qd eū eō negaturus. ac monitis discipulis ut uen
 ditouesamto emanet gladiū. p qd ad montē oliuē. q cū orasset discipuli exierat
 dormientes.

X **A**ntecedente iuda uenit turba & osculo tradit xps. & petrus auriculā
 seruo absceidit. dū tōiū ad domū principis sacerdotū petrus ibi. ē. negauit.
 xps deludit. interrogatus a iudeis a pilato & ab herode. ac tunc in amicitia
 pilatus & herodes redeunt. barabbas dimittit. & ius iudeis sufficiens
 tradit. q plangentib; eū mulierib; ut se se magis plangerent dī. xii.

Et in latrones fixus. ac etipotū accepit. titulo rex designat.
 a quo unus ex latronib; credens ad paradysū ducit. ab hora vi.
 usq. ad nonā dies obscuratus ē. Et in usq. emittente uelum
 tēplis cū fūit. quibus uisit centurio & qui caderant. dñm
 magnificant. ioseph postulat corpus & sepelit. qđ mulieres
 relinquentes n̄ inueniunt.

xx

Nuntiant mulieres angelorū uisionē. nec credunt discipuli.
 euntes duo ad eccellū in panis fractione xpm agnoscunt.
 & reuersis discipulis indicant. quib; in apparuit & plagas
 non credentibus ostendit. ac piscem ac fauū edendū accepit.
 allaquitur apostolos. & cor eorū aperit ad intelligendū
 quod hoc conpatio postuerit. Et illic eorū donec in eos
 ueniret & iustus ammonuit. Tunc benedixit eos & recessit.
 reliquitque laudantes dñm in templo.

EXPLICIT CAPITULUM.

QUIDEM MULTI CONATIS ORDINARE

narrationē quæ in nobis cōpletur rerū. sic tradiderunt nobis quæ ab initio ipsi uiderunt. et ministri fuerunt sermonis. uisum est & mihi adsequuto a principio omnibus; diligenter ex ordine tibi scribere optime theophile. ut cognoscas eorum uerborum de quibus eructus es ueritate.

Fuit in diebus herodis regis iudee sacerdos quidam nomine zacharias de uice abia. et uxor illi de filiabus aaron. & nomen ei elisabeth. Erant autem iusti ambo ante dominum. incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus domini. sine querela. Et non erat illis filius. eo quod et elisabeth sterilis. & ambopcessissent in diebus suis. Factum est autem cum sacerdos iofungeretur zacharias in ordine uicissus ante dominum. secundum consuetudinem sacerdotum sorte exire ut incensum poneret & ingrederetur in templum domini. Et omnis multitudo erat populi orans foris. hora incensi. Apparuit autem illi angelus domini. stans ad extrinsecus altaris incensi. Et zacharias turbatus est uidens. et timor intravit super eum. Atque ait illi angelus. Ne timeas zacharia. quoniam exaudita est deprecation tua. Et uxor tua elisabeth pariet tibi filium.

& uocabis nomen eius iohannem. Erunt gaudium tibi et exultatio.
 & multi in natiuitate eius gaudebunt. Erunt enim magnus coram
 domino. et uinum & siceram bibet. Et spiritus sanctus replebitur adhuc
 ex utero matris sue. & multos filiorum inter conuertet ad
 dominum dominus ipse. Et ipse precedet ante illum in spiritu & iustitie
 helix. ut conuertat cor de patrum in filios. et incredibiles
 ad prudentiam iustorum. parare domino plebem perfectam.

Et dixit zacharias & angelus tui. Unde hoc sciam? Ego enim
 sum senex. et uxor mea processit in diebus suis. Et respon
 dens angelus. dixit ei. Ego sum gabriel qui adsto ante dominum.
 & missus sum loqui ad te. et haec tibi euangelizare.

Et ecce eris tacens. et non poteris loqui usque in diem quo hec
 fiant. pro eo quod non credidisti uerbum meis quae implebuntur
 in te pro suo. Erantque plebs expectans zachariam. & mi
 rabantur quod tardaret ipse in templo. Egressus autem.
 non poterat loqui ad illos. & cognouerunt quod uisionem ui
 didisset in templo. Et ipse erat inuens illis. et permansit
 mutus. Et factum est ut impleti esset dies officii eius. abiit in
 domum suam. Post hos autem dies concepit elisabeth uxor
 eius. & occultabat se mensibus. & diebus. Quasi fecerunt dies.

L. II.
m. III.

L. III.
sol.

indiebus quibus respexit auferre obprobrium in homines.
In mense autem sexto missus est angelus gabriel ad civitatem galilee cum nomine nazareth ad virginem desponsatam viro cuius nomen erat ioseph de domo david. et nomen virginis maria.
Et ingressus angelus ad eam dixit. Ave gratia plena. dominus tecum. benedicta tu in mulieribus. Quae cum audisset turbata est in sermone eius. et cogitabat quid esset ista salutatio. Et ait angelus ei. Ne timeas in maria. invenisti enim gratiam apud dominum. Ecce concipies in utero et paries filium. et vocabis nomen eius in iherusalem.
Et dabitur illi dominus deus sedes david patris eius. et regnabit in domo iacob in aeternum. et regni eius non erit finis. Dixit autem maria ad angelum. Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco?
Et respondens angelus dixit ei. Spiritus sanctus superueniet in te. et virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoque quod nascetur semini. vocabitur filius dei. Et ecce elisabeth cognata tua. et ipsa concepit filium in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi quae vocatur sterilis. quia non erit impossibile apud dominum omne verbum. Dixit autem maria. Ecce ancilla domini. fiat mihi secundum verbum tuum.

Et discessit angelus ab illa. Exsurgens autem maria in diebus
 illis abiit in montana cum festinatione in ciuitate iuda. et
 intrauit in domum zacharie. et salutauit elisabeth. Et
 factum est ut audiuit salutationem marie elisabeth. exul-
 tauit in fante in utero eius. Et repleta est spiritu sancto elisabeth.
 exclamauit uocem magnam et dixit. Benedicta tu in muli-
 eres. et benedictus fructus uentris tui. Et unde hoc mihi
 ut ueniat matrem domini mei ad me? Ecce enim ut facta est uox
 salutationis tue in auribus meis. exultauit in gaudio in fante
 in utero meo. Et beata quae credidit. quoniam perficientur ea
 quae edicta sunt ei a domino. Et ait maria. **M**agnificat
 anima mea dominum. Et exultauit spiritus meus in domino salutari meo.
 Quia respexit humilitatem ancillae suae. ecce enim ex hoc beatam
 me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui
 potens est. et sanctum nomen eius. Et misericordia eius in progenies. et
 in progenies. timens eum. Fecit potentiam in brachio suo.
 dispersit superbos in mentis cordis sui. Deposuit potentes de
 sede. et exaltauit humiles. Esurientes impleuit bonis.
 et diuites dimisit inanes. Suscepit in puerum suum. re-
 cordatus misericordiae suae. Sicut locutus est ad patres nostros.

abraham & semini eius in secula. Mansit autem maria cum illa
 quasi mensibus tribus; et reuersa est in domum suam. Elisabet autem
 impletum est tempus parendi. et peperit filium. Et audierunt
 uicini & cognati eius quod magnificauit dominus misericordiam suam cum
 illa. & congratulabantur ei. Et factum est in die octauo. uenerunt
 circumcidere puerum. & uocabant eum nomine patris sui zacharia-
 ram. Et respondens mater eius dixit. Nequaquam sed uoca-
 bitur iohannes. Et dixerunt illi. Quia nemo est in cognatio-
 ne tua. qui uocetur hoc nomine. Innuebant autem patri
 eius. quod uellet uocari eum. Et postulans pugillarem.
 scripsit dicens. Iohannes est nomen eius. Et mirati sunt uniuersi.

Aptum est autem illi os eius & lingua eius. & loquebatur benedicens
 dominum. Et factum est timor super omnes uicinos eorum. et super omnia
 montana iudee. diuulgabantur omnia uerba haec. Et
 posuerunt omnes qui audierant in corde suo dicentes. Quid
 putas puer iste erit? Et enim manus domini erat cum illo.

Et zacharias pater eius impletus est spiritu sancto. et prophetauit
 dicens. **B**enedictus dominus deus israel. quia uisitauit &
 fecit redemptionem plebi suae. Et erexit cornu salutaris
 nobis. in domo dadi pueri sui. Sicut loquutus est per os sanctorum

qui asceto sunt pphetarū ei. Salutē ex inimicis nr̄is. &
 de manu omniū q̄oder̄ nos. Ad faciendū miām cū patri
 b; nr̄is. et memorari testam̄ti sui sc̄i. Ius iurandū q̄d iura
 uit ad abrahā patrē nr̄m. daturū se nob̄. Ut sine timore
 de manu inimicorū nr̄orū. liberati seruiamus illi. In sc̄itate
 & iustitiā corā ipso. omnib; dieb; nr̄is. Et tu puer pphēta
 altissimi uocaberis. p̄ibi senā me facie dñi parare uias ei.
 Ad dandā sciētiā salutis plebi ei. in remissionē peccatorū
 eorū. Per uiscera misericordie dñi nr̄i. in quib; uisitauit nos ori
 ens ex alto. In luminare his qui in tenebris & in umbra
 mortis sedent. addirigendos pedes nr̄os in uia pacis.
 Puer autē crescebat et confortabatur spū. & erat in deserto
 usq; in diē ostensionis suae. cecidit. Factū ē autē in illis dieb;
 Iuxta edictū a cesare augusto. ut describeret̄ uniuersus
 orbis. Haec descriptio prima facta ē. ap̄side sirie et
 rino. Et uan̄ om̄s. ut p̄ficeretur singuli in suā ciuitatē.
 Ascendit autē et ioseph a galilea de ciuitate nazareth. in
 iudeā ciuitatē dā quae uocāt̄ bethleem. eo q̄d ec̄ de domo
 & familia dā. ut p̄ficeretur cū maria desponsata sibi
 uxore pregnantē. Factū ē autē cū cētib; impletis.

·dies ut pareret. Et peperit filiū suū primogenitū.
et pannis eū inuoluit. et reclinauit eū in p̄sep̄io. quia
n̄ erat ei locus in diuersorio. Et pastores erant in regi
one eadē. uigilantes et custodientes uigiliās noctis sup̄
gregē suū. Et ecce anḡl̄ dñi stetit iuxta illos. & clari
tas dī circūfulsit illos. & timuer̄ timore magno. Et
dix̄ illis anḡl̄. nolite timere. Ecce enī euangelizauob̄
gaudiū magnū. qđ dñs om̄ip̄to. Quia natus ē uobis
hodie saluator. qui ē xp̄s dñs in ciuitate dđ. Et hoc uob̄
signū. inuenietis infantē pannis inuolutū. et positum
in p̄sep̄io. Et subito facta ē cū angelō multitudo mili
tie celestis. Laudantē dñm & dicentē. Gloria in ex
t̄issimis dō. & in terra pax hominib; bonae uoluntatis.
Et factū ē ut discesser̄ ab eis angeli in celū. Pastores lo
quebant̄ ad inuicē. Transeamus usq; bethleem. &
uideamus hoc uerbū qđ factū ē qđ dñs ostendit nob̄.
Et tuener̄ festinantes. et inuener̄ mariā & ioseph. &
infantē positū in p̄sep̄io. Videntes autē. cognouer̄
de uerbo qđ dictū erat illis de puero hoc. Et om̄es
qui audier̄ mirati sūt. & de his quae dicta erant ap̄ pas.

torib; ad ipsos. Maria autē conseruabat omnia uerba.
 hæc. conferens in corde suo. Et reuersi pastores glorifi-
 cantes & laudantes dñm in omnib; quæ audierant & ui-
 derant. sicut dictū ē ad illos. Et post quā consummati
 dies octo ut circūcideret. uocatu ē nomē ei ihs. Quod uo-
 catu ē ab angelo. prius quā in utero conciperet. Et post
 quā impleti sūt dies purgationis ei scdm legē moysi. tuler
 illū in hierlm ut sisterent eū dño. sicut scriptum est
 in lege dñi. Quia omne masculinū adaperiens uulua.
 scdm dñō uocabitur. Et tulerunt hostiā scdm qd dictū ē
 in lege dñi. par-tur-turū. aut duos pullos colūbarū.

11

Et ecce homo erat in hierlm. cui nomē simeon. Et homo
 iste iustus & timoratus expectans consolationē iert. &
 sps sc̄erat in eo. Et responsū acceperat a spū sc̄o. nūsu-
 rū se mortē. nisi prius uideret xp̄m dñū. Et uenit
 in spū in tēplū. Et cū inducerent puerū ihm parentes
 ei ut facerent scdm consuetudinē legis p̄eo. & ipse
 accepit eū in ulnas suas. & benedix dñm & dixit. Nunc
 dimittis seruitū dñe. scdm uerbū tuū in pace. Quia
 uider̄ oculi mei salutare tuū. qd parasti antefaciē

omniū populorū. Lūm ad reuelationē gentiū. &
gloriā plebi tuerit. Et erat pater eius & mater mirantes
super his quae dicebant de illo. Et benedixit illis firmēon. &
dixit ad mariā matrē eius. Ecce positus ē hic in ruinā &
resurrectionē multorū inuit. & in signū cui contradicetur.
Et tūc ipse animā pertransibit gladius. ut reuelentur
ex multis cordibus cogitationes. Et erat anna prophetis
sa filia phanuel. de tribu iser. Haec pepererat in
diebus multis. et uixerat cū uiro suo annis xii. a uirginitate
sua. Et haec uidebat usque ad annos lxxxiii. quae
nō discedebat de tēplo. ieiunans & obsecrationib; seruiens
nocte ac die. Et haec ipsa hora supueniens confitebatur
dño. et loquebatur de illo omnib; qui expectabant
redemptionē hierlm. Et ut perficeret omnia scdm legē dñi.
reuersi sunt in galileā in ciuitatē suā nazareth. Puer
autē crescebat et confortabatur plenus sapientia. & gratia
dierat in illo. Et habuit parentes ei per omnes annos in
hierlm. in die sollemnis pasche. Et cū factus ē annorū xii.
ascendentib; illis in hierosolymā scdm consuetudinē
diei festi. Consumatisq; dieb; cū redirent remansit

puer inſ inhiertm. et n̄ cognouer̄ parentes eius.
 E xiſtantes aut̄ illū eē in comitatu. uener̄. ter
 diei. et requirebant eū in cognatos & notos. Et inue
 nientes. regressi ſunt inhiertm requirentes eū. Et fac
 tū ē poſt tridū. inuener̄ illū in tēplo ſedentē in medio
 doctozū. audientē illos & in t̄rogantē eos. S t̄plebant
 aut̄ om̄s q̄ eū audiebant. ſup prudentia et reſponſis eius.
 & uidentes ammirati ſunt. **E**t dixit māt̄ ei ad illum.

Fili. quid feciſti nobis ſic? **E**cce pāt̄ tuus & ego. dolentes que
 rebamus te. ^{ad.} Et ait illis. Quid eſt qd̄ me querebatis?
 N eſciebatis quia in hiſ que pāt̄ris meiſ. oportet me eſſe?
 E t ipſi n̄ intellexer̄ uerbū. qd̄ loquutus ē ad illos. Et deſcen
 dit cū eiſ & uenit nazareth. et erat ſubditus illis. Et māt̄
 eiſ conſeruabat om̄a uerba hec. in corde ſuo. Et inſ p
 ficiebat ſapientia etate et gratia. apud dñm & homines.

III

Anno aut̄ x̄ imperij tr̄ber̄ uiceſarij p̄curante pontio pilato
 iudeam. tetrarcha aut̄ galilee herode. philippo aut̄
 fratre eiſ tetrarcha itur̄e & tracomitidis regionis. &
 lyſania ab iline tetrarcha. ſub principib; ſacerdotū
 anna & caipha. factū ē uerbū dñi ſup̄ ioh̄m zacharie filiū

L. III.
 T. LXII
 R. XIII.

L. V.
 Sol.

L. VI.
 T. III
 M. XII.
 P. II.
 T. XXV.

. in deserto. **E**uenit in omnē regionē iordani. p̄dicans
 baptis̄mū penitentie in remissionē peccatorū. Sic scriptū ē
 in libro ser̄monū es̄e p̄phete. Vox clamantis in deserto.
 parate uicē dñi. rectas facite semitas ei. Omnis uallis imple
 bit̄. et omnis mons & collis humiliabitur. Et er̄ praua in
 directa. & aspera in uia plana. Et uidebit omnis caro. salu
 tare dī. **D**icebat ergo ad turbas. que exiebant ut bap
 tizarent̄ ab ipso. Gemmina cuiperarū. quis ostendit
 uob̄ fugere a uentura ira. Facite ergo. fructus dignos
 penitentie. Et ne coepertis dicere. patre habemus
 abraham. Dico enī uob̄. Qui apote est dī de lapidibus istis
 suscitare filios abrahe. Iam enim securis. ad radicē arborū
 posita est. Omnis ergo arbor n̄ faciens fructū bonū. excidet̄
 et in ignē mittetur. **E**t interrogabant eū turbe dicen
 tes. Quid ergo faciem̄. Respondens aut̄ dicebat illis.
 Qui habet & duas tunicas. d& n̄ habent. Et qui habet & escas.
 similiter faciat. Vener̄ aut̄ et publicani ut baptizarent̄.
 et dixer̄ ad illū. Magister. quid faciemus. At ille. dixit
 ad eos. Nihil amplius quā qd̄ constitutum ē uob̄. faciatis.
 Interrogabant aut̄ eū & milites. dicentes. Quid faciem̄ & nos.

Et ait illis. Nemine concutatis. neq. calumnia faciat. & con-
tenti estote stipendiis vestris. Existimante aut. populo. & co-
gitantib. omnib. in cordib. suis de iohanne. ne forte ipse es
xpi. respondit ioh. dicens omnibus. **E**go quidem aqua baptizo
uos. uenit enim fortior me. cuius n. s. dignus solvere corrigia
calceamentoru ei. ipse uos baptizabit in spu sco et igitur.

Cuius uentilabru in manu ei. et purgabit area sua. Et congre-
gabit triticu in horreu suu. paleas aut. combur. & igni inextin-
guibili. Multa quidem et alia exhortans. euangelizabat
populu. **H**erodes aut. tetrarcha. cu corripere ab illo
de herodiade uxore fr. sui. et de omnib. malis quae fecit
herodes. adiecit & hoc sup. omnia. et inclusit ioh. in carcere.

Factum est aut. cu baptizaret omis populus. et in u. baptizato
& orante aptu est calu. et descendit spi. scs. corporalis specie
sicut coluba in ipsum. Et uox de caelo facta est. Tu es filius
mi dilectus. in te conplacuit mihi. **E**t ipse ihs erat inci-
piens quasi annor. xxx. utputabatur filius ioseph.

Q ui sunt heli.	Q ui sunt melchi.	Q ui sunt matthae.
Q ui sunt matthae.	Q ui sunt ianne.	Q ui sunt amos.
Q ui sunt leui.	Q ui sunt ioseph.	Q ui sunt naum.

L. x.
m. xi.
m. iii.
p. xii.

L. xi.
m. xii.

L. xii.
m. xliii.
m. l. l. m.

L. xiii.
m. xliii.
m. v.
p. xv.

L. xiiii.
m. i.
p. i.
m. i.
m. i.

Quisfuit herli.	Quisfuit matthar.	Quisfuit phares.
Quisfuit nagge.	Quisfuit leui.	Quisfuit iude.
Quisfuit maath.	Quisfuit simeon.	Quisfuit iacob.
Quisfuit matthathie.	Quisfuit iude.	Quisfuit isaac.
Quisfuit semei.	Quisfuit ioseph.	Quisfuit abrahe.
Quisfuit iosechi.	Quisfuit iona.	Quisfuit tharie.
Quisfuit ioriada.	Quisfuit eliacm.	Quisfuit nachor.
Quisfuit iohanna.	Quisfuit melea.	Quisfuit seruch.
Quisfuit resa.	Quisfuit menma.	Quisfuit ragau.
Quisf. zorobabel.	Qf. matthata.	Quisfuit falech.
Quisf. salathi. el.	Quisfuit nathan.	Quisfuit eber.
Quisfuit neri.	Quisfuit dauid.	Quisfuit sele.
Quisfuit melchi.	Quisfuit iesse.	Quisfuit caman.
Quisfuit addi.	Quisfuit obed.	Quisfuit arfaxit.
Quisfuit cosan.	Quisfuit booz.	Quisfuit sem.
Quisf. helmadan.	Quisfuit salmon.	Quisfuit noe.
Quisfuit her.	Quisfuit naasson.	Quisf. lamech.
Quisfuit hiesu.	Qf. amminadab.	Qf. mathusale.
Qf. heliezer.	Quisfuit aram.	Quisfuit enoch.
Quisfuit iorim.	Quisfuit esrom.	Quisfuit iareh.

Qui sunt male el. | Qui sunt enor. | Qui sunt adam.

Qui sunt cainan. | Qui sunt sath. | Qui sunt di.

Ihs autem plenus spiritu sancto regressus est ab iordane. & agebat
in spiritu in deserto diebus xl. & temptabatur a diabolo.

Et nihil manducauit in diebus illis. & consumatus illis esuruit.

Dixit illi diabolus. Si filius di es. dic lapidi huic. ut panis fiat.

Et respondit ei illa ihs. Scriptum est. quia non in pane solo uiuit
homo. sed in omni uerbo dei. Et duxit illud diabolus. & ostendit
illi omnia regna orbis terre in momento temporis. & ait ei.

Tibi diabolus potestate hanc uniuersam et gloria illorum. quia
mihi tradita sunt. & cui uolo do illa. Tu ergo si adoraueris
coram me. erunt tua omnia. Et respondens ihs. dixit illi. Scriptum est.
dominum deum tuum adorabis. & illi soli seruiers. Et duxit illud in hierosolimam.
et statuit eum super pinna templi. et dixit illi. Si filius di es. mitte
te hinc deorsum. Scriptum est enim. quod angelus suus mandauit
de te. ut conseruet te. et quia in manibus tollent te. ne forte
offendas ad lapidem pedem tuum. Et respondens ihs. ait illi.

Dicitur enim. non temptabis dominum deum tuum. Et consummata omni tem-
tatione. diabolus recessit ab illo usque ad tempus.

Et regressus est ihs in uirtute spiritus in galileam. Et fama exiit

L. xv. **III**
T. ii.
M. xv.
R. vi.

L. xvi.
T. iii.
M. xvi.

L. xvii.
T. i.
M. xvii.
R. xvii.
φ. xlv.

puniuersā regionē dallo / Et ipse docebat in synagogis.
 eorū. et magnificabāt ab omnib;. **E**t uenit nazareth
 ubi erat nutritus. et intrauit scdm consuetudinē suā.
 in diē sabbati in synagoga. Et surrex legere. & tradi-
 tus ē illi lib. pphete esaię. Et ut reuoluit librū. inuenit
 locū ubi scriptū erat. Sp̄s dñi sup me. pp qd unxit me.

Et euangelizare pauperib; misit me. p̄dicare capti-
 uis remissionē. & cecis uisum. Dimittere confractos
 in remissionē. p̄dicare annū dñi acceptū. & diē re-
 tributionis. Et cū plicuit & librū. reddidit minis-
 tro & sedt. Et omniū in synagoga oculierant in-
 tendentes in eum. Coepit autē dicere ad illos. quia
 hodie impleta est haec scriptura in auribus uris.

Et om̄s testimoniū illud dabant. Et mirabantur in uerbis
 gr̄atę. quę pcedebant de ore ipsius. Et dicebant.

N onne hic filius ē ioseph. **E**t ait illis. Vtique di-
 cētis mihi hanc similitudinē. medice curate ipsū.

Q uanta audiui mus facta in capharnaum. fac & hic in
 patriatua. **A**it autē. Amen dico uob. quia nemo ppheta
 acceptus ē in patriasua. **I**n ueritate dico uobis.

L. xx.

Sol.

L. xxii.

Sol.

Multae uidue erant in diebus helis in ierusalem quando clausus est
 celum annis tribus et mensibus sex. cum fletus et fames magna
 in omni terra. Et ad nullam illarum missus est helias. nisi
 in sareptha saridome. ad mulierem uiduam. Et multi le-
 prosi erant in ierusalem sub heliseo propheta. et nemo eorum mu-
 datus est. nisi si neman sarirus. Et repleti omnes in synagoga
 ira haec audientes. Et surrexerunt et eiecerunt illum extra ciuitatem.

Et duxerunt illum usque ad sepulchrum montis super quem ciuitas illorum
 erat edificata. ut precipitarent eum. Ipse autem transiens per
 medium illorum ibat. **E**t descendit in capharnaum ciuitatem
 galilee ibique docebat illos in synagogis. **E**t stupebant
 in doctrina eius. quia in potestate erat sermo ipsius.

Et in synagoga erat homo habens demonium inmundum.
 et exclamauit uocem magna dicens. Sine quid nobis et tibi
 in iherusalem uenisti perdere nos? Sciote. quis filius dei
 time re pauit illum in diebus. Obmutescite. exi ab illo. Et cum
 percussisset illum demonium in medium. exiit ab illo. nihilque
 illum nocuit. Et factus est pavor in omnibus. et non loquebamur
 ad inuicem dicentes. Quod est hoc uerbum. quia in potestate
 et uirtute imperat in inmundis spiritibus. et exeunt.

L. XXIII.
 R. VIII.
 M. XII.

L. XXV.
 R. VIII.
 M. XIII.

L. XX
 M. L
 R. X

Et divulgabatur fama de illo in omne locum regionis.

Surgens autem Iesus de synagoga introiit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus. & rogauerunt illum. Et stans super illam imperauit febre. & dimisit illam. & continuo surgens ministrabat illis. Cum sol autem occidisset. omnes qui habebant infirmos uariis languoribus ducebant illos ad eum. At ille singulis manus inponens curabat eos.

Exierant autem demonia a multis clamantia et dicentia. Quis tu fili David? Et increpans non sinebat eis loqui. quia sciebant ipsum esse Christum. **F**acta autem die egressus erat in desertum locum. & turbae requirebant eum. Et uenerunt usque ad ipsum et detinebant illum ne discederet ab eis. Quibus ille ait. Quia & aliis eiunantibus oportet me euangelizare. **E**t regnandi. quia deo missus sum. Et iterum predicans in synagogis galileae.

Factum est autem cum turbae ^{ad hunc} inruerent in eum ut audirent uerbum. et ipse stabat secus stagnum genessareth. Et uidit duas naues stantes secus stagnum. Piscatores autem descendentes. & lauabant retia. Ascendens autem in unam nauem quae erat Simonis rogauit eum a terra reducere.

pusillū. Et sedens docebat de nauicula turbas.

Vt cessauit autē loqui. dixit ad simonē. Duc in altū. & laxate
rete tua in capturā. Et respondens simon. dixit illi. Preceptor
pro tota nocte laborantes nihil cepimus. in uerbo autē tuo
laxabore te. Et cum hoc fecissent. concluderunt pisciū multi
tudinē copiosā. Rumpēbat autē rete eorū. Et annuerunt
socii qui erant in alia nauē. ut uenirent & adiuuarent
eos. Et uenerunt & impleuerunt ambas nauiculas. ita ut poene
mergerentur.

Quod cum uideret simon petrus.
procidit ad genua in uero diebus. Exiame. quia homo
peccator sum dñe. Stupor enī circūdederat eū.
& omnes qui cum illo erant. in capturā pisciū quā coeperant.

Similit̄ autē iacobū & ioh̄m filios zebēdi. qui erant
socii simonis. **E**t ait ad simonē ihs. Nolite timere.
ex hoc iam homines eris capiens. Et subdulas ad trā
nauibus. relictis omnibus. sequuti sunt illum.

Et factū ē cū eēt in una ciuitatē. & ecce uir plenus lepra.
Et uidens ihs et proci dens in faciē. rogauit eū dicens.
Dñe. si uis potes me mundare. Et extendens manū. te
tigit illū dicens. Volo mundare. Et confestim lepra

L. xxx
VIII
φ. cc. xxiii.
7. cc. xxiiii.

L. xxxi
Sol.

L. xxxii.
II
m. xxi.
R. x.

L. xxxiii.
II
m. lxi.
R. xxiii.

discessit ab illo. Et ipse precepit illi. ut nemini diceret.

Sed uade ostende te sacerdoti. & offer per mundatione tua.

sicut precepit moyses. in testimonium illis. **P**erambulabat

aut magis sermo de illo. Et conueniebant turbe multe

ut audirent & curarent ab infirmitatibus suis. **I**psē

aut secedebat in desertum. & orabat. **E**t factum ē in una

dierum. & ipse sedebat docens. Et erant pharisaei sedentes

& legis doctores. qui uenerant ex omni castello galilee. &

iudeae. & hierusalem. et uenerat dominus ad sanandum eos.

Et ecce uiri portantes in lecto hominem quierat paraliticus.

et quaerebant eum inferre et ponere ante eum. Et non inue-

nientes quae parte illum inferrent per turba. ascenderunt

super tectum. et per tegulas submisērunt illum cum lecto in medium

ante iūm. Quorum fidem ut uidit. dixit. Homo. remit-

tuntur tibi peccata tua. Et coeperunt cogitare scribae &

pharisaei dicentes. Quis ē hic qui loquitur blasphemias?

Quis potest dimittere peccata. nisi solus deus? Et cognouit

aut iūis cogitationes eorum. respondens dixit illis. Quid

cogitatis in cordibus uestris? Quid est facilius. dicere

dimittantur tibi peccata. an dicere surge & ambula?

L. xxxv.
T. ii.
m. ex lxxvi.
R.
m. lxxvi.

¶ tunc sciatis quia filius hominis potestate habet in terra di-
mittere peccata an paralytico. Tibi dico. surge tolle
lecturam tuam. & uade in domum tuam. Et confestim surgens coram
illis. tulit in quo iacebat. & abiit in domum suam magnificans
dominum. Et stupor adprehendit omnes. et magnificabant dominum.

¶ Et repleti sunt timore dicentes. Quia uidimus mira-
bilia hodie. **E**t post haec exiit. et uindit publicanum nomi-
ne leui sedentem ad teloneum. & ait illi. Sequere me.

¶ Et relinxis omnibus; surgens sequitur eum. **E**t fecit ei
conuiuium magnum leui in domo sua. & erat turba multa
publicanorum. & aliorum quicum illis erant discumbentes.

¶ Et murmurabant pharisaei et scribae eorum dicentes. Ad dis-
cipulos eius. Quare cum publicanis et peccatoribus man-
ducant et bibunt. **E**t respondens iesus dixit ad illos.

¶ Nescitis quis sanus sum medico. sed qui male habent. Num
uocare iustos. sed peccatores in penitentiam. At illi dixerunt
ad eum. Quare discipuli uostri ieiunant frequentius et obse-
rationes faciunt. similiter et pharisaeorum. tu autem edis
et bibis. Quibus ipse ait. Numquid potestis filios sponsi
dum cum illis est sponsus facere ieiunare. Venient autem

L. xxxviii.
T. lxxi.
R. m. xxi.

L. xl.
T. lxxii.
R. m. xxiii.

L. xx
T. l
R. m.

dies. & cū ablatus fuerit ab illis sponsus. tunc ieiunabit
in illis dieb; Dicebat autē et similitudinē ad illos. Quia
nemo cōmissurā a uestimento nouo inmittit in uesti
mētū uetus. Alioquin. & nouū rūpit. & ueteri nō uenit
cōmissura nouo. Et nemo mittit uinū nouū. in utres
ueteres. Alioquin. rumpet uinū nouū utres. & ipsam
effundetur. & utres peribunt. Sed uinū nouū in utres
nouos mittendū ē. & utraq; cōseruantur. Et nemo
bibens uetus. statim uult nouum. Dicit enim. uetus
melius est. **F**actū ē autē in sabbato secundo primo
cū transiret p̄ sata. uellebant discipuli ei spiccas. & man
ducabant confricantes manib; Quidā autē pharisaei
dicebant illis. Quid facitis quod nō licet in sabbatis.
Et respondens ihs. ad eos dix. Ne hoc legis qđ fec
dāt cū esuritis. & ipse et quicū eo erant. quomodo in
trauit in domū dī. et panes p̄ positionis rūpsit. & man
ducuit. & dedit his quicū ipso erant. quos nō licet man
ducare nisi tantū sacerdotib;. **E**t dicebat illis.
Quia dñs ē filius hominis. etiam sabbati. **F**actū ē
autē & in alio sabbato. ut intraret in synagogam.

& docere. Erat autem homo. & manus eius dextera erat
 arida. Observabant autem scribes et pharisaei si in sabbato
 curaret. ut inuenirent unde accusarent illum. Ipse uero
 sciebat cogitationes eorum. Et ait homini qui habebat
 manum aridam. Surge. et sta in mediū. Et surgens. stetit.
 Ait autem ad illos ihs. Interrogauos. si licet & sabbatis bene
 facere. an male. Animam saluam facere. an perdere.
 Et circūspexit omnibus. dixit homini. Extende manum tuam.
 Et extendit. et restituta est manus eius. Ipse autem repletus
 in sapientia. et conloquebantur ad inuicem. quid nūc
 facerent ihs. **F**altum est autem in illis diebus. exiit in montem
 orare. & erat p̄notans in oratione dei. **E**t cum dies
 factus esset. uocauit discipulos suos. & elegit xii. ex ipsis.
 quos et apostolos nominauit. Simonem quem cognominauit
 petrum. et andream fratrem eius. iacobum et iohannem. philippum
 et bartholomeum. mattheum. et thomam. iacobum alfei.
 & simonem qui uocatur zelotes. iudam iacobi. & iudam sca
 rioth. qui sunt p̄diores. **E**t descendens de monte cum illis
 stetit in loco cāpestri. et turbam discipulorum eius. & multi
 tudo copiosa plebis ab omni iudea & hierosolymis. & maritima.

L. xliii
 T. 11
 m. cxlviii
 R. lxxii

L. xlv
 T. 1
 m. xxiii
 R. xxxii
 P. xlvii

L. xlv
 T. 1
 m. xxiii
 R. xxxii

Et irruerunt discipuli qui uenerant ut audirent eum. & sanarentur a languoribus suis. Et qui uexabantur ab spiritibus immundis curabantur. Et omnis turba quaerebat eum tangere. quia uirtus de illo exiebat. & sanabat omnes.

Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos. dicebat. Beati pauperes. quia uos est regni dei. **B**eati qui nunc esuritis. quia saturabimini. **B**eati qui nunc fleitis. quia ridebitis.

Beati eritis cum uos oderint homines. & cum separauerint uos & exprobrauerint. & eiecerint nomen uestrum tamquam malum propter filium hominis. Gaudete in illa die et exultate. ecce enim merces uestra. multa est in caelo. Secundum haec enim. faciebant prophetae patres eorum. **V**erum tamen. uae uobis diuitibus. quia habebitis consolationem uestram. **V**ae uobis qui saturati estis. quia esurietis. **V**ae uobis qui rideatis nunc. qui lugebitis et fletis. **V**ae cum bene uobis dixerint omnes homines. secundum haec faciebant prophetae patres eorum.

Sed uobis dico qui auditis. Diligite inimicos uestros. benefacite his qui uos oderunt. Benedicite maledicentibus uobis. orate per calumniantes uos. **E**t qui te percussit in maxillam. probe & alteram. Et ab eo qui auferit tibi uestimentum.

L. XLVIII.
M. XXVII.

& iunctura noli prohibere. Omnia autem petente m.

L. L. iii.
m. l. iii.

bue. et qui aufert quae tua sunt non repetas. **E**t pro
ut uultis ut faciant uobis homines. et uos facite illis si

L. L. v.
m. xli.

milit. **E**t si diligitis eos qui uos diligunt. quae uobis
gratia. Nam et peccatores diligentes se diligunt.

Et si benefeceritis his qui uobis benefaciunt. quae uobis est
gratia. Siquidem. et peccatores hoc faciunt. Et
si mutuū dederitis his a quibus speratis recipere.
quae gratia est uobis. Nam et peccatores peccatoribus
fenerantur. ut recipiant equalia. Verūtam. diligite
inimicos uos. et benefacite & mutuū date nihil inde
sperantes. & erit merces uos multa. Eritis filii al
tissimi. qui cipe se benignus est super ingratos & malos.

Et stote ergo misericordes. sicut et pater uos misericors est.

L. L. vi.
m. l. ii.
m. xli.

Nolite iudicare. & non iudicabimini. Nolite condemnare.
et non condemnabimini. Dimitte. & dimitte tibi. Date.
& dabit uos. Mensura bonae et confersa. et coagratā.
et super effluente. dabunt in sinu uos. Eadem uero
mensura quae mensi fueritis. remittetur uos. **D**ice
bat autem illis & similitudine. Nūquid potest cecus cecū

L. L. vii.
m. l. iii.
m. xli.

ducere. Nonne ambo in foueam cadent. **N**on ē.
discipulus super magistrū. perfectus autē omiserit.

Ita sicut magister eius. **Q**uid autē uides festucā
in oculo frātui. trabē autē qui in oculo tuo ē non
consideras. Aut quomodo poter dicere fratri
tuo. frā sine eiciā festucā de oculo tuo. ipse in

oculo tuo trabē nō uidet. **H**ypocrita eice pri
mū trabē de oculo tuo. Et tunc pspicies ut educa
festucā de oculo frātui. **N**on ē enī arbor bo
na. quæ facit fructus malos. Neq. arbor mala
faciens fructū bonū. Vnaquæq. enim arbor
de fructu suo cognoscitur. **N**eque enim despunt
colligunt ficus. neque derubo uindemiunt uuam.

Bonus homo. de bono thesauro cordis sui proferet bonū.
Et malus homo. de malo proferet malum. Ex abun
dantia enim cordis. os eius loquitur. **Q**uid autē
uocatis me dñe dñe. & nō facitis quæ dico. **O**mnis
qui uenit ad me & audit sermones meos & facit eos.
ostendam uobis cui similis est. Similis est homini
adificanti domū. qui fodit in altū. et posuit funda

L. LVIII.
m. LI.

L. LXIII.
m. LXI.

LXIII
III
XC
XXIII
XXXVIII

LX
V
LXIII.

LXI
V
LXIII

LXII
V
LXXV.

LXII
II
LXIII
XVI

menta suprapetrā. Inundatione autē falsa inlūsum ē.
flūm domū illi. et non potuit eā mouere. Fundata enī
erat. suprapetrā. Quia autē audit et nō facit. similis
ē homini aedificantī domū suā suprapetrā sine fun-
damento. in quā inlūsus ē flūuius. et continuo ce-
cidit. et falsa ē ruina domus illius magna.

L. Lxx.

m. lxi.

p. xxxvii.

Cum autē impleisset omnia uerba sua in aures plebis.
Intrauit capharnaum. Centurionis autē cuiusdā
seruus male habens erat mortuus. qui uiderat p̄-
tiosus. Et cū audisset de iū. misit ad eū seniores iudeorū
rogans eū ut ueniret. & saluaret seruū eius. At illi cum
uenissent ad iū. rogabant eū solliciti dicentes ei. Quia
dignus ē. ut hoc illi p̄stet. Diligit enī gentē nrām. & sy-
nagogā ipsē aedificauit nobis. Iū autē ibat cū illis. Et cū
iam non longe esset a domo. misit ad eū centurio amicos dicens
Dnē. nolui exari. Non enī dignus sū. ut sub tectū meū in-
tres. Propt̄ quod & me ip̄sū non sū dignus arbitratus. ut
uenirem ad te. Sed dic uerbo & sanabitur puer meus.
Nam et ego homo sum sub potestate constitutus. habens sub
me milites. Et dico huic uade. & uadit. Et alio ueni.

Quent. Et seruomeo fac hoc. & facit. Quo audito ihs.
miratus ē. & conuersus sequentibus se turbis dixit.

A m dico uob. nec inire tanta fidem inueni. **E**t reuersi
qui missi fuerant domum. inuenerunt seruū qui languerat
sanum. **E**t factum ē deinceps. ibat in ciuitatē que
uocatur naim. Et ibant cum illo discipuli eius. & turba
copiosa. Cū autē adpropinquaret portui ciuitatis. ecce de
fundus efferebatur filius uincus matris sue. Et hec uidua
erat. & turba ciuitatis multa cum illa. Quā cū uidisset
dñs. miserticordiam motus super eā. dixit illi. Noli flere. Et accessit.
et tetigit oculū. Tū autē qui portabant. steterunt. Et ait.

A dulciscens. tibi dico. surge. Et resedit qui erat mortuus. &
coepit loqui et dedit illū matri suae. Accepit autē omnes
timor. et magnificabant dñm dicentes. Qui prophetamagnū
surrex in nob. & qui ad s. uisitauit plebē suā. **E**t exiit
hic sermo in uniuersā iudeā de eo. & omne circa regionē.

Et nuntiauerunt ioh̄i discipuli eius. de omnib; his. Et conuoca
uit duos de discipulis suis ioh̄s. & misit ad iher̄m dicēs. Tu es qui
ueniurus es. an aliū expectamus. Cū autē uenissent ad eū
uiri. dixerunt. Ioh̄s baptista misit nos ad te dicēs. Tu es qui uen

tur uisus: an alium expectamus? In ipsa autem hora curauit multos a languoribus, et plagis et spiritibus; malis. Et cecis multis donauit uisum. Et respondens dixit illis: Euntes nuntiate iohi: quae uidistis & audistis. Quia caeci uident, claudii ambulant, leprosimundantur. Surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur. Et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. Et cum discessissent nuntii iohis, coepit dicere de iohanne actus & uerba. Quid existis in deserto uidere? Harundinem uentum moueri? Sed quid existis uidere? Hominem mollibus uestimentis indutum? Ecce qui in ueste purosas & delicias, in domibus regunt. Sed quid existis uidere? Prophetam.

Utiq; dico uobis et plus quam propheta. **H**ic est de quo scriptum est.

Ecce mitto angelum meum in faciem tuam, qui praeparabit uiam tuam ante te. **D**ico enim uobis. Maior inter natos mulierum

propheta iohanne baptista nemo est. Quia autem minor est, in regno dei maior est illo. **E**t omnis populus audiens & publicani

iustificauerunt eum, baptizantes eum in iohannis. Pharisei autem & legisperiti consiliu disprouerunt in semetipsos, non baptizati ab eo.

Cui ergo similes dicat homines generationis huius, & cui similes? Similes sunt pueris sedentibus in foro, & loquentibus adinuicem. &

L. Lxx
m. ciii.
m. i.

L. Lxxi
m. ciii.

L. Lxxii
x
sol

L. Lxxiii.
m. ciii.

dicentib; Cantauimus uob; tib; & non saltastis. Lamentauimus
 uob; & non plorastis. Venit enim ioh; baptista neq; manducans pa
 ne. neq; bibens uinu. & dicitis de monu habet. Venit filius ho
 minis manducans & bibens. & dicitis. Ecce homo deuorator
 & bibens uinu. amicus publicanoru & peccatoru. Et iusti
 ficata e sapientia. ab omnibus filiis suis. **R**ogauit aut
 illu quidam de pharisaeis. ut manducaret cum illo. Et ingressus
 domu pharisei. discubuit. Et ecce mulier quae erat in ciuitate
 peccatrix. ut cognouit quod accubuit in domu pharisei. attulit
 alabastru unguenti. & stans retro secus pedes eius. lacrimis
 coepit rigare pedes ei. & capillis capitis sui tergebat. Et oscu
 labatur pedes ei. & unguento unguebat. Videns aut phariseus
 quocauerat eu. ait intra se dicens. Hic sic est propheta. scire &
 utiq; quae & quid mulier quae tangit eu. quia peccatrix e.
 Et respondens ihs. dixit illi. Simon. habeo tibi aliqd dicere.
 Attulit. magister. dic. Duo debitores erant cuida fene
 ratori. unus debebat denarios quingentos. alius quinquaginta.
 Non habentib; illis unde redderent. donauit utrisq;
 Quis ergo ei plus diliget. Respondens simon. dixit. Ille.
 quia is cui plus donauit. At ille. dixit ei. Recte iudicasti.

Et conuersus ad mulierē. dixit simoni. Videris hanc mulierem
 intraui domū tuā. aquā pedibus meis non dedisti. Haec autē
 lacrimis rigauit pedes meos. et capillis suis terxit. Osculū
 mihi non dedisti. Haec autē ex quo intraui. non cessauit osculari
 pedes meos. Oleo caput meū non unxisti. haec autē unguento unxit
 pedes meos. Propter quod dico tibi. Remittuntur ei peccata
 multa. quoniam dilexisti multa. Cui autē minus dimittitur. minus
 diligit. Dixit autē ad illā. Remittuntur tibi peccata. Et
 coeperunt qui simul accūbebant. dicere intrase. Quis est hic.
 qui et tuā peccata dimittit. Dixit autē ad mulierē. Fides tua
 te saluā fecit. uade in pace. **E**t factū ē deinceps. & ipse
 iter faciebat per ciuitatē et castellū. p̄dicans & euangelizans
 regnū dī. Et duodecim illis. & mulieres aliquae quae erant
 curae a spiritibus malignis. & infirmitatibus. Maria
 quae uocat magdalene. de qua demonia xii. exierant.
 Et iohanna uxor chuze procuratoris herodis. & susanna. &
 aliae multae. quae ministrabant eis de facultatibus suis. **C**um
 autē turba plurima conueniret. & de ciuitatibus p̄perarent
 ad eū. dixit p̄ similitudinē. Exiit qui seminat. semi
 nare semē suū. Et dū seminat. aliud cecidit secus uicē.

L. Lxxv

Sol.

L. Lxxvi.

m. cxxxi.

m. cxxxi.

& conculcatū ē. et uolucres celi comederunt illud. Et aliud cecidit
 sup̄ petra. et natū aruit. quoniam habebat humore. Et aliud cecidit
 int̄ spinas. & simul ex hor̄ te spine suffocauerunt illud. Et aliud
 cecidit int̄ bonā. et ortū fecit fructū centuplum. Hec dicit.
 clamabat. Qui habet aures audiendi. audiat. Interrogabant
 autē ei discipuli eius quid esset haec parabola. Quibus ipse dixit.
 ¶ **U**ob datū ē nosse mysteriū regni dei. Ceteris autē in parabolis.
 ut uidentes nō uideant. & audientes nō intellegant. Est autē
 haec parabola. Semen est uerbi dei. Qui autē secus uici sunt.
 hi sunt qui audiunt. Deinde uenit diabolus & tollit uerbum
 de corde eorū. ne credentes salui fiant. Nam qui sup̄ pe-
 tra. qui cū audierint cum gaudio suscipiunt uerbum. Et hi
 radices nō habent. quia accēp̄us credunt. et intēp̄r tēptati-
 onis recedunt. Quod autē in spinis cecidit. hi sunt qui audierunt.
 & sollicitudinibus & diuitiis. et uoluptatibus uicē euntes
 suffocantur. et nō referunt fructū. Quod autē in bonā terram. hi
 qui corde bono & optimo audientes uerbum retinent; & fructū
 afferunt in patientia. ¶ **N**emo autē lucernā accendens operit
 eā uide. aut sub tusculū ponit. sed sup̄ candelabrum ponit
 ut intrantes uideant lumen. ¶ **N**on enim est occultum.

L. LXXIII.
 T. II.
 M. CXXXV.
 R.
 M. CXXXIII.

L. LXXX.
 T. II.
 M. CXLII.
 R.
 M. CXL.

quod non manifestetur. Nec absconditū. quod nō cognoscatur.
 & impediā ueniat. **V**idete ergo quomodo auditis. Qui enim
 habet. dabitur illi. Et qui cūq. nō habet. etiā quod putat se habere.
 auferetur ab illo. **V**enerunt autē ad illū mat̄ et fr̄ ei. & non
 poterant adire eū p̄ turbā. Et nuntiātū ē illi. Mat̄ tua &
 fr̄ tui stant foris. uolentes te uidere. Qui respondens. dixit
 ad eos. Mat̄ mea et fr̄ mei hi sunt. qui uerba dī audiunt &
 faciunt. **F**altū ē autē in unā die r̄. et ipse ascendit in na-
 uiculā et discipuli eius. & attadillos. Transfretemus
 trans stagnū. & ascender. Nauigantes autē illi. obdormiunt.
 Et descendit procella uenti in stagnū. et cōplebuntur. &
 pereclitabantur. Accedentes autē. suscitauerunt eū dicentes.
 Praeceptor. perimus. At ille surgens. increpauit uento
 & tēpestati aquae. et cessauit. Et facta est tranquillitas.
 Dixit autē illis. Vbi est fides ur̄a? Qui timentes. mirati dicentes
 ad inuicē. Quis putas hic ē. qui ad uentis imperat & mari.
 & obediunt ei? Et nauigauerunt autē ad regionē gerasenorum.
 quae ē contra galileam. Et cū egressus esset
 ad terrā. occurrit illi uir quidā qui habebat demoniū
 iam tēporib. multis. et uel nō induebat. neque.

L. Lxxx.
T. cxxxii.

L. Lxxx. ii.
T. cxxx.
R. cxxxv.

L. Lxxxiii.
T. cxxxiii.
R. cxxxvii.

in domo manebat. sed in monimentis. Vt uidit iū. pro
cidit ante illū. et exclamans uoce magna dixit. Quid mihi
et tibi inuēfilidiatissimi. Obsecro te. neme torqueas.
P recipiebat enim spiritum immundo. ut exiret ab homine.
Multis enim temporibus. arripiebat illū. et uinciebat catenis. et
cōpedibus. custoditus. et ruptis uinculis agebat ad demonio
in deserto. Interrogauit autē illū iū. dicens. Quod tibi nomen ē?
At ille dixit. Legio. Quia intrauerant demonia multa in eū.
Interrogabant illū. ne imperaret illis ut in abissi irent.
Erataū ibi grex porcorum multorum pascentium in monte. et
rogabant eū ut pmitteret eos in illos ingredi. Et permisit
illos. Exierunt ergo demonia ab homine. et intrauerunt
in porcos. Et impetu abiit grex p̄p̄ceps in stagnum. et
suffocatus est. Quod uidit factū qui pascebant. fugerunt
et nuntiauerunt in ciuitate et in uillis. Exierunt autē uidere
quod factū est. et uenerunt ad iū. Et inuenerunt hominem sedentē
a quo demonia exierant. uestitū ac sanū mente ad pe
des eius. et timuerunt. Nuntiauerunt autē illis. et qui uiderant
quomodo sanus factus est a legione. Interrogauerunt illum
omnis multitudo regionis gerasenorum ut discederet.

L. Lxxxiii.
T. VIII
m. xlviii.

L. Lxxxv
T. II
m. lxxiii.
m. xlviii.

ab ipsis quia timore magno tenebantur. **I**psē autē ascen-
dens naue. reuersū ē. Et rogabat illū uir a quo demonia
exierant. ut cū eo eēt. Dimisit autē eū ihs. dicens. Redi domū tuā.
et narra quanta tibi fecit dñs. Et abiit p̄niuersam ciuitatē.
p̄dicans quanta illi fecisset ihs. **F**altū ē autē cū redisset ihs.
excepti illū turbæ. Erant enim om̄s expectantes eum.
Et ecce uenit uir. cui nom̄ iairus. et ipse princeps synagoge
erat. Et cecidit ad pedes iū. rogans eū intrare in domū eius.
Quia filia unica erat illi fere annorū xii. & hæc moriebatur.
Et contigit dñm. & turbis cōprimebatur. Et mulier quædā
erat influxus sanguinis ab annis xii. quæ in medicos erogauerat
omne substantiā suā. nec ab ullo potuit curari. Accessit
retro. & tetigit simbrīā uestimētī. Et confestim fuit
fluxus sanguinis eius. Et ait ihs. Quis ē qui me tetigit.
Negantib; autē omnib; uis. dixit petrus et qui cū illo erant. Pceptor
turbe te cōprimunt et affligunt. & dicis quis me tetigit.
Et dixit ihs. Tetigit me aliquis. Nā ego noui uir tūc de me
exisse. Videns autē mulier quod latuit. tremens uenit &
prostravit ante pedes illius. Et ob quā causā tetigerit eū indi-
cauit coram omni populo. Et quæ admodū confestim sanata sit.

VI

ut

At ipse dixit illi. Filia fide tua et salua fecit. uade in pace. Adhuc
illo loquente. uenit a principe synagoge dicens ei. Quia
mortua est filia tua. noli exire illu. In audito hoc uerbo. respon
dit patri puella. Noli timere. crede tantu et salua erit. Et
cu uenisset domu. n̄ permisit intrare secūque quā nisi per tram
et iacobu et ioh̄m. et patrē et matrē puellę. Flebant autē
om̄s. et plangebant illā. At ille dixit. Nolite flere. n̄ est mortua
sed dormit. Et deridēbant eū. scientes q̄ mortua eēt. Ipse autē
tenens manū eī. clamauit dicens. Puella. surge. Et reuersus
ē spiritus eius. et surrex̄ continuo. Et iussit illi dari manducare.

Et stupuer̄ parentes eius. Quib. p̄cepit. ne alicui dicerent
quod factū erat. **C**onuocatis autē discipulis. dedit illis uir
tutē et potestātē sup om̄a demonia. Et ut languores eū
rarent. Et misit illos p̄dicare regnū dī. et sanare infirmos.

VIII

Et ait ad illos. Nihil tuleritis in uia. neq. uirgā. neq. perā.
neq. panē. neq. pecuniā. neq. duas tunicas habeatis. Et
in quācūq. domū intraueritis. ibi manete. et inde ne exeatis.

Et quicūq. n̄ receperint uos. exeuntes de ciuitate illa. & in
puluerē pedū ur̄orū excutite in testamōnū sup̄ra illos.

Egressi autē circuibant p̄ castella. euangelizantes. & curantes ubique.

L. xc
T. II
M. exliii.
R. Lxvii.

Audiuit aut herodes tetrarcha omnia quae fiebant ab eis. Et
sitabat eo quod diceretur a quibusdam quia iohs surrexit
a mortuis. A quibusdam uero quia helias apparuit. Ab
aliis aut. qd propheta unus de antiquis surrexit. Erant
herodes; iohanne ego decollavi. quis auē iste de quo ego
audio talia. Et quaerebat uidere eum. **E**t reuersi
apostoli narrauerunt illi quaecumq. fecerunt. **E**t ad sup̄tis illis.
secessit seorsū in locū desertū. qui est bethsaida. Quodcū
cognouissent turbae. sequute sunt illum. Et excepit illos.
et loquebatur illis de regno dei. et eos qui cura indigebant
sanabat. **D**ies aut coeperat declinare. Et accedentes xii.
dixerunt illi. Dimitte turbas. ut euntes in castella uillasq;
quae circa sunt. deuertant et inueniant escas. quia hic in
loco deserto sumus. **A**it aut ad illos. Vos date illis
manducare. At illi dixerunt. Non sunt nob̄ plus quā panes
et duo pisces. Nisi forte nos eamus et emamus in omnē
hanc turbam escas. Erant aut fere uiri. quinque milia.
Ait aut ad discipulos suos. Facite illos discumbere p̄ con
uiuia quinquagenos. & ita fecerunt. Et discubuerunt omnes.
Accipitis aut. v. panib; & duob; piscib; respexit in celum.

L. xci
T. VIII
M. Lxi.

L. xciii.
T. I
M. exlvii.
R. Lxiiii.
P. xlviii.

L. xciii.
T. III
M. ex
P. xl

et benedixit illis. Et fregit. et distribuit discipulis suis. ut
 ponerent ante turbas. Et manducauerunt omnes. Et saturati sunt.

Et sublatum est quod super fuit illis fragmentorum. copiam duodecim.

Et factum est cum solus esset orans. erant cum illo et discipuli. Et inter
 rogauit illos dicens. Quem dicunt esse turbas? At illis res
 ponderet et dixerunt. Iohannem baptistam. Alii autem heliam. alique
 prophetam unum de prioribus surrexit. Dixit autem illis. Vos autem
 quem me esse dicitis? Respondens simon petrus dixit. Christum dei.

Attente increpans illos precepit ne cui dicerent. Hoc dicens.
 quia oportet et filium hominis multum pati. et reprobari a seni
 oribus. et principibus. sacerdotibus. et scribis. et occidi. et ter
 tia die resurgere. Dicebat autem ad omnes. Siquis uult
 post me uenire. abneget se ipsum. Et tollat crucem suam
 cotidie. et sequatur me. Qui enim uoluerit animam suam
 saluam facere. perdat illam. Nam qui perdidit animam suam
 pro me. saluam faciam illam. Quid enim proficit homo si lucret
 uniuersum mundum. se autem ipsum perdat. et de trinitate sua faciat.

Nam qui me erubuerit. et meos sermones. hunc filius hominis
 erubescit cum uenerit in maiestate sue et patris. et sanctorum
 angelorum.

Dico autem uobis. Vere sunt aliqui hic.

Lxxviii.
 m. clxxviii.
 m. lxxviii.

VIII

stantes qui nongustabit mortē. donec uideant regnum di.
Factū ē aut post hæc uerba fere dies octo. et adsup̄ se petru &
 iacobū & ioh̄m. & ascendit in montē ut orarē. Et factū ē
 dū orarē. species uultus ei altera et uestitus ei albus reful
 gens. Et ecce duo uiri loquebant̄ cū illo. Erant aut̄ moyses
 & helias. uis in maiestate. Et dicebant excessū ei. quē com
 pleturus erat in hirtm. Petrus uero et qui cū illo. grauati
 erant somno. Et euigilantes uider̄ maiestatem ei. & duos
 uiros qui stabant cū illo. Et factū ē cū discederent ab illo.
 an petrus cadim̄. Preceptor. bonū ē nos hic eē. et faciam̄
 tria tabnacula. Unū tibi. & unū moysi. & unū heliae.
 nesciens quid dicerē. Haec aut̄ illo loquente facta ē nubes.
 et obumbrante eos. Et timuer̄ intransib; illis in nubem.
 et uox facta ē de nube dicens. Hic est filius m̄ dilectus. ipsū audite.
 Et cum fieret uox. inuentus ē ius̄ solus. Et ipsi tacuerunt.
 et nemini dixer̄ in illis dieb; quicquā ex his quæ uiderant.

Factū ē aut̄ in sequenti die. descendentib; illis de monte. occurrit
 illi turba multa. Et ecce uir de turba. exclamauit dicens.
 Magister. obsecro te. respice in filiū meū quia unicus ē mihi.
 Et ecce spiritus adprehendit illū. et subito clamat & elidit.

L. xxiim.
 T. c. lxxiii.
 R. m. xxi.

Et dissipat eū cū spuma. Et iuxta discedit dilanians eum.

Et rogauit discipulos tuos ut eicerent illū. & n̄ potuerunt.

Respondens autē ihs dixit. O generatio infidelis et perversa. usq̄ quo
ero apud uos et patiar uos. Adduc huc filiū tuū. Et cum
accederet. elisit illū demoniū & dissipauit. Et increpauit
ihs spiritū immundū. et s̄nauit puerū. et reddidit illū patri ei.

Stupebant autē om̄s. in magnitudine dī. **O**mnibusque mi
rantib; in om̄ib; que faciebat. dixit ad discipulos suos. Ponite
uos in cordib; ur̄is. sermones istos. Filius enī hominis futu
rū ē. ut tradatur in manus hominū. At illi ignorabant uer
bū istud. & erat uelatū ante eos ut non sentiret illud. & ti
mebant eū interrogare de hoc uerbo. **I**ntrauit autē cogitatio
in eos. quis eorū maior eēt. At ihs uidens cogitationes cor
dis illorū. adprehendens puerū statuit illū secus se. & ait illis.

Quicūq; suscepit puerū istū in nomine meo. mercepit.

Et quicūq; me receperit. recipit eū qui me misit. Nam
qui minor est int̄ om̄s uos. hic maior est. **R**espondens
autē ihs dixit. P̄ceptor. uidimus quendā in nomine tuo eici
entē demoniū. et prohibuimus eū. quia n̄ sequit̄ nobis cum.

Et ait ad illū ihs. Nolite phibere. Qui enī n̄ ē aduersus uos.

L. ci.
m. clxxxi.
m. xeni.

L. ciii.
sol.

prouobis est. **F**actu ē autē dū cōplerent dies ad sūptionis.
et ē ipse faciens suā firmavit ut irōlinhierim. & misit
nuntios ante conspectū suū. Et euntes intrauerunt in ciuitatē
samaritanorū ut pararent illi. & nō receperunt eū quia facies
eius erat euntis hierim. Cum uidissent autē discipuli eius
iacobus & iohs. dixerunt. Dñe uis dicimus ut ignis descendat
de celo. et consumat illos. Et conuersus in cōspexit illos
dicens. Nescitis cuius p̄stis. Filius hominis non uenit
animas p̄dere. sed saluare. Et abiierunt in aliud castellum.

L. cv.
m. lxxiii.

Factu ē autē ambulantib; illis in uia. dixit quidā ad illū.
Sequar te. quocūq; uieris. Et ait illū. Vulpes foueas
habent. et uolucres celinidos. filius autē nō habet ubi caput
reclinat. Ait autē ad alterum. sequer me. Ille autē dixit.
Dñe. p̄mitte mihi primū ire sepelire patrē meū. Dixitq;
ei ihs. Sine ut mortui sepeliant mortuos suos. tu autē uade
ad nuntia regnū dī. **E**t ait alter. Sequar te dñe.

L. cxv.
sol.

Sed primū p̄mitte mihi renuntiare his quid omisit. Ait
ad illū ihs. Nemo mittens manū suā in aratrum. & aspiciens
retro. aptus ē regnū dī. **P**ost haec autē designauit dñs
& alios septuaginta duos. & misit illos binos ante facies suā.

L. cxvi.
sol.

in omnē ciuitatē & locū quocumque ipse uenturus ē.

dicebat illis. **M**essis quidem multa. operarii autē pauci.

Rogate ergo dñm messis. ut mittat operarios in messē.

Ite. ecce ego mitto uos sicut agnos inter lupos. **N**olite

portare sacculū neq. perā neq. calciamenta. et neminē

puicē salutaueritis. **I**n quācūq. domū intraueritis. pri-

mū dicite. pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis. requi-

esceat sup illā pacurā. Sin aut. ad uos reuertetur. **I**n ea

dē aut domo manete. edentes et bibentes quae apud

illos sunt. Dignus ē enī operarius. mēi cedet sua. **N**olite

transire de domo in domū. Et in quācūq. ciuitatē intraue-

ritis et si uos receperint. manducate quae apponunt uob.

Et curate infirmos qui in illa sūt. & dicite illis. Adpropinqua-

uit in uos regnū dī. **I**n quācūq. ciuitatē intraueritis

et si nō receperint uos. exeuntes in plateas ei. dicite. Et uic-

puluerē qui adhāsit nob de ciuitate urā. extergim in uos.

Tam hoc scitote. qd adpropinquat regnū dī. Dico uobis.

quia sō domus indie illa remissius erit. quā illi ciuitati.

Vae tibi corazain. uae tibi bethsaida. Quia si in iherosolē & ier-

donegalde facti fuissent uisitationes quae in uob factae sunt.

L. ex.
m. lxxxi.
m. lxxxi.

L. exii.
m. lxxxii.
m. lxxxii.

olumin cilicio sedentes & cinere peniterent. Verū
 tam tūro & fridoni remissus erit in iudicio. quā uob.
 Et tūcapharnaum usq. ad celū exaltata. usq. ad infer-
 nū dimergeris. **Q**ui uos audit. me audit. Et qui uos
 spernit. me spernit. Qui autē me spernit. spernit eum
 qui me misit. **R**euerſi ſunt autē ^{ta.} lxx. ii. cū gaudio dicentes.
 Dñe. etiam demonia ſubiunguntur nobis in nomine tuo. Et ait
 illis. Videbam ſatanā ſicut fulgur de celo cadentem.
 Ecce ego dedi uob poteſtatē calcandi ſup ſerpentes & ſcorpiones.
 et ſup omne uirtutē inimici. et nihil uos nocebit. Verū
 tam. in hoc nolite gaudere. q̄ ſpiritus uob ſubiunguntur.
 Gaudete autē. quod nomina ur̄a ſcripta ſūt in celis. **I**n ipſa hora
 exultauit ſpū ſcō. et dixit. Confiteor tibi p̄t̄ dñe celis & t̄r̄e.
 q̄t̄ abſcondita haec a ſapientib; et prudentib; et reuelata
 eap̄ paruulis. Etiam p̄t̄. quia ſic placuit ante te. **O**mnia
 mihi tradita ſunt a patre meo. Et nemo ſcit qui ſit filius niſi
 p̄t̄. Et qui ſit p̄t̄ niſi filius. et cui uoluerit filius. reuelare.
Et conuerſus ad diſcipulos ſuos. dixit. Beati oculi qui uident
 quae uidentur. Dico enim uob q̄t̄ multipphete & reges uoluer-
 unt uidere quae uos uidentur. & n̄ uider. Et audire quae auditis.

Lxxvi.
 T I
 m. lxxviii.
 R.
 m. lxxvi.
 φ. cxx.

Lxxv
 Sol.

Lxx
 T m. c.

Lxxviii.
 T III
 m. cxi.
 Lxxv.
 φ. lxxvii.

Lxxv
 T m. c.

et
eccl.
an.
et nā audierunt; **E**tecce quidā legis peritus surrexit:
tēptans illū et dicit: Magister: quid faciendū est ut aeternā
possidebo? At ille dixit ad eū: In lege quid scriptū ē: quomodo
legis? Ille respondens dixit: Dilige dñm dñm tuū ex toto corde
tuo: et ex tota anima tua: et ex omnib; uirib; tuis: & ex
omni mente tua: Et proximiū tuū sicut te ipsum: Dixitq; illi:
Recte respondisti: hoc fac & uiues. **I**lle autē uolens iustificare
se ipsū dixit ad iū: Et quis ē meus proximus? Suspiciens autē
iūs dixit: Homo quidā descendebat ab hierēm in hiericho:
et incidit in latrones; Qui et iā despoliauerūt eū: et plagis in
positis: abierūt semi uiuo relicto; Accidit autē ut sacerdos qdā
descenderet & eadē uia: et uisus illo: p̄teriiuit. Similit̄ et
leuita cū eū secus locū et uidet & eū: p̄transiit. Samaritan
autē quidam iter faciens: uenit secus eū: et uidens eū in sedē
motus est: Et ad p̄prios: alligauit uulnera ei infundens oleū
& uinū: et inponens illū in iumentū suū duxit in stabulū: & curā
eius egit; Et alter die p̄tulit duos denarios: & dedit stabu
lario & ait: Curā illius habe: Et qd cūq; superogaueris:
ego cū rediero reddā tibi: Qui horū utrū uidetur tibi p
ximus fuisse illi qui incidit in latrones? At ille: dixit:

Quisecit misericordiam illū. Et ait illi. Vade et tu fac similiter.
 Factū ē autē dū irent. et ipse intrauit in quoddā castellū. Et mulier
 quedā martha nomine. excepit illū in domū suā. Et haec erat
 soror nominemaria. quae etiā sedens secus pedē s. dñi. au-
 diebat uerbu illius. Martha autē satagebat circa frequens
 ministerium. Quae tunc ait. Dñe. n̄ ē tunc qd soror
 mea reliquit me solā ministrare. Dic ergo illi. uenē ad
 iuuā. Et respondens dixit illi dñs. Martha-marta. sollicita
 es. et turbaris erga plurima. Porro unū ē necessarium.

XI

Lexem.
m. xliii.

Maria optimā partē elegit. quae non auferetur ab ea.
 Et factū ē cū ē in loco quodā orans. ut cessauit. dixit unus ex disci-
 pulis ei ad eū. Dñe. docenōs orare sic et ioh̄s docuit discipu-
 los suos. Et ait illi. Cū oratus dicite. Pater. scilicet nōm tuū.

Adueniat regnū tuū. panē nr̄m cotidianū dā nob̄ hodie. & di-
 mitte nob̄ peccatā nr̄a siquidem & ipsi dimittimus omne de-
 bent nob̄. & nenos inducas in temptationē. Et ait ad illos.

Lexem.
sol.

Quisur̄m habebit amicū. & ibit ad illū in media nocte. & dicat illi.
 Amice. cōmoda mihi tres panes. qm̄ amicus m̄s uenit de uia ad
 me & n̄ habeo qd ponā ante illū. Et ille de intus respondens.
 dicat. Nolum molestus ēē. iam ostiū clausū ē & pueri m̄i

·mecū sunt incubili · n̄ possū surgere & dare tibi · Et ille si
p̄seuerauerit pulsans · dico uob · Et si n̄ dabit illi · surgens eo
q̄d amicus ei sit · p̄p̄n̄bitatē tamē ei surgat & dabit illi quot
quot habet & necessarios **E**t ego uob dico · Petite et dabitur
uob · Quaerite et inuenietis · Pulsate · et aperietur uobis ·

Omnis enī qui petit accipit · & qui querit inuenit · et pulsanti
aperietur · Quis autē ex uob patre petet panē · nūq̄d lapidē
dabit illi · Aut pisicem · nūq̄d p̄p̄isce serpentē dabit illi ·

Aut si petierit ouē · nūq̄d porrigat illi scorpionē · Si ergo
uos cū sitis mali nostri bonā data dare filiis uiris · quanto ma
gis pat̄r ur̄ de celo dabit sp̄m · bonū petentibus sē · **E**t erat
eiciens demoniū & illud erat mutū · Et cū eiecisset demo
niū · loquutus ē mutus · & admiratae sunt turbe · **Q**uidā

autē ex eis dixer · In beelzebub principe demoniorū eicit
demonia · **E**t alii tēptantes · signū de celo querēbant ab eo ·

Ipse autē ut uidit cogitationes eorū · dixit eis · Omne regnū in se
ipsū diuisū desolatur · Et domus sup̄ domū cadet · Si autē &
satanas in se ipsū diuisus ē · quomodo stabit regnū ipsius ·

Qui adicit in beelzebub eicereme demonia · Si autē ego
in beelzebub eicio demonia · filii uiri in quo eiciunt ·

lxxxvi
T. 11
m. cxviii

lxxxvii
T. 11
m. cxi
R. xxxii

lxxxviii
T. 11
m. cxii
R. xxxiii

Ideo ipsi iudices urierunt. Porro. si indigitod ieiocidemonia.
pfecto puenit in uos regnū di. Cū fortis armatus custodit
atriū suū. in pace sunt ea que possidet. Si aut fortior illo sup
ueniens uicerit eū. uniuersa arma eius aufert in quib; confide
bat. et spolia ei distribuit. Quinē me cū aduersū me est. Et
qui nō colligit me cū. dissipat. **C**um in mundus spiritus exi
erit de homine. pambulat p loca in aquosa. querens requiē
et nō inueniens dic. Reuertar in domū meā unde exiui.

Et cū uenerit. inuenit scopis mundatā. Et tunc uadit & adsunt
septē alios spiritus nequioresse. et ingressi habitant ibi.

Et sunt nouissimi hominis illius periora prioribus. **F**altū
ē aūcū hec diceret. extollens uocē quēdā mulier de turba.
dixit illi. Beatus uenit qui te portauit. & ubera que suxisti.

Allel dix. Quin immo. beati qui audiunt uerba dñi & custodiunt
illud. **T**urbis aū concurrentib; coepit dicere. Generatio
hec. generatione nequē ē. Signū quærit. & signū nō dabit illi.
nisi signū iōne. Nam sicut ionas fuit signū nīne uitis. ita erit
et filius hominis generationi isti. Regina austris surgit in
iudicio cuius uiris generationis huius & condemnabit illos.
quia uenit a finibus terræ. audire sapientiā salomonis.

L. cxxx.

T. V.

m. cxxviii.

L. cxxx.

Sol

L. cxxxii.

m. cxxviii.

Et ecce plus salomone hic. Viri in eunte surgent in iudicio
cū generatione hac. et condēnabunt illū. q̄ penitentia
eger ad p̄dicationē ionae. Et ecce plus quam iona hic.

Nemo lucernā accendit et in abscondito ponit. neq. sub modio
sed sup candelabrum. ut qui ingreditur tur lum uideant.

Lucerna corporis tui. ē oculus tuus. Si oculus tuus fuerit sim-
plex. totū corpus tuū lucidū erit. Si autē nequus fuerit.
& iā corpus tuū tenebrosū erit. Vide ergo nō lumen
quod intus ē tenebrę sint. Si ergo corpus tuū totū lucidū
fuerit nō habens aliquā partē tenebrarū. erit lucidū
totū. Et sicut lucerna fulgoris inluminabit te.

L. cxxxi.
m. xlvii.

Et cū loquerēt. rogauit illū quidā phariseus ut pranderet
apud se. & ingressus recubuit. Phariseus autē coepit
intra se reputans dicere. quare nō baptizatus ē ante
prandium. Et ait dñs ad illū. Nunc uos pharisei quod
de foris ē calicis & cāni mundatis. Quod autē intus est
ur̄m plenū ē rapina & iniquitate. Stulti. nonne qui fecit
qd de foris ē. etiā id qd de intus ē fecit. Verū tamen
qd sup̄. date elemosinā. & ecce omnia munda sunt uob.

Sed uae uob phariseis. qui decimas mentam & rutā.

L. ccccviii.
 T. V.
 m. cc. xxviii.
 R.
 m. cccc.

L. ccccviii.
 T. V.
 m. cc. xxviii.

L. cxi.
 T. V.
 m. cc. xxviii.

L. cxli.
 T. V.
 m. cc. xl.

L. cxlii.
 T. V.
 m. cc. xxx.

L. cxlii.
 sol.

Omne holus. et pter tu iudiciu & caritate di. Haec aut.
 oportuit facere. & illa non mittere. **V**ae uob pharisaeis. qe
 diligitis primas cathedras in synagogis. et salutationes in
 foro. **V**ae uob qe estis ut monumta quae non apparent. & ho
 mines ambulantes supra. nesciunt. **R**espondens aut quida
 ex legis peritis. ait illi. Magister. haec dicis. et uob contumelia
 facis. Ait ille. ut. Et uob legis peritis. ue. qe oneratis homines
 onerib; que portari non possunt. & ipsi non digito uro non tangitis sar
 cinas. **V**ae uob qe edificatis monumta pphetaru. patres aut
 uri occider. illos. Profitetur testificamini. qd consentitis operib;
 patrum uro. In quide ipsi eos occider. uos aut edificatis eorum
 sepulchra. **P**ropterea et sapientia didix. Mitti ad illos
 pphetas et apostolos. & ex illis occident et psequunt. Unqu
 rat sanguis omniu pphetaru qui effusus e. a constitutione
 mundi. a generatione ista. Nanguine abel. usq. ad sanguine
 zacharie qui perit in altare & edem. Itadico uob. regret
 ab hac generatione. **V**ae uob legis peritis. qe tulistis clau
 scientiae. ipsi non introistis & eos qui introibant prohibuistis.
Cum haec ad illos diceret. coeper pharisei & legis periti grauit
 insistere. & eos ei opprimere de multis insidiante. que

L. cx
 m. cc

X

rentes capere aliquid ex ore eius accusarent eum. Multis
aut turbis circumstantibus; et ut se invicem conculcarent. coepit
dicere ad discipulos suos. **A**ttendite a fermento pharisaeorum.
quod est in poenitentia. **N**ihil aut optatum est quod non reveletur. neque ab
secondum quod non sciatur. Quia quae in tenebris dixistis. in lumine
dicentur. Et quod in aure loquuti estis in cubiculis. predicabit in metis.

L. c. xlv.
T. x. c. iii.

Dico autem vobis amicis meis. ne terre amini ab his qui occidunt corpus.
& post haec non habent amplius quid faciant. Ostendam autem vobis.
quem timeatis. Timeo eum. qui postquam occiderit. habet & potes-
tatem mittere angelum suum. et tradere vobis. hunc timeo. Nonne
quinque passeret veniunt de pondio. & unus ex illis non est in obli-
vione coram deo. Sed et capilli capitis vestri. omnes numerati sunt.

Nolite ergo timere multis passeribus; plures estis. Dico autem vobis.
omnis qui cumque confessus fuerit in me coram hominibus; & filius ho-
minis confitebitur in illo coram angelis dei. **Q**uia autem nega-
verit me coram hominibus. denegabitur coram angelis dei.

Et omnis qui dicit verbum in filium hominis. remittetur illi. Et autem
qui in spiritum sanctum blasphemaverit. non remittetur. **C**um autem
inducent vos in synagogas & ad magistratus & potestates.
nolite solliciti esse quod dicit aut quid respondeatis. aut quid

L. c. xlvii.
T. x. c. lvi.
R. x. c. lvi.
m. x. c. lvi.

L. c. lxxviii.
Sol.

dicatis. Spiritus enim sanctus docebit uos in ipsa hora quae
oporteat dicere. **A**nt autem quidam de turba Magister
dixit fratri meo ut diuidat mecum hereditatem. At ille dixit
Homo quis me constituit iudicem aut diuisorem super uos?
Dixitque ad illos. Videte et caute ab omni auaritia. quoniam
abundantia cuiusquam uita eius est ex his quae possidet.
Dixit autem similitudinem ad illos dies. Homini cuiusdam diuitis
uberes fructus ager attulit. et cogitabat in se diebus.
Quid faciam quod non habeo quo congregare fructus meos? Et dixit.
Hoc faciam. Destruam horrea mea et maiora faciam. et illuc
congregabo omnia quae nata sunt mihi. et bona mea. Et dicitur
animam meam. Anima habes multa bona posita in annos plu-
rimos. requiesce. comede. bibe. epulare. Dixit autem illi dominus.
Stulte. hac nocte animam tuam repetunt a te. quae autem paraasti
cuius erunt? Sic est qui sibi thesaurizat. et non est in diem

L. cl.
m. lxxviii.

Dixitque ad discipulos suos. Ideo dico uobis. nolite solliciti esse
animae quid manducetis. neque corpori quid uestiamini.
Anima plus est quam esca. et corpus quam uestimentum. Conside-
rate coruos. quoniam non seminant. neque metunt. quibus non est
cellarium. neque horreum. et dominus pascit illos. Quanto magis

.uos plures estis illis. Quis autem vrm cogitando potest
 adicere ad statura suam cubitum unum. Si ergo neque quod mi-
 nimus potestis. quid de ceteris solliciti estis. Considerate
 ulia. quomodo cresunt. non laborant. non nent. Dico autem vob.
 Nec salomon in omni gloria sua uestebatur sicut unum ex istis.
 Si autem fenum quod hodie in agro est & cras in cubanum mittitur
 dissicuefit. quanto magis vos pusille fidei. Et nolite
 quaerere quod manducetis aut quid bibatis. & nolite in
 sublime tolli. Haec enim omnia gentes mundi quaerunt.
 Patrum autem scit quoniam his indigeatis. Verumtamen quaerite reg-
 num dei. & haec omnia adiciuntur vobis. **N**olite timere pusillus
 grex. quia complacuit patri vobis dare regnum. **V**ende
 quae possideatis. et date elemosinam. **F**acite vobis saccu-
 los qui non uetereant. thesaurum non deficientem in celis.
 quo fur non adpriet. neque tinea corrumpit. Vbi enim thes-
 auris vestri est. ibi et cor vestrum erit. **S**int lumbi vestri pre-
 elucernae ardentes. Et vos similes hominibus expectantibus
 dominum suum. quando reuertatur ad nuptias. Vt cum uene-
 rit et pulsauerit. confestim aperiant ei. **B**eati seruuli
 quos cum uenerit dominus. inuenerit uigilantes. Amen.

uos

L. cl. ii.
 7. ii.
 m. ex. ciii.
 R. cum.

L. cl. v.
 7. v.
 m. cl. xvi.

dicouit quod peringeret et faceret illos discumbere. et
transiens ministrabit illis. Et si uenerit in sedem uigiliae et
si inter uigiliae uenerit et ita in uenerit. beati sunt serui illi.

Hoc autem scitote quoniam si sciret pater familias quahora fur ueniret et
uigilaret utique et non sineret perfodiri domum suam. Et uos
estote parati. quia quahora non putatis filius hominis uenire.

Ait autem ei petrus. Domine ad nos dicis hanc parabolam. an et ad omnes?

Dixit autem dominus. Quis putas est fidelis dispensator et prudens. quem
constituit dominus super familiam suam. ut de illis intepretetur tibi
mensuram? Beatus ille seruus quem cum uenerit dominus. in-
ueniet ita facientem. Veredico uobis. quia supra omnia quae
possidet constituet illum. **Q**uod si dixerit seruus ille in
corde suo mora fac dominus meus uenire. et coeperit percutere
pueros et ancillas. et edere. et bibere. et inebriari. Ve-
niat dominus seruus illius in die quem non sperat. et hora quam
nescit et diuidat eum. partemque ei cum infidelibus. ponat.

Ille autem seruus qui cognouit uoluntatem domini sui et non praeparauit
et non fecit secundum uoluntatem eius. uapulabit multis.

Quia autem non cognouit et fecit digna plagis. uapulabit paucis.

Omnia autem cui multum datum est. multum quaeretur ab eo.

L. clvi.
m. celxviij.
m. clv

L. clvii.
m. celxv.

L. clviii.
m. celxvii.

L. clviii.
sol.

Et cui cōmīdauerunt multū plus petent ab eo. **I**gnē ueni
mittere in terrā. et quid uolō nisi accendatur. Baptis-
mū autē habeo baptizari. et quomodo coarctor usq. dū pfi-
ciatur. Putatis quia ueni mittere in terrā. Non
dicō uobis sed separationē. Erunt enim ex hoc & in domo una
diuisi. tres in duo. et duo in tres diuidentur. Pat̄ in filiū.
Et filius in patrē suū. Mat̄ in filiā. et filia in matrē. Socrus
in nurū suū. et nurus in sacrū suū. Dicebat autē & ad t̄bca.

Cū uideratis nubē orientē ab occasū. statim dicitis imbus
uenit. & ita fit. Et cū austrum flantē dicitis quē uentus
erit. & fit. Hypocritę. faciem terrę & celum ostis p̄bare.
hoc autē tēpus quomodo n̄ p̄batis. Quid autē & uobis ip̄is
n̄ iudicatis qd̄ iustum ē. Cum autē uocatus es cum aduer-
sario tuo ad principē in iure. da operam liberari a billo.

Nē forte trahat te apud iudicē. & iudex tradat te ex-
altori. & exaltor mittat te in carcerem. Dic tibi. n̄
exies inde. donec etiā nouissimū minutū reddas.

Aderant autē quidā ipsi om̄es p̄nuntiantes illi de galileis.
quorū sanguinē pilatus miscuit cū sacrificiis eorum.

XIII

Et respondens dixit illis. Putatis quod hi galilaei prae-

omnib; galilaeis fuer' peccatores. qe talia passisunt.

Non dico uob. Sed nisi penitentia habueris. om's simili
lup' peribitis. Sicut illi decē & octo supra quos cecidit
turreis in siloam. & occidit eos. Putatis quia et ipsi debi
tores fuer' p't om's homines habitantes in hierusale?

Non dico uob. Sed si n' penitentia egeritis. om's similiter
peribitis. **D**icebat aut' hanc similitudinē. Arborem
ficu habebat quidā plantatā in uinea sue. et uenit querens
fructū in illa. et n' inuenit. Dixit aut' ad cultoreū uine.

Eccc anni tres sunt ex quo uenio quaerens fructū in ficu
ne hac. & n' inuenio. Succide ergo illā. Ut quid & iū
terra occupat? At iller respondens. dixit illi. Domine.
dimitte illā et hoc anno usq; dū fodeā circa illā. &
mista stercore. Et si quidē fecerit fructū. Sin aut'.
in futurū succides eam. Erat aut' docens in synagoga
sabbatis. Et ecce mulier quae habebat spm infirmi
tatis annis. xviii. & erat inclinata. necominus poterat
sursum respicere. Quaecūq; uideret in se. uocauit ad se &
ait illi. Mulier. dimissa es ab infirmitate tua. Et in
posuit illi manus. & confestim erecta ē. et glorificabat dñm

L. clxiii.
Sol.

Respondens autē archisynagogus indignans quod sabbato curassent inquit dicebatur turbe. Sex dies sunt in quibus oportet operari. In his ergo uenite & curamini. & nō die sabbati.

Respondit autē illū dñs. & dixit. Hypocrite. unusquisque uerū sabbato nō soluit bouē suū aut asinū ap̄ sepio & ducit ad aquam. Hanc autē filiū abrahe quā alligauit satanas ecce decē & octo annis. nō potuit solui a uinculo istodie sabbati.

Et cū hec diceret. erubescerant om̄es aduersarij ei. Et om̄is populus gaudebat. in uniuersis quæ gloriose fiebant ab eo.

Dicebat ergo. Cui simile ē regnū di. et cui simile ē existimabo illud.

Simile ē grana sinapis. qđ acceptū homo misit in hortū suū. Et creuit. et factū ē in arbore magnā. et uolucres celi requieuerunt in ramis eius.

Et iterū dixit. Cui simile est imago regnū di. Simile ē fermentū qđ acceptum mulier abscondit in farinē sata tritici. donec fermentaret totū.

Et uibat pecunias et castellā docens. & interficiens in hierlm.

Ant autē illi quidā. Dñe. si pauci sunt saluamur. Ipse autē dixit ad illos. Contendite intrare per angustā portā. quia multi dicunt uobis querent.

L. clxx.
m. lxx.

L. clxxxi
T. V.
m. lx

intrare. & non poter. **C**um autem intrauerit per fami-
lias & cluserit ostium. et incipietis foris stare & pulsare
ostium dicentes. Domine. aperis nobis. Et respondens. dices & uobis.
Nesci uos. unde sitis. Tunc incipietis dicere. Manducauimus
coram te & bibimus. & implacis nostris docuisti. Et dices & uobis.
Nesci uos. unde sitis. Discedite a me. omnes operarii iniquitatis.

L. clxxii
T. V.
m. lxi

Libenter fletus. et stridor dentium. **C**um uideritis abra-
ham. & isaac. et iacob. et omnes prophetas in regno dei. uos autem
expelli foras. Et tunc uenient ab oriente & occidentem. & ex
aquilone & austro. & accumbent in regno dei. **E**cce ser-
uissimi qui erant primi. & si primi querant nouissimi.

L. clxxiii
T. II.
m. clxxiiii.
m. clxxv.

Impudenter accesserunt quidam phariseorum dicentes illi. Exi &
uade hinc. quia herodes uult te occidere. Et ait illis. he-
re & dicit uos uos uos. Ecce eicio demonia et sanitates perficio
hodie & cras. & tertio consumor. Verumtamen oportet
me hodie & cras & sequenti ambulare. quia non capio p-
phetam perire extra hierusalem. **H**ierusalem. hierusalem. que
occidis prophetas. & lapidas eos qui mittunt uos in caltem. Quoti-
ens uolui congregare filios tuos quemadmodum auis nidum
suum sub pennis. & noluiisti. Ecce relinquo te domum.

L. clxxvi
T. III.
m. clxxvii.

Di. co aut uob. Quia non uidebitis me. donec ueniat cū dice. tis.

Benedictus qui uenit in nomine dñi. **E**t factū ē cū intrare
in domū cuius dā principis phariseorū sabbato manducare
panē. & ipsi obseruabant eum. Et ecce hō quidā hīdronicus.

erat ante illū. **E**t respondens ihs. dixit ad legis peritos &
phariseos dicens. Silice sabbato curare. At illi. tacuerunt.

Ipsē uero ad phensū. sanauit eū & dimisit. Et respondens
ad illos dixit. Cuius ur̄mas inus aut bos in puteū cadat. & non
continuo extrahet illū die sabbati. Et n̄ poterant ad hec

respondere illi. **D**icebat autē & ad inuitatos parabolā
intendens quomodo primos accubitos eligerent. dicens
ad illos. Cū inuitatus fueris ad nuptias. n̄ discumbas
in primo loco. Ne forte honoratioꝝ te sit inuitatus ab eo.
& ueniens is qui te et illū uocauit. dicat tibi. Da huius locū.

Et tunc incipias cū rubore nouissimū locū tenere. Sed cū
uocatus fueris. uadere cū be in nouissimū loco. Ut cum
uenerit qui te inuitauit. dicat tibi. Amice. ascende su
perius. Tunc erit tibi gloria. coꝝ a simul discumbentib;.

Quia om̄s quisē exaltat humiliabit. & quisē humiliat
exaltabitur. **D**icebat autē & ei. quisē inuitauerat.

L. cl. xxx.
Sol.

clxxxv.
x
Sol.

clxxxvii.
xv.
Sol.

clxxxviii.
x
Sol.

clxxxix.
x
Sol.

Cum facis prandium aut cenam. noli uocare amicos tuos.
neque fratres tuos. neque cognatos. neque uicinos diuites.
ne forte & ipsi te reuident. et fiat tibi retributio.
Sed cum facis conuiuium. uoca pauperes. debiles. claudos.
caecos. et beatus eris. quoniam non habent retribuere tibi.
retribuet enim tibi in resurrectione iustorum.

Haec cum audisset. & quidam de simul discumbentibus. dixit illi.

Beatus qui manducabit panem. in regno dei. **A**t ipse dixit ei.

Homo quidam fecit cenam magnam. & uocauit multos. Et misit
seruum suum hora cene dicere inuitatis ut uenirent. quia
iam parata sunt omnia. Et coeperunt simul omnes excusare. Primus
dixit. Villam enim et necesse habeo exire & uidere illam.
rogote habeme excusatum. Et alius dixit. Iugabouem enim
quinq. et eo pascere illa. rogote habeme excusatum.
Et alius dixit. Vxorē duxi. & ideo non possū uenire. Et re-
uersus seruus. nuntiavit haec domino suo. Tunc iratus
pater familias. dixit seruo suo. Exi cito in plateas & uicos ci-
uitatis. et pauperes & debiles. & caecos & claudos. introduc
huc. Et ait seruus. Domine. factum est ut imperasti. & adhuc
locus est. Et ait dominus seruo. Exi in uias & saepes. &

L. c. Lxxx. i.
m. cc. xxi.

conpelle intrare. ut impleat domus mea. Dico autem uobis.

Quod nemo uirorum illorum qui uocatus. gustabit cenam meam.

Ibant autem turbe multe cum eo. et conuersus dixit ad illos.

Siquis uenit ad me et non dicit patrem suum et matrem. et uxorem et filios. et fratres et sorores. adhuc autem et animam suam. non potest me esse discipulus. Et qui non habet crucem suam et uenit pro me.

non potest me esse discipulus. **Q**uoniam si nemo ex uobis uolens turrem edificare. non prius sedens computat sumptus quam necessarius. si habet ad perficiendum. Ne postea quando posuerit fundamentum et non potuerit perficere. omnes qui uident incipiant in ludere ei dicentes. Quia hic coepit edificare. et non potuit consummare. Aut quis rex iturus committere bellum aduersus diuitem. non sedens prius cogitat si possit cum decem milibus occurrere ei qui cum uiginti milibus uenit ad se. Alioquin. adhuc illi longe agente. legationem

mittens rogat ea que pacis sunt. **S**ic ergo omnis ex uobis

qui non renuntiat omnibus que possidet. non potest me esse discipulus.

Bonum est sal. Si autem sal quoque euanuerit. in quo condietur. Neque intra. neque inter quilibet utile est. sed foras

mittetur. Qui habet aurem audiendi. audiat.

clxxxii.

xcvi.

xxxiii.

ol.

xxxiii.

cvi.

xxx.

xi.

ii.

xv

L. clxxxvii
 T. lxxii
 R. xxii

Erant autē adpropinquantes ei publicani et peccatores. ut audirent illū. Et murmurabant pharisaei et scribae dicentes. Quia hic peccatores recipit. & manducat eū illis. **E**t ait ad illos parabola istā. dicens. Quis ex uobis homo qui habet centū oues. et si perdidit unā ex illis. nōne dimittit xxviii. in deserto & uadit ad illā quae perierat donec inueniat illā? Et cū inuenierit eā. inponit inumeros suos gaudens. Et ueniens domū. conuocat amicos & uicinos. dicens illis. Congratulamini mihi. quia inueni ouē meā quae perierat. Dico uob. qđ ita gaudium erit in celo sup uno peccatore penitentiā agente. quam sup xxviii. iustis qđ nō indigent penitentiā. **A**utq. mulier habens dragmā decē. si perdidit dragmā unā. nonne accendit lucernā & uertit domū & quaerit diligent donec inueniat. Et cū inuenierit. conuocat amicas & uicinas. dicens. Congratulamini mihi. quia inueni dragmā quae perdideram. **I**ta dico uob. gaudiū erit corā angelis dei. sup uno peccatore penitentiā agente. **A**it autē. Homo qđā habuit duos filios. & dixit ad ulescentior ex illis patri. Pater. dā mihi portionē substantiā quae me contingit. Et diuisit illis substantiā. Et non post multos dies congregatis

L. clxxxviii.
 Sol.

L. clxxxviii.
 T. clxxxix

L. clxxx
 T. clxxx

L. xc.
 Sol.

omnib; adulescentior filios. peregre pfectus ē in regione
longinquā. & ibi dissipauit substantiā suā uiuendo luxuriose
Et post quā comā consumasti & facta ē fames ualida in regione
illa. & ipse coepit egere. Et abiit. & adhesit unicuique re
gionis illius. & misit illū in uillā suā ut pasceret porcos. Et
cupiebat implere uentrē suū de filiquis quas porci man
ducabant. & nemo illi dedit. In se autē reuersus dixit.
Quāti mer cennari patris mei abundante panib; ego autē
hic fame pereō. Surgā & ibo ad patrem meū. & dicā illi.
Pater peccaui in celū & corā te. & iam non sū dignus uo
cari filius tuus. fac me sicut unū de mer cennariis tuis.
Et surgens uenit ad patrem suū. Cū autē adhuc longe eē
uidit illū pater ipsius. & misit ad eum amicus est. Et accurrens
cecidit super collū eī. & osculatus ē eū. Dixitq; ei filius. Pater
peccaui in celū & corā te. iam nō sū dignus uocari filium tuum.
Dixit autē pater ad seruos suos. Cito pferre stolā primā & indu
ite illū. & date anulū in manū eī. & calciamenta in pe
des. Et adducite umilū saginatū & occidite. & man du
cemus. & aepulemur. Quia hic filius mī mortuus erat
re uixit. perierat & inuentus est. Et coepit epulari.

Erat autem filius eius senior in agro. Et cum ueniret & adpropin-
 quare domui. audiuit symphoniam & chorum. Et uocauit unum
 de seruis. & interrogauit quae haec essent. Isque dixit illi.
 Fratru tuus uenit. & occidit illum patru tuum ut ulum saginatum quia
 saluum illum recepit. Indignatus est autem. & nolebat introire.
 Patre ergo illius egressus. coepit rogare illum. At iller respondens.
 dixit patri suo. Ecce tot annis seruio tibi. et nunquam mandatum
 tuum propterui. & nunquam dediisti mihi hedum. ut cum amicis meis
 epularer. Sed postquam filius tuus hic quid euorauit substan-
 tiam suam cum meretricibus uenit. occidisti illum utulum saginatum.
 At ipse dixit illi. Filius semper mecum est. & omnia mea tuus. Lepulari
 autem et gaudere oportebat. quod tuus hic mortuus erat ^{fu} & reuer-
 serat. & inuentus est. Dicebat autem & ad discipulos suos.
 Homo quidam erat diues qui habebat uilicum. & hic diffamatus
 est apud illum. quasi dissipasse bona ipsius. Et uocauit illum.
 & ait illi. Quid hoc audio de te? Redde rationem uilicationi
 mae. iam enim non poteris uilicare. Ait autem uilicus intrasse.
 Quid faciam quod dominus meus aufert a me uilicationem? Fodere
 non ualeo. mendicare erubescio. Scio quid faciam. Ut cum amotus
 fuero a uilicatione. recipiant me in domos suas. Conuocatis

itaq. singulis debitorib; dominisui. dicebat primo. Quantum
 debes domino meo? At ille dix. Centum cados olei. Dixq. illi.
 Accipe cautionem tuam. et sede cito. scribe. Ita. Deinde alio dix.
 Tu uero quantum debes? Qui ait. Centum coros tritici. At illi.
 Accipe litteras tuas. scribe octoginta. Et laudauit dñs uilicū
 iniquitatis. q. prudent fecisset. Quia filii huius seculi. pru-
 dentiores filiis lucis in generatione sua sunt. Ego uob dico.
 Facite uob amicos de mammona iniquitatis. Ut cū defeceri-
 tis. recipiant uos in aeterna tabernacula. Qui fidelis
 ē in minimo. & in maiore fidelis ē. Et qui in modico iniquus
 ē. & in maiore iniquus ē. Si ergo in iniquo mammona
 fidelis n̄ fuitis. quod uerū ē quis credet uob? Et si mali-
 eno fidelis n̄ fuitis. qd̄ uerū ē quis dabit uob? **N**emo ser-
 uus potest duob. dominis seruire. Aut enim unū odiet &
 altē rūdiliget. aut unū adherebit & altē rū contemnet.
Non potestis dō seruire. & mammonae. **A**udiebant
 autē om̄ hae pharisaei qui erant auari. & deridebant
 illū. Et ait illis. Vos estis qui iustificatis uos corā hominib;
 dñs autē nouit corda ur̄a. Quia quod hominib; altū ē. ab-
 ominatio ē ante dñm. **L**ex et prophete usq. ad iohannem.

Ex eo regnū dī euangelizatur. & omīs in illud uim faciūt.

L. cxciii.
m. xccc. iiii.

Facilius ē aūcā elū & terrā p̄terire. quā de lege unum
apicem cadere. Omnis quid imittit uxore suā & ducit
alteram. moechatur. Et quid missam aur̄ odūc. moechat̄.

L. cxcv.
m. cxc.
m. cv.

L. cxcvi.
sol.

Homo quidā erat diues. et induebatur purpura & brisō. & epu-
labat̄ cotidie splendide. Erat quidā mendicus nomine
Lazarus qui acebat ad ianuā eī ulcerib; plenus. cupiens sa-
turari de micis quae cadebant de mensa diuitis. Sed & canes
ueniebant. & lingebant ulcera eius. Factū ē aū ut moreretur
mendicus. et portaretur ab angelis in sinu abrahā. Mortuus
ē aū & diues. et sepultus ē in inferno. Eleuans aū oculos suos
cū ē in tor̄m̄tis. uidit abrahā a longe. & Lazarū in sinu eī.
Et ipse clamans. dix. Pat̄ abrahā. miserere mei. Et mit-
te Lazarū ut iminguat extremū digiti sui in aqua. ut re-
frigeret & linguā meā. quia crucior in hac flamma. Et dixit
illi abrahā. Fili. recordare q̄ recepisti bona inuitatua.
& Lazarus similit̄ mala. Nunc aū hic consolatur. tu uero
cruciaris. Et in his omnib; int̄ uos & nos. chaus magnū fir-
matū est. Vbi qui uolunt hinc transire ad uos n̄ possunt.
neq; inde huc transire. Et ait. Rogo ergo te pat̄.

ut mittas eū in domū patris mei. Habeo enim quinque fr̄s.
ut testetur illis. ne et ipsi ueniant in locū hunc tormentorū.

Et ait ^{illi} abraham. Habent moysen et prophetas. audiant illos.

At ille dixit. Nō pat̄ abrahā. Sed si quis ex mortuis uerit ad eos.
penitentia agent. Ait aut̄ illi. Si moysen et prophetas non
audiunt. neq. si quis ex mortuis surrexerit credent.

Et addiscipulos suos ait. Impossibile ē ut nō ueniant scandalū.

Veniat aut̄ illi. p̄ quē ueniunt. Ut uisus ē illi filius lapidis molaris im-
positus circa collū eī et piciatur in mare. quā ut scandalizet
unū de pusillis istis. **A**d tendite uob̄. Si peccauerit fr̄ tuus.
in crepā illū. Et si penitentia egerit. dimitte illi. **E**t si

septies in die peccauerit in te. et septies in die conuersus
fuerit ad te dicis penite & me. dimitte illi. **E**t dixit
ap̄l̄i dñō. Ad auge nob̄ fidē. Dixit aut̄ dñs. Si habueritis fi-
dē sicut granū sinapis. dicere tis huic arbori moro. era-
dicare & transplantare in mare. & obediret uobis.

L. cxxviii.
M. clxxxiii.

Quis aut̄ ur̄m habens seruū arantē aut pascentē. qui regresso
de agro dicit illi statim. transi & cumbe. & nō dicit ei para
q̄d cane. et p̄cinge te & ministra mihi donec manduce
& bibam. et post haec tum anducabis & bibes. Nūq̄d.

gratiā habet seruo illi q̄ fecit quā sibi imperauerat.

Non puto. Sic & uos cū feceritis om̄ia quācūq̄ p̄cepta s̄ uobis.
dicite. Serui inuiles sumus. q̄d debuius facere fecim̄.

Et factū ē dū iret in hierlm̄. transiebat p̄ mediā samariā
& galileā. Et cū ingrederet q̄dā castellū. occurrer̄ ei
decē uiri leprosi. Qui stēter̄ a longe. & leuauer̄ uocē
dicentes. Inuē p̄ceptor. miserere nr̄i. Quos intuidit. dix̄.

Ite ostendite uos sacerdotib;. Et factū ē dū irent. mun
dati sunt. Unus aut̄ ex illis intuidit q̄m undatus ē. re
gressus ē cū magna uoce magnificans d̄m. Et cecidit
in faciem ante pedes ei gr̄as agens. & hic erat sama
ritanus. Respondens aut̄ ihs dix̄. N̄ne decē mundaui.
& nouē ubi sunt. N̄ inueni uis qui rediret & dare
gl̄andō. nisi hic alienigena. Et ait illi. Surge uade.
q̄ si desideras te saluū fecit.

Interrogatus aut̄ phariseis
quando uenit regnū dī. respondit eis & dix̄. N̄ uenit
regnū dī cū obseruatione. neq̄ dicent. ecce hic. aut ecce
illuc. Ecce enim regnū dī intra uos est. **E**t ait ad dis
cipulos. Venient dies quando desideratis uidere unū
diem filii hominis. & non uidebitis. **E**t dicent uob̄.

Lcc. ii.
m. cclv.

Lccm.
sol.

Lcc.
m. cc.
m. cx.

Ecce hic ecce illic nolite ire neq. sedemini. **N**am sic
fulgor coruscans de sub caelo in ea quae sub caelo sunt
fulget. ita erit filius hominis in die sua. **P**rimū autē
oportet illū multā pati & reprobari a generatione hac.

Et sicut factū ē in dieb; noe. ita erit et in dieb; filii hominis.

L. ccvii.

m. cclxi.

Edebant et bibebant. uxores ducebant & dabant ad nup
tias. usq. in diem quā intrauit noe in arcam. Et uenit
diluuiū & p̄didit om̄s. **S**imilit̄ sic factū ē in dieb; loth.
Edebant et bibebant. emebant & uendebant. plantabant
aedificabant. Quādiē autē exiit loth a sodomis. pluit

ignē & sulfur de caelo. & om̄s p̄didit. Scdm̄ haec erit
quādiē filius hominis reuelabitur. **I**n illa hora qui
fuerit in tecto & uasa ei in domo. n̄ descendat tollere illa.

Et qui in agro. similit̄ n̄ redeat retro. **M**emores estote
uxoris loth. **Q**ui cūq. quesierit animā suā sed uā fa
cere. p̄d̄ illā. Et qui cūq. p̄diderit illā. uiuificabit eā.

L. ccx

sol.

Dico uob. In illa nocte er̄ duo in lecto uno. unus adsumet &
alt̄ relinquetur. Duae er̄ moles in unū. una adsu
metur & altera relinquetur. Duo in agro. unus adsumet
& alt̄ relinquetur. **R**espondentes dicunt illi

L. ccxii.

m. cclxii.

L'ce xiiii

sol.

Viditne? Quidixeris? Ubicūq. fuerit corpus. illuc congrega-
 buntur aquile. **D**icebat autē & parabolas ad illos. qm̄
 oportet se p̄orare. & n̄ deficere dicens. Iudex quidam erat
 in quadam ciuitate quidm̄ n̄ timebat. & hominē non re-
 uerebatur. Vidua autē quædā erat in ciuitate illa. &
 ueniebat ad eū dicēs. Vindictam de aduersariomeo. Et
 nolebat p̄mutare tēpus. Post hæc autē dixit intrare. Et fidm̄
 n̄ timeo ne hominē reuerer. tamq̄ molestus est mihi
 hæc uidua. uindicta uero illa. ne in nouissimo ueniens suggel-
 let me. **A**it autē dñs. Audite quid iudex iniquitatis dic-
 it. **D**icit autē n̄ facio & uindictā electorū suorū clamantiū ad se die
 ac nocte. et patientiā habebit in illis. **D**ico uob. q̄ cito
 facio & uindictā illorū. Verūtā filius hominis ueniens.
 putas inueni & fidem in terra. **D**ixit autē & ad quosdā qui
 in se confidebant tāquā iusti & asp̄nabant ceteros. pa-
 rabolā istā. Duo homines ascenderūt in templū ut orarent.
 unus pharisæus & alius publicanus. **P**harisæus stans. hæc
 apud se orabat. **D**ñs. gratias ago tibi q̄ n̄ sū sicut ceteri
 hominū. **R**aptores iniusti. adulteri. uelut & iam hic
 publicanus. **I**eiuno bis in sabbato. decimas do omniū

quae possideo. Et republicanus a longe stans nolebat
nec oculos ad caelum leuare. sed percutiebat pectus suū dicens.

Dī. pprius est mihi peccatori. Dico uob. descendit hic
iustificatus in domū suā ab illo. **Q**uia omnis quis exal-
tat humiliabitur. & quis humiliat exaltabitur. **A**dse-
rebant autē ad illū & infames. ut eos tangeret. Quod cū ui-
derent discipuli. increpabant illos. Ihs autē conuocans illos
dixit. Sin te pueros uenire ad me. & nolite eos uetare.
talis ē enim regnū dī. **A**men dico uob. quicumq;
nō acceperit regnū dī sicut puer. nō intrabit in illud.

Et interrogauit quid dī princeps dices. Magister bone.
quid faciens uitā aeternā possidebo. Dixit autē ei Ihs.

Quid medius bonū. Nemo bonus nisi solus dī. Mandata
nostrā. Non occides. non moechaberis. nō fur tu facies.
nō falsū testamōiū dices. Honora patrē tuū & ma-
trē. Quia. Haec omnia custodiui a iuuentute mea.

Quo audito Ihs ait ei. Adhuc unū tibi deest. Omnia quae
cūq; habes uende & dā pauperibus. & habebis thesau-
rū in caelo. & ueni sequere me. **H**is ille auditis.
contristatus ē quia diues erat ualde. Videns autē

Amey

L. cxxvi.
T. II.
m. cxxii.
R. m. cxi.L. cxxviii.
T. II.
m. cxxiiii.
R. m. cxxii.L. cxxx.
T. II.
m. cxxv.
R. m. cxxiii.

in illū triste factū dix. Quā difficile qui pecunias
 habent in regnū dī intrabunt. Facilius ē enim camelū
 p̄ forā ac ustrānsire. quā dīntē intrare in regnū dī.
 Et dixerunt quia audiebant. Et quis potest saluus fieri?
 At illis. Quae impossibilia s̄ apud homines. possibilia sunt
 apud dīm. At autē petrus. Ecce nos dimisimus om̄a. &
 sequuti sumus te. **Q**uid dixit eis. Am̄ dico uob. nemo ē
 qui relinquit domum. aut parentes. aut fr̄s. aut uxore.
 aut filios p̄ regnū dī. & non recipiat multo plura in hoc
 temp̄e. & in s̄c̄lo ueniat in uitā aeternā. **A**d sūp̄
 aut̄ in̄s xii. & ait illis. Ecce ascendimus hierusolīmā.
 & consumabuntur om̄a quae scripta sunt p̄ prophetas
 de filio hominis. Tradetur enim gemib; & inludēt.
 et flagellabitur. & conspuetur. Et postquā flagel
 lauerint occident eū. et die tertia resurgēt.
Et ipsi nihil horū intellexer̄. Et erat uerbū istud abscon
 ditū ab eis. et nō intellegebant quae dicebantur. **F**altū ē
 autē cū ad p̄p̄inquaret̄ hiericho. cecus quidā sedebat
 secus uīā mendicans. Et cū audiret turbā p̄t̄euntē.
 interrogabat quid hoc eēt. Dixer̄ autē ei. quod ihs na

L. cc. xxi.
 T. II
 m. cxcviii.
 R. c. x.

L. cc. xxii.
 T. II
 m. cci.
 R. c. xii.

XVII

L. cc. xxiii.
 Sol.

L. cc. xx
 T. II
 m. cc.
 R. c. xx

zarenus transire. Et clamauit dicens. Ihu fili dauid.
miserere mei. Et qui pibant. increpabant eum ut taceret.
Ipsa uero multo magis clamabat. fili dauid. miserere mei.
Stans autem ihesus. iussit illum adduci ad se. Et cum adpropinquasset.
interrogauit illum dicens. Quid tibi uis faciam? At ille. dixit
Domine. ut uideam. Et ihesus dixit illi. Respice. fides tua te saluum
fecit. Et confestim uidit. et sequebatur illum magnificans
dominum. Et omnis plebs ut uidit. dedit laudem deo. **E**t ingressus.
perambulabat hiericho. Et ecce uir nomine zacheus.
et hic erat princeps publicanorum. et ipse diues. Et quaerebat
uidere iherosolimam. et non poterat per turba. quia
statura pusillus erat. Et percurrentes ascendit in arborem
sicomorū ut uideret illum. quia inde erat transiturus.
Et cum uenisset ad locum. suspiciens iherosolima uidit illum. et dixit
ad eum. Zacharie. festinans descende. quia hodie in domo
tua oportet me manere. Et festinans descendit. et
excepit illum gaudens. Et cum uiderent omnes. murmura-
bant dicentes. quod ad hominem peccatorem diues factus esset.
Stans autem zacheus. dixit ad iherosolimam. Ecce dimidiū bonorum
meorum domine. do pauperibus. Et si quid aliquando defraudaui.

reddo quadruplum. At in secundo. Quia hodie salus
domui huius facta est. eo quod ipse filius sit abrahe. **V**enit
enim filius hominis. quia cerere & saluū facere quod peri
erat. **H**aec illis audientibus; adiciens dixit parabolam.
Eo quod decē ppe hietim. et quia existimarent qd confectū
regnū dī manifestaretur. **D**ixit ergo. Homo quidam
nobilis abiit in regionē longinquā. accipere sibi regnū
& rēuerit. **V**ocatis autē decē seruis suis. dedit illis decē
mnas. Et ait ad illos. Negotiamini. dū uenio. Cuius autē
ei aderant illū. Et misit legationē. post illū dicentes.
Nolumus hunc regnare sup nos. Et factū ē ut rediret accepto
regno. & iussit uocari seruos quib; dedit pecuniā. ut sciret
quantū quisq. negotiatus ē. Venit autē primus. dicens.
Domine. mnata tua decem mnas adquisiuit. Et ait illi. Euge
serue bone. qe immodico fidelis fuisti. eris potestate habens
sup decē ciuitates. Et alit uenit dicens. Domine. mnata tua feci
quinq. mnas. Et huic ait. Et tu esto sup quinq. ciuitates.
Et alit uenit dicens. Domine. ecce mnata tua quā habui reposita
in sudario. Timui enim te qe homo austeris es. tollis qd
nō posuisti. & metis quod non seminasti. Dicite. De ore tuo

L. cccxxi.
T. cclviii.

L. cccxxii.
Sol

L. cccxxiii.
T. cclviii.
m. cclviii.

L. cccxxv.
T. cclviii.

te iudico serue nequæ. Sciebas quod ego austeris hominibus
tollens quod non posui. & metens quod non seminaui. Et quare
non dedisti pecuniam meam ad mensam. & ego ueniens cum usuris
utique exigissem illud. Et adstantibus dixit. Auferte ab
illorum nam. & date illi quid decem minas habet. Et dixerunt ei.

Domine. habet decem minas. **D**ico autem uobis. quia omni habenti
dabitur. Ab eo autem qui non habet. & quod habet auferetur ab eo.

L. cc. xcc.
T. II.
m. ccl. xcc.
m. xcl. ii.

Verum tam inimicos meos illos qui noluerunt me regnare super se.
adducite huc & interficite ante me. **E**t his dictis præce-
debat ascendens hierosolimam. Et factum est cum ad pro-
pinquasset ad bethfage et bethania ad montem qui uocatur
oliueti. misit duos discipulos suos dicens. Ite in castellum quod
contra est. In quod introeuntes inuenietis pullum asine
alligatum cui nemo umquam hominum sedit. soluite illum & ad-
ducite. Et si quis uos interrogauerit quare solutis. sic
dicitis ei. Quia dominus opera eius desiderat. **A**bierunt autem qui missi
erant. & inuenerunt sic dixit illis stantem pullum. Soluentibus
autem pullum dixerunt domini ei ad illos. Quid solutis pullum.
Ailli dixerunt. Quia dominus eius necessarium habet. Et duxerunt illum
ad dominum. Et rati sunt uestimenta sua supra pullum in-

L. cc. xxxii.
T. II.
m. cc. xli.
m. cxlii.

xxxiii.
c. viii.
xxiii.

posuerunt in terra. Tunc autem illo substernebant uestimenta sua

in uia. **E**t cum adpropinquasset iam ad descensum montis oliueti. coeperunt omnes turbe descendentiū gaudentes laudare dñm uocem magna. super omnibus quos uiderant uisitantibus dicentes.

Benedictus qui uenit rex in nomine dñi. pax in celo. & gloria in excelsis. **E**t quidam pharisaeorum de turbis dixerunt illi.

Magister. increpa discipulos tuos. Quibus ipse ait. Dico uobis. quia si hi tacuerint. lapides clamabunt. **E**t ut adpropinquauit uidens ciuitatem. fleuit super illam dicens. Quasi cognouisses & tu. Et quidem in hac die tua quae uis pacem

tibi. nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia uenient dies inter. & circumdabunt te inimici tui uallo. Et circumdabunt te. & coangustabunt te undique. & ad terram prosterne te. et filios tuos qui inter te sunt. **E**t non relinquent in te lapidem super lapidem. eo quod non cognoueris tempus uisitationis tuae. **E**t ingressus in templum coepit eicere uendentes

in illo. & ementes. dicens illis. Scriptum est. quod domus mea domus orationis est. Vos autem fecistis illam speluncam latronum.

Et erat docens cotidie in templo. Principes autem sacerdotum & scribae et principes plebis quaerebant illum perdere.

L. cccxxxiii.

7^l m. cc. xiiii.

R. m. cxxviii.

φ. c.

L. cccxxxv.

7^l m. cc. xlii.

L. cccxxxvi.

7^l Sol.

L. cccxxxvii.

7^l m. cc. xlii.

R. m. cccxxxviii.

L. cccxxxviii.

7^l m. cc. xx.

R. m. cccxlii.

φ. lxxxv.

L. cccxxxviii.

7^l m. cc. xli.

R. m. cccxlii.

φ. cccxi.

et non inueniebant quid facerent illi. Omnis enim populus
suspensus erat audiens illū. **E**t factū ē in unadierū docēte
illa populū in tēplo & euangelizante; conuenerunt principes
sacerdotū & scribę cū seniorib; & aiunt dicentes ad illū.

Dic nobis in qua potestate hæc facis; aut quis est qui dedit tibi hanc
potestatem? Respondens autē dixit ad illos. Interrogabo

uos & ego uerbum respondetemihi. Baptismū iohis de
celo erat. an ex hominib; At illic cogitabant in se dicen

tes. Quia si dixerimus de caelo. dicet; quare ergo non
credidistis illi? Si autē dixerimus ex hominib; plebs uni
uersa lapidabit nos. Certi sēnū iohis prophetam esse.

Et responderē se nescire unde eēt. Et insit illis. Neq; ego

dico uob; in qua potestate hæc facio. **C**oeptit autē dicere

ad plebē parabolam hanc. Homo plantauit uineā &
locauit eā colonis; et ipse peregre fuit multas tēporib;

Et in tēp; misit ad cultores seruū. ut de fructu uineæ da

rent illi. Quiescū. dimiserunt eū inanem. Et addidit al

terū seruū mittere. Illi autē hunc quoq; cedentes & af

ficientes contumelia; dimiserunt inanem. Et addidit

tertium mittere. Qui & illū uulnerantes. eiecerunt.

U
: ihs

exl.
II
exxii.
xxvii.

exl. i.
II
cc xxiii
cxxxiiij

D. ix aut dominus uinea. Quid faciam. *Mittā filiū mē dīlatum.*
 forsitan cū hunc uiderint uerebuntur. Quēcū uidissent coloni
 cognauerūt inter se dicentes. Hic est heres. occidamus illum
 ut nra fiat hereditas. Et eiectū illū extra uineā occiderunt.

Quid ergo faciat dominus illis uinea. *Veni & pde colonos*
 istos. & dabit uineam alius. Quo audito dixerūt illi. Absit.

Ille aut aspiciens eos ait. Quid ē ergo hoc quod scriptum est.

Lapidem quē repba uerē edificantes. hic factus ē in caput anguli.

Omīs qui ceciderūt sup illū lapidē conquassabit. *Sup quē aut*
 ceciderūt. cōminuēt illū. **E**t quā erēbam principes sacerdo
 tū et scribe mittere in illū manus illa hora. & timuerūt p m.

Cognauerūt enī qd ad ipsos dixerūt similitudinem istam.

Et obseruantes miserūt insidiatores qui se iustos simularūt
 ut caperēt eū in sermone. ut traderent illū principatui
 et potestati p̄sidis. Et interrogauerūt illū dicentes. Magister.
 scimus quia recte dicis et doces. et nā accipis p̄sonā. sed inue
 ritate uiuās doces. *Liceat nob dare tributū caesari annon.*

Considerans aut doliū illoz. dixit ad eos. Quid me tēptatis.

Ostendite mihi denariū. Cuius habet imaginē & inscrip
 tionē. *Respondentes dixerūt. Caesaris. Et ait illis.*

L. c. xlii.
 T. II.
 m. c. cxxviii.

φ. l. c. xlii.

L. c. xlii.
 T. II.
 m. c. cxxviii.

xviii

Reddite ergo quæ sunt caesari caesari. & quæ di sunt dō.
Et tñ potuer̃ uerbū eī rephendere coram plebe. Et mirati
in responsō eius tacuer̃. Accesser̃ aut̃ quidā sadduceor̃
qui negant eē resurrectionē. & int̃rogauer̃ eū dicentes.
Magister. moīse scribit nob̃. si fr̃ alicuius mortuus fue-
rit habens uxore. & hic sine filio fuerit. ut accipiat eam
fr̃ ei uxore. & suscit̃ sem̃ fr̃i suo. Septē ergo fr̃es erant.
& primus accepit uxore. et mortuus ē sine filio. Et se-
quens accepit illā. et ipse mortuus ē sine filio. Et tertius
accepit illā. Similit̃ & om̃s septem & n̄ reliquer̃ sem̃.
& mortui sunt. Nouissima omnium. mortua ē. & mu-
lier. In resurrectione ergo. cuius em̃ erit uxor.
Siquidem septē habuer̃ eā uxorem. Et ait illis ihs. Filii
sc̃ti huius nubunt. et traduntur ad nuptias. Illi uero
qui digni habebunt̃ sc̃to illo et resurrectione ex mor-
tuis. neq̃ nubunt. neq̃ ducunt uxores. Neq̃ enī ultra
mori poterunt. Aequales enim angelis sunt. & filii
sunt dī. cum sint filii resurrectionis. Quia uero resur-
gant mortui. Et moīses ostendit secus rubū. sicut
dicit dñm dñm abraham. & dñm isaac. & dñm iacob.

• Dñs autē nē mortuorū sed uiuorū. Om̃s enim uiuant ei. Respon-
dentes autē quidā scribarū. dixerū. Magister. bene dixisti.

Et amplius n̄ audebant eū. quicquā interrogare. **D**ixit autē
ad illos. Quomodo dicunt xpm̃ filiū dñi. et ipse dñs dñs in libro
psalmodorū. Dixit dñs dñs meo. sedes ad dexteris meis. donec
ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorū. Dauid ergo dñm̃ illū
uocat. et quomodo filius eius est.

Audiente autē omni
populo. dixit discipulis suis. Attendite a scribis qui uolunt
ambulare in stolis. et amant salutationes in foro. et pri-
mas cathedras in synagogis. et primos discubitos in conui-
uiis. **Q**uide uorant domos uiduarū simulantes longam
orationē. hi accipient damnationē maiorem. Respicient
autē. uidete eos qui mittebant munera sua in gazophilaciū diuinitis.

Vidit autē & quandā uiduā paup̃culā mittentē graminata
duo. & dixit. Veredico uob. quod uidua hæc paup̃ plus quā
om̃s misit. Nam om̃s hi ex habundantiis suis miserunt in munerati.

Hæc autē ex eo quod de e illi. omne uultū suū quē habuit misit.

Et quibusdam dicentibus. de tēplo quod lapidibus bonis & donis
ornatū eēt. dixit. Hæc quæ uidetis. uement dies in quibus
n̄ relinquetur lapis sup̃ lapidē qui non destruat.

L. cc. xliiii.
T. II
m. cc. xxxvi
R. m. e. xxx.

L. cc. xlv.
T. II
m. cc. xxxviii
R. m. e. xxxv.

L. cc. xlvii.
T. VIII
m. cc. xxxvi.

L. cc. xlviii.
T. II
m. cc. xlii.
R. m. e. xxxvii.

L. cc. xlv.
T. II
m. cc. xxxv
R. m. e. xxxvi.

Interrogauerunt autem illi dicentes. Praceptor. quando haec
erunt. et quod signum cum fieri incipient. Quid dixit. Videte.
ne seducamini. Multi enim ueniunt in nomine meo dicentes.
quia ego sum. et tempus adpropinquauit. Nolite ergo ire per illos.
Cum autem uideritis plures seditiones. nolite terreri. Oportet
primum haec fieri. sed instatim finis. Tunc dicebat illis.
Surgat gens contra gentem et regnum aduersus regnum. et
terram motus magni erunt. et pestilentiae et fames.
terroresque de caelo. et signa magna erunt. **S**ed ante haec
omnia. incipient in uos manus suas. et persequentur. Tradentes
in synagogas et custodias. trahentes ad reges et praesides pro
nomine uestro. Continget autem uobis in testimonium. **P**onite
ergo in cordibus uestris. non praesumere quod admodum responde
atis. Ego enim dico uobis. os et sapientia. cui non poterunt
resistere et contradicere omnes aduersari uestri. Trade
mini autem a parentibus et fratribus. et cognatis et amicis. et
morte adficiet ex uobis. Eritis odium omnibus. pro no
mine meo. Et capillus de capite uestro non peribit. In patientia
uestra. possidebitis animas uestras. **C**um autem uideritis
circumdari ab exercitu hierusalem. tunc scitote quod adpropin

L. cc. l. i.
m. lxxviii.
m. cxli.

L. ccl. l. iii.
T. ii.
m. ccl. l. iii.
m. ccl. l. iii.

L. ccl. l. iii.
T. ii.
m. ccl. l. iii.
m. ccl. l. iii.

L. ccl. l. vi.
Sol.

L. ccl. l. viii.
T. ii.
m. ccl. l. viii.
m. ccl. l. viii.

L. ccl. l. viii.
Sol.

quauit desolatio eius. **T**unc qui in uideant fugiant
in montes. & qui in medio eius discedant. Et qui in regio
nibus non intrent in eam. quia dies ultionis huius sunt. ut imple
antur omnia quae scripta sunt. **V**ae autem pregnantibus &
nutrientibus in illis diebus. **E**rit enim pressura magna
super terram. & ira populo huic. **E**t cadent in ore gladii.
et captiui ducentur in omnes gentes. & hierusalem calcabitur agen
tibus; donec impleantur tempora nationum. **E**t erit signum in
sole & luna & stellis. & in terris pressura gentium. per confu
sione sonitus maris & fluctuum. Arescentibus hominibus
per timorem & expectationem. quae superuenient uniuerso orbi.
Nam uires caelorum non mouebuntur. **E**t tunc uidebit
filius hominis uenientem in nube. cum potestate magna & ma
iestate. His autem fieri incipientibus, respicite & eleuate capita
ura. quoniam adpropinquat relectio uestra. Et talis illi similitudine.
Videte ficulneas & omnes arbores cum producant iam ex se fructum.
scitis quoniam prope est aestas. Ita & tuos cum uideritis haec fieri. sci
tote quoniam prope est regnandi. Amen dico uobis. quia non peribit
generatio haec. donec omnia fiant. Caelum & terra tran
sibunt. uerba autem mea non transient. **A**ttendite autem

L. ccl. l. v.
T. ii.
m. ccl. l. v.
m. ccl. l. v.

L. ccl. l. viii.
T. ii.
m. ccl. l. viii.
m. ccl. l. viii.

uob. ne forte grauent corda ura in crapula & ebrietate.
 & curis huius uitae. et superueniat in uos repentina dies
 illa. In qua laqueus emi superueniet in omnes. qui sedent super fa-
 ciem omnis terrae. Vigilate itaque omnes et orantes.
 ut digni habeamini fugere ista omnia quae futura sunt. & stare
 ante filium hominis. Erat autem diebus; docens in templo. nobis;
 uero exiens morabatur in monte qui uocatur oliueti. Et
 omnis populus manebat ad eum in templo. audire eum.

Adpropinquabat autem dies festus azimorum. quid dicitur pascha.

Et quaerebant principes sacerdotum et scribae. quomodo eum
 interficerent. timebant uero plebem. Intrauit autem
 satanas in iudam. qui cognominabatur scarioth. unum de
 duodecim.

Et abiit & loquutus est cum principibus; sacerdo-
 tum & magistratibus; quemadmodum illum traderet eis. Et
 gaussisunt. et pacti sunt pecuniam dare. et popondit. Et

quaerebat opportunitatem. ut traderet illum sine tur-
 bus. Venit autem dies azimorum. in qua necesse erat occidi

pascha. Et misit petrum. et iohannem dicens. Euntes. pa-
 ratenobis pascha. ut manducemus. At illi dixerunt.

Ubi uis paremus. Et dixit ad eos. Ecce intro euntibus uobis

Lcclxi
 m.ccx
 m.ccxviii
 p.lxxvii

Lcclxiii
 m.cclxxviii
 m.clx

. in ciuitate. occurrit uobis homo amphoram aque
 portans. sequimini eum in domum in quam intrat. & dicetis
 patri familias domus. Dicit tibi magister. Vbi est diuer
 sorium ubi pascha cum discipulis meis manducet. Et ipse
 ostendit uobis cenaculum magnum stratum. & ibi parate. Eunt
 autem inuenerunt. sic dixit illis. Et parauerunt pascha. Et cum facta
 esset hora discubunt. et exiit apud eum. **E**t ait illis. Desi
 derio desideravi hoc pascha manducare uobiscum. ante
 quam patiar. **D**ico enim uobis. quod ex hoc non manducabo
 illud. donec impleatur in regnum dei. Et accepto calice
 gratias egit. & dixit. Accipite et bibite inter uos.
Dico enim uobis. quod non bibam de generatione uitae. donec reg
 num diuemat. **E**t accepto pane. gratias egit et fregit.
 & dedit eis discis. Hoc est corpus meum quod pro uobis datur. hoc fa
 cite in mea commemoratione. **S**imiliter et calicem. post
 quam cenauit discis. Hic est calix noui testamenti in sanguine
 meo qui pro uobis fundetur. **V**eritatem. ecce manus
 tradentis me. mecum est in mensa. Et quidam filius homi
 nis. secundum quod definitum est uacabit. Veritatem. uale illi ho
 mini. pro quem traditur. **E**t ipsi coeperunt querere

L. cc. lxxiii.
 x
 sol.

L. cc. lxx
 7. 11
 m. cc. lxxxv.
 R.
 m. clxxii.

L. cc. lxxvi.
 7. 1
 m. cc. lxxxiiii.
 R.
 m. clxxv.
 p. lxxv.
 7. lxx.
 7. lxxvii.

L. cc. lxxviii.
 7. 11
 m. cc. lxxxvi.
 R.
 m. clxxiii.

L. cc. lxxviii.
 7. 1
 m. cc. lxxx
 R.
 m. clxxii
 p. c. xxii.

L. cc. lxxvi.
 7. 11
 m. cc. lxxx
 R.
 m. clxxv.

inter se. quis eorum ex eis qui hoc facturus est. **F**alta
 ē autem contentio inter eos. quis eorum uideretur esse
 maior. Dixit autem eis: Reges gentium dominantur eorum.
 et qui potestate habent super eos. beneficiuocantur. Vos
 autem non sic. Sed qui maior ē in uobis. fiat sicut iunior.

Et qui p̄cessor est. sicut ministrator. **N**am quis maior
 est. qui recumbit an qui ministrat. Nonne qui re-
 cumbit. Ego autem in mediis uos sum. sicut qui ministrat.

Vos autem estis. qui p̄mansistis mecum in temptationibus meis. Et
 ego dispono uobis. sicut disposui tibi patris regnum.
 ut edatis et bibatis super mensam meam in regno. **E**t se-
 deatis super thronos. iudicantes xii tribus israel. **A**utem
 dñs simoni. Simon. et satanas expetuit uos ut tribuaris
 sicut triticum. Ego autem rogaui patrem. ut non deficiat fides tua.

Et tu aliquando conuersus. confirma fr̄s tuos. **Q**uid dixit.
Dñe ne recūparatus sum. & in carcerē et in mortem ire. Et ille
 dixit. Dic tibi per te. non cantabithodie gallus.
 donec ter abneges me. **E**t dixit eis.

Quando misi uos sine sacculo & pera & calciamentis.
 numquid aliquid defuit uobis. At illi dixerunt. Nihil;

Lec lxxi
 sol.

Lec lxxii
 m. c. xxvii.

Lec lxxv.
 m. c. lxxviii
 m. clxx
 p. c. xxvi.

Lec lxx
 r. lxx
 n. c. lxx

Lec lxxiii.
 sol.

Lec lxxiiii.
 n. c. lxxv
 viii

lxxv

Dixit ergo eis. Sed nunc qui habet sacculū. tollat similē & peram. Et qui nō habet. uendat tunicā suā. et emat gladium.

Dico enim uob. Qm̄ adhuc hoc qd scriptū est oportet impleri in me.

Et qd cū iniustus deputatus ē. Et enim ea quae sunt de me. finē habent. **A**t illi dixerunt. Dñe. ecce gladii duo hic. At ille.

dixit eis. Satis est. **E**t regressus ibat scdm consuetudinē in montē oliuarū. Sequutus sunt aut illū & discipuli.

Et cū puenisset ad locū. dixit illis. Orate. ne intretis in tēp tationē. **E**t ipse auulsus ē ab eis quātū iactus ē lapidis.

et positis genib; orabat dicens. **P**at̄. si uis. transfer calicem istum a me. Verū tam̄. nō mea uoluntas sed tua fiat.

Apparuit aut illi anḡl̄s de celo. confortans eum. Et factus ē in agonia plixius orabat. Et factus ē sudor ei. sicut guttē sanguinis decurrentis in terrā. **E**t cū surre-

xisset a oratione. & uenisset ad discipulos suos. inue- nit eos dormientes p̄ tristitia. Et ait illis. Quid dor- mitis. **S**urgite. orate. ne intretis in tēp

tationem. **A**d huc eo lo- quente. ecce turba & qui uocabat iudas unus de duodecim antecede- bat eos. Et adp̄p̄inquaunt in u. ut osculareretur eum.

L. cc. lxxvii
m. cc. xvi

L. cc. lxxviii
sol.

L. cc. lxxx
m. cc. xvi
m. c. lxxviii

L. cc. lxxxii
m. c. xcv
m. c. lxxvi
p. xlii

L. cc. lxxxiii
m. cc. xvi
m. c. lxxxvii

L. cc. lxxxv
m. ccc.
m. c. lxxxvi
p. c. lxxii

L. cc. lxxx
m. cc. xvi
m. c. lxxxvi
p. c. lxxi

L. cc. lxxx
m. ccc.
m. c. lxxx
p. c. lxxi

L. cc. lxxx
sol.

xx

Ius aut. dixit illi. Iuda. osculo filium hominis tradis. **V**identes

aut. hi qui circa ipsuerant quod futurum erat. dixerunt ei.

Dñe. si percutimus in gladio. **E**t percussit unus ex illis seruum
principis sacerdotum. & amputauit auriculam ei dextram.

Respondens aut. ius. ait. Dimite usque huc. **E**t cunctis

et auriculam ei. sanauit eum. **D**ixerunt aut. ius ad eos qui ue-

nerant ad se principes sacerdotum. et magistratus templi
et seniores. Quasi ad latronem existis cum gladiis & fustibus;

Cum cotidie uobiscum fuero in templo. non extendistis manum
in me. Sed haec hora uera. & potestas tenebrarum.

Conprehendentes aut. eum. duxerunt ad domum principis sacer-

dotum. **P**etrus uero. sequebatur a longe. Accenso aut.

igni in medio atrio. & circum sedentibus illis. erat petrus

in medio eorum. Quae cum uidisset ancilla quaedam sedente

ad lum. & eum fuisse & intorta. dixit. Et hic cum illo erat.

Atille negauit eum dicens. Mulier. non noui illum.

Et post pusillum. alius uidens eum dixit. Et tu de illis es. Petrus

uero. ait. O homo. non sum. Et intus alio facto quasi

hora unus. alius quidam confirmabat dicens. Vere. &

hic cum illo erat. nam & galileus est. Et ait petrus.

L. cclxxxviii

T. l. cccii

M. cclxxxviii

φ. clx.

L. cclxxxviii

sol.

L. cc xci

T. l. cccxviii

M. cccxv

φ. clxxv.

H^aomo. nescio quid dicis. Et continuo adhuc illo loquente

cantavit gallus. **E**t conuersus dñs. respexit petrum.

Et recordatus epetrus uerbi dñi sicut dixerat prius quā quia

gallus cantet. ter me negabis. Et regressus foras petrus.

fleuit amare. **E**t iurati qui tenebant illū. includebant

ei cedentes. Et uelauerunt eū. et percutebant faciem ei. et int̄ro

gabam tūdicentes. **P**^aropheza. qui ē qui te percussit. Et

alia multa blasphemantes. dicebant in eū. **E**t factus ē

dies. conuenerunt seniores plebs et principes sacerdotū & scribe.

et duxerunt illū in conciliū suū dicentes. Si tu es xps. dic nobis.

E^ct ait illis. Si uobis dixerō. nō credetis mihi. Si aut̄ et interro

gauero. nō respondebitis mihi. neque dimittetis. **E**x hoc

aut̄ erit filius hominis. sedens ad dextris iustitiae dī. **D**ixerunt

aut̄ om̄s. Tu ergo es filius dī. Qui ait. Vos dicitis. quod ego sū.

A^c illi dixerunt. Quid adhuc desideramus testimonium. Ipsi enim

audiuimus de ore eius. **E**t surgens omnis multitudo eorū.

duxerunt ad illū pilatū. **C**oeperunt aut̄ accusare illū. dicentes.

H^aunc inuenimus subuertentē gentē nr̄am. et prohibentē tri

butam dari caesari. et dicentē se xpm̄ regē eē. **P**ilatū

aut̄. interrogauit eū dicens. Tu es rex iudeorū. **A**ille

L. ccc. xc. iii.

T. ii.

m. ccc. xxi.

R.

m. ccc. xxi.

L. ccc. xc. iii.

T. ii.

m. ccc. xxi.

R.

m. ccc. xxi.

L. ccc. xc. v.

T. ii.

m. ccc. xxi.

R.

m. ccc. xxi.

L. ccc. xc. vi.

Sol.

L. ccc. xc. vii.

T. ii.

m. ccc. xxi.

R.

m. ccc. xxi.

L. ccc. xc. viii.

T. ii.

m. ccc. xxi.

R.

m. ccc. xxi.

L. ccc. i.

Sol.

L. ccc. ii.

T. ii.

m. ccc. xxi.

R.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

L. ccc. xc.

T. ii.

m. ccc. xxi.

R.

m. ccc. xxi.

L. ccc.

T. ii.

m. ccc. xxi.

R.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

m. ccc. xxi.

respondens. ait. Iudicis. **A**it aut pilatus ad principes
sacerdotū. et turbas. Nihil inuenio causae in hoc homine.

Alli inualescebant. dicentes. Cō mouet populū docens pūni
uer sam iudaeam. et incipiens a galilea usque huc. Pilatus aut
audiens galileam. interrogauit si homo galileus esset. Et ut
cognouit qd de herodis potestate esset. remisit eū ad herodem.

Quia ipse hierusolimiserat illis diebus. Herodes aut uisus hū
gausisse uidde. Erat enim ex multo tepr cupiens uidere eum.
eo qd audiret multa de illo. Et sperabat signū aliquot uidere
ab eo fieri. Interrogabat aut illū multis ^{sermoni} b; A ipse
nihil illi respondebat.

Stabant aut principes sacer
dotū et scribae. constant accusantes eū. **S**preuit autē
illū herodes cū exercitu suo & inlusit. indutū ueste alba
et remisit ad pilatū. Et facti sunt amici herodes et pilatus.
in ipsa die. Nam antea inimici erant ad inuicē.

Pilatus
aut conuocatus principib; sacerdotū & magistratib; & plebe
dixit ad illos. Obtulistis mihi hunc hominem quasi auer
tentē ptm. et ecce corā uobis interrogans. nullā causā
inueni in homine isto. ex his in quib; eum accusatis.

Sed neq. herodes. Nam remisit uos ad illū. & ecce nihil.

Leccc vii.
Sol.

ccc. iiii.
p. clxxxvi.

ccc. iiii.
Sol.

ccc. v.
Sol.

ccc. vii.
Sol.

ccc. vii.
Sol.

Lcccviii
mcccxcii
R. cc. ii.

Lcccix
mcccxcv
R. cc. iii.
p. clxxxiii.

Lcccxi
mcccxcviii
R. cc. v.
p. clxxxviii.

Lcccxiiv
mcccxcviii
R. cc. v.
p. clxxxiii.

Lcccxiiv
mcccxcviii
R. cc. vi.
p. clxxxvi.

Lcccxi
mcccxcxi
R. cc. viii
p. clxxxvii.

elignū morte altū ē ei. **E**mendatū ergo illū dimit-
tam. Necesse autē habebat. dimittere ei p̄ diē festū unū.

Exclamauit autē simul uniuersa turba. dicens. Tolle hūc
& dimitte nob̄ barabbā. Quī erat p̄ seditionē quan-
dā factā in ciuitate & homicidiū missus in carcerem.

Iterū autē pilatus loquutus ē ad illos. uolens dimittere
iūm. At illi succlamabant dicentes. Crucifige. cruci-

fige illū. **L**le autē tertio dixit ad illos. Quid enim malis fec-
iste. Nullā causā mortis inuenio in eo. Corripia ergo

illū et dimitta. **A**t illi instabant uocibus magnis. pos-
tulantes ut crucifigeretur. & inualescebant uoces eorū.

Et pilatus adiudicauit fieri petitionē eorū. Dimisit autē
illis eū. qui p̄ homicidiū et seditionē missus fuerat in car-
cerē. quē petebant. Iū uero. tradidit uoluntati eorū.

Et cū ducerent eū. adprehenderunt simonē quendam cr̄i-
nensem uenientē de uilla. et inposuerunt illi crucē portare
post iūm. **S**equēbāt autē illū multa turba populi &
mulierū. quae plangebant & lamentabantur eum.

Conuersus autē ad illas iū. dixit. Filiae hierosolym. nolite
fletis super me. sed super uos ipsas flete & super filios uostros.

Lcccxi
viii
p. clxxxviii.

Lcccxi
viii
p. clxxxviii.

Qm̄ ecce uenient dies in quib; dicent. Beate steriles
 & uentres quæ n̄ genuer. & ubera quæ n̄ lactauer.

Iunc incipient dicere montib; cadite sup̄ nos. & collib;
 operite nos. Quia si in uiridiligno hæc faciunt. in arido
 quid faci. **D**ucebantur aut̄ & duo nequæ.

cū eo ut interficerentur. **E**t post quā uener̄ in locū
 qui uocatur caluaria. ibi crucifixer̄ eū. **E**t latrones.

unū a dextris & alterū a sinistris. **I**n aut̄ dicebat.

Pater. dimitte illis. non enim sciunt quid faciunt.

Dividentes uer̄ oues timæ in miser̄ sortes & stabat p̄ter
 expectans. **E**t deridebant illū principes cū eis di
 centes. Alios saluos fecit se saluū faciat. si hic x̄p̄s d̄i e
 lectus. **I**ncludebant aut̄ ei & milites accedentes &

accolū offerentes illi dicentes. Si tu es rex iudeorū.
 saluū te fac. **E**rat aut̄ & sup̄ scriptio inscripta sup̄ illū
 litteris grecis & latinis & hebræis. hic rex iudeorū.

Vnus aut̄ de his qui pendebant latronib; blasphemabat
 eū. dicen. Si tu es x̄p̄s. saluū fac te & ipsū & nos.

Respondens aut̄ alter. increpabat illū dicens. Neq̄. tu ti
 mes d̄m. quod in eadē damnatione es. Et nos quidem.

Lcccxxii.

mcccxxxvi.

mcccxx.

φcccvi.

Lcccxxiii.

mcccxxxv.

mcccxxi.

φcccviii.

Lcccxxi.

mcccxxxiii.

mcccxxii.

φcc.

Lcccxxiii.

mcccxl.

mcccxxii.

Lcccxxv.

mcccxxxviii.

mcccxxiii.

Lcccxxiii.

mcccxxxv.

mcccxx.

φcccvi.

Lcccxx.

sol.

Lcccxxii.

mcccxxxviii.

mcccxxiii.

Lcccxxxiii.

mcccxxxv.

mcccxxiii.

φcccviii.

Lcccxxvi.

sol.

iuste. nam digna factis recipimus. hic uero nihil mali
gessit. Et dicebat ad dñm. Dñe. memento mei cū uene-
ris in regnū tuū. Et dixit illi. Am dico tibi. hodie
mecū eris in paradiso. **E**rat autē fere hora sexta.
et tenebre facte s̄ in uniuersa terra usq. in horā nonā.
et obscuratus ē sol. **E**t uelut ēplis fissum ē medium.

Et clamans uocem magna ihs ait. Pat. in manus tuas cō-
mendo sp̄m m̄m. Et hæc dñs. expirauit. **V**idens autē
centurio qđ factū fuerat. glorificauit dñm dñs. **V**ere.
hic homo iustus erat. **E**t om̄s turbæ eorū qui simul
uiderant ad spectaculū istud & uidebant quæ fiebant.
percutientes pectora sua reueriebant. Stabant autē om̄s
noti ei a longe. et mulieres quæ secute erant eū a galilea
hæc uidentes. **E**t ecce uir nomine ioseph qui erat de
curio uir bonus & iustus. hic n̄ c̄senserat consilio & alib; eorū.
ab arimathia ciuitate iudee. qui expectabat & ipse reg-
nū dñi. Hic accessit ad pilatū. et petiit corpus ihs.

Et depositū in uolunt in sindone. et posuit eū in monumento
exciso. in quo nondū quisquā positus fuerat. **E**t dies
erat parasceues. et sabbatū inlucescēbat. Subsequente autē

L.ccc.xxvii.

T. ^{II} m.ccc.xl.

R. m.ccc.xx.

L.ccc.xxviii.

T. ^{II} m.ccc.xliii.

R. m.ccc.xxiiii.

L.ccc.xxx.

T. ^{II} m.ccc.xlvi.

R. m.ccc.xxv.

L.ccc.xxxi.

T. ^I m.ccc.xlvii.

R. m.ccc.xxvii.

P. cc.vi.

L.ccc.xxxii.

T. ^I m.ccc.xlviii.

R. m.ccc.xxviii.

P. cc.viii.

L.ccc.xxxiii.

T. ^I m.ccc.xliii.

R. m.ccc.xxix.

P. cc.iiii.

L.ccc.xxx.

X

Sol

L.ccc.x.

X

Sol

mulieres quae cum ipso uenerant de galilea. uiderunt monumētū. & quē admodū positū erat corpus ei. **E**t reuertentes parauerunt aromata & unguenta. Et sabbato quidem siluerunt secundum mandatum. **V**na autē sabbati ualde diluculo uenerunt ad monumētū. portantes quae parauerunt aromata. Et inuenerunt lapidē reuolutū. a monumento. Et ingressae non inuenerunt corpus dñi inu. Et factū ē dum mente consternatae essent. ecce duo uiri steterunt secus illas. in ueste fulgenti. **C**um timerent autē & declinarent uultū in terram. dixerunt illis. Quid quaeritis uiuentē cū mortuis? Non est hic. sed surrexit. Recordamini qualiter loquutus ē uobis. cū adhuc in galilea esset dñs. Quia oportet filiū hominis traditū manus hominū peccatorū. & crucifigi. & die tertia resurgere. **E**t recordata sunt uerborū ei. et regressae a monumento. nuntiauerunt haec omnia illis undecim. & ceteris omnibus. **E**rat autē maria magdalene & iohanna. & maria iacobi. & ceterae quae cū eis erant. quae dicebant ad apostolos haec. Et uisae sunt ante illos sicut de liramentū uerba ista. et non credebant illis. Petrus autē surgens cucurrit ad monumētū. et procumbens uidit lintheamina.

Lccc. xxxv.
m. cc. lxx.
m. cc. lxx.

Lccc. xxxvi.
m. cc. lxx.
m. cc. xxxi.
p. cc. viii.

Lccc. xxxvii.
m. cc. lxx.
m. cc. xxi.

Lccc. xxxviii.
m. cc. lxx.
m. cc. xxxii.

Lccc. xxxix.
x.
Sol.

sola posita. Et abint secum mirans quod factus fuerat.
 [teceduo ex illis ibant ipsa die in castellum. quod erat in
 spacio stadiorum sexaginta ab hierosolymis nomine em
 mais. Et ipsi loquebantur adinuicem de his omnibus
 quae acciderant. Et factum est dum fabularentur & secum quae
 rerent. & ipse ihesus adpropinquans ibat cum illis. Oculi autem
 illorum tenebantur. ne eum agnoscerent. Et ait ad illos. Quis
 his sermones quos conferatis adinuicem ambulantes. & estis
 tristes? Et respondens unus eorum nomine cleopas dixit. Tu
 salus peregrinus es in hierosolymis. & non cognouisti quae facta
 sunt in illis diebus? Quibus ille dixit. Quae? Et dixerunt.
 De iuana zarenus qui fuit uir propheta potens in opere &
 sermone. coram deo & hominibus. Et quomodo eum tradiderunt
 summi sacerdotum & principes nostrum in damnationem mortis.
 et crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus. quia ipse esset
 redempturus israel. Et nunc super haec omnia tertia dies hodie.
 quod haec facta sunt. Sed et mulieres quaedam ex nostris
 terruerunt nos. quia eae ante lucem fuerunt ad monumentum.
 Et non inuenit corpus eius. uenerunt dicentes se etiam uisi
 ones angelorum uidisse. qui dicunt eum uiuere. Et

abierunt quidā ex nr̄is ad monumētū. & ita inuenerūt
 sicut mulieres dixerūt. Ipsi uero n̄ inuenerunt.
 Et ipse dixit ad eos. Ostulta & tardicorde ad credendum
 in omnib; quae loquutus ē p̄pheta. Nonne haec oportuit
 xp̄m pati. & ita intrare in gl̄iam suā. Et incipiens amo
 risē & omnib; p̄phetis. int̄p̄tabat illis in omnib; scriptu
 ris quae de ipso erant. Et ad p̄p̄inqua uerūt castello quorbant.
 & ipse se finxit longius ire. Et coegerūt illū dicentes. Mane
 nobiscum. qm̄ ad uesperas cit. & inclinata ē iam dies. Et
 intrauit cū illis. Et factū ē cū recūberet cū illis. accepit pa
 nē & benedixit & fregit. & porrigebat illis. Et ap̄tis sunt
 oculi eorū. & cognouerūt eū. Et ipse euamuit ex oculis eorū.
 Et dixit ad inuice. Nonne cor nr̄m ardens erat in nobis.
 dū loqueret̄ in uia. & aperire & nob̄ scripturas. Et sur
 gentes eadē hora. regressi s̄ in hier̄tm. Et inuenerunt
 congregatos undecim. & eos qui cū ip̄s erant dicentes.
 Quod surrex̄ d̄m̄ uere & apparuit simoni. Et ip̄s narra
 bant. quae gesta erant in uia. Et quomodo cognouerūt eū.
 in fractione panis. **D**um haec autē loquuntur. ih̄s
 stetit in medio eorū. & dicit eis. Pax uob̄. Ego sū. nolite

et n̄ uider

timere. Conturbati uero & contriti. existimabant se
 spiritū uidere. Et dixit eis. Quid turbati estis. & cogitationes
 ascendunt in corda uerā. Videte manus meas & pedes. quia ipse
 ego sum. Palpate & uidete. quia spiritus carnē & ossa non habet
 sicut me uidetis habere. Et cum hoc dixisset. ostendit eis
 manus & pedes. **A**dhuc autē illis non credentibus; & miran-
 tib; pro gaudio dixit. Habetis hic aliquid quod manducetur.
Alli optulerunt partem piscis assi. & fauū mellis. Et cum man-
 ducassent corā eis. sumens reliquias dedit eis. **E**t dixit
 ad eos. Hæc sunt uerba quæ loquutus sum ad uos. cum adhuc
 eēem uobiscum. Quia necesse ē impleri omnia. quæ scripta sūt
 in lege moysi. & prophetis & psalmis de me. Tunc aperuit
 illis sensū. ut intellexerent scripturas. Et dixit eis.
 Quia sic scriptū ē. Et sic oportebat christum pati. & resurgere
 a mortuis die tertio. & prædicari in nomine ei penitentiam
 & remissionē peccatorum in omnes gentes. incipientibus;
 ab hierusalem. Vos autē estis testes horū. & ego mitto
 promissū patris mei in uos. Vos autē sedete in ciuitate.
 quoad usque induamini uisitare ex alto. Et duxit autē
 eos foras in bethaniam. & eleuatis manibus suis. benē-

L. ecc. xli.
VIII
 p. cc. xxi.

L. cc. xlii.
X
 Sol.

dixerat. Et factum est dum benediceret illis. recessit ab eis. et ferebatur in caelum. Et ipsi adorantes. regressi sunt in hierusalem. cum gaudio magno. Erant semper in templo laudantes. & benedicens. Amen.

EXPLICIT

EVANGELIUM.

SECUNDUM

LUCA M.

INCIP. PROLOGUS.

Iohs euangelista. unus ex discipulis dñi qui uirgo electus ad
 est. quē denuptis uolente nubere uocauit dñs. Cui uirgi
 nitatis in hoc duplex testimoniū in euangelio datur. quod
 et p̄ ceteris dilectus ad dñm. & huius matre suā de cruce cō
 mīdauit dñs ut uirginē uirgo seruari. Deniq. manifestatus
 in euangelio qd erat ipse incorruptibilis uerbi opus in choans.
 solus uerbu carne factū ē. neclum a tenebris cōphensum
 fuisse. testat. Primū signū ponens qd in nuptiis fecit ut ostendens
 qd erat ipse legentib; demonstrare. Qd ubi dñs in uirtutis deficere
 nuptiarū aīnū debeat. ut & ueterib; in nuptiis noua omnia quae
 xp̄o instituta sūt appareant. Hoc autē eugl̄m scripsit in asia.
 postea quā in pat̄mos in saluē apocalyp̄m scripserat. Ut
 cum in principi canonis incorruptibile principū in gēsi
 & iā incorruptibilis finis p̄ uirginē in apocalyp̄si redderet.
 dicente xp̄o. ego sū. A. & ω. Et hic ē iohs qui sciens sup̄uenisse
 diem recessus sui. conuocatis discipulis suis in epheso multa
 signorū experimenta promens xp̄m. descendens in defor
 sum sepulture iūe locū. facta oratione positus ē ad patres
 suos. Tam extraneus ad dolorem mortis quā a corruptione

carnis inuenitur alienus. Tān post om̄s eugēn̄ scribit. &
hoc uirginidebetur. Quorū tam̄ uel scriptorū tēpr̄ dispositio
uellibrorū ordinatio. Ideo p̄ singula a nob̄ n̄ exponit̄. ut sciētia
desiderio conlocatio. & querentib; fructus laboris & dōma
gisterū doctrina seruetur. Am̄. **EX̄ PROLOGUS.**

I NCIPIT ELEN CUS. .messiam.

I

Breuis ēu angelus scdm̄ ioh̄m. pharisaeorū leuite int̄rogant
ioh̄m. ioh̄s in̄m uidens agnū dī dīc̄. & andreas petro dīc̄. Inuenim̄.

II

Ih̄s ad cenā de aqua uinū fec̄. de tēplonū molariorū eiecit. soluite
hoc tēplū dīc̄. nichodemoloq̄r̄ de baptismo & de alus multis.

III

Ih̄s in iudaea baptizat. & iohannes in eiorū quique
dicit xpm̄ crescere seu t̄ minorari.

IIII

Ih̄s cū muliere samaritana loq̄r̄. p̄phetā in patrisua sine
honore n̄ habere eē dīc̄. et reguli filiū a morte resuscitat.

V

Apud natatoria bethsaida. xxx & vii. annorū infirmitatē hominis
sanat. ac dīc̄ scrutamini scripturas. & si credetis mōsi. credetis

VI

De .v. panib; et duob; piscib; & qd̄ eū regē facere. s̄ forsitā. & m̄.
uoluer̄. ihs sup̄ mare ambulat. & de manna & pane celesti loq̄r̄.
ac recedentib; ab eo discipulis. unū ex .xii. diabolum dicit.

VII

Scenophegia. ihs in medio die festo ascendens in tēplū docet. multis

· & iādeturba credentib; idēclamat. siq̄ sitūueniat & bibat.
cū ministris & nicodemoprincipescontendunt. demuliere
adultera. ihs lumen mundi esse se praedicat.

VIII

Ihs interrogatus principū se eē respondit. qđ omīs peccator seruus
sit. & qđ ihs ante abrahā sit. cētū exnatiuitate curat.

VIII

Detianua & ouili. p̄ dedicationē deambulans intēplo. se
& patrē unū eē dīc. de lazari resurrectione.

X

Mariapedes inū ungūt & capillis suis extīgūt. ihs supasinū sedit.
& uolentib; grecis uidere iēm. loq̄t de grano frumti qđ intēra
mittit. & uox decelo ad iēm. & qđ multi ex principib; cre
diderūt iēm. sed pp̄ phariseos non confiterentur.

XI

Petes discipuloz lauat. de iude traditione. et pe trinegatione
p̄ dīc. et de dilectione fratrū. et qđ ip̄s in patrē & pat̄ in ip̄s e.
& de obseruandis mandatis paracleti sp̄s.

XII

De uinea & palmitib; et de dilectione. et de promissione
paracleti. & omā patris suae. et cetera mandata.

XIII

Ihs discipulos patris cōm̄dat. ihs aiuda tradit. allocutio
pilati ad iudeos. de iñū & de barabba.

XIII

Passio iñū. et sepultura. et resurrectio eius.

EXPL. BREVIAR. SEC IOHANN

φ. i.
m. iiii
L. xiiii

In principio erat uerbum. Et uerbum erat apud dñm.
 & dñs erat uerbum. Hoc erat in principio apud dñm.
 Omnia per ipsum facta. & sine ipso factum est nihil. Quod factum est
 in ipso uita erat. Et uita erat lux hominū. Et lux in tenebris
 lucet. & tenebre eam non phender. **F**uit hō missus ad dñm
 cui nōm erat iohs. Hic uenit in testimonium. ut testimo
 niū phiber & de lumine. ut omnes crederent per illum.

Non erat illa lux. sed ut testimonium phiber & de lumine.
Erat lux uera. quae inluminat omne hominem ueniente
 in mundum. In mundo erat. & mundus per ipsum factus ē.
 & mundus eum non cognouit. **I**nnopriauenit. & suum
 non receper. Quot quot autē receper eum. dedit eis potesta
 tem filios dñi fieri. his qui credunt in nomine eius. Qui nō
 ex sanguinib; neq; ex uoluntate carnis. neq; ex uolun
 tate uiri. sed ex dōnatis sunt. **E**t uerbum caro factum ē.
 & habitauit in nob. Et uidimus glām eius. glām quasi
 unigeniti a patre. Plenus gratiae. & ueritatis.

Iohs testimonium phibet & de ipso. & clamat dñs. Hic erat
 quē dixi. Qui post me uenit. & ante me factus est.

φ. ii.
m. iiii
L. vi

φ. iii.
m. i.
L. xiiii

φ. iiii.
m. x.
Sol.

φ. v.
m. iiii
L. xiiii

φ. vi.
m. xi.
m. iiii
L. x.

quiaprior me erat. **E**t plenitudine eius omnes accepimus. et gratia pro gratia. Quia lex propter sententiam est. gratia et ueritas propter in christum facta est. **N**emo uidit unquam. Unigenitus filius in sinu patris. ipse enarrauit.

Et hoc est testimonium iohannis. quando misit iudei ab hierosolymis sacerdotes & leuitas ad eum. ut interrogarent eum. tu quis es. Et confessus est. & non negauit. Et confessus est. quia non sum ego christus. Et interrogauerunt eum. Quid ergo. helias es tu. Et dixit. Non sum. Propheta es tu.

Et respondit. Non. Dixerunt ergo ei. Quis es. ut respondamus his qui miserunt nos. quid dicis de te ipso. **A**it.

Ego uox clamantis in deserto. dirigite uiam domini sicut dixit esaias propheta. **E**t qui missi fuerant. erant ex pharisaeis.

Et interrogauerunt eum. & dixerunt ei. Quid ergo baptizasti in nomine christi. neque helias. neque propheta. Respondit eis iohannis. dicens.

Ego baptizo in aqua. medijs autem uos stetit quem uos non scitis. Ipse est qui post me uenturus est. qui ante me factus est. cuius ego non sum dignus. ut solua ei corrigiam calciamenti.

Haec in bethania factas trans iordanem. ubi erat iohannis baptizans. Altera

quies

p. xiii.
sol.p. xi.
sol.p. xiii.
sol.

φ. xiii.

m. xi.

m. iii.

L. x.

φ. xv.

m. xiii.

m. v.

L. xiii.

φ. xvi.

Sol.

φ. xviii.

m. lxxvi.

m. lxxvii.

L. xxviii.

die uidet iohs in m uenientē ad se. & ait. Ecce agnō dī.
 ecce qui tollit peccata mundi. **H**ic ē de quo dixi. Post me
 uenit uir qui ante me factus ē. qui prior me erat. Ego
 nesciebam eum. Sed ut manifestet i r t p p e a g o u e r u
 in aqua baptizans. **E**t testimoniu phibuit iohs dicē.
Quia uidis spm descendente quāsi colūbā de celo. & mansit
 super eū. Ego nesciebam eum. Sed qui misit me baptizare
 in aqua. ille mihi dixit. Super quē uideris spm descendente
 et manente super eū. hic est qui baptizat in spū scō. Ego uidi.
 & testimoniu phibui. quia hic ē filius dī. **A**lter die
 iterū stabat iohs. et ex discipulis ei duo. Et respiciens in m
 ambulante. dic. Ecce agnō dī. Et audier eū duo discipuli
 loquente. et sequuntis in m. Conuersi autē i r t. & uideris
 eos sequentes dicēs. Quid quaeritis. Quidixer ei. Rabbi.
 qd d r i n t p r a t u m a g i s t e r. ubi habitas. Dic eis. Venite.
 & uidete. Vener & uider ubi maner & apud eū mansi
 ser die illo. Hora uero erat quasi decima. Erat andreas fr
 simonis petri. unus ex duob; qui audierant ab iohanne
 et sequuti fuerant eum. **I**nuenit hic primū fratrē
 suū simonē. & dic ei. Inuenimus messiam quē dē s t

intēptatū xps. & adduxē eū ad iēm. Intutus autē eū.
ihs dix. Tu es simon filius iona. tu uocaberis cephās.

qd intēptat petros. **I**n crastinū autē uoluit exire
in galileā. & inuenit philippum. Et dīc ei ihs. Sequere
me. Erat autē philippus abethsāidā. ciuitate andreae
petri. Inuenit philippus nathanahel. et dīc ei. Quem
scripsit moyses in lege et propheta. inuenimus iēm
filium ioseph anazarēth. Et dīc ei nathanahel.

Anazarēth potest aliquid boni eē. Dicte philippus.

Veni. et uide. Vidit ihs nathanahel uenientē ad se.
dīc de eo. Ecce uere israelita. in quodolus non est.

Dic ei nathanahel. Unde me nosti? Respondit ihs &
dix ei. Prius quā te philippus uocaret. cū esses sub ficu
uidite. Respondit ei nathanahel. & ait. Rabbi. tu es
filius dī. tu es rex iert. Respondit ihs. & dixit ei.

Quā dixerit tibi. uidite sub ficu. Credis. Maius his ui
debis. Et dīc ei. Am̄ am̄ dico uob. Videbitis cælum
apertū. et angelos dī ascendentes & descendentes. sup
filiū hominis. **E**t die tertio. Nuptiae factae s̄
in chana galileae. & erat mat̄ ihs ibi.

Vocatus ē autē et ihs. et discipuli et adnupti. Et deficiente uino. dicit mātē inuēdeū. Vinū n̄ habent. Et dicit eis. Quid mihi & tibi mulier. Nondū uenit hora mea. Dicit mātē i ministeris. Quodcūq. dixerit uobis facite. Erant autē ibi lapidee hydrie sexpositę. scđm purificationē iudeorū. capientes singule metretas binas utternas. Dicit eis ihs. Implete hydrias aqua. Et impleuer̄ eas usq. ad summū. Et dicit eis ihs. Haurite nunc. & ferte architriclino. Et tulerunt. Ut autē gustauit architriclinus aquā uinū factā. & non sciebat unde eē. Ministri autē sciebant. qui haurierant aquā. Vocat sponsum architriclinus & dicit. Omnis homo primū bonum uinū ponit. Et cū inebriati fuerint. tunc id quod deterius est. Tu autē seruasti bonū uinū. usque adhuc. Hoc fecit initium signorū ihs in cana galilee. & manifestauit gloriā suā. Et credider̄ in eū discipuli eius. **P**ost hoc descendit capharnaum ipse & mātē & efi. & discipuli eius. & ibi manser̄ non multis diebus. **E**gypte erat pascha iudeorū. & ascendit iherosolymam ihs. **E**t inuenit in

φ. xxviii.

ψ. xxiij.

φ. xx.
ψ. cclxxij.
ψ. clvi.
L. cc. lx.

φ. xxi.
ψ. cex.
ψ. cxx.
L. ccx.

templo uendentes boues & oues & columbas & nummo-
 larios sedentes. Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis
 omnes eiecit de templo. Oues quoque et boues & nummolariorum
 effudit ares & mensas subuertit. Et his qui columbas uende-
 bant dixit. Auferte ista hinc. nolite facere domum patris
 mei domum negotiationis. **R**ecordati uero discipuli
 eius quia scriptum est. Zelus domus tue comedit me.

Responderunt ergo iudei. et dixerunt ei. Quod signum ostendis
 nobis quia haec facis? **R**espondit ihs. & dixit eis. Sol-
 uite templum hoc. & in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt
 ergo iudei. Quadraginta & sex annis aedificatum est
 templum hoc. & tu in tribus diebus excitabis illud? Ille autem di-
 cebat de templo corporis sui. Cum ergo surrexisset a mor-
 tuis. recordati sunt discipuli eius quia hoc dicebat. &
 crediderunt scripturae & sermoni quem dixit ihs. Cum autem es-
 set in iherosolymis in pascha in die festo. multi crediderunt
 in nomine eius. uidentes signa eius quae faciebat. Ipse autem
 ihs non credebat se in corpore eis. eo quod ipse nosset & omnes. & quod
 opus eius non erat ut quis testimonium perhiberet de homine.
 Ipse enim sciebat quid esset in homine. Erat autem homo ex

p. xxii.

Sol.

p. xxiii.

m. clxi.

m. lxxvii.

p. xxiiii.

Sol.

phariseis in codemus nomine. princeps iudeorum:

Hic uenit ad eum nocte. & dixit. Rabbi. scimus quod ad quem ista magister. Nemo enim potest haec signa facere que tu facis. nisi fuerit dominus cum eo. Respondit ihs. & dixit. Amen amen dico tibi.

Nisi quis renatus fuerit denuo. non potest uideri regnum dei.

ad eum

Dicit autem nicodemus. Quomodo potest homo nasci cum sit senex?

Non quid potest in uentre matris suae iterato introire. & nasci?

Respondit ihs. Amen amen dico tibi. nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu. non potest introire in regnum dei. Quod natum est ex carne.

caro est. Et quod natum est ex spiritu. spiritus est.

Nimirum qui adicit tibi.

oportet uos nasci denuo. Spiritus ubi uult spirat. & uocem eius audis.

sed non scis unde ueniat. & quouadat. Sic est omnis qui natus est

ex spiritu. Respondit nicodemus & dixit ei. Quomodo possunt

haec fieri? Respondit ihs. et dixit ei. Tu es magister in iure.

& haec ignoras? Amen amen dico tibi. Quia quod scimus loquimur.

et quod uidimus testamur. et testimonium nostrum non accipitis.

Sed terreni dixi uobis et non creditis. quomodo si dixerim uobis celestia credetis? & nemo ascendit in celum. nisi qui de caelo descendit. filius hominis qui est in celo. Et sic moyses exaltauit serpentem in deserto. ita exaltari oportet filium hominis.

Ut om̃s qui credit in ip̃sō non pereat. sed habeat uitā et n̄c.

Sic enī dilex̃ d̃m mundū. ut filiū suū unigenitū dare. ut om̃s qui credit in eū n̄ pereat. sed habeat uitam aeternam.

N̄ enī misit d̃s filiū suū in mundū ut iudicet mundū. sed ut saluet mundus ip̃sū. Qui credit in eū n̄ iudicat̃. Qui aut̃ non credit. iam iudicatus ē. q̄ n̄ credit in nomine unigeniti filii d̃i. Hoc ē aut̃ iudiciū. q̄ lux uenit in mundū. & dilexer̃ homines magis tenebras quā lucem. Erant enim eorū. mala opera. Om̃s enī qui mala cogit. odit lucē. Et n̄ uenit ad lucē. ut n̄ arguant̃ opera eius. Qui aut̃ faciuerit ueritatem uenit ad lucē. ut manifestent̃ opera eius q̄ m̃d̃o s̃ facta.

Post haec uenit ihs & discipuli ei in iudaeā in terrā. & illic demorabat̃ cū eis. & baptizabat. **E**rat aut̃ et ioh̃s baptizans in enon iuxta salim. q̄ aqua multis erat illic.

Et adueniebant. et baptizabantur. **N**ondū enī missus fuerat in carcerē ioh̃s. **F**acta ē ergo questio ex discipulis ioh̃is cū iudeis de purificatione. Et uen̄t ad ioh̃m. et dixer̃ ei. Rabbi qui erat tecū trans iordanem cū testam̃tū phibuisse. ecce hic baptizat & om̃s ueniunt ad eum. Respondit ioh̃s. et dix̃. N̄ potest homo

φ. xxvi.
τ. iii.
m. xxiii.
r. viii.

ne

φ. xxviii
m. xi.
m. iii.
l. x.

accipere quicquam. nisi fuerit ei datum de celo. **I**psi.
uos mihi testimonium phibetis. quod dixerim ego. non sum Christus.
sed quem missus sum ante illum. **Q**ui habet sponsam. sponsus est.
Amicus autem sponsi qui stetit et audit eum. gaudio gaudet pro voce
sponsi. Hoc ergo gaudium meum impletum est. Illi oportet
crescere. me autem minui. Quid est sursum uenit super omnes est.
Qui est de terra. de terra est. et de terra loquitur. Quid de celo
uenit. super omnes est. Et quod uidit et audiuit. hoc testatur.
Et testimonium ei nemo accipit. Qui accipit ei testimonium
signauit quia deus uerax est. Quae enim misit deus uerba de lo
quitur. Non enim ad mensuram datus est spiritus. **P**ater diligit
filium. et omnia dedit in manus eius. **Q**ui credit in filium.
habet uitam aeternam. Qui autem incredulus est filio. non
uidebit uitam. sed iram dei manet super eum. **U**tergo cog
nouit in se. quia audierit pharisaei quia in se plures disci
pulos facit et baptizat quam iohannes. quamquam in se non baptizat.
sed discipulus eius. **R**eliquit iudeam. et abiit iterum
in galilaeam. **O**portebat autem eum transire per samariam.
Venit ergo in ciuitatem samariae quae dicitur Sichar iuxta
peridium quod dedit iacob ioseph filio suo. Erata uero fons iacob;

φ. xxxix.
sol.

φ. xxx.
m. xxi.
l. xxviii

φ. xxxi.
sol.

iiii

φ. xxxii.
vii
m. xxviii

φ. xxxiii
sol.

Ih̄s ergo fatigatus ex itinere sedebat sic sup̄ fontē. Hora
 erat. quasi sexta. Venit mulier de samaria haurire aquā.
 Dicē ihs. Da mihi bibere. Discipuli enim eius abierant in
 ciuitatē. ut cibos emerent. Dicē ergo ei mulier illa sa
 maritana. Quomodo tu iudeus cum sis. bibere a me poscis
 quā sū mulier samaritana. Non enim contumt iudei
 samaritanis. Respondit ihs. & dixit. Si scires donū dī.
 & quis est qui dicit tibi da mihi bibere. tu forsitan petisses
 ab eo. & dedisset tibi aquā uiuā. Dicē mulier. Dn̄e. neq.
 in quo haurias habes. et puteus altus ē. unde ergo habes
 aquam uiuam. Nūquid tū maior es patrem iacob
 qui dedit nob̄ puteū. et ipse ex eo bibit et filii ei. et pe
 cora eius. Respondit ihs. & dixit. Om̄s qui bibit ex
 aqua hac. sitit & iterū. Qui autē biberit ex aqua quā ego
 dabo ei n̄ sitit & in eternū. Sed aqua quā dabo ei. fiet
 in eo fons aque salientis in uitā eternā. Dicē ad eū mulier.
 Dn̄e. da mihi hanc aquā. ut n̄ sitia. neq. ueniam huc haurire.
 Dicē ihs. Vade uoca uirū tuū & uenit huc. Respondit
 mulier. & dixit. N̄ habeo uirū. Dicit ei ihs. Bene di
 xisti. quia n̄ habeo uirum. Quinq. enim uiros habuisti.

& nunc quem habes. nō ē tuus uir. Hoc uere dixisti. Dicit
 ei mulier. Dnē. uideo qđ ppheta es tu. Patres nr̃i in monte
 hoc adorauerunt. & uos dicitis quia hierosolimis ē locus
 ubi adorare oportet. Dicit ei nr̃s. Mulier. credemini qđ
 ueni & hora quando neq. in monte hoc. neq. in hierosoli-
 mis adorabitis patrē. Vos adoratis qđ nescitis. nos ado-
 ramus qđ scimus. qđ salus ex iudeis est. Sed uenit hora &
 nunc est. quando ueri adoratores adorabunt patrē.
 in spū et ueritate. Nam et patr̃ tales querit. qđ adorent eū.
 S p̃r̃ ē d̃s. & eos qđ adorant eū. in spū et ueritate oportet
 adorare. Dicit ei mulier. Scio quia messias uenit. qđ d̃r̃ xp̃s.
 C ū ergo uenerit. ille nob̃ adnuntiabit om̃a. Dicit ei nr̃s.
 E gosū. qui loquor tecum. Et continuo uener̃ discipuli.
 & mirabant̃ qđ cū muliere loquebatur. Nemo tam̃ dix.
 Q uid queris aut quid loqueris cum ea. Reliquit ergo h̃ d̃riā
 suā mulier. & abiit in ciuitatē. & dicit illis hominib; Venite.
 & uidete hominē. qui dix̃ mihi om̃a quae cūq; feci. Nūquid
 ipse ē xp̃s. Exier̃ de ciuitate. & ueniebant ad ai. Int̃ ea
 rogabant eum discipuli. dicētes. Rabbi. manduca. Ille
 aut̃ dix̃ eis. Ego cibū habeo manducare. quē uos nescitis.

Di- cebant ergo discipuli adinuicem. Numquid aliquis
attulit ei manducare? Dicens ihs. Meus cibus est. ut
faciā uoluntatē ei qui misit me. ut p̄ficiā opus eius; Nōne
uos dicitis qđ adhuc quattuor menses sunt & messis uenit?
E ccedite uob. Leuate oculos uros et uidete regiones. qđ
albae sunt iam ad messem. Et qui metit mercedem
accipit. & congregat fructū in uitā aeternā. Ut &
qui seminat simul gaudeat. & qui metit. In hoc enim ē
uerbū uerū qđ alius ē qui seminat. & alius ē qui metit.
E gomisi uos metere. qđ uos nō laborastis. Nil labora-
uer. et uos in labores eorū introistis. Ex ciuitate
aū illa multa credider. in eū samaritanorū. p̄ uerbū
mulieris testimoniū phibentis. qđ dixit homī que-
cumq; feci. Cū uenissent ergo ad illū samaritani.
rogauer. eū ut ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. &
multo plures credider. p̄ sermonē eius. Et mulieri
dicebant. qđ iam nō p̄ tuā loquellā credimus; Ipsi enī
audiuimus. & scimus qđ hic ē uere saluator mundi.

Post duos autē dies exiit inde. & abiit in galilaeam.
Ipse enim ihs. testimoniū phibuit. quia propheta.

q. xxv.
m. xliv.
m. li.
l. xxi.

φ. xxxvi
sol.

φ. xxxviii
m. lxi
l. lxxv.

in sua patria honorem non habet. **C**um ergo uenisset
in galileam. exceperunt eum galilei cum omnes uidissent que
fecerat hierosolimis in die festo. Et ipsi enim uenerant in
diem festum. Venit ergo et iterum in canan galilee. ubi fecit
aquam uinum. **E**t erat quidam regulus. cuius filius infirma-
batur capharnaum. Hic cum audisset quia ihs ueniret
a iudea in galileam. abiit ad eum et rogabat eum ut descen-
deret et sanaret filium eius. Incipiebat enim mori. Dixit
ergo ihs ad eum. Nisi signa et prodigia uideritis. non creditis.
Dicit autem regulus. Domine descende prius quam moriatur filius meus.
Dicit enim. Vade. filius tuus uiuit. Credidit hoc sermone
que dixit ihs. et ibat. Iam autem eo descendente
serui occurrerunt ei. et nuntiauerunt dicentes. quod filius eius
uiueret. Interrogabat ergo horam ab eis. in qua melius
habuerit. Et dixerunt ei. Quia hodie hora septima reliquit
eum febris. Cognouit ergo pater quia illa hora erat. in qua
dixit ihs filius tuus uiuit. Et credidit ipse. et domus eius tota.
Hoc iterum secundum signum fecit ihs. cum uenisset a iudea
in galileam. **P**ost haec erat dies festus iudeorum. et
ascendit ihs hierosolimam. Et stauit hierosolimis super

φ. xxxviii
m. lxx
m. xx.
l. lxxvii.

phatica piscina. quæ cognominatur hebraice bethsaida.
 quinque porticus habens. In his iacebat multitudo magna
 languentium cecorum. claudorum. aridorum. expectantium aque
 motum. Angl. aut. dñi. scdm. tēpus. descendebat in piscinam.
 & mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam
 post motionē aquæ. sanus fiebat aqua cūq; tenebat in
 firmitate. Erat autē quidā homo ibi. triginta & octo annos
 habens in infirmitate suā. Hunc cū uidisset iacentē.
 & cognouisset quid iam multū tēpus haberet. dicit ei.
 V. is sanus fieri. Respondit ei languidus. Dñe. hominē
 non habeo. ut cum turbata fuerit aqua mittar me in
 piscinam. Dū uero enim ego. alius ante me descendit.
 D. icē ius. Surge tolle grabatū tuū. & ambula. Et statim
 sanus factus ē homo. et sustulit grabatū suū & ambula
 bat. Erat autē sabbatū in illo die. Dicebant iudei illi q̄
 sanatus fuerat. Sabbatū ē. non licet tibi tollere grabatū
 tuū. **R**espondit eis. Quia feci sanū. ille mihi dixit
 tolle grabatū tuū & ambula. Interrogauerunt ergo eum.
 Q. uis ē ille homo qui dixit tibi. tolle grabatū tuū. & ambula.
 I. s. aut. quis sanus fuerat effectus. nesciebat quis esset.

Ihs autē declinauit a turba constituta in loco. Postea in-
 uenit eū ihs in tēplo. & dixit illi. Ecce sanus factus es. nō lo-
 peccare. ne de tēplo tibi aliquid contingat. Abiit ille
 homo & nuntiavit iudeis. quia ihs ē & qui fecit eū sanū.
 Propterea persequēbantur iudei ihs. quia haec faciebat in
 sabbato. Ihs autē respondit eis. Patris usque modo operat-
 ur. et ego operor. Propterea ergo magis quā reabant eum.
 iudei interficere. quia nō solū soluebat sabbatū. sed et patrē
 suū dicebat dīm. aequalē sē faciens dō. Respondit itaq-
 ihs. et dixit eis. Amen dico uob. Non potest filius fa-
 cere aliquid quā. nisi qd uiderit patrē faciente.
 Quaecumq; enim ille fecerit. haec et filius similiter facit.
 Patē enim diligit filiū. & omnia demonstrat ei quae ipse facit.
 Et maiora his demonstrabit ei opera. ut uos miremini.
 Sicut enim pater suscitāt mortuos & uiuificat. sic & filius
 quos uult uiuificat. Neq; enim pater iudicat quēquā. sed
 iudiciū omne dedit filio. ut omēs honorificent filium.
 sicut honorificant patrem. **Q**ui nō honorificat filiū.
 nō honorificat patrē qui misit illū. **A**men dico uob. **Q**uia qui uerbum meū audit & credit ei qui misit me.

φ. xl.
 m. lxxviii.
 m. lxxvi.
 l. cxxi.

φ. xl.
 Sol

habet uitā aeternam. Et iudiciū nūc uenit. sed transit
 a morte in uitam. Am. am. dico uob. Quia uenit hora &
 nunc est. quando mortui audient uocē filii. & qui audi
 erint uiuent. Sicut enī pater habet uitā in semet ipso.
 sic dedit et filio uitā habere in semet ipso. Et potestatem
 dedit ei et iudiciū facere. quia filius hominis est. Nolite
 mirari hoc. quia uenit hora in qua omēs qui in monumentis
 sunt. audient uocē ei & pcedent; qui bona fecerunt in
 resurrectionē uitae. Qui uero mala eger. in resur
 rectionē iudicii. Nō possū ego a me ipso facere quicquā.

Sicut audio iudico. & iudicium meum iustum est.

Quia non quae uoluntatē meā. sed uoluntatē ei qui misit me.
Sic ego testimonium phibeo de me. testimonium meū nō ē uerum.
Alius ē qui testimonium phibet de me. & scio quia uerum est
 testimonium quod phibet de me. Vos misistis ad iohā. & testi
 monium phibuit ueritati. Ego autē nō ab homine testimonium
 accipio. sed haec dico ut uos salui sitis. Ille erat lucerna
 ardens & lucens. uos autē uoluistis exultare ad horam
 in luce eius. Ego autē habeo testimonium maius iohanne.
Opera enim quae dedit mihi pater ut perficiā. ea ipsa opera quae.

φ. xl. iii.
 x
 sol

φ. xl. iii.
 m. cxii.
 l. cxliii.

ego facio testimoniū phibent deme. qui apat̄ memisit.

Et qui misit me pat̄. ipse testimoniū phibuit deme. neq.
 uocē eius umquā audistis. neq. speciem eius uidistis.

Et uerbū eī n̄ habetis in uob̄ manens. quia quē misit ille.
 huic uos n̄ creditis. Scribamini scripturas. quia uos pu-
 tat̄is in ipsis uitā aeternā habere. & illae sunt quae testimo-
 niū phibent deme. Et n̄ uultis uenire ad me. ut uitā ha-
 beat̄is. Claritatē ab hominib; n̄ accipio. sed cognoui uos.
 quia dilectionē dī n̄ habet̄is in uob̄is. Ego ueni in nomine pa-
 tris mei. & non accipitis me. Si alius uenerit in nomine suo.
 illū accipietis. Quomodo potestis uos credere. qui gloriā
 ab inuicē accipitis. & gloriā quae a solo dō n̄ queritis.

φ. xlv.
 x.
 sol.

Nolite putare. quia ego accusatur̄ uos apud patrē.

Et qui accusat̄ uos moyses. in quo uos speratis. Si enī crede-
 retis moysi. credere tis forsitan & mihi. Deme enim ille
 scripsit. Si aut̄ illius litteris n̄ creditis. quomodo meis
 uerbis credetis.

Post haec abiit ihs̄ trans mare ga-
 lilee qd̄ est tiberiadis. & sequebatur eū multitudo magna.
 quia uidebant̄ signa quae faciebat sup̄ his q̄ infirmabantur.

Subit ergo in monte ihs̄. & ibi sedebat cū discipulis suis.

VI

φ. xlv.
 m. cxiii.
 l. cxlv.
 m. cxv.
 φ. xlvii.
 m. cxvi.
 l. cxvii.

Erat autem proxima pascha. dies festus iudeorum. **C**um suble-
uassent ergo oculos ihs. & uidissent quia multitudo maxima
uenit ad eum. dicit ad philippum. Unde memmus panes ut
manducent hi. Hoc autem dicebat temptans eum. Ipse enim sciebat.
quid esset factururus. Respondit ei philippus. Ducentorum
denarioz panes non sufficiunt eis. ut unusquisque modicum
quid accipiat. Dicit unus ex discipulis ei andreas frater
simonis petri. Et prout unus hic qui habet. v. panes hor-
deaceos. & duos pisces. Sed haec quid sunt inter tantos.
Dixit ergo ihs. facite homines discumbere. Erat autem fenum
multum in loco. Discubuerunt ergo iuxta numero quasi x. milia.
Acceperunt ergo panes ihs. & cum gratias egisset & distribuit dis-
cumbentibus. Similiter et ex piscibus quantum uolebant. Ut
autem impleti sunt. dixit discipulis suis. Colligite quae su-
perauerunt fragmenta ne pereant. Collegit ergo. & imple-
uerunt xii. cophinos fragmentorum. ex v. panibus hordeaceis.
quae super fuerunt his qui manducauerunt. **I**lli ergo homines
cum uidissent quod fecerat signum. dicebant. Quia hic uere
propheta. qui uenturus est in mundum. Ihs ergo cum cogno-
uissent & quod uenturi essent ut raperent eum & facerent eum regem.

φ. xlviij
τ. gclvii
ρ. lxxij
λ. xxiij

φ. l.
x.
sal.

φ. L. i.
 iii
 m. cl.
 m. lxxvii.

Fugit iterū in montē ipse solus. Vt autē serofadū ē. des-
 cender discipuli ē ad mare. Et cū ascendissent nauē. uener-
 trans mare in capharnaum. Et tenebrae iam factae erant.
 & n̄ uenerat ad eos ihs. Mare autē uento magno flante
 exsurgēbat. Cū remigassent ergo quasi stadia uiginti &
 aut triginta. uident ihm ambulante sup mare & proxi-
 mū nauis fieri. & timuer. Ille autē dix eis. Ego sū. nolite
 timere. Voluer ergo accipere eū in nauī. & statim fuit nauis
 ad terrā quā ibant. **A**lter die turba quae stabat
 trans mare uidit quia nauicula alia n̄ erat ibi nisi una. &
 q̄ n̄ introiit & cū discipulis suis ihs in nauē. sed soli discipuli
 eius abiissent. Alia uero sup uener naues at ibi rade iuxta
 locū ubi manducauerant panē. gr̄as agentes dño. Cū ergo
 uidisset turba q̄ ihs n̄ ē ibi neq. discipuli ei. ascender
 in nauiculas. & uener capharnaum quærentes ihm. Et
 cū inuenissent eū trans mare. dixer ei. Rabbi. quando
 huc uenisti. Respondit eis ihs. & dix. Am̄ am̄. dico uobis.
 Q̄ ueritis me n̄ q̄ uidistis signa. sed q̄ manducastis ex panib;
 & saturati estis. Operamini n̄ cibū qui perit. sed qui p̄manet
 in uitā aeternā. quē filius hominis uobis dabit. hunc enim p̄t.

φ. L. ii.
 x
 sol.

signavit dñs. Dixer̃ ergo ad eū. Quid faciemus ut operemur
operadi? Respondit ihs. & dixit eis. Hoc est opus dñi. ut credatis
in eū quē misit ille.

Dixer̃ ergo ei. Quod ergo tu facis signū
ut uideamus et credamus tibi quid operaris? **P**atres nr̃i
manna manducauer̃ in deserto. sicut scriptū est. Panē de celo.
dediteis manducare. Dix̃ ergo eis ihs. Am̃ am̃ dico uob̃. Non
moyses dedit uob̃ panē de celo. sed p̃at̃r̃ m̃s dat uob̃ panem
de celo uerū. Panis enī dñi ē qui descendit de celo. & dat uitam
mundo. Dixer̃ ergo ad eū. Dñe. sēp da nob̃ panem hunc.

Dixit aut̃ eis ihs. Ego sū panis uitae. Qui uenit ad me. n̄ esuriet.
Et qui credit in me. n̄ sitiet umquam. Sed dixi uob̃ quia &
uidistis me & n̄ creditis. **O**mne quod dat mihi p̃at̃r. ad me
ueniet. Et eū qui uenit ad me. n̄ eiciā foras. **Q**ui ascendit
de celo n̄ ut faciat uoluntatē meā. sed uoluntatē ei q̃ misit me.

Haec ē aut̃ uoluntas ei q̃ misit me p̃at̃r̃s. ut omne qd̃ dedit mihi
n̄ p̃dā ex eo. sed resuscitē illud in nouissimodie. Hec ē enī
uoluntas p̃at̃r̃s mei qui misit me. ut omis qui uidet filium
& credit in eū habeat uitā aet̃nā. Et resuscitabo ego eum
in nouissimodie. **M**urmurabant ergo iudei de illo. q̃
dixisset ego sū panis qui de celo descendit. & dicebant.

φ. Liii.
x
Sol

φ. Lvi.
x
Sol

φ. Lvi.
m̃. cc. xxi
m̃. clxxii
L. cc. lxxxii.

φ. Liii.
m̃. clxxii
L. cc. lxxxii.

φ. Lvi.
m̃. cc. lxxxii
m̃. clxxii
L. cc. lxxxii.

φ. Lvi.
x
Sol.

φ. Lvi.
m̃. clxxii
m̃. L
L. cc. lxxxii.

Nonne hic est ihs filius ioseph. cuius nos nouimus patre & matre.

Quomodo ergo dicit hic quia de celo descendit. **R**espondit
ergo ihs. & dixit eis. Nolite murmurare inuice. Nemo

potest uenire ad me. nisi pater qui misit me traxerit eu.
& ego resuscitabo eum in nouissimo die. Est scriptum in prophetis.

Et erunt omnes docibiles ei. Omnes qui audiunt a patre & didicerunt
uenire ad me. **N**on qui a patre uidit quisquam. nisi is qui

est ad deum. hic uidit patre. **A**m. am. dico uob. Qui credit in
me habet uitam eternam. **E**go sum panis uitae. **P**atres

ui manducauerunt in deserto manna. & mortui sunt. Hic est
panis de celo descendens. ut si quis ex ipso manducauerit.

non moriatur. **E**go sum panis uiuus. qui de celo descendit.

Si quis manducauerit ex hoc pane. uiuat in aeternum. Et

panis quem ego dabo caro mea est. pro mundi uita. **L**itigabant
ergo iudei ad inuicem dicentes. Quomodo potest hic nobis
carne sua dare ad manducandum. **D**ixit ergo eis ihs.

Am. am. dico uob. nisi manducaueritis carnem filii hominis
et biberitis eius sanguinem. non habebitis uitam in uob. Qui
manducat meam carnem & bibit meum sanguinem. habet uitam
eternam. & ego resuscitabo eum in nouissimo die.

φ. lx.
Sol.

φ. lx.
T. iii.
m. cxii.
L. cxiiii.

φ. lxii.
m. cxlxxviii.
R. clxx.
L. cc. lxx.

φ. lxv.
m. cxlxxviii.
R. clxx.
L. cc. lxxi.

φ. lxii.
Sol.

φ. lxiii.
Sol.

φ. lxvi.
Sol.

p. lxxii

m. cc. lxxxiii

m. clxxv

l. cclxxii

Caroenim me uere est cibus. & sanguis meus uere est potus.

Qui manducat meam carnem & bibit meum sanguinem. in me ma-
net. & ego in illo. Sicut misit me uiuens pater. & ego uiuo
propter patrem. Et qui manducat me. & ipse uiuet propter me.

Hic panis qui de celo descendit. non sicut manducauerunt

patres tui & mortui sunt. ^{manet} Qui manducat hunc panem.

uiuet in aeternum. Haec dixit in synagoga docens in capharnaum.

Multis ergo audientes ex discipulis eius dixerunt

Durum est hic sermo. quis potest eum audire? Sciens autem

ius apud se ipsum quia murmurarent de hoc disci-

pulus eius dixit. Hoc uos scandalizat. **S**ic ergo unde

ritis filium hominis ascendente. ubi erat prius. **S**piritus est

qui uiuificat. caro non prodest quicquam. **V**erba quae ego lo-

quutus sum uobis. spiritus & uita sunt. Sed sunt quidam ex uobis qui

non credunt. **S**ciebatur enim ab initio ius qui essent credentes.

& quis traditurus eum esset. **E**t dicebat. Propterea dixi

uobis quia nemo potest uenire ad me. nisi fuerit ei datus

a patre meo. Ex hoc multi discipulorum eius abierunt retro.

& iam non cum illo ambulabant. Dixit ergo ius ad duodecim

Numquid & uos uultis abire? **R**espondit ergo eis simon

p. lxxviii

sol.

p. lxxviii

m. ccc. x.

m. ccc. x.

l. ccc. x.

p. lxx

m. ccc. x.

m. ccc. x.

p. lxxi

sol.

p. lxxii

m. cc. lxxxiii

m. clxxv

p. lxxiii

sol.

p. lxxiii

m. clxxv

m. lxxxii

l. xc. iii

petrus. Dñe adquem ibimus. Verba uite etne habes.

Et nos credidim & cognouimus. quia tu es xpi filius dei. **R**espondit ei ihs. Nonne ego uos duodecim elegi. Et ex uob

φ. lxxv.
sol.

unus diabolus est. Dicebat aut iuda scimonis scariothis.

Hi enim erat traditurus eu. cu esset unus ex duodecim.

VII

Post haec ambulabat ihs in galilea. nō enim uolebat in iudeam ambulare. quia quaerebant eu interficere.

iudei

Et erat aut in proximo. dies festus iudeorum. schenophega.

Dixerunt aut ad eu fr̃es eius. Transi hinc & uade in iudeam. ut & discipuli tui uideant opera tua quae facis. Nemo quippe in occulto quid facit. & quaecumque ipse in palatio est.

Si haec facis. manifesta te ipsum mundo. Neque enim fr̃es ei credebant in eu. Dicit ergo eis ihs. Tempus meum nondum aduenit. tempus autur̃m sepe paratu. Non potest mundus odisse uos. Me autem odit. quia ego testimonium perhibeo de illo. quod opera eius mala sunt. Vos ascendite ad diem festum hunc. ego non ascendo ad diem festum istum. quia meum tempus nondum impletum est. Haec cum dixisset. ipse mansit in galilea. Ut autem ascenderet fr̃es ei. tunc & ipse ascendit ad diem festum. Non manifeste. sed quasi in occulto.

Iudaei ergo quaerebant eum in die festo. & dicebant. Vbi est ille?
Et murmur multus de eo erat in turba. Quidam enim dicebant.
quia bonus est. Alii autem dicebant non. sed seducit turbas.
Nemo tam palam loquebatur de illo. propter metum iudeorum.
Iam autem in die festo mediante ascendit iesus in templum. & docebat.
Et mirabantur iudaei dicentes. Quomodo hic latet et scit
cum non didicerit? Respondit eis iesus & dixit. Mea doctrina
non est mea. sed eius qui misit me. Siquis uoluerit uolun-
tatem eius facere. cognoscat de doctrina utrum ex deo sit. an
ego amicus soloquar. Qui a semetipso loquitur. gloriam
propriam quaerit. Qui autem quaerit gloriam eius qui misit illum.
hic uerax est. et iniustitia in illo non est. Nonne moyses dedit
uobis legem? Et nemo ex uobis facit legem. Quid me qua-
eritis in facere? Respondit turba. et dixit. Daemonium
habet. quis te quaerit in facere? Respondit iesus. &
dixit eis. Unum opus feci. & omnes miramini. Propterea moyses
dedit uobis circumcisionem. Nonne ex moyse est. sed ex patribus.
& in sabbato circuncidatis hominem. Si circumcisionem accipit
homo in sabbato ut non soluat lex moysi. mihi indigna
mini quod totum hominem sanum feci in sabbato. Nolite iu.

dicare scdm faciem. sed iustu iudiciu iudicate. Dice-
bant ergo quida ex hierosolimis. Nne hic e que quer
interficere. Ecce pala loquuntur. semihilei dicunt.

N umquid uere cognouer principes quia hic est xpr.

S ed hunc scimus unde sit. Xpr aut cu uenerit. nemo scit
unde sit. **C**lamabat ergo docens in templo ihs. & dicit.

E t me scitis. & unde sim scitis. Et ame ipso non ueni. sed e
uerus qui misit me. que uos n scitis. Ego scio eu. quia ab
ipso sum. & ipse me misit. **Q**uerebant ergo eu ad p
hendere. & nemo misit in illu manus. quia n du uene-
rat hora eius. **D**eturbauit. multi credider in eum.

& dicebant. Xpr cu uenerit. nuquid plura signa faciet
qua que hic facit. **A**udier pharisaei turba murmu-
rant de illo hac. **E**t miser principes & pharisei
ministros. ut ad penderent eu. **D**ix ergo ihs. Adhuc
modicu tepus uob eu sum. & uado ad eu qui misit me.

Quere te sine & n inuenietis. & ubi sum ego uos n potestis
uenire. Dixer ergo iudei ad se met ipsos. Quo hic itu-
rus est. quia n inueniemus eu. Nuquid in disspione
gentiu iturus e & docturus gentes. Quis e hic sermo

φ. lxxvi.

τ. lxxvii.

l. lxxviii.

φ. lxxviii.

τ. lxxix.

l. lxxx.

l. lxxxi.

φ. lxxxiii.

τ. lxxxiv.

l. lxxxv.

l. lxxxvi.

φ. lxxxvii.

τ. lxxxviii.

l. lxxxix.

φ. lxxxviii.

τ. lxxxix.

l. lxxx.

φ. lxxxv.

τ. lxxxvi.

l. lxxxvii.

quē dixit. quā retineat & nō inuenietis. & ubi sū ego uos
nō potestis uenire. In nouissimo autē die magno festiuitatis
stabat ihs. & clamabat dicens. Siquis sitit. ueniat ad me & bibat.

Qui credit in me sic dicit scriptura. flumina de uentre eius
fluent aqua uiua. Hoc autē dixit spū. quē accepturi erant
credentes in eum. Nēm erat sps datus. quia ihs nō dū fuerat

glorificatus. **E**x illa ergo turba cū audissent hos ser-
mones ei. dicebant. Hic est. uere propheta. Alii dicebant.

hic xp̄s. **Q**uid autē dicebant. Nūquid a galilaea xp̄s
uenit? Nonne scriptura dicit quia ex semine dauid
de bethleem castello ubi erat dauid uenit xp̄s. **D**issensio

itaque facta ē in turba. p̄p̄tū. **Q**uid autē ex ip̄s uo-
lebant adprehendere eū. sed nemo misit sup illū manus.

Venerunt ergo ministri ad pontifices & pharisaeos. & dixerunt
illis. Quare nō adduxistis eū? Responderunt ministri.

Nūquā sic loquitur se homo. sicut homo. Responderunt ergo eis
pharisaei. Nūquid & uos seducti estis? Nūquid aliquis ex
principib; credidit in eum. aut ex pharisaeis? Sed turba
haec quae nō nouit legē maledicti sunt. Dicit nicodemus
ad eos. ille qui uenit a deo nōne. qui unum erat ex ip̄s.

φ. lxxvii
m. cxx.

φ. lxxviii
m. cxx.

φ. lxxviii
sol.

φ. lxxviii
sol.

φ. lxxxv
m. cc. xx
m. cxxviii
l. cxxlii

hic

scripturas

Numquid lex nra iudicat hominē nisi audierit ab ipso prius.
 & cognouerit quid faciat. Responder. & dixer ei. Nūqd
 & tu galileus es. Scrutare & uide. quia propheta a galilea
 n̄ surgit. Et reuersi unusquisq. in domū suā. Ihs autē p̄tē
 in montē oliuē. et diluculo iterū uenit in tēplū. Et om̄s
 populus uenit ad eū. et sedens docebat eos. Adducunt autē
 scribæ et pharisæi mulierē in adulterio dephensā. &
 statuer eā in medio. et dixer ei. Magister. hæc mulier
 in dephensā in adulterio. In lege autē. moyses man-
 dauit nob̄ huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis. Hæc
 autē dicebant tēptantes eū. ut possint accusare eum. Ihs
 autē inclinans se deorsū. digito scribebat in tēra. Cū autē p̄se-
 uerarent interrogantes eū. erexit se & dix eis. Quis sine
 peccatōe ur̄m. primus in illā lapidē mittat. Et iterum
 se inclinans. scribebat in tēra. Audientes autē. unus post
 unū exiebant. incipientes a seniorib;. Et remansit solus.
 & mulier in medio stans. Erigens autē se ihs. dix ei. Mulier.
 ubi quæ accusābant. Nemo te condemnauit. Quæ dix.
 Nemo dñe. Dix autē ihs. Nec ego te condemnabo. Vide &
 amplius iam noli peccare. Iterū ergo loquutus ē eis ihs et dicit.

Ego sum lux mundi. Qui sequitur me non ambulat in tenebris. sed habebit lucem uitae. Dixerunt ergo pharisaei. Tu detestaris testimonium phibei. Testimonium tuum non est uerum.
 Respondit inquit et dixit eis. Et si ego testimonium phibeo de me ipso. uerum est testimonium meum. Quia scio unde uenio et quouado. Vos autem nescitis unde uenio. aut quouado. Vos secundum carnem iudicatis. ego non iudico quemquam. Et si iudico ego. iudicium meum uerum est. quia solus filius sum. sed ego et qui me misit pater.
 Et in lege uera scriptum est. quod duorum hominum testimonium uerum est.
 Ego sum et testimonium phibeo de me ipso. et testimonium phibeo et de me. qui misit me pater. Dicebant ergo ei. Vbi est pater tuus. **R**espondit inquit. Neque me scitis. neque patrem meum. Si me sciretis. forsitan et patrem meum sciretis. **H**aec uerba loquutus est in gazophylacio. docens in templo. Et nemo apprehendit eum. quia nec dum uenerat hora eius.
Dixerunt ergo iterum ei inquit. Ego uado et quaeritatis me. et in peccato uostro moriemini. Quo ego uado. uos non potestis uenire. Dicebant ergo iudei. Numquid imbecilli es et semetipsum. qui ad id quod ego uado uos non potestis uenire. Et dicebat eis. Vos de deorsum estis. ego de supernis sum. Vos de mundo hoc estis. ego non sum de hoc mundo.

φ. lxxxvii.
 γ. iii.
 m. cxii.
 l. cxviii.

VIII

φ. lxxxviii.
 x.
 sol.

φ. lxxxviii.
 γ. ccc.
 m. cxviii.
 l. cc. xxxviii.
 γ. cccxlii.

Dixi ergo uobis. quia moriemini in peccatis uris. Si enim
 non credideritis quod ego sum. moriemini in peccato uestro.
 Dicebant ergo ei. Inquis? Dixit illis. Principium. quia
 et loquor uobis. Multa habeo de uobis loqui et iudicare. Sed
 qui misit me uerax est. Ego autem audio deo. haec loquor in mundo.
 Et non cognouerunt quod pater eius dicebat illi. Dixit ergo eis illis. Cum
 exaltaueritis filium hominis. tunc cognoscetis quod ego sum.
 Et tamen ipse facit nihil. sed sic docuit me pater haec loquor.
 Et tu qui misit me cum. non reliquit me solus. quod ego quae
 placitas ei facio semper. Haec illi loquente multi crediderunt
 in eum. Dicebat ergo illis de eos qui crediderunt ei iudaeos.
 Si uos manseritis in sermone meo. uere discipuli mei eritis.
 et cognoscetis ueritatem. et ueritas liberabit uos. Respon-
 derunt ei. Semper abraham sumus. et nemini seruimus umquam
 quomodo tu dicis liberi eritis? Respondit illis. Amen
 amen dico uobis. quod omnis qui facit peccatum. seruus est peccati.
 Si seruus. uir non manet in domo patris sui. filius manet in eternum.
 Si ergo uos filius liberauerit. uere liberi eritis. Scio quod filius
 abraham estis. sed qui certissime interficere. quia sermo
 meus non capit in uobis. Ego quod uidi apud patrem.

loquor. et uos quæ uidistis apud patrem meum facitis.
Respondit et dixit ei. Pater noster abraham est. Dicit ei Iesus.
Si filius abrahe es. opera abrahe fac. Nunc autem quæ
ritas me interficere. hominem qui ueritatem uobis loquutus sum.
quæ audiui a deo. Hoc abraham non fecit. uos facitis opera
patris ur̃i. Dixerunt itaque ei. Nos ex fornicatione non
sumus nati. unum patrem habemus deum. Dixerunt ergo ei Iesus.
Si idem pater ur̃i es. diligeres utique me. Ego enim ex deo
processi & ueni. Neque enim a me ipso ueni. sed ille me misit.
Quare loquellam meam non cognoscitis. quoniam non potestis audire
sermonem meum. Vos ex patre diabolo estis & desideria
patris ur̃i uultis facere. Ille homicida erat ab initio.
et in ueritate non stetit. quoniam non est ueritas in eo. Cum loquitur
mendacium. ex propriis loquitur. quia mendax est et pater ei.
Ergo autem quia ueritatem dico. non creditis mihi. Dicebat
Iesus turbis iudeorum et principibus sacerdotum. Quis ex uobis
arguet me de peccato. Si ueritatem dico. quare uos non
creditis mihi. Qui ex deo uerba audiuit. Propter ea uos
non auditis. quia ex deo non estis. Respondit igitur iudei.
& dixit ei. Nonne bene dicimus nos. quæ samaritanus es tu.

& demoniū habes. Respondit ihs. Ego demonium
 nō habeo. sed honorifico patrē mīm. et uos in honorastis me.
 Ego autē nō quaero gloriā meā. est qui quaerit & iudicat.
 Amādicouob. Siquis sermōnē mīm seruauerit. mortē
 nō uidebit in aeternū. Dixerē ergo iudaei. Nunc cognouim.
 qd demoniū habes. Abraham mortuus ē & prophetae.
 et iudicis si quis sermōnē mīm seruauerit nō gustabit
 mortē in aeternū. Nūquid tū maior es patrē nro abrahā
 qui mortuus ē. & prophetae mortui sunt. Quē te ipsū
 facis. Respondit ihs. Si ego glorifico me ipsū. gloria
 mea nihil est. Est patr̄ mī qui glorificat me. quē uos dicitis
 qd sñr ē. et nō cognouistis eū. Ego autē noui eū. Et si di
 xero qd nō scio eū. ero similis uob̄ mendax. Sed scio eum.
 et sermōnē eī seruo. Abrahā patr̄ ur̄. exultauit ut uideret
 diē mīm. & uidit. & gauisus est. Dixerē ergo iudaei ad eū.
 Quinquaginta annos nō dū habes. & abrahā uidisti. Dixit
 eis ihs. Amādicouob. Antequā abrahā fieret ego sū.
 Tulerē ergo lapides. ut iacerent meum. Ihs autē abscondit se.
 & exiit de tēplo. Expt̄er iens uidit hominē caecū a na
 tiuitate & interrogauerunt eū discipuli sui.

Rabbi. quis peccauit. hic aut parentes ei ut caecus nasceret^r.

Respondit ihs. Neq. hic peccauit. neq. parentes ei. sed ut ma-
nifestent^r opera diuini. Me oportet & operari opera eius q^d
misit me. donec dies est. Venit nox. quando nemo potest
operari. Quādiu in mundo sū. lux sū mundi. Haec cū dixisset.
expuit mētrā et fecit lutū ex spūto. et linxit lutū supocu-
los ei. & dixit ei. Vade. Laua in natatoria siloe. qđ in p̄tā
missus. Abiit ergo & lauit. & uenit uidens. Itaq. uicini
et qui uidebant eū prius quia mendicus erat. dicebant.
Nonne hic ē qui sedebat et mendicabat. Alii dicebant
quia hic ē. alii autē nequaquā. sed similis ē eius. Ille uero
dicebat. quia ego sū. Dicebant ergo. Quomodo ap̄tis
tibi oculi. Respondit. Ille homo qui dicit ihs. lutum fecit
& unxit oculos meos. & dixit mihi. Vade ad natatoria siloe.
& laue. Et abiit. & lauit. & uidi. Et dixit ei. Vbi est ille.
At. Nescio. Adducunt eū ad pharisaeos. qui caecus fuerat.
Et ratū sabbatū quando lutū fecit ihs. et aperuit oculos ei.
Iterū ergo interrogabant eū pharisaei. quomodo uidisset.
Ille autē dixit eis. Lutū posuit mihi sup oculos. & laui. et uideo.
Dicebant ergo ex pharisaeis quidam. Nonne hic thō adā.

qui sabbatū non custodit. Alii dicebant. Quomodo potest
homo peccator haec signa facere. Et cisma erat inter eos.

de Dicunt ergo caecō iterū. Inquit dicens eo qui aperuit oculos
tuos. Ille autē dixit. Qui prophetae. Nō crediderunt ergo iudei
de illo quod caecus fuisset et uidisset. donec uocauerunt parentes
ei qui uiderat. & interrogauerunt eos dicentes. Hic est filius noster
quem uos dicitis quod caecus natus est. Quomodo ergo nunc uidet.

Respondērunt ei parentes ei. et dixerunt. Scimus quia hic est fi-
lius noster. et quod caecus natus est. Quomodo autē nunc uidet
nescimus. aut quis ei aperuit oculos nos nescimus.

Ipsi autē interrogatē. aetate habet & ipse de se loquatur.

Haec dixerunt parentes ei. quia timebant iudeos. Iam
enī conspirauerant iudei. ut si quis eū confiteretur xpm
extra synagogā fieret. Propter ea parentes ei dixerunt.
quia aetate habet & ipsū interrogatē. Vocauerunt ergo
rursū hominē qui fuerat caecus. & dixerunt ei. Dā gloriā dō.

Nos scimus. quia hic homo peccator est. Dixit ergo illi.

Si peccator es. nescio. Unū scio. quia caecus cū eē modo
uideo. Dixit ergo illi. Quid fecit tibi. quomodo ape-
runt tibi oculos. Respondit eis. Dixi uobis. & uideritis.

Quid iterum vultis audire? Nūquid & uos uultis discipuli
effici? Maledixit ei. & dixerunt. Tu discipulus illius
sis. nos autem mortis discipuli sumus. Nos scimus quod mortis
loquutus est dñs. hunc autem nescimus unde sit. Respondit ille
homo. & dixit eis. In hoc enim mirabile est quia uos nescitis
unde sit. & aperunt oculos meos. Scimus autem. qui a pec
catoris dñi audit. Sed si quis discipulus est. et ualuntate
ei facit. hunc exaudit. A se tōne auditū. quia aperunt
quis oculos cecinati. Nisi ē hic cecidit. non poterat facere
quicquid. Responderunt. et dixerunt ei. In peccatis natus es
totus. & tu doces nos? Et eiecit eum foras. Audiuit ihs
quia eiecit eum foras. & cū inuenisset eum dixit ei. Tu credis
in filiū dī? Respondit ille. & dixit. Quis est dñs. ut credā
meum? Et dixit ei ihs. Et uidisti eum. & qui loquutus tecū
ipse ē. At ille ait. Credo dñe. Et proci dens. adorauit eum.
Et dixit ei ihs. In iudiciū ego in hunc mundū ueni. ut qui
nō uident uideant. & qui uident cecifiant. Et audierunt
ex pharisæis qui cū ipso erant. & dixerunt ei. Num
quid & nos caeci sumus? Dixit eis ihs. Sic cecissetis.
nō haberetis peccatū. Nunc uero dicitis quia uidemus.

VIII

peccatū ur̄m manet. **A**m̄ am̄ dicouob̄ quī intrat
 postū nouile ouium sed ascendit aliunde. ille fur est
 et latro. Quia ū intrat postū. pastor est ouium. Huic
 ostiarius aperit. & oues uocē ei audiant. Epprias oues
 uocat nominatim. & educt eas. Et cū p̄prias oues emi
 serit ante eas uadit & oues illū sequuntur. quia sciunt
 uocē eius. Alieni aut̄ n̄ sequuntur. sed fugiunt ab eo. q̄
 non nouer̄ uocē alienorū. Hoc puerbum dixit eis ihs̄.
 ¶ Illi aut̄ n̄ cognouer̄. quid loqueretur eis. Dixit ergo eis ihs̄
 r̄u ihs̄. Am̄ am̄ dicouob̄. quia ego sū ostiū ouium. Om̄s
 quotquot uener̄. fures sunt & latrones. sed n̄ audiet̄ eos
 oues. Ego sū ostiū. p̄ me si quis introierit. saluabitur.
 ¶ Et ingredietur. & egredietur. & pascua inueniet̄. Fur n̄
 uenit. nisi ut furetur. & mallet & p̄dat. Ego ueni ut uita
 habeant. et abundantius habeant. Ego sū pastor bonus.
 ¶ Bonus pastor. animā suā dat p̄ ouib; . Mercennarius
 & qui non est pastor. cuius n̄ sunt oues p̄prie. uidet lupū
 uenientē. & dimittit oues & fugit. Et lupus rapit. &
 dispergit oues. Mercennarius aut̄ fugit. quia merccena
 rius ē. & non p̄tinē ad eū de ouibus. Ego sū pastor bonus.

φ. xc.
 m. cxii

L. cxviii

φ. xxi.
 sol.

et cognosce meas et cognosce me meae. **S**icut nouit
 me pater et ego cognosco patrem. **E**t animam meam pono
 pro ouibus meis. **E**t alias oues habeo quae non sunt ex hoc ouili.
 et illas oportet me adducere et uocem meam audient. Et factus
 est unus ouile et unus pastor. Propter eam pater diligit. quod
 ego pono animam meam. ut iterum sumam eam. Nemo tollit
 eam a me. sed ego pono eam a me ipso. Potestatem habeo
 ponendi eam. et potestatem habeo iterum sumendi eam.
 Hoc mandatum accepi a patre meo. Dissensio iterum facta est
 inter iudeos propter sermones hos. Dicebant autem multi ex ipsis.
 Daemonium habet et insanus. quid eum auditis? Alii dicebant.
 Haec uerba non sunt demonium habentis. Numquid demonium
 potest cecorum oculos aperire? Facta autem erant enenia
 in hierusalem et hiemps erat. Et ambulabat ihesus in
 templo in porticu salomonis. Circumdederunt ergo eum
 iudei et dicebant ei. Quousque animam nostram tollis? Si tu es
 christus dic nobis patrem. Respondit eis ihesus. Loquor uobis et non
 creditis. opera quae ego facio in nomine patris mei. haec
 testimonium perhibent de me. Sed uos non creditis. quia non estis
 ex ouibus meis. Quae sunt uocem meam audient. et ego

φ. xxi.
 m. cxiii
 m. cxv.

cognosceas et sequuntur me. Ego uita aeterna
dois et non peribit in aeternum. et non rapies eas quisquam
de manu mea. Patris quod dedit mihi maius omnibus est.
et nemo potest rapere de manu patris mei. Ego et pater.
unus sumus. Sustulerunt lapides iudei. ut lapidarent eum.

Respondit eis ihs. Multa opera bona ostendi uobis ex patre
meo. propter quod et uos me lapidatis. Respondederunt
iudei. De bono opere non lapidamus te sed de blasphemia.

Et quia tu homo carnis facis te ipsum deum. Respondit eis ihs.

Nonne scriptum est in lege tua quia ego dixi deus sum.

Sed illos dixi deos ad quos sermo dei factus est. et non potest
solus scriptura. quae pater sanctificauit et misit in mundum.
uos dicitis quod blasphemias quia dixi filius dei sum.

Si non facio opera patris mei nolite credere mihi. Si autem
facio. et si mihi non uultis credere. operibus credite.

Ut cognoscatis et credatis quia in me est pater. et ego in patre.

Quaerebam ergo eum adprehendere. et exiit de manibus
eorum. Et abiit iterum trans iordanem. in eum locum ubi erat
iohannis baptizans. et mansit illic.

Et multi uenerunt
ad eum. et dicebant. Quia iohannis quidem signum fecit nullum.

φ. xciii.
m. cxvii.
m. xxii.
primu

φ. xciii.
x
sol

Omnia autē quaecūq. dixit de hoc. ueraciter. Et multi.
 crediderunt in eum. Erat autē quidam languens Lazarus
 abethana. de castellomaria & martha sororis eius.
Maria autē erat quae unxit dñm unguento. et extersit pe-
 des ei capillis suis. cuius frater Lazarus infirmabatur. Miser-
 ergo sorores eius. ad eū dicentes. Dñe. ecce quē amas in-
 firmatur. Audiens autē ihs. dixit. Infirmitas haec nō ē
 ad mortē. sed p̄ gloriā di ut gloriificetur filius di p̄ ea.
Diligebat autē ihs martham. et sorore ē māriam. & la-
 zarū. Ut ergo audiuit quia infirmat. tunc quidem
 mansit in eodē loco duob; diebus. Deinde post haec. dicit
 discipulis suis. Eamus in iudaeā iterū. Dicunt ei discipuli.
Rabbi. nunc quaerebant te iudaei lapidare & iterum
 uadis illuc? Respondit ihs. Nonne duodecim horae
 sunt diei? Siquis ambulauerit in die nō offendit. quia
 lux est huius mundi in die. Si autē ambulauerit in nocte offendit.
 quia lux nō ē in eo. Haec ait & post haec dicit eis. Lazarus
 amicus n̄r dormit. sed uado ut a somno exsuscitem eum.
Dixerunt ergo discipuli ei. Dñe si dormit. saluus erit. Dixerat
 autē ihs de morte eius. Illi autē putauerunt quia de dormi-

tatione somnificeretur. Tunc ergo dixit in se manifeste.
 Lazarus mortuus est. et gaudeo propter vos ut credatis. quoniam non
 eram ibi. Sed etiam uideamus. Dixit ergo thomas quid
 didimus. et condiscipulos. Etiam et nos. ut moriamur cum eo.
 Venit itaque ihesus. et inuenit eum quatuor dies iam in monu
 mento habentem. Erat autem bethania iuxta hierusalem
 quasi stadiis quindecim. Multi autem ex iudeis uenerant ad
 martham et mariam. ut consolarentur eas de fratre suo.
 Martha ergo ut audiuit quia ihesus uenit. occurrit illi. Maria
 autem domi sedebat. Dixit ergo martha ad iherum. Domine. si
 fuisset hic. frater meus non fuisset mortuus. Sed et nunc scio.
 quia quecumque poposceris a deo. dabit tibi deus. Dicit illi ihesus.
 Resurge et frater tuus. Dicit ei martha. Scio quia resurges in re
 surrectione. in nouissima die. Dicit ei ihesus. Ego sum resur
 rectionis et uitae. Qui credit in me. etiam si mortuus fuerit
 uiuet. Et omnis qui uiuit et credit in me. non morietur in eternum.
 Credis hoc? At illi. Vtique domine. ego credidi quia tu es christus
 filius dei. qui in hunc mundum uenisti. Et cum haec dixisset.
 abiit et uocauit mariam sororem suam silentio dicens.
 Magister adest. et uocat te. Illa ut audiuit. surgit cito

· & uenit ad eū. Nō dū enī uenerat ihs in castellū. sed erat.
adhuc in illo loco. ubi occurrerat martha. Iudei igit̃
q̃derant cū eā in domo & consolabantur eā. cū uidissent ma-
riam quia cito surrex̃ & exiit. sequuti sunt eā dicentes.
Q uia uadit ad monumētū. ut plorat ibi. Maria ergo cū
uenisset & uiderat ihs. uidens eū cecidit ad pedes eius. &
dixit. Dnē si fuisset hic. nō ē mortuus fr̃ m̃s. Ihs ergo
ut uidit eā plorantē & iudaeos qui uenerant cū eā plo-
rantes. fremuit spū. et turbauit se ipsum & dixit.
V bi posuistis eum. Dicunt ei. Dnē ueni. et uide. Et la-
crimatus ē ihs. Dixer̃ ergo iudaei. Ecce quomodo ama-
bat eū. Quidā autē dixer̃. ipsis. Nō poterat hic qui ape-
ruit oculos cæci facere ut & hic nō moreretur. Ihs
ergo rursū fremens in semetipso. uenit ad monumētū.
Et tātū spelunca. et lapis suppositus erat ei. At ihs.
T ollite lapidē. Dic̃ emartha soror ei qui mortuus fuerat.
D nē iam fect̃. quatri duanus enim est. Dic̃ ei ihs. Nonne
dixi tibi qm̃ si credideris uidebis gloriā dī. Tulerunt
ergo lapidem. Ihs autē eleuatis sursum oculis. dixit.
P at̃. gratias ago tibi. qm̃ audisti me. Ego autē sciebam

manib.
& pedib.

.quia sēp me audis. sed p̄p̄t̄m qui c̄rēst̄ dixi. ut ere-
dant quia tū me misisti. Hāc cū dixisset. uocem magna
clamauit. Lazare ueni foras. Et statim prodit qui fue-
rat mortuus. ligatus pedes et manus in stratis. & facies il-
lius sudario erat ligata. Dicit eis ihs. Soluite eū. & sinite
abire. Multi ergo ex iudeis qui uenerant ad mariam
& uiderant quae fecit. crediderunt in eum. Quidā autē
ex ipsis obierunt ad phariseos. et dixerunt eis quae fecit ihs.

Collegerunt ergo pontifices et pharisei concilium. & dicebant.
Quid facimus quia hic homo multa signa facit? Si dimi-
tamus eū sic. omnes credent in eū. Et uenient romani. &
tollemus nr̄m & locū & gentem. Unus autē ex ipsis cāphas
cū esset pontifex annuilius. dixit eis. Vos nescitis quicquid
nec cogitatis. quia expedire nob̄ ut unus moriatur homo p̄
p̄to. & non tota gens pereat. Hoc autē asensum ei p̄son̄ dixit.
sed cū esset pontifex annuilius p̄phetauit quia ihs mori-
turus erat p̄ gente. Et n̄ tantū p̄ gente. sed ut filios di-
querant dis̄psi congregare in unum. **A**b illo ergo
die cogitauerunt ut interficerent eū. Ihs ergo iam non in
palātio ambulabat apud iudeos. sed abiit in regionē.

iuxta desertum in ciuitate quae dicitur effrem. & ibi

X

morabatur cum discipulis suis. **P**roximum autem erat
pascha iudeorum. **E**t ascendit multi Hierusalem
de regione ante pascha. ut sanctificarent se ipsos. Quae-
rebant ergo in ihm. et conloquebantur ad inuicem in templo
stantes. Quid putatis quoniam uenit ad diem festum? Dederunt
autem pontifices et pharisaei mandatum. ut si quis cognouerit
ubi sit. ut adprehendant eum. Ihs ergo ante sex dies
pasche uenit bethaniam ubi fuerat lazarus mortuus.

quem suscitauit ihs. **F**ecerunt etiam ibi. & martha
ministrabat. Lazarus uero. unus erat ex discumbentibus
cum eo. Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici
pretiosi. & unxit pedes ihu. Et extersit capillis suis pedes
ei. et domus impleta est ex odore unguenti. Dicit ergo
unus ex discipulis ei iudas scariothis. qui erat eum tra-
diturus. Quare hoc unguentum uendidi tibi trecentis
denariis & datum est egenis? Dixit autem hoc non quia de-
egenis pertinebat ad eum. sed quia fur erat & oculos ha-
bens. ea quae erant in tebantur exportabat. Dicit ergo ihs.

Sine illa. ut diem sepulturae meae seruas illud. Pauperes.

φ. xcvi.
τ. cc. lxxvii.
θ. clvi.
ι. cc. lx.

φ. xcvi.
τ. cc. lxxvii.
θ. clvi.
ι. cc. lx.

φ. xcvi.
τ. cc. lxxvii.
θ. clvi.
ι. cc. lx.

φ. xc viii.

x
sol.

enim semphabetis uobiscū. me autē non semphabetis.

Cognouit ergo turbamulta ex iudeis qui illi cōfess. et uener
n̄ p̄p̄m tantū. sed ut lazaru uiderent que suscitauit
a mortuis. Cognitauer̄ autē principes sacerdotū ut & laza
rū interficerent. q̄ multū p̄pillū abibant ex iudeis. & cre
debant in ihm. **I**n crastinū autē turbamulta que ue
nerat ad diem festū. cū audissent quia ihs uenit iheru
solimā. acceper̄ ramos palmarū et processer̄ obuiam ei.
et clamabant. Osanna benedictus qui uenit in nomine dñi.
rex iert. **E**t inuenit ihs asellū. et sedit super eū sic scriptū ē.

Noluit enim filius dñi. ecce ex tuus uenit sedens super pullū

asine. **H**aec n̄ cognouer̄ discipuli ei primū. Sed quando
glorificatus ē ihs. tunc recordatis quia haec erant scripta
de eo. et haec fecer̄ ei. Testimoniū ergo phibetur turba que
erat cū eo quando lazaru uocauit de mortuis. & suscita
uit eū a mortuis. Propt̄ ea & obuiam uenit et turba. quia
audier̄ eū fecisse hoc signū. Pharisaei ergo dixer̄ ad semet
ipsos. Vide uis qui nihil p̄ficimus. Ecce mundus totus
post eum abiit. Erant autē gentiles quidā ex his qui ascende
rant. ut adorarent in die festo. Hi ergo accesserunt.

φ. c.

T. cc viii.

φ. cxviii.

L. cc xxxiiii.

φ. ci.

V. ii.

T. cc vii.

φ. c. ii.

sol.

ad philippū qui erat abethsaida galileæ. & rogabant
eū dicentes. Dñe. uolumus in te uidere. Venit philippus.
& dicit andrea. Andreas rursus & philippus dicunt inū.

In s̄ aut̄ respondit eis dicens. Venit hora ut clarificetur
filius hominis. **A**mā m̄ dico uob. Nisi granū frumenti
cadens in terrā mortuū fuerit. ipsū solū manet. Si autē
mortuū fuerit. multū fructū adfert. **Q**uia m̄at animā

sua p̄dēam. Et qui odit animā suā in hoc mundo. in
uitā æt̄nā custodit eam. **S**i quis mihi ministrat. me
sequatur. Et ubi sum ego. illic & minister m̄ erit. Si quis
mihi ministrauerit. honorificabit eum pater meus.

Nunc animā mea turbata est. & quid dicā. Pater. salui
ficame ex hora hac. **S**ed p̄pea ueni in horā hanc. Pat̄.
clarifica tuū nom̄. Venit ergo uox de celo. Et clari
ficaui. & iterū clarificabo. Turba ergo quæ stabat &
audierat. dicebat contrarium factū eē. Alii dicebant.
angelus ei loquutus ē. Respondit in s̄ & dix. N̄ p̄pe me uox
hæc uenit. sed p̄p uos. Nunc iudiciū ē mundi. nunc prin
ceps huius mundi eicietur foras. Et ego si exaltatus fuero
a terra. om̄a traham ad me ipsum. Hoc aut̄ dicebat.

φ. c. lxxviii.
T. lxxviii.
m. c. lxxviii.
R. c. lxxviii.

φ. c. lxxviii.
T. lxxviii.
m. c. lxxviii.
L. c. lxxviii.

φ. c. lxxviii.
T. lxxviii.
m. c. lxxviii.
R. c. lxxviii.

φ. c. lxxviii.
Sol.

φ. c. lxxviii.
Sol.

φ. c. lxxviii.
Sol.

significans quæ morte et morturus. Respondit ei
 turba. Nos audiuimus ex lege. quia xps manet in ætænum.
 Et quomodo tu dicis oportet exaltari filiū hominis. Quis est
 iste filius hominis. Dixerunt ergo ei ihs. Adhuc modicū lumen in
 uobis est. Ambulate dū lucē habetis. ut nō tenebræ uos comp
 hendant. Et qui ambulat in tenebris. nescit quouadā.
 Dū lucē habetis credite in lucē. ut filii lucis sitis. Haec loqui
 tur ē ihs. et abibat et abscondit se ab eis. Cū autē tanta signa
 fecisset corā eis nō credebant in eū. ut sermo esaiæ pphætæ
 impleretur quē dixit. Dnē quis credidit auditui nrō. et
 brachiū dnī cū reuelatū ē. **P**ropterea nō poterant cre
 dere. quia iterū dixit esaias. Excaecauit oculos eorū et in
 durauit eorū cor. ut nō uideant oculis et intellegant corde.
 et conuertant. et sanentur. **H**aec dixit esaias quando uidit
 gloriā ei. et loquitur ē de eo. Verū tamē rex principibus
 multi crediderūt in eū. Sed pphariseos nō confitebantur.
 ut de synagoga nō eicerentur. Dilexerūt enī gloriā hominū
 magis quā gloriā chl. **I**hs autē clamauit et dixit. Qui credit
 in me. nō credit in me. sed in eū quī misit me. Et quidā me.
 uidetis eū quī misit me. **E**go ueni in mundū ueni. ut

φ. c. viii.
 1.
 m. c. xxxiii.
 R. xxxvii.
 L. lxxvii.

φ. cx
 Sol

φ. cxi.
 1.
 m. c. xlviii.
 R. xcvi.
 L. cxxv.

φ. cxii.
 Sol

omnis qui credit in me. in tenebris non maneat. Et si quis
audierit uerba mea & custodierit. ego non iudico eum.

Non enim ueni ut iudicem mundum. sed ut saluificem mundum.

Quis propterea & non accipit uerba mea. habet qui iudicat eum.

Sermo quem loquutus sum. ille iudicabit eum in nouissimo die.

Quia ego ex me ipso non loquutus sum. Sed qui misit me pater
ipse mihi mandatum dedit. quid dicam & quid loquar. Et scio
quod mandatum est uita aeterna. Quae ergo ego loquor. sic dixi

mihi pater sic loquor. **A**ntedie autem festi pasche. sciens

insequenter ei hora ut transiret ex hoc mundo ad patrem.

cum dilexisset suos qui erant in mundo. in finem dilexit eos.

Et cena facta. cum diabolus iam misisset in cor ut traderet eum
iudas simoniscariothis. **S**ciens quia omnia dedit ei pater
in manus. & quod ad eum exiit. & ad deum uenit. **S**urgit agnus
et ponit uestimenta sua. Et cum accepisset linteam. percinxit se.

Deinde mittit aquam in peluam. et coepit lauare pedes disci-
puloꝝ. et tex tergere linteo quo erat percinctus. Venit
ergo ad simonem petrum. & dicit ei petrus. Domine. tu mihi
lauas pedes. Respondit ihs. & dicit ei. Quod ego facio
tunc es in modo. scies autem postea. Dicit ei petrus. Non.

XI

exm.
viii.
cc lxxii.

exv.
Sol.

φ. exm.
m. cxi.
l. cxxiii.

Lauabit mihi pedes in aeternū. Respondit ei ihs. Si nō laueris
 nō habebis partem meā. Dicit simon petrus. Dñe nō tantum
 pedes meos. sed et manus & caput. Dicit ei ihs. Qui lotus ē. nō
 indiget nisi ut pedes lauet. sed est mundus totus. Et uos mundi
 estis. sed nō omēs. Sciebat enim quis nam eēt. qui traderet eum.

Propterea dixit. nō estis mundi omēs. Postquā ergo lauit pedes eorū.
 & accepit uestimenta sua. cū recubuisse & iterū diceret.

Scitis quid fecerim uobis? **V**os uocatis me magister & dñe.

& bene dicitis. sum & enim. **S**i ergo ego laui pedes urōrū dñi
 & magister. & uos debetis alē alterius lauare pedes. Exem-
 plum enī dedi uobis. ut quē admodū ego feci uobis. ita & uos.

faciatis. **A**mān dico uobis. nō ē seruus maior domino suo.
 neq. apostolus maior eo qui misit illū. Si haec scitis. beati eritis

si feceritis ea. **N**on de omnib; uobis dico. ego scio quos ele-
 gerim. Sed ut adimpleatur scriptura. Qui manducat
 meū panē. leuauit contra me calcaneū suū. A modo dico uobis.
 prius quā fiat. ut credatis cū factū fuerit quia ego sum.

Amān dico uobis. Qui accipit si quē misero me accipit.
 Qui autē me accipit. accipit eū qui misit. **C**um haec
 dixisset ihs. turbatur ē spū. & testatus est. & dixit.

φ. cxvi.
 γ. lxxviii.
 λ. lxxii.

φ. cxviii.
 γ. lxx.
 λ. lxxiii.

φ. cxx.
 γ. lxxviii.
 δ. lxxvi.
 λ. cxxvi.

φ. cxviii.
 x
 sol.

φ. cxviii.
 x
 sol.

φ. cxxi.
 γ. cclxx.
 δ. clxi.

φ. c. xcii.

T. cclxxx

R. cclxi.

L. cclxxviii.

φ. c. xciii.

VIII

L. cclxi.

c. xc.

X

Sol.

Λ. mām dicouob. Quia unus ex uob tradet me. **A**spiciebant
ergo ad inuicē discipuli. hāsistantes de quo diceret.

Erat ergo recubens unus ex discipulis eius in sinu ihū. quē
diligebat ihs. Innuit ergo huic simon petrus. & dicit ei.
Quis ē de quo dicit. Itaq. cū recubisset ille sup pectus
ihū. dicit ei. Dnē. quis est. Respondit ihs. Ille est. cui

φ. c. xciii.

X
Sol

ego intinctū panē porrexero. **E**t cū intinxisset panē.
dedit iude simon iscariothis. Et post buccellā. tunc

introiit in illū satanas. **E**t dicit enī. Quod facis.
fac et ius. Hoc aut nemo sciuit discumbentū. ad quid
dixerit ei. Quid enim putabant quia oculos habebat
iudas. qui adiecit enī. Eme ea quae opus sunt nobis ad diem
festū. aut egenis aliquid daret. Cū ergo accepisset ille
buccellā. exiit continuo. erat aut nox. Cū ergo exisset.
dicit ihs. Nunc clarificatus ē filius hominis. & dī cla
rificatus ē in eo. Si dī clarificatus ē in eo. et dī clari
ficabit eū in sē et ipso. Et continuo. clarificabit eum.

Filioli. adhuc modicū uob cū sū. Quaeritis me. & sicut
dixi iudaeis. quia ego uado. uos non potestis uenire.
Et uob dico modo. Mandatū nouū do uob. ut diligatis.

in uicē sicut dilexistis uos. ut & uos diligatis in uicem. In
hoc cognoscet omnis quod mei discipuli estis. si dilectionē
habueritis ad inuicē. **D**icite i simon petrus. Dñe quo
uadis? Respondit ihs. Quo ego uado n̄ potes me modo
sequi. sequeris aut postea. Dicit petrus. Quare n̄ possū te
sequi modo? Animā meā p̄teponā. Respondit ihs.

Animā tuā p̄teponis? **A**m̄ am̄ dico tibi. non cantabit
gallus donec me ter neges. **N**on turbet cor ur̄m.
credite s̄ in dñm & in me credite. In domo patris mei man
siones multae sunt. Si quominus dixissem uob. qd uado
parare uob locū. Et si abiiero et p̄parauero uob locū.
iter ueniō & accipiam uos ad me ipsū. Et ubi sum ego
& uos sitis. Et quo ego uado scitis. & uiuē scitis. Dicit thomas.
Dñe nescimus quo uadis. Et quomodo possum uiuē scire?
Dicit ihs. Ego sū uia. et ueritas. & uita. Nemo uenit ad
patrē nisi p̄ me. Si cognouissetis me. & patrē meum
utique cognouissetis. Et amodo cognoscetis eū. & uidistis
eū. Dicit philippus. Dñe. ostende nob̄ patrē. & sufficit
nob̄. Dicit ihs. Tanto tēp̄r uobiscum sū. & n̄ cognouistis
me philippe? Qui uidet me. uidet & patrē. Quomodo

φ. cxxvi.

m. cc. lxxxviii.

m. o. lxx.

L. cc. lxxv.

φ. cxxvii.

Sol.

tudicis ostendenobpatrem? Non credis quia ego in patre
 & pater in me est? Verba quae ego loquor uobis. a me ipso non
 loquor. Pater autem in me manens. ipse facit opera. Non credi-
 tis quia ego in patre et pater in me est? Alioquin. pro opera
 ipsa credite. Amen amen dico uobis. qui credit in me. opera quae
 ego facio & ipse faciat. & maiora horum faciat. quia ego
 ad patrem uado. **E**t quodcumque petieritis in nomine
 meo hoc faciam. ut glorificet pater in filio. Siquid petieritis
 in nomine meo. hoc faciam. Si diligitis me mandata mea
 seruare. Ego rogabo patrem. & alius paraclitus dabit
 uobis. ut maneat uobiscum in aeternum. Spiritum ueritatis quem
 mundus non potest accipere. quoniam uidet eum. nec scit eum.
 Vos autem cognoscitis eum. quia apud uos manebit & in uobis erit.
 Non relinqua uos orfanos. ueniam ad uos. Adhuc modicum.
 & mundus me iam non uidet. Vos autem uidetis me. quia ego in
 uiuam. & uos uiuetis. In illo die cognoscetis quia ego in
 patre meo et uos in me. & ego in uobis. Qui habet man-
 data mea & seruat ea. ille est qui diligit me. **Q**ui autem
 diligit me. diligetis a patre meo. Ego diligam eum.
 et manifestabo ei me ipsum. **D**icitenudas. nulle

uos

 φ. c. vii.
 154

 p. cxxviii.
 m. cxxvi.
 m. cxxv.

 p. cxxviii.
 m. cxxviii.
 m. cxxvi.
 l. cxxvi.

φ. cxxxii.
 τ. l.
 m. xcviii.
 r. m. xcv.
 l. cxxi.

scariothis. Dñe. quid factū ē q̄ nob̄ manifestaturus es
 te ipsū & n̄mundo. Respondit ihs. & dixit ei. Siquis di-
 ligite me. sermonē meū seruabit. Et p̄at̄ m̄ diliget eum.
 & ad eū ueniemus & mansione apud eū faciemus. Qui non
 diligit me. sermones meos non seruabit. **E**t sermonem
 quē audistis non est meus. sed eius qui misit me patris. Hec
 loquutus sum uob̄. apud uos manens. **P**aracletus autē sp̄s
 sc̄s. quē mittet p̄at̄ in nōmīne meo. ille uos docebit omnia.
 Et suggere & uob̄ om̄ia. quaecūq̄ dixerō uob̄. Pacē relinquo
 uob̄. pacē meā do uob̄. Nō quomodo mundus dat. ego do uob̄.
 Nō turbetur cor ur̄m. neq̄. formidet. Audistis quia
 ego dixi uob̄. uado et uenio ad uos. Si diligere uis me.
 gaudere uis itaque quia uado ad patrē. q̄ p̄at̄ maior
 me est. Et nunc dixi uob̄ prius quā fiat. ut cum factum
 fuerit credatis. Iam non multa loquar uob̄ cum.
 Venit enim princeps mundi huius. & in me n̄ habet quicquā
 Sed ut cognoscāt mundus q̄ diligit patrem. & sicut man-
 datū dedit mihi p̄at̄. sic facio. Surgite. eamus hinc.
Ego sū uis uera. & p̄at̄ m̄ agricola est. Omne palmitē
 in me n̄ferentē fructū. tollō eum. Et omne qui ferit

φ. cxxxii.
 x.
 sol.

fructū purgabit eū ut fructū plus adferat. Iam uos mundi
 estis p̄p̄ sermonē quē loquutus sum uob. manete in me
 & ego in uobis. Sicut palmes non potest ferre fructū a se
 me ipso nisi manserit in uita. sic nec uos nisi in me man
 seritis. Ego sum uitis uos palmites. Qui manet in me &
 ego in eo. hic fert fructū multū. quia si nemo nihil potest
 facere. Siquis in me non manserit. mittitur foras sicut
 palmes & aruit. Et colligent eos & in ignem mittunt &
 ardent. **S**i manseritis in me & uerba mea in uobis man
 serint. quodcumque uolueritis petetis. & fiet uobis. **I**n hoc
 clarificatus ē p̄p̄t̄r m̄. ut fructū plurimū adferatis. &
 efficiamini mei discipuli. Sicut dilex̄ me p̄t̄r & ego dilexi
 uos. manete in dilectione mea. Si p̄cepta mea serua
 ueritis. manebitis in dilectione mea. Sicut & ego pa
 tris mei p̄cepta seruauī. ut gaudiū m̄ in uobis sit. &
 gaudiū ur̄m impleatur. Hoc p̄ceptū m̄ ut diligatis
 inuicē. sic dilexi uos. **M**aiorē hac dilectionē nemo
 habet. ut animā suā quis ponat p̄ amicis suis. **V**os
 amici mei estis. si feceritis quae ego p̄cipio uob. Iam
 non dico uos seruos. quia seruus nescit quid faciat.
 & maneo in eius dilectione. Haec loquutus sū uob.

xxxiii.
 llll
 ccxvi.
 cxv.

φ. xxxiii.
 x
 Sol

xxxv.
 llll
 ccxvii.
 cxv.

φ. xxxv.
 x
 Sol

dominus eius. Vos autem dicitis amicos. quia omnia quaecumque
 audiui a patre meo nota feci uobis. Non uos me elegistis. sed
 ego elegi uos. Et posui uos ut eatis & fructum afferatis. &
 fructus uostri maneat. **V**idete cumque petieritis patrem in no-
 mine meo. de uobis. **H**aec mando uobis. ut diligatis inuicem.

Sed mundus uos odit. scitote quia me priore uobis odiprobabant.

Sed idem mundus fuisse & mundus quod suum erat diligere. Quia
 uero de mundo non estis. sed ego elegi uos de mundo. propterea
 odit uos mundus. **M**emento resermonis mei quem ego

dixi uobis. non est seruus in aiorum domino suo. **S**i me persequuntur.
 & uos persequentur. Si sermo enim seruauerit. & uos seru-
 uabunt. **S**ed haec omnia facient uobis. propter nomen meum.

Quia nesciunt eum qui misit me. **S**i inuenissem & loquu-
 tussim fuissem eis. peccatum non haberent. Nunc autem. ex
 cusationem non habent de peccato suo. **Q**uia me odit. &

patrem meum odit. **S**i opera non fecissem in eis quae nemo
 alius fecit. peccatum non haberent. Nunc autem & uiderunt
 & oderunt me & patrem meum. Sed ut impleatur sermo.

qui in lege eorum scriptus est. quia odia habuerunt me gratis.
Quia autem uenerit paracletus quem ego mitto ad uos a patre.

φ. cxxxviii.
 τ. lll.
 α. cc. xvi.
 ρ. cxxv.

φ. cxxxviii.
 τ. lll.
 α. cc. xvi.
 ρ. cxxv.

φ. xli.
 τ. i.
 α. ccxliii.
 ρ. cxxxviii.
 λ. ccl.

φ. xliii.
 τ. i.
 α. ccxviii.
 ρ. cxxv.
 λ. cxxv.

φ. cxxxviii.
 x.
 sol.

φ. cxi.
 x.
 sol.

φ. cxlii.
 α. cxi.
 λ. cxxiii.

φ. cxliii.
 sol.

φ. cxlv.
 sol.

S pū ueritatis qui a patre procedit. Ille testimonium per-
 hibebit de me. Et uos testimonium phibetis. quia ab initio
 mecum estis. Haec loquutus sum uobis ut non scandalize-
 mini. ubique synagogis facient uos. **S**ed uenit hora
 ut omnis qui nō facit uos arbitretur obsequium se p̄stare dō
 et haec facient. q̄ nō nouerūt patrē neq. me. Sed haec locu-
 tussū uobis. ut cū uenerit hora eorū reminisca minē q̄ ego
 dixi uobis. **H**aec autē uobis ab initio non dixi. q̄ uobis cū
 eram. At nunc. Vado ad eum qui meminit. & nemo ex
 uobis interrogat me quā uadis. Sed quia haec locutus sum
 uobis. tristitia impleuit cor ur̄m. Sed ego ueritatem
 dico uobis. expedit uobis ut ego uadam. Si enim abiero
 paraclitus non ueniet ad uos. Si autē abiero. mittam eū
 ad uos. Et cū uenerit. ille arguet mundū de peccato.
 et de iustitia & de iudicio. De peccato quidem. qui non
 credunt in me. De iustitia uero. qui ad patrē uado.
 & iam nō uidetis me. De iudicio autē. qui a principi huius
 mundi iudicatus est. Adhuc multa habeo uobis dicere.
 sed non potestis portare modo. Cū autē uenerit ille sp̄s
 ueritatis docebit uos omne ueritatē. Non enim

p. exlvii.

in. exel. un.

in. exel. un.

lect.

p. exlvii.

sol.

φ. c. xlviii.
 m. cxi.
 L. c. xlviii.

φ. c. xlviii.
 x
 Sol.

Loquetur a se me ipso. sed quaecumque audiet loquetur.
 et quae uentura sunt adnuntiabit uobis. Ille me clari-
 ficabit. qui a deo accipiet et adnuntiabit uobis.
Omnia quaecumque habet pater meus sunt. **P**ropterea dixi quod
 a deo accipiet et adnuntiabit uobis. Modicum etiam
 non uideatis me. et iterum modicum et uidebitis me. quia
 uado ad patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad inuicem.
Quid est hoc quod dicit nobis modicum et non uideatis me. et iterum
 modicum et uidebitis me. et quia uado ad patrem? Dicebant
 ergo. Quid est hoc quod dicit modicum? Nescimus quid loquitur.
Cognouit autem ihs. quia uolebant eum interrogare. et dixit eis.
De hoc quaeritis inter uos quia dixi modicum et non uideatis me.
 et iterum modicum et uidebitis me. Amen cum dico uobis. quia
 plorabitis et flebitis uos. Mundus autem gaudebit. uos uero
 contristabimini. Sed tristitia uestra uertetur in gaudium.
Mulier cum parit tristitia habet. quia uenit hora eius. Cum
 autem pepererit puerum. iam non meminit pressura propter gaudium.
 quia natus est homo in mundum. Et uos igitur. nunc quidem
 tristitia habetis. Iterum autem uidebo uos. et gaudebit cor uestrum.
 Et gaudium uestrum nemo tollat a uobis. Et in illo die. me non

aut

φ. cl.
 1111
 m. ccxvi.
 R.
 m. cxxv.

φ. cl.
 Sol.

rogabitis quicquā. **A**men am̄ dicouob. Siquid pe-
 tiatis patrē in nomine meo dabit uob. Usq. modo n̄ pe-
 tiatis quicquā in nomine meo. Petite & accipietis. ut gaudiū
 ur̄m sit plenu. **H**aec in puerbis loquutus sum uobis.
 ¶ Venit hora. cū iam n̄ in puerbis loquar uob. sed palā de patre
 adnuntiabo uob. Illodie in nomine meo petetis. Et non
 dicouob. q̄ ego rogabo patrē de uob. Ipse enim pat̄ amat
 uos. quia uos me amastis. et credidistis. quia ego ad̄o exiui;
 ¶ Exiui a patre. et ueni in mundum. Iterū relinquo mundū.
 & uado ad patrē. Dicunt ei discipuli eius. Ecce nunc palā
 loqueris. ex puerbum nullū dicis. Nunc scimus q̄ fecis
 om̄a. et n̄ opus ē tibi ut quis te interroget. In hoc cre-
 dimus. quia ad̄o existi. **R**espondit eis ihs. Modocre-
 ditis. Ecce uenit hora & iam uenit. ut dispgamini
 unus quisq. in propria. & me solū relinquat. Et n̄ sum
 solus. q̄ pat̄ me cū est. **H**aec loquutus sū uob. ut in me
 pacē habeatis. In mundo p̄ssurā habebitis. Sed confi-
 dite. ego uici mundum. **H**aec loquutus est ihs.
 & subleuatis oculis in celū. dix. Pat̄. uenit hora cla-
 rificari te. ut filius tuus clarificet te. Sicut

φ. clii.
 1111
 m. cclxxxvii.
 R.
 m. clxxviii.

φ. cliii.
 Sol.

XIII

dedisti ei potestatem omnis carnis. ut omne quod dedisti ei de
 eis uita aeterna. Haec est autem uita aeterna. ut cognoscant
 te solū dñm uerū. & quem misisti iūm xp̄m. Ego te clarificaui
 sup̄ terram. opus consummaui. quod dedisti mihi ut faciam.
 Et nunc clarificame tu pat̄ apud te me ipsum claritate
 quā habui prius quā mundus eēt apud te. Manifestaui nom̄
 tuū hominib; quos dedisti mihi de mundo. Tuierant. & mihi
 eos dedisti. et sermō ē tuū seruauerunt. Nunc cognouer
 quia om̄a quae dedisti mihi abste sunt. quia uerba quae
 dedisti mihi dedisti. Et ipsi acceper. & cognouer uere
 quia te exiui. & credider qui atque misisti. Ego peris
 rogo. nō pro mundo rogo. sed pro his quos dedisti mihi quia
 tui sunt. Et mea om̄a tua sunt. & tu a mea sunt. Et clari
 ficatus sum in eis. & iam nō sum in mundo. Et hi in mundo sunt.
 & ego ad te uenio. **P**at̄ scē. serua eos in nomine tuo
 quos dedisti mihi. ut sint unū sicut & nos. Cum enim cū eis
 ego seruabam eos in nomine tuo; quos dedisti mihi custodiui
 & nemo ex his perierit nisi filius perditionis. ut scriptura
 impleatur. Nunc autē ad te uenio. & haec loquor in mundo.
 V. Thabeant gaudiū in implem̄ in semet ipsis. Ego.

dediſſermonē tuū. & mundus odō eos habuit. quia
 nō dē mundo. ſicut & legō ſū dē mundo. Non rogā ut
 tollas eos dē mundo. ſed ut ſerues eos ex malo. Dē mundo
 nō ſunt. ſicut & legō nō ſū dē mundo. S̄cificas eos in ueritate
 ſermonis tui ſeruitas eſt. Sicut tūc miſiſti in mundum.
 & legō miſiſti eos in mundum. Et peris ego ſcifico me ipſum.
 ut ſint & ipſi ſcificati in ueritate. Non hiſi rogatū
 ſed et peris qui credituri ſunt puerbū eorū in me. ut omnes
 unum ſint. Sicut tūc in me & legō in te. ut & ipſi in nobis
 unum ſint. ut mundus credat qd tūc miſiſti. Et ego clar
 tatē quā dediſti mihi dediſ. ut ſint unū ſicut & nos unum
 ſumus. Ego in eis & tū in me. Ut ſint conſummati in
 unū. & cognoſcat mundus qd tūc miſiſti. Eū dilexiſti eos.
 ſicut & me dilexiſti. Pat̄ quos dediſti mihi. uolo ut ubi
 ego ſum & illi ſint mecum. Ut uideant claritatē meā
 quā dediſti mihi. quia dilexiſti me ante conſtitutionem
 mundi. **P**at̄ iuſte. & mundus te nō cognouit. ego autē
 te cognoui. **E**t hic cognouit qd tūc miſiſti. & notū
 feciſ eis nom̄ tuū & notū faciā. ut dilectio quā dilexiſti me
 in ipſiſſit. & ego in ipſiſ. **H**aec cum dixiſſet.

aut

 φ. clv.
 sol

 φ. clm.
 iii
 d. exn.
 L. exxiiij.

 φ. clvi.
 i.
 m. ccxci.
 m. clxxii.
 L. cc lxxiiij.

φ. clvii.

Sol.

φ. clviii.

γ. ccc.

δ. clxxxv.

ε. clxxxv.

Egressus ē cū discipulis suis trans torrentē cedron ubi erat hortus: in quē introiit ipse & discipuli eius. **S**ciebat autē & iudas qui tradebat eū locū. q̄ frequentē ihs conue-
nerat illuc cū discipulis suis. **I**udas ergo cū accepisset
cohorsē & pontificib; & pharisēis ministros. uenit illuc
cū laternis & facib; & armis. **I**hs itaq; sciens om̄a quē
uentura erant sup̄ eū. p̄cessit & dicit eis. Quē quaeritis?

φ. clviii.

Sol.

Responderē ei. iūm nazarenū. Dicens ihs. Ego sum. Stabat
autē iudas qui tradebat eū cū ipsis. Utergo dixit eis ego sū.
abierit retrorsū & ceciderit int̄ trā. Iterū ergo eos interrogauit.
quē quaeritis? Illi autē dixerūt iūm nazarenū. Respondit
ihs. Dixi uob; q̄ ego sū. Si ergo me quaeritis. sinite hos
abire. Ut impleretur sermo quē dixit. q̄ quos dedisti
mihi. n̄ p̄didi ex eis quemquē. **S**imon ergo petrus habens
gladium. eduxit eū & percussit pontificis serū. & abscidit
ei auriculā dextrā. Erat autē nom̄ seruī malchus. **D**ixit
ergo ihs petro. Mitte gladiū in uaginā. Calicē quē de-
dit mihi pater. n̄ bibā illū. **C**ohors ergo & tribunus
& ministri iudeorū. c̄p̄henderunt iūm & ligauerunt eum.

φ. clxi.

γ. ccii.

δ. clxxxv.

ε. clxxxvi.

Et adduxerunt eū ad annā primū. Erat enim socer caphe-

φ. clxii.

Sol.

φ. clx.

γ. ccii.

δ. clxxxv.

ε. clxxxvi.

φ. clxii.

γ. ccii.

δ. clxxxv.

ε. clxxxvi.

querat pontifex annuillius. Erat autem caphas. qui consilium
dederat iudeis. quia expedit unum hominem mori pro populo.

Sequēbatur autem iñm simon petrus. & alius discipulus. **D**iscipulus
autem ille erat notus pontifici. & introiit cum in atrium

pontificis. **P**etrus autem stabat ad ostium foris. **E**xiit
ergo discipulus alius qui erat notus pontifici. & dixit ostiari.
& introduxit petrum. **D**ixit ergo petro ancilla ostiaria.

Numquid & tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille: nō sū;

Stabant autem serui & ministri ad prunas quia frigus erat. &
calefiebam. Erat autem cum eis et petrus stans. & calefaciens se.

Pontifex ergo interrogavit iñm de discipulis suis. & de doctrina
ei. **R**espondit ei iñs. Ego palam loquutus sum mundo. ego
sepe docui in synagoga & in templo quod omnis dei conveniunt.
& in occulto loquutus sum nihil. **Q**uid me interrogas?

Interrogas eos quod audivi quid loquutus sum ipsis. Ecce hi sciunt.
quod dixerim ego. **H**ec autem cum dixisset. unus ad sistens mi-
nistros dedit alapa iñm dicens. Sic respondes pontifici?

Respondit ei iñs. Si male loquutus sum. testimonium phibe-
de malo. Si autem bene. quid me cedis? **E**rmisit eum annas
ligatum. ad caphan pontificem. **E**rat autem simon

φ. clxiii.
m. cccviii.
L. cccviii.

φ. clxvi.
m. ccc. xiiii.
R. cxcv.
L. cc xci.

φ. clxxiii.
sol.

φ. clxx.
m. ccc. iii.
R. clxxxiii.
L. cc lxxxviii.

φ. clxxii.
m. cccxiii.
R. cxciii.
L. cxciii.

φ. clxxiii.
m. cccvi.
R. clxxxvii.
L. cc xc.

φ. clxx.
sol.

φ. clxxvii.
sol.

φ. clxxiii.
m. cccxiii.
R. cxcv.
L. cc xci.

φ. clxxi.
sol.

φ. clxxiii.
sol.

φ. clxxv.
m. cccxv.
R. cxcvi.
L. cc xxi.

petrus. stans & calefaciens se. Dixerunt ergo ei. Numquid & tu ex
 discipulis eius es? Negavit ille. & dixit. Non sum. Dicit
 unus ex seruis pontificis. cognatus ei cuius abscidit petrus
 auriculam. Nonne ego te vidi in hoc loco cum illo? Iterum ergo
 negavit petrus. & statim gallus cantavit. **A**dducunt ergo
 ium a capha in pretorium. erat autem mane. **E**t ipsi non
 introierunt in pretorium ut non contaminarentur. sed manducarent
 pascha. Exiit ergo cades pilatus foras & dixit. Quam
 accusationem afferas aduersus hominem hunc? Respon-
 derunt & dixerunt ei. Sine & hic malefactor. non tibi tradidit
 semuseum. Dixit ergo eis pilatus. Accipite eum vos.
 & secundum legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei iudei.
 Non habemus ius facere quemquam. ut sermo inuimpleretur
 quem dixit. significans quod & morte moriturus. **I**n-
 troiit ergo iterum in pretorium pilatus. & euocauit ium. &
 dixit ei. Tu es rex iudeorum? Et respondit ius. A te me
 ipso hoc dicit. a latinis vero dixit de me. **R**espondit
 pilatus. Numquid ego iudaeus sum? Gens tua et ponti-
 fices tradiderunt te mihi. Quid fecisti? Respondit ius.
 Regnum meum non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum

φ. clxxvi.
 m. ccc. xiiii.
 m. cxc. viii.
 l. ccc.

XIII

φ. clxxvii.
 x.
 Sol.

φ. clxxviii.
 m. ccc. x.
 m. cc.
 l. cccii.

φ. clxxviii.
 Sol.

meū. ministrum eidecer tarent utq; ut nō traderet.

iudaes. Nunc autē regnū mīm nō ē hinc. **D**ixitque

epilatus. Ergo rex es tu? Respondit ihs. Iudicis quia

rex sū ego. **E**go in hōc natus sum & cōd hoc ueni in mun-

dū. ut testimoniū phibēa ueritati. Omīs qui est ex ueritate

audit meā uocē. Dicit epilatus. Quid est ueritas? Et

cum hoc dixisset. iterū exiit ad iudaes. **E**t dicit eis.

Ergo nullā inuenio in eo causam. **E**stat autē consueudo uobis.

ut unū dimittā uobis in pascha. Vultis ergo dimittam uobis

regem iudeorū? **C**lamauerunt autē omīs. dicentes.

Nō hunc. sed barabbā. Erat autē barabbas latro. **T**unc

ergo apprehendit pilatus ihm. & flagellauit. Et milites

plēbentes coronā de spinis. imposuerunt capiti eius. Et uelut

purpurea circūdederunt eum. & ueniebant ad eū & dicebant.

Hauerex iudeorum. Et dabant ei alapas. **E**xiit iterū

pilatus foras. & dicit eis. Ecce adduco uobis eū foras. ut cog-

noscatis quia in eo nullā causā inuenio. **E**xiit ergo ihs

portans spinē coronā & purpureā uestimētū. & dicit eis.

Ecce homo. **C**um ergo uidissent eū pontifices & ministri

clamabant dicentes. Crucifige. crucifige eum.

φ. clxx.
m. cc. xxi.
m. cc. i.

φ. clxxi.
sol

φ. clxxii.
viii
Lccc. vii.
Tccc. ii.

φ. clxxxiii.
i.
m. ccc. xxi.
m. cc. iii.
Lccc. x.

φ. clxxxvii.
viii
m. ccc. xxi.
m. cc. vii.

φ. clxxxiii.
viii
m. ccc. xxi.
m. cc. iii.

φ. clxxxv.
viii
m. ccc. xxi.
m. cc. vii.

φ. clxxxvi.
viii
Lccc. vii.
Tccc. iii.

φ. clxxxviii.
i.
m. ccc. xxi.
m. cc. x.

φ. clxxxviii.

Sol.

φ. cxcxi

Sol.

φ. cxen.

m. cccxxxi.

m. cci.

φ. cxen.

Sol.

φ. cxen.

m. cccxxxi.

m. ccv.

m. cccxiii.

m. cccvi.

m. cccxxviii.

m. ccvi.

m. cccxiii.

Dicit eis pilatus. Accipite eum et crucifigite. **E**rgo.

nim non inueni in eo causam. **R**esponderunt ei iudaei.

Nos legem habemus. et secundum legem debet mori. quia filius dei se fecit.

Cum ergo audisset pilatus hunc sermonem. magis timuit.

Et ingressus est per introitum. et dicit ad eum. Unde es tu?

Iudaeus respondit ei. **D**icit ergo ei pilatus. Mihi
non loqueris? **N**escis quia potestate habeo crucifigere te.
et potestate habeo dimittere te? **R**espondit ihs. **N**on

habere potestatem aduersus me ullam. nisi tibi esset datum
de super. **P**ropterea qui tradidit me tibi. maius peccatum
habet. **E**t exinde quaerebat pilatus dimittere eum.

Iudaei autem clamabant dicentes. Si hunc dimittas. non es
amicus caesaris. **O**mnis qui se regem facit. contradicit
caesari. **P**ilatus ergo cum audisset hos sermones. adduxit
foras eum. et sedit per tribunal in loco qui dicitur lithostrotus.
hebraice autem gabbatha. **E**rat autem parasceue pasche
hora quasi sexta. **E**t dicit iudaeis. **E**cce rex iudeus. **I**lli autem

clamabant. **T**olle. tolle. crucifige eum. **D**ixit eis pilatus.

Regem uerum crucifigam? **R**esponderunt pontifices. **N**on habemus
regem. nisi caesarem. **T**unc ergo tradidit eis illum.

φ. cxc.

m. ccc.

m. ccc.

m. ccc.

m. ccc.

φ. cxcv.

Sol.

φ. cxxviii.
 θ. cccxxxi.
 ρ. cccviii.
 λ. cccxv.

φ. cxxviii.
 θ. cccxxxi.
 ρ. cccv.
 λ. cccxxviii.
 γ. cccxxvii.

φ. cci.
 θ. cccxxxiii.
 ρ. cc. xxi.
 λ. cccxxi.

φ. cci.
 ρ. sol.

ut crucifigeretur. **S**usceperat autem illum. & duxerunt.

& baiulans sibi crucem. exiit in eum quidam caluarie
 locum. hebraice golgotha. ubi eum crucifixerunt. Et cum eo

alios duos. **H**inc. & hinc. medium autem illum. **S**cripsit

autem & titulum pilatus. & posuit super crucem. Eratautem

scriptum. ihs nazarenus rex iudeorum. **H**unc ergo

titulum multi legerunt iudeorum. quia prope civitatem erat
 locus ubi crucifixus est ihs. Et erat scriptum hebraice. grece.
 et latine. Dicebant ergo pilato pontifices iudeorum.

Noluisse scribere rex iudeorum. sed quia ipse dixit rex sum iudeorum.

Respondit pilatus. Quod scripsi. scripsi. **M**ilites ergo
 cum crucifixissem eum. acceperunt uestimenta. et fecerunt
 quattuor partes. unicuique militi partem. & tunicam.

Eratautem tunica inconsutilis. desuper contexta per totum.

Dixerunt ergo ad invicem. Nescindamus eam. sed sortiamur
 de illa cuius sit. Ut scriptura impleatur. dicens.

Partem autem uestimenta tua sibi. et in uestem meam miseris sorte.

Et milites quidem haec fecerunt. **S**tabant autem iuxta crucem

ihesu. mater eius et soror matris eius maria cleope. & maria

magdalena. Cum iudis & ergo ihs matrem & discipulum

φ. cxxviii.
 θ. cccxxx.
 ρ. cc. xiiii.
 λ. cccxxviii.

φ. cc.
 ρ. sol.

φ. ccm.
 1111
 m. ccc. xxxiii.
 m. cc. xi.

φ. ccm.
 1111
 m. ccc. xl. iii.
 m. cc. xxiii.
 l. ccc. xxviii.

stantem quē diligebat. dīc māt rī suā. Mulier. ecce
 filiū tuū. Deinde dīc dīscipulo. ecce māt tua. Et ex illa
 hora. accepit eā dīscipulus in suā. **P**ostea sciens ihs
 quia iam omnia cōsumata sūt. ut cōsumaretur scriptura.
 dicit. Statio. Vasa autē posita erant a cōlo plenum.
 Illi autē spongia plēna a cōlo. hirsopo circūponentes.
 obtulerūt oriēti. **C**ū ergo accepisset ihs a cōlum.
 dixit. Cōsumatū est. Et inclinato capite. tradidit spm.
Iudei ergo qm̄ parasceue erat. ut nō remanerent in
 cruce corpora sabbato. erat enim magnus dies ille
 sabbati. Rogauerūt pilatū ut frangerent eorū crura.
 & tollerentur. Venerūt ergo milites. & primū quidē
 fregerūt crura. & alterius qui crucifixus est cū eo.
 Admā autē cū uenissent. ut uiderēt eū iā mortuū. non
 fregerūt eius crura. Sed unus militū lancea latius eius
 aperuit. & continuo exiit sanguis & aqua. Et q̄ uidit
 testimoniū phibuit. & uerū ē ei testimoniū. Et ille
 scit quia uerū dīc. ut & uos credatis. Facta sūt enim
 hec. ut scriptura impleatur. os nō cōminuētis ex eo.
Et iterū alia scriptura dicit. Videbit inque transfixer.

Ergo

φ. ccm.
 Sol.

Post haec autem rogauit pilatum ioseph ab arimathia. eo
 quod esset discipulus ihesu. occultus autem propter metum iudeorum
 ut tolleret corpus ihesu. Et permisit pilatus. Venit ergo.
 et tulit corpus ihesu. Venit autem et nicodemus qui uenerat
 ad iherosolimam nocte primam. ferens mixturam mirrae et aloes.
 quasi libras centum. **A**cceperunt ergo corpus ihesu. et liga
 uerunt eum linteis cum aromatibus; sicut mos iudeis est sepelire.
 Erat autem in loco ubi crucifixus est hortus. et in horto mo
 numētum nouum. in quo nondum quisquam positus fuerat.
 Ibi ergo propter parasceuen iudeorum. quia iuxta erat monu
 mētum. posuerunt eum. **V**na autem sabbati. maria magda
 lena uenit mane cum adhuc tenebrae essent ad monumētum.
 et uidit lapidē sublatum a monumento. **C**ucurrit ergo
 et uenit ad simonem petrum et ad alium discipulum quem
 amabat ihesus. et dicens. Tulerunt domum de monumento. et
 nescimus ubi posuerunt eum. Exiit ergo petrus et ille alius
 discipulus. et uenerunt ad monumētum. Currebant autem
 duo simul. et ille alius discipulus praeuerrit citius petro.
 et uenit primus ad monumētum. Et cum se inclinasset uidit
 positam linteam. et camiserum. et non intrauit. Venit ergo simon.

φ. cc. vii.
 Sol.

φ. cc. x.
 Sol.

φ. cc. vi.

φ. cc. xlii.

φ. cc. xlii.

φ. cc. xlii.

φ. cc. vii.

φ. cc. xlii.

φ. cc. xlii.

φ. cc. xlii.

φ. cc. vii.

φ. cc. xlii.

φ. cc. xlii.

φ. cc. xlii.

petrus sequens eū. & introiit in monumētū. & uidit
lintheamina posita. et sudariū quod fuerat super caput eius
necū lintheaminib; positū. sed separatim inuolutū in unū
locū. Tunc ergo introiit & ille discipulus qui uenerat
primus ad monumētū. & uidit & credidit. Nondū enim
sciebant scripturā. quia apostolus eū a mortuis resurgere

Abierunt ergo iterū ad semetipsos discipuli. Maria autē
stabat ad monumētū foris plorans. Dū ergo flet & incli-
nauit se et respexit in monumētū. Et uidit duos angelos
in albis sedentes unū ad caput & unū ad pedes. ubi positum
fuerat corpus iei. **D**icunt ei illi. Mulier. quid ploras?
dic eis. Quia tulerim dñm mñ. & nescio ubi posuerim eum.

Haec eū dixissē. conuersa ē retrorsū & uidit in m̄stantē.
& n̄ sciebat quia iñ ē. Dicen eis. Mulier quid ploras.
quē quaeris? Illa existimans quia hortulanus ē. dic ei.
Dñe. si tu sustulisti eū. dic tōmih ubi posuisti eū. & ego eū tollā.
Dicē eis. Maria. Conuersa illa dic ei. Rabboni. qđ dñ
magister. Dicē eis. Nolite tangere. n̄ dū enim ascendi
ad patrē mñ. Vade ad fr̄m̄ eos. & dic eis. Ascendo
ad patrē mñ & patrē ur̄m. dñm mñ & dñm uestrum.

φ. cc. xi.
α. ccc. lii.
β. cc. xxx.
γ. cc. xxxvi.

φ. cc. xi.
sol.

α. ii.

Venit mariamagdalene adnuntians discipulis quia uidi
dnm. & haec dixi mihi. **C**um & ergo sero die illo una
sabbatorum. et fores essent clausae ubi erant discipuli congre-
gati propter metum iudeorum. uenit ih̄s & stetit in medio. & dicit eis.

Pax uob. Et hoc cum dixisset. ostendit eis manus & latus.
Causis ergo discipuli. uisum dno. Dixit ergo eis iterum. Pax uob.
Sicut misit me pater. & ego mitto uos. Hoc cum dixisset. insus-
flauit & dicit eis. Accipite spiritum sanctum. **Q**uorum remiseritis
peccata. remittantur eis. Et quorum retinueritis. retineantur.

Thomas autem unus ex duodecim quidam didicimus. non erat
cum eis quando uenit ih̄s. Dixerunt ergo ei alii discipuli.

Vidimus dominum. Ille autem dixit eis. Nisi uidero in manibus eius fi-
guram clauorum. & mittam digitum meum in locum clauorum.
& mittam manum meam in latus eius. non credam. **E**t post
dies octo. iterum erant discipuli cum intus. & thomas cum eis.

Venit ih̄s ianuis clausis. & stetit in medio. & dixit. Pax uob.
Deinde dicit thome. Infer digitum tuum huc. & uide manus
meas. Et affer manum tuam & mitte in latus meum.
& noluit esse incredulus sed fidelis. **R**espondit thomas
& dixit ei. Domine & dñs meus. Dicit ei ih̄s. Quia uidisti me.

φ. cc xiii.
viii
L. ecc xl.

φ. cc xiiii.
sol.

φ. cc xv.
vii
L. clxxxv

φ. cc xvi.
x
sol.

φ. cc xvii.
viii
L. ccc xl.

φ. cc xiiii.
sol.

φ. cc. xiiii.
viii
l. xxx.

credidisti. beatique uideri & crediderunt. Multa qui-
dem & alia signa fecit in conspectu discipulorum suorum.
quae non scripta in libro hoc. Haec autem scripta sunt. ut cre-
datis quia in eis est Christus filius dei. Et ut credentes uitam habeatis
in nomine eius. **P**ostea. manifestauit se iterum ad
mare tiberiadae. manifestauit autem sic. Erant simul si-
mon petrus & thomas quid dicit didimus. & nathanahel
querat acanagalilea & filius zebedi & alii ex discipulis
eius duo. Dicit eis simon petrus. uadepiscari. Dicunt ei.
Venimus & nos tecum. Et exierunt & ascenderunt nauem. & illa
nocte nihilprehenderunt. Mane autem iam facto. stetit
in sinistore. Non cognouerunt discipuli. quia in eis est.
Dicit ergo eis inquit. Pueri. numquid pulmentarium habetis.
Responderunt ei. Non. Dicit eis. Mittite in dexteram na-
uigurrete. & inuenietis. Miserunt ergo. & iam non uel-
lebant illud trahere. amultitudine piscium. **D**icit
ergo discipulus ille quem diligebat in petro. Dominus est.
Simon petrus cum audisset quia Dominus est. tunicam succinxit se.
erat enim nudus. & misit se in mare. Alii autem discipuli
nauigio uenerunt. Non enim longe erat a terra. sed

φ. cc. xcc.
Sol.

pre

φ. ccxxv.
VIII
L. ccxxv.

φ. ccxxvi.
VIII
L. ccxxvi.

φ. ccxxvii.
VIII
L. ccxxvii.

φ. ccxxviii.
VIII
L. ccxxviii.

φ. ccxxix.
VIII
L. ccxxix.

φ. ccxxx.
VIII
L. ccxxx.

at

quasi cubitis ducentis trahentes rete piscium. **V**tergo
descender int̃ terrā. uider̃ prunas positas. et pisce super
positū. & panem. Dicit eis ihs. Adfeste de piscibus. quos
p̃deditis nunc.

Ascendit simon petrus. & traxit rete
int̃ terram. plenum magnis piscibus. centū quinquaginta
tribus. Et cū tantū ēent. non ē scissum rete.

Venite prandete. **E**t nemo audebat discumbentū in
terrogare eū tu quis es. Sciētes quia dñs est. **E**t tuenit
ihs. & accepit panē & dāt eis. & pisces similiter.

Hoc iam tertio manifestatus ē ihs discipulis suis. cum re-
surrexiss̃ & amotus. Cū ergo prandissent. Dicit si-
mon petro ihs. Simon ioh̃s diligis me plus h̃c.

Dicit ei. Etiam dñe. tu scis quia amore.
Dicit ei iterum. Simon ioh̃s diligis me.

Ane illi. Etiam dñe. tu scis quia amore. Dicit ei. pasce
agnos meos. Dicit ei tertio. Simon ioh̃s amas me.

Contristatus ē petrus. quia dix̃ ei tertio amas me. &
dicit ei. Dñe. tu om̃s scis. tu scis quia amore. Dicit
ei. Pasce oues meas. **A**men. am̃ dico tibi. cū esset
iunior cingebas te. & ambulabas ubi uolebas.

φ. ccxxxii.
VIII
Sol.

φ. ccxxxiii.
VIII
Sol.

φ. ccxxxiiii.
VIII
L. ccxxxiiii.

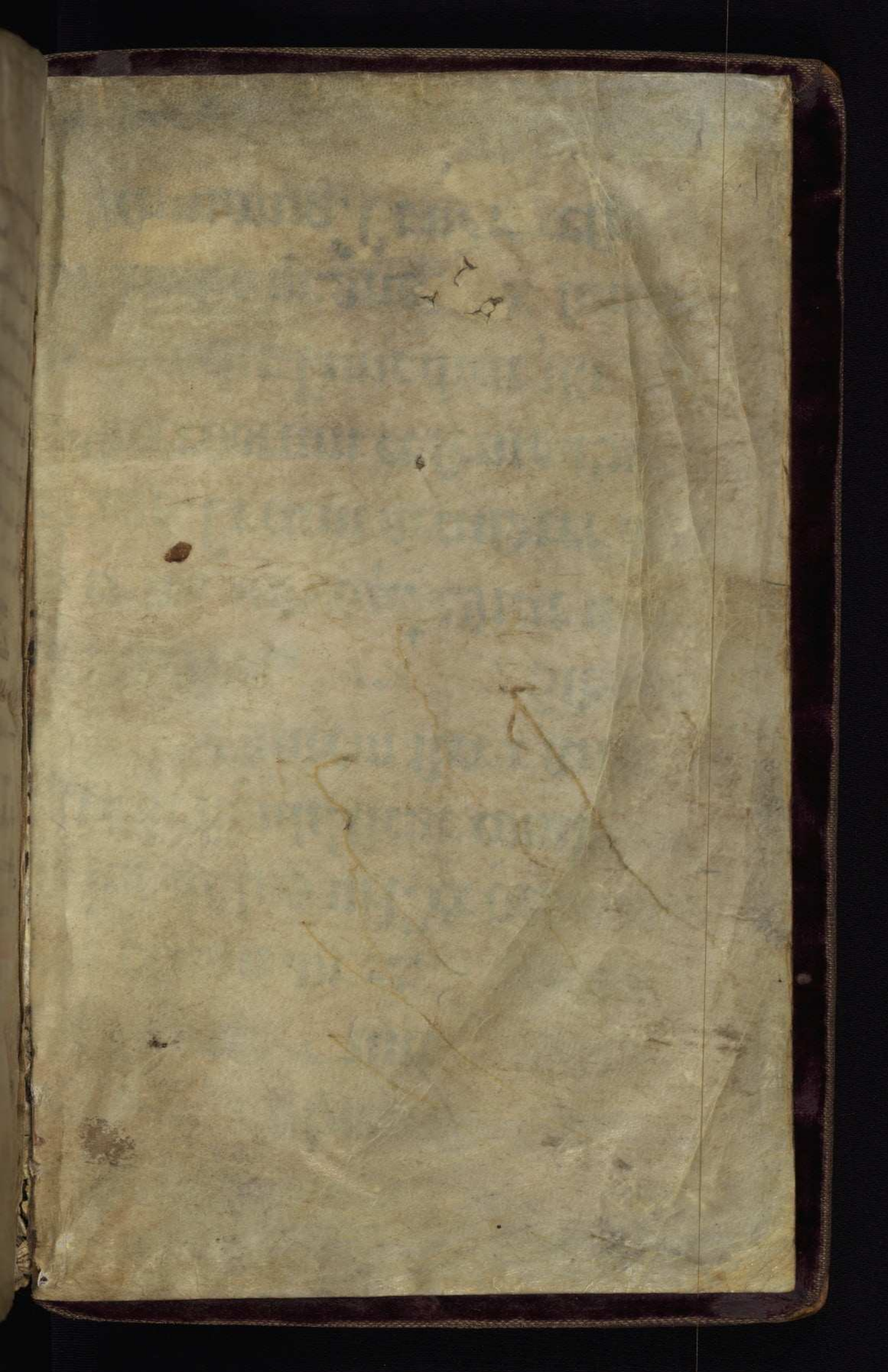
φ. ccxxxv.
VIII
Sol.

φ. ccxxxvi.
VIII
L. ccxxxvi.

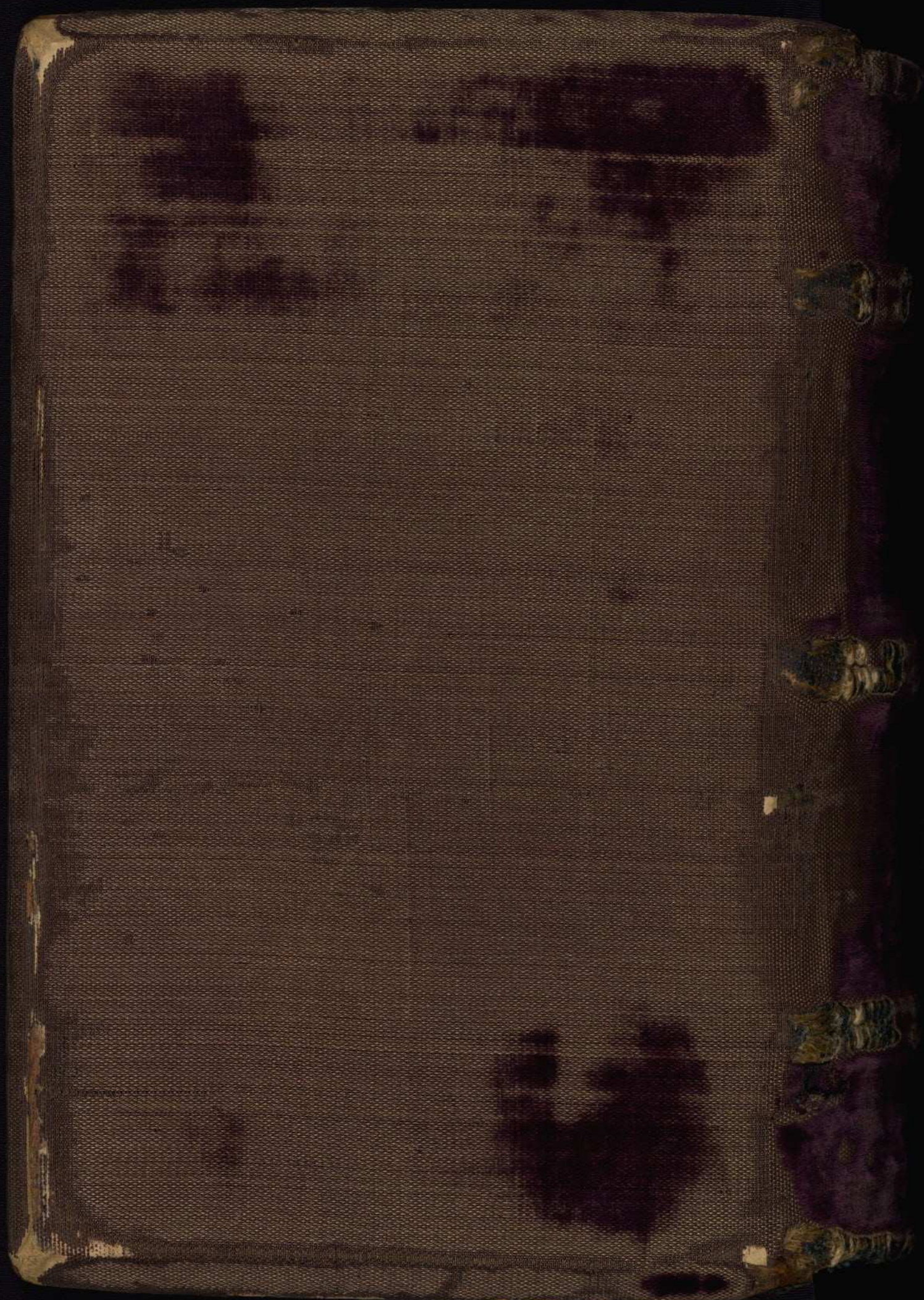

Cum autē senueris. extendes manus tuas & alius te cinget.
 & duces & quononius. Hoc autē dix. significans quā morte
 clarificaturus ē dñm. Et hoc cum dixisset. dicit ei.
 Sequere me. Conuersus petrus. uidit illū discipulum
 quem diligebat in seque[n]tem. qui et recubuit in p[re]sen-
 tia sup[er] pectus eius. & dixit. Dñe. quis est qui tradit te.
 Hunc ergo cum uidisset petrus. dicit inū. Dñe. hic autē
 quid. Dicit ei in[ter] fr[at]es. Sic ut uolo manere donec ue-
 niam. quid ad te. Tunc sequere. Exiit ergo ser-
 mo iste in fr[at]es. q[uod] discipulus ille non moritur. Et
 non dixit ei in[ter] fr[at]es. quia non moritur. Sed sic ut uolo
 manere donec ueniam. quid ad te. Hic est dis-
 cipulus qui testam[en]tum p[ro]hibet & debet. & scripsit hec.
 Et scimus quia uerum est. testam[en]tum eius.
 Sunt autē & alia multa quae fecit in[ter] fr[at]es. quae si scri-
 bantur p[er] singula. nec ipsum arbitror mun[di]um
 capere eos. qui scribendi sunt in libris. *as.*
EXPLICIT EUANGELIUM
SECUNDUM IOHANNEM.

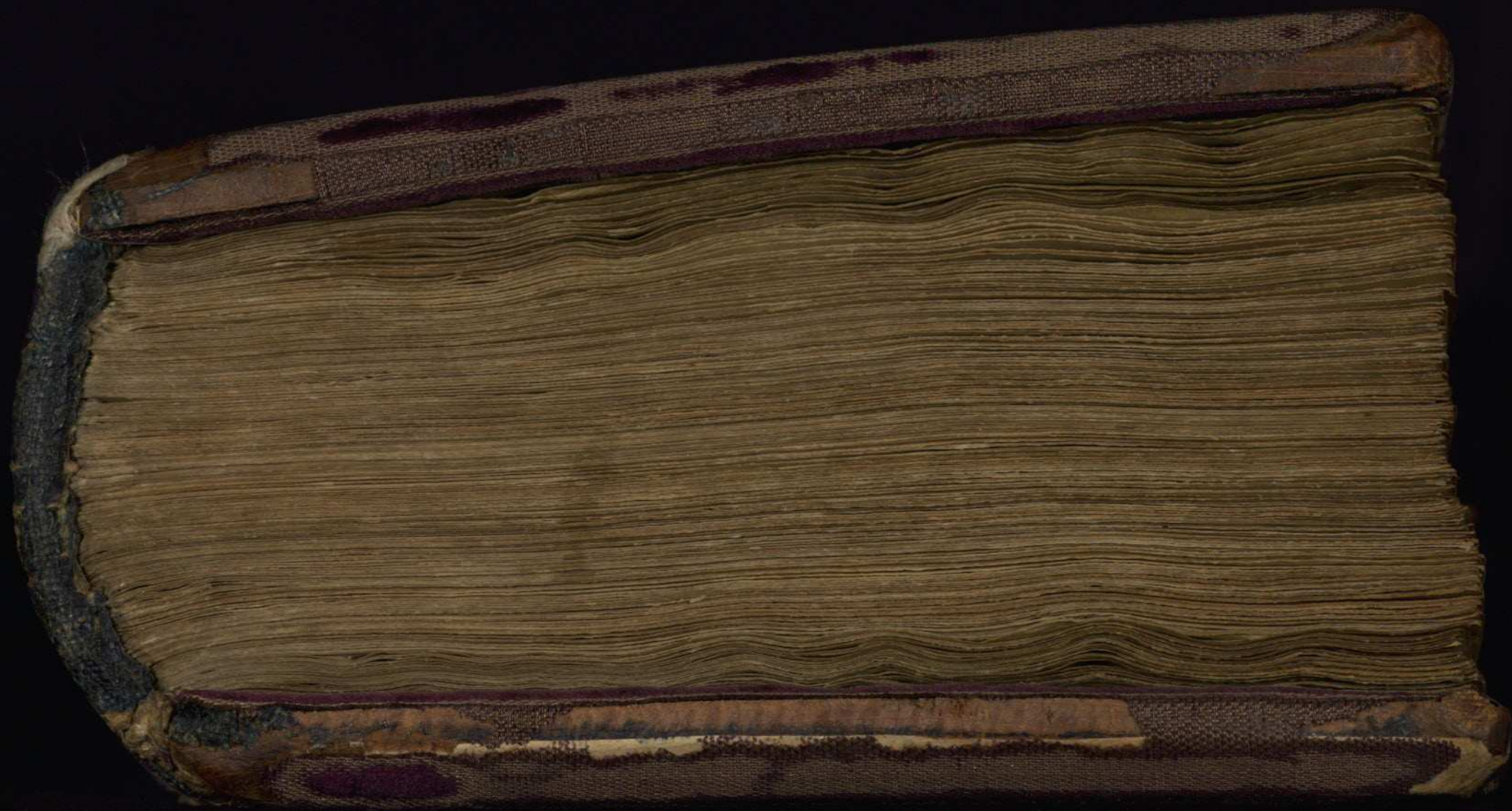

This document is a digital facsimile of a manuscript belonging to the Walters Art Museum, in Baltimore, Maryland, in the United States. It is one of a number of manuscripts that have been digitized as part of a project generously funded by the National Endowment for the Humanities, and by an anonymous donor to the Walters Art Museum. More details about the manuscripts at the Walters can be found by visiting The Walters Art Museum's website www.thewalters.org. For further information about this book, and online resources for Walters manuscripts, please contact us through the Walters Website by email, and ask for your message to be directed to the Department of Manuscripts.

The Walters Art Museum
600 N. Charles Street
Baltimore, Maryland
21201

<http://www.thewalters.org/>

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode>
Published 2009